Dnr 120-1794/2017 Bilaga 2 II

[redacted]

Från: Anna Lindgren <Anna.Lindgren@sundbyberg.se> för 03 Kommunstyrelsen <03.Kommunstyrelsen@sundbyberg.se>
Skickat: den 16 november 2017 16:29
Till: 17 Grundskole- och gymnasienämnden; 16 Förskolenämnden; 20 Social- och arbetsmarknadsnämnden; 14 Kultur och fritidsnamnden; 18 Stadsmiljö- och tekniska nämnden; 19 byggnads- och tillståndsnämnden; 07 Aldrenamnden; Näringslivsavdelningen; info@sundbybergsstadshusab.se; kommunstyrelsen@sollentuna.se; 'kommunstyrelsen@solna.se'; Funktion Kommunstyrelsen
Ämne: Underrättelse om utställning för ny översiktsplan för Sundbybergs stad
Bifogade filer: Underrättelse om utställning för Sundbybergs översiktsplan 2030.pdf; Sundbybergs översiktsplan 2030 - Utställningshandling.pdf; Samrådsredogörelse för Sundbybergs stads översiktsplan 2030 - utställnin....pdf; Bilaga Rapport Hållbarhetsbedömning - utställningshandling.pdf

Uppföljningsflagga: Följ upp
Flagga: Har meddelandeflagga

Underrättelse om utställning för Sundbybergs stads översiktsplan 2030

Kommunstyrelsen beslutade den 13 november 2017 att föra utställning av en ny översiktsplan för Sundbybergs stad. Utställningen genomförs från den 21 november 2017 till den 31 januari 2018.

Det bifogade dokumentet *Översiktsplan för Sundbybergs stad – utställningsförslag* ligger till grund för utställningen liksom bilagan *hållbarhetsbedömning*, vilken svarar mot kraven i 6 kapitlet 11 § miljöbalken om att belysa planens påverkan på miljö.
Till handlingarna hör även samrådsredogörelsen.

Synpunkter ska senast den **31 januari 2018** ha inkommit skriftligt till:

Sundbybergs stad
Stadsledningskontoret
172 92 Sundbyberg

Märk kuvert med *Remissvar översiktsplan för Sundbyberg* för underlättad handläggning.
Ange diarienummer **KS-0443/2016** på skrivelsen.

Synpunkter kan även lämnas digitalt till oversiktsplan@sundbyberg.se.

Information om översiktsplanen finns på stadens webbplats: www.sundbyberg.se/oversiktsplan

Planförslaget visas även på följande platser under samrådstiden:

- Sundbybergs stadshus, Östra Madenvägen 4
- Sundbybergs bibliotek, Signalfabriken, Esplanaden 10
- Hallonbergens bibliotek, Hallonbergsplan 7

Representanter från staden finns på plats i Framtidspaviljongen
vid Sundbybergs torg den 22 januari för att berätta om översiktsplanen och svara på dina frågor.

Tid: Måndag den 22 januari, klockan 18-20

Plats: Framtidspaviljongen, Sundbybergs torg

Upplysningar lämnas av översiktsplanerare Ellen Irenaeus
Telefon: 08-706 68 28 e-post: ellen.irenaeus@sundbuyberg.se

Hälsningar

Anna Lindgren
Administratör

PLANENHETEN
STADSLEDNINGSKONTORET

anna.lindgren@sundbyberg.se
Sundbybergs stad, 172 92 Sundbyberg
08-706 81 68
www.sundbyberg.se

Sundbyberg växer med dig!

STADSLEDNINGSKONTORET

2017-11-16
DNR KS-0443/2016

UNDERRÄTTELSE OM
UTSTÄLLNING

Sundbybergs stads översiktsplan 2030

Kommunstyrelsen beslutade den 13 november 2017 att föra utställning av en ny översiktsplan för Sundbybergs stad.
Utställningen genomförs från den 21 november 2017 till den 31 januari 2018.

Det bifogade dokumentet *Översiktsplan för Sundbybergs stad – utställningsförslag* ligger till grund för utställningen liksom bilagan *hållbarhetsbedömning*, vilken svarar mot kraven i 6 kapitlet 11 § miljöbalken om att belysa planens påverkan på miljö.
Till handlingarna hör även samrådsredogörelsen.

Synpunkter ska senast den **31 januari 2018** ha inkommit skriftligt till:

Sundbybergs stad
Stadsledningskontoret
172 92 Sundbyberg

Märk kuvert med *Remissvar översiktsplan för Sundbyberg* för underlättad handläggning.
Ange diarienummer KS-0443/2016 på skrivelsen.

Synpunkter kan även lämnas digitalt till oversiktsplan@sundbyberg.se.

Information om översiktsplanen finns på stadens webbplats:
www.sundbyberg.se/oversiktsplan

Planförslaget visas även på följande platser under samrådstiden:

- Sundbybergs stadshus, Östra Madenvägen 4
- Sundbybergs bibliotek, Signalfabriken, Esplanaden 10
- Hallonbergens bibliotek, Hallonbergsplan 7

Representanter från staden finns på plats i Framtidspaviljongen
vid Sundbybergs torg den 22 januari för att berätta om översiktsplanen och svara på dina frågor.

Tid: Måndag den 22 januari, klockan 18-20
Plats: Framtidspaviljongen, Sundbybergs torg

Upplysningar lämnas av översiktsplanerare Ellen Irenaeus
Telefon: 08-706 68 28 e-post: ellen.irenaeus@sundbuyberg.se

Översiktsplan för Sundbyberg

Sundbyberg 2030 – urbant och hållbart

Utställningsförslag

Sundbybergs stad

WWW.SUNDBYBERG.SE

Förord

En översiktsplan är stadens viktigaste strategiska styrdokument när det gäller att skapa framtidens Sundbyberg. Det är i översiktsplanen vi beskriver hur vi vill att staden ska utvecklas de kommande åren. Här visar vi hur staden kommer att gestaltas, hur de unika värden som finns i vår stad kommer att förstärkas och samtidigt ge utrymme för allt fler medborgare.

Sundbyberg är Sveriges till ytan minsta kommun och är sedan några år tillbaka också den mest tätbebyggda. Vår stad är mitt inne i en stor utvecklingsprocess - en process som kommer att fortsätta under många år framöver. Nya bostäder kommer att förena de olika stadsdelarna samtidigt som många tusen fler arbetsplatser kommer att skapas och den kommunala servicen kommer att byggas ut i takt med expansionen.

För att många fler ska kunna dela på våra offentliga ytor som torg, grönområden, trottoarer och gångbanor, cykelvägar samt vägar krävs det tydliga prioriteringar och satsningar. Det är en utmaning som vi vill möta med att tydliggöra olika miljöers betydelse för hur alla människor ska kunna trivas och känna sig hemma i Sundbyberg.

Förslaget till översiktsplan som tagits fram har varit ute på remiss under hösten 2017. Vi vill tacka för alla synpunkter och förbättringar som vi fått in från medborgare, organisationer och myndigheter och ser fram emot att tillsammans forma framtidens Sundbyberg.

Stefan Bergström (C)
Ordförande Översiktsplanekommittén
Stadsmiljö- och exploateringskommunalråd

Inger Gran (L)
Vice ordförande
Översiktsplanekommittén

Läsanvisning

Vad är en översiktsplan och hur tas den fram?

I inledningskapitlet presenteras kort vad en översiktsplan är.

Vilka utgångspunkter och omvärldsförändringar behöver vi förhålla oss till i vår fysiska planering?

I kapitlet Omvärlden påverkar beskrivs utgångspunkter för Sundbybergs fysiska planering.

Hur vill vi utveckla Sundbyberg i framtiden?

I kapitlet Målbilder och strategier för Sundbybergs stadsutveckling presenteras målbilder som förtydligar hur den fysiska miljön i Sundbyberg ska utvecklas. I kapitlet redovisas också strategier, som ska ge vägledning för efterföljande planering.

Vilka allmänna intressen finns i Sundbyberg?

Kapitlet om allmänna intressen är en kunskapsbank och en vägledning för vidare planering. Med allmänna intressen menas förutsättningar och värden som är gemensamma för våra medborgare, exempelvis natur- och kulturvärden. I kapitlet redovisas även hur vi avser att tillgodose riksintressen och miljökvalitetsnormer.

Sundbybergs framtida markanvändning

I kapitlet Sundbybergs markanvändning beskrivs Sundbybergs markanvändningskarta som överskådligt visar hur vi avser att utveckla mark- och vattenområden i framtiden.

Hur ska översiktsplanens intentioner förverkligas?

I kapitlet Genomförande beskrivs hur översiktsplanens intentioner ska förverkligas.

Leder översiktsplanen till hållbarhet?

Hållbarhetsbedömningen är en bilaga till översiktsplanen och innehåller en övergripande analys av översiktsplanen och dess konsekvenser utifrån sociala, ekonomiska och miljömässiga perspektiv.

Begreppsförklaring

En begreppslista finns i slutet av dokumentet.

Sammanfattning

Sundbybergs historia

För cirka 150 år sedan sågs Sundbyberg som en jordbruksbygd på landet och bestod av ett fåtal gods. Dessa ägdes av Anders Petter Löfström, som ofta betraktas som Sundbybergs grundare. Med tiden hittade industrierna till Sundbyberg. Under 1800-talet började fabriker och verkstäder byggas och Sundbyberg antog formen av ett arbetarsamhälle. Vid stadsbildningen år 1927 omfattade Sundbyberg endast den äldre stadskärnan kring järnvägen. Under mitten av 1900-talet växte staden allt mer och Lilla Alby, Lilla Ursvik, Ör, Hallonbergen, Rissne och Brotorp införlivades med Sundbyberg. Staden har sedan dess byggts ut med ett nytt bostadsområde varje årtionde. På 1950-talet byggdes Storskogen med flerfamiljshus, på 1960-talet Ör och på 1970-talet Hallonbergen. Under 1980-talet byggdes även Rissne klart och på 2000-talet började Stora Ursvik, kommunens senaste stadsdel att bebyggas.

Sundbyberg idag

Trots utbyggnaden är Sundbyberg till ytan Sveriges minsta kommun. Idag bor drygt 49 000 sundbybergare på en yta av knappt nio kvadratkilometer, vilket även gör Sundbyberg till landets mest tätbefolkade stad. Centrala Sundbyberg är kommunens affärscentrum. Längs smågatorna återfinns butiker, restauranger, banker och kommunikationer. Närheten, småskaligheten och fördelen att ha promenadavstånd till det mesta gör att staden präglas av en småstadskaraktär med många spännande mötesplatser.

Utmärkande är att stadens vatten- och grönområden i stor utsträckning är samlade i tre gröna och blå band mellan stadsdelarna. När det gäller resandet för invånarna underlättas det av att Sundbyberg är en av landets mest kommunikationstäta kommuner. Sundbybergs centrala läge i Stockholmsregionen innebär att staden ligger mitt i landets största koncentration av både arbetsplatser och service. Detta har gjort Sundbyberg mycket intressant som etableringsort under senare år.

Sundbyberg 2030

Sundbyberg står inför en fortsatt kraftig befolkningsökning. De prognoser som nu finns säger att staden kan ha upp emot 80 000 invånare år 2030. Det ställer stora krav på en bra planering och det är dessa krav vi vill möta i denna översiktsplan. Den framtida utvecklingen innebär att konkurrensen om marken ökar i staden, såväl i de centrala delarna som i övriga områden. Samtidigt är blandningen av funktioner på en begränsad yta en grundläggande kvalitet i en växande stad. Sundbybergs översiktsplan beskriver hur stadens vision, Vision 2030, ska omsättas i den fysiska planeringen. I översiktsplanen presenteras fem målbilder med tillhörande strategier för Sundbybergs stadsutveckling som syftar till att ge vägledning för den kommande planeringen av staden.

Målbilder för Sundbybergs stadsutveckling

En sammanhållen stad

Med hjälp av nya kvarter, mötesplatser och gröna stråk kopplas staden samman i en stadsväv. Det ska bli enklare att röra sig i staden till fots och med cykel.

Plats för alla

I Sundbyberg ska det finnas plats för hushåll i olika storlek. Nya mötesplatser ska ge rum för samvaro och aktiviteter med god tillgänglighet för människor i alla åldrar. Utbyggnaden av servicefunktioner såsom förskola, skola och äldreomsorg ska hålla jämna steg med stadens tillväxt.

Grönska och vatten av god kvalitet

Den goda tillgängligheten till grönområden och vatten ger förutsättningar för livskvalitet. Igelbäckens naturreservat, Lötsjön och Golfängarna samt Bällstavikens strandpromenad ska utvecklas. Nya parker och gröna stadsrum ska skapas i stadens utvecklingsområden.

Levande stadsrum

Hela staden ska utvecklas för att ge fler möjlighet att bo och arbeta här och för att skapa bättre förutsättningar för stadsliv. Stadens centrala läge i en dynamisk storstadsregion bidrar till Sundbybergs attraktivitet.

Den smarta staden

Sundbyberg ska utvecklas med hjälp av nya smarta lösningar som gör vår tillvaro enklare och som kan minska vår påverkan på miljön.

Innehåll

Sammanfattning 4

1 **Inledning 10**

2 **Omvärlden påverkar 14**

3 **Vision 2030 ..... 20**

4 **Målbilder och strategier för Sundbybergs stadsutveckling 24**

En sammanhållen stad 25

Plats för alla 27

Grönska och vatten av god kvalitet 29

Levande stadsrum 31

Den smarta staden 33

5 **Sundbybergs markanvändning 36**

Utvecklingsområden 37

Naturreservatsbildning 40

Entréer 40

Förstärkta kopplingar 41

6 **Allmänna intressen 44**

1. Befolkning, bostäder, service och trygghet 45

2. Näringsliv och arbete 49

3. Kultur och fritid 54

4. Grönområden och vatten 57

5. Kulturmiljö 64

6. Trafik och mobilitet 68

7. Försörjningssystem 73

8. Miljö, hälsa, säkerhet och klimat 77

9. Riksintressen som berör Sundbyberg 89

10. Regionala och mellankommunala intressen 90

7 **Genomförande 94**

Sammanfattning av översiktsplanens hållbarhet 95

Underlagsmaterial 99

Begreppsförklaring 99

Bilaga Hållbarhetsbedömning

1 Inledning

Inledning

Översiktsplanen visar Sundbybergs stads viljeinriktning när det gäller utvecklingen av den fysiska miljön för att skapa en god livsmiljö och en långsiktigt hållbar utveckling. Förslaget till översiktsplan har under maj till augusti 2017 varit ute på samråd. Efter samrådet har relevanta synpunkter inarbetats i översiktsplanen som nu är klar för utställning. Under utställningen finns det möjlighet att lämna synpunkter på översiktsplaneförslaget. Antagandet av översiktsplanen planeras till våren 2018.

Vad är en översiktsplan?

Alla kommuner ska enligt plan- och bygglagen (PBL) ha en aktuell översiktsplan som omfattar hela kommunens yta. Översiktsplanen fungerar som ett strategiskt planeringsunderlag och dess syfte är att ge vägledning och stöd i beslut om mark- och vattenanvändningen och om hur den byggda miljön ska utvecklas och bevaras. Översiktsplanen är inte juridiskt bindande men tydliggör viljeriktningen för stadens framtida utveckling i förhållande till faktorer och förutsättningar inom och utom staden (exempelvis lagkrav, regionplaneorgan, omgivande kommuner, länsstyrelsen och exploatörer).

Översiktsplanen ska även redovisa hur kommunen avser ta hänsyn till riksintressen och miljökvalitetsnormer. Översiktsplaneförslaget tar sin utgångspunkt i den inriktning för Sundbybergs utveckling som fastställts i stadens vision för 2030.

Processen att ta fram en översiktsplan

En översiktsplan tas fram i flera steg. Framtagandet av en översiktsplan regleras i 3 kap. Plan- och bygglagen. När ett förslag till översiktsplan har upprättats ska kommunen samråda med länsstyrelse, andra berörda kommuner, myndigheter, intresseorganisationer och allmänhet. Samrådets syfte är att ge möjlighet till insyn och påverkan i frågor som handlar om kommunens framtida utveckling. De synpunkter som kommer in under samrådet sammanställs och kommenteras i en samrådsredogörelse.

Därefter revideras förslaget. Det reviderade förslaget ställs sedan ut under åtminstone två månader, och efter utställningen antas översiktsplanen av kommunfullmäktige. En gång per mandatperiod ska kommunfullmäktige ta ställning till översiktsplanens aktualitet och vid behov göra revideringar av planen eller arbeta fram ett nytt dokument.

Övergripande mål och inriktning för stadens verksamhet fastställs i stadens budget. Det finns därutöver ett flertal olika policyer, strategier och program – såväl i staden som på regional och nationell nivå - vilka översiktsplanen behöver förhålla sig till.

TEK
FRISÖR

2

Omvärlden påverkar

Omvärlden påverkar

I kapitlet presenteras utgångspunkter och omvärldsförändringar som staden behöver förhålla sig till i sin fysiska planering.

Hållbar utveckling

I översiktsplanen presenteras inriktningar och åtgärder som ska bidra till att säkerställa social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet.
Hållbar utveckling handlar om att säkerställa goda livsmiljöer för alla människor nu och i framtiden. För att nå detta krävs att tre dimensioner beaktas: ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet. I ett hållbart samhälle skapas goda livsvillkor med ekologin som ram och med ekonomin som vertyg. Förenta Nationernas globala hållbarhetsmål i Agenda 2030 redovisar på ett samlat sätt de utmaningar som världens ledare står inför för att uppnå hållbar utveckling. Målen samlar de tre hållbarhetsdimensionerna i ett gemensamt ramverk.

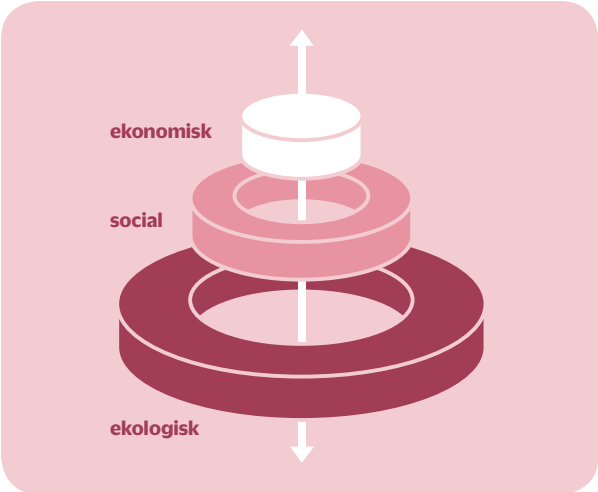

Ekonomisk hållbarhet handlar om vilka resurser ett samhälle har att tillgå. Social hållbarhet handlar om den individuella välfärden (livsvillkor), kultur och om närvaron av sociala system för att hantera samhällsutmaningar. Ekologisk hållbarhet handlar om jordens ekosystem och att långsiktigt behålla dess önskade funktioner.

Utmaningar

Sundbyberg, liksom hela Stockholmsregionen, behöver i allt större utsträckning förhålla sig till en globaliserad värld.
Globaliseringen medför en större rörlighet och valfrihet för individer och företag. Förutsättningarna förändras hela tiden på grund av bland annat klimatförändringarna, en ökande befolkning och en förändrad befolkningssammansättning samt en digitalisering som i allt högre grad påverkar samhällsfunktioner och invånares vardag. De företag som verkar i Sundbyberg konkurrerar i ökad utsträckning på världsmarknaden om försäljning, kompetens och investeringar. För att möjliggöra ett växande och hållbart Sundbyberg behöver staden kunna anpassa sig till nya förutsättningar, såväl innanför som utanför stadens gränser.

Stark befolkningstillväxt

Den urbaniseringstakt som Sverige genomgår är större idag än under 1960- och 70-talet. Stockholm-Mälardalen är en av Europas snabbast växande regioner. Inflyttningen är stor och efterfrågan på bostäder hög. Sundbyberg har ett optimalt läge i regionen med ett bekvämt cykelavstånd från bland annat centrala Stockholm och Kista, med direkt koppling till både Järvakilen och promenadstråk längs Mälaren, och med bra kollektivtrafik.

Det goda läget och den väl utvecklade kollektivtrafiken är två anledningar till att många vill bygga här och att många vill flytta hit. Det är också därför Sundbyberg tar ett stort ansvar för bostadsförsörjningen i regionen, trots att kommunen är liten till ytan. Fler medborgare innebär också bättre förutsättningar att bibehålla och utveckla Sundbybergs kvalitéer. Underlaget för bland annat butiker, service och förbättrad

kollektivtrafik ökar, liksom möjligheten att rusta upp parker och andra offentliga rum. Staden tillåts växa både för att vi i Sundbyberg vill erbjuda fler att bo i vår stad och för att vi ska kunna göra staden ännu bättre att leva i. De prognoser som nu finns säger att staden kan ha upp emot 80 000 invånare år 2030. Prognoserna är beroende av flera faktorer, exempelvis konjunkturläge, flyttmönster och bostadsmarknadens utveckling.

Sundbybergs tillväxt har sedan slutet av 1800-talet främst skett i form av nya områden utanför befintlig bebyggelse, till exempel Tulemarken, Ör, Rissne och Brotorp. De som redan har bott i staden har då påverkats i begränsad omfattning eller indirekt av bebyggelseutvecklingen. De utbyggnader som vi nu har framför oss kommer främst att ske genom komplettering inom befintliga stadsdelar och mellan stadsdelar. Att staden "växer inåt" är betydligt mer hållbart än ianspråktagande av nya områden. Samtidigt innebär denna bebyggelseutveckling nya typer av utmaningar. Staden behöver:

- hantera slitage och undvika trängsel när befintliga ytor och funktioner ska användas av fler
- begränsa påfrestningar under utbyggnadstiden
- se till att tillgång till samhällsservice och kollektivtrafik hänger med i utbyggnadstakten
- låta stadens karaktär utvecklas på ett positivt sätt
- bevara befintliga värden och skapa nya och som ger goda livsmiljöer för framtida generationer

Översiktsplanens skrivningar i form av målbilder, strategier och allmänna intressen syftar till att hantera dessa utmaningar.

En integrerad del av Stockholmsregionen

Sundbyberg är en integrerad del av Stockholmsregionen med en arbets- och bostadsmarknad sammanflätad över administrativa gränser. Eftersom regionens invånare rör sig alltmer över kommungränserna behöver en samplanering ske med angränsande kommuner så att bebyggelse, infrastruktur och grönblåa band hänger samman.

Den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen, RUFS, omsätter i stor utsträckning de nationella mål som rör samhällsbyggandet till regional nivå genom vision, mål och strategier samt bebyggelsestruktur och mark- och vattenanvändning.

Visionen i RUFS är att Stockholmsregionen ska vara Europas mest attraktiva storstadsregion. Den ska utvecklas så att bebyggelsestruktur, infrastruktur för transporter, teknisk försörjning, gröna kilar och vattenflöden samverkar på ett effektivt sätt samt berikar och kompletterar varandra. Några viktiga planeringsprinciper är att skapa täta och varierade stadsmiljöer i goda kollektivtrafiklägen, att utveckla de yttre regionala stadskärnorna samtidigt som de gröna kilarna värnas och att öka den sociala sammanhållningen i regionen.

Klimatutmaningarna

Den globala uppvärmningen påverkar miljön, ekonomin och människors liv över hela världen. Stora insatser kommer att krävas för att medverka till att samhällets klimatpåverkan minskas och att samhället samtidigt anpassas till förväntade klimatförändringar. Hållbar energianvändning, miljöanpassade transporter och resurseffektiva kretslopp behöver genomsyra planeringen. Klimatanpassning av den fysiska miljön blir också en allt viktigare fråga när nederbörds- och temperaturförhållanden ändras och fler extrema väderhändelser inträffar.

Folkhälsa

Det övergripande nationella folkhälsomålet är att skapa förutsättningar för en god hälsa på lika villkor för hela befolkningen. I Sverige har befolkningens hälsa haft en positiv utveckling men skillnaderna mellan olika grupper i samhället kvarstår eller har till och med ökat. I en storstadsregion finns särskilda utmaningar när det gäller att uppnå målet; exempelvis med avseende på trygga och säkra platser, luftkvalitet, buller samt plats för rekreation och fysisk aktivitet.

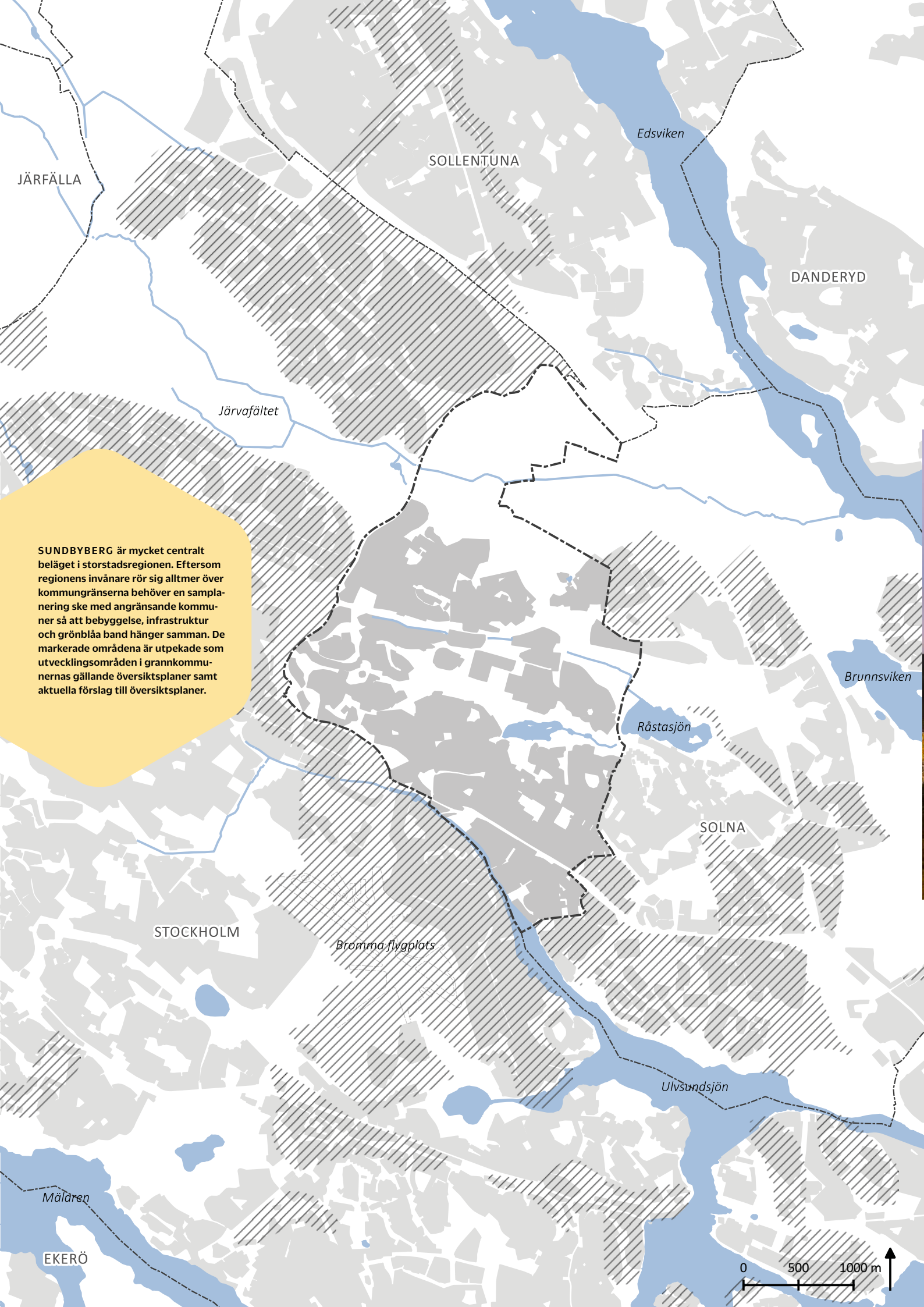

SUNDBYBERG är mycket centralt beläget i storstadsregionen. Eftersom regionens invånare rör sig alltmer över kommungränserna behöver en samplanering ske med angränsande kommuner så att bebyggelse, infrastruktur och grönblåa band hänger samman. De markerade områdena är utpekade som utvecklingsområden i grannkommunernas gällande översiktsplaner samt aktuella förslag till översiktsplaner.

CITY GROSS
ÖoB

3 Vision 2030

Vision 2030

Sundbyberg växer med dig!

Kommunfullmäktige antog under hösten 2016 Vision 2030. Visionen är ledstjärnan för Sundbybergs stad. Visionen beskriver hur vi vill att Sundbyberg ska vara i framtiden och anger stadens långsiktiga riktning. Visionen består av devisen Sundbyberg växer med dig och de tre kärnvärdena Levande, Nytänkande, Tillsammans.

Den urbana och hållbara staden

De tre kärnvärdena beskriver tillsammans en urban och hållbar stad, och det är också detta översiktsplanen tar sikte mot.

I översiktsplanen finns målbilder och strategier som syftar till att konkretisera Vision 2030. De förtydligar hur den fysiska miljön i staden långsiktigt ska utvecklas för att skapa det Sundbyberg som visionen anger.

Sundbyberg växer med dig!

Visionen består av devisen ”Sundbyberg växer med dig!” och kärnvärdena *”levande, nytänkande, tillsammans”* som anger hur vi ska ta oss dit.

Levande

Sundbyberg är en levande, trygg och sammanhållen stad med liv och rörelse i alla stadsdelar. Staden är fylld av mötesplatser, ett stadsliv med all tänkbar service och gröna platser. Det är en stad där hela världen får plats – en stad för dig och hela ditt liv.

Nytänkande

Sundbyberg är en nytänkande, kreativ och modig stad. Här är vi nyfikna och flexibla och vågar göra annorlunda för att ständigt utvecklas och förbättras. En stad fylld av möjligheter för dig som vill växa och utvecklas.

Tillsammans

Sundbyberg är en stad fylld av gemenskap och närhet. Här finns plats för alla människor oavsett livsstil eller förutsättningar. Vi samarbetar och hjälps åt för att lyckas. Vi är en stad som växer bäst tillsammans.

Sundb

4

Målbilder och strategier

Målbilder och strategier för Sundbybergs stadsutveckling

Här beskrivs översiktsplanens fem målbilder för stadsutvecklingen. I kapitlet redovisas även strategier, som utifrån givna utgångspunkter (kapitel 2) och stadens målbilder för stadsutvecklingen, ger vägledning för efterföljande planering av staden. Strategierna kommer att behöva vägas mot varandra utifrån platsens förutsättningar och behov.

EN SAMMANHÅLLEN STAD

Målbild

Efter att Sundbyberg under stadens drygt hundra år vuxit fram i många olika bostadsområden och stadsdelar kommer hela staden nu att börja byggas ihop. Utöver att nya bostäder som växer fram både i och mellan befintliga stadsdelar skapar en mer fysiskt sammanhållen stad, är det också viktigt att de bostäder som byggs erbjuder en mångfald både i upplåtelseformer och i storlekar. Kittet som främst håller ihop Sundbyberg är de människor som bor och verkar i staden. Därför ska Sundbyberg bli en stad för alla människor oavsett deras förutsättningar, där ingen del av staden lämnas utanför när Sundbyberg växer.

Hela staden ska både ha en god tillgång på kollektivtrafik och tydliga och trygga stråk för gående och cyklister för att ge förutsättningar till en god mobilitet för alla. Sundbybergs grönområden och gröna stråk är resurser för att alla i Sundbyberg ska erbjudas ytor både för rekreation, rörelse och möten.

Strategier

För att Sundbyberg ska bli en sammanhållen stad arbetar vi med följande strategier:

Trygga och lättillgängliga mötesplatser med mångfald och god kvalitet ska finnas i stadens alla delar

Alla stadsdelar ska erbjuda offentliga miljöer där det är lätt att träffas. Både på torg och i gatumiljöer samt i parker och grönområden.
Alla generationer ska erbjudas plats i vår offentliga miljö oberoende av förutsättningar.

Sammanhängande stråk för gående och cyklister ska finnas i hela staden och vara framkomliga året runt

Huvudstråken för cyklister ska vara separerade från gångvägar, vara gena och sammanhängande samt framkomliga året runt.

Cykelparkeringar ska finnas i anslutning till kollektivtrafik och andra viktiga platser. Servicestationer för cyklar kan med fördel finnas i anslutning till kollektivtrafik och andra viktiga platser.

Cykel- och gångstråk ska tydliggöras i nord-sydlig riktning för att binda samman stadsdelarna och motverka barriäreffekter, vilket också innebär komplement till befintliga öst-västliga stråk.

Samarbeten och samordning med kringliggande kommuner ska vidareutvecklas för att säkerställa en sammanhängande och tydlig infrastruktur regionalt.

Gående, cyklister och kollektivtrafik ska alltid prioriteras vid planering och byggnation

Gatuutrymmet ska tillgodose behoven för gående, cyklister och kollektivtrafik och samtidigt utgöra attraktiva miljöer som skapar en vilja att röra sig i staden både till fots och med cykel.

Vid byggnation ska gående, cyklister och kollektivtrafik alltid prioriteras med trygga och gena lösningar under byggtiden.

Sundbyberg ska vara en attraktiv etableringsort för företag

Ta hänsyn till näringslivets behov, exempelvis av transporter och goda kommunikationer. Detta är även viktigt under byggnation.

PLATS FÖR ALLA

Målbild

I Sundbyberg samsas och trivs människor från världens alla hörn och med olika förutsättningar. Staden ska ge plats för samvaro och aktiviteter med god tillgänglighet för människor i alla åldrar. Universell utformning, jämlikhet och jämställdhet är viktiga ledord i den fortsatta utvecklingen av dessa platser. Barnens och de äldres perspektiv ska utgöra viktiga utgångspunkter i planeringen, liksom framkomlighet för personer med funktionsnedsättning. Genom delaktighet i planeringen skapas en ännu bättre offentlig miljö med mötesplatser där alla kan känna sig välkomna och trygga. I hela staden eftersträvas en blandning av bostäder, arbetsplatser, service och lokaler för olika verksamheter. Små och stora bostäder med olika upplåtelseformer ska ge plats både för ensamhushåll, för familjer av olika storlek, och för alla skeden i livet. I Sundbyberg är det rent, snyggt och tryggt.

Strategier

För att Sundbyberg ska ge plats för alla arbetar vi med följande strategier:

Bidra till regionens tillväxt

Sundbybergs stad ska bidra till regionens tillväxt genom ett fortsatt tillskott av bostäder och verksamheter.

Sundbyberg ska bidra till att förstärka upplevelsevärdena i regionen genom att utveckla stadens befintliga kvaliteter och skapa nya besöksmål

Alla ska ges möjlighet att vara delaktiga i stadsutvecklingen

Metoder för att involvera och informera medborgarna ska kontinuerligt utvecklas, både digitala verktyg och fysiska möten. Också de som arbetar och är verksamma i staden ska inkluderas.

Platser för kultur, fritid och rekreation ska säkras tidigt i planeringen

Platser för kultur, fritid, idrott och lek ska utvecklas i takt med att staden växer. Det är viktigt att verksamheterna tillför kvalitet till stadsmiljön. Bibliotek, platser för kultur, fritidsgårdar, mötesplatser och andra anläggningar placeras på strategiska platser som möjliggör att personer boende i olika stadsdelar kan mötas.

Ytor för stadens servicefunktioner ska säkerställas

Ytor för stadens olika servicefunktioner såsom förskola, skola och äldreomsorg ska säkerställas tidigt i planeringen, med utgångspunkt i stadens växande befolkning.

Blandade upplåtelseformer och olika bostadsstorlekar ska finnas i varje stadsdel

Olika upplåtelseformer och bostadsstorlekar är viktiga för en bra blandning, inte minst utifrån ett socialt perspektiv. Bostadsrätter, hyresrätter och ägarbostäder av varierade storlekar samt ungdoms- och studentbostäder ska skapas i alla de stadsdelar som exploateras. Vid upprättandet av nya bostäder är det viktigt att även möjliggöra så att äldre och personer med funktionsnedsättning kan bo där.

GRÖNSKA OCH VATTEN AV GOD KVALITET

Målbild

Närhet till grönområden och vatten är viktiga förutsättningar för god livskvalitet. Det ska vara lätt för alla som lever och verkar i Sundbyberg att ta sig till sådana miljöer för att hämta energi. Igelbäckens naturreservat, Lötsjön och Golfängarna samt Bällstavikens strandpromenad utvecklas och görs mer tillgängliga. Parker och bevarad natur är viktiga inslag inom stadsdelarna och i takt med att fler använder dem behöver deras kvalitet höjas. Nya parker och gröna stadsrum skapas. Träd och blommande växter i gatumiljö, på bostadsgårdar och tak ger förutsättningar för upplevelser, biologisk mångfald, bättre luft och ett jämnare klimat- men är också en viktig del i dagvattenhanteringen. Stadsodling ska uppmuntras för en grönare miljö och en starkare social samvaro.

Strategier

För att Sundbyberg ska värna grönska och vatten arbetar vi med följande strategier:

Stadens vatten ska bli en mer visuell del i stadsmiljön

Dagvatten ska användas som en resurs för att skapa attraktiva, tillgängliga och funktionella inslag i stadsmiljön. I nya och upprustade stadsrum ska dagvatten och växtlighet integreras i utformningen. Ytlig dagvattenhantering med översvämningsytor, dammar och bäckar ska eftersträvas.

Strandpromenaden längs Bällstaån ska utvecklas till ett attraktivt stråk

Strandpromenaden längs Bällstaån och Bällstaviken ska utvecklas till ett attraktivt stråk med möjlighet till vattennära rekreation och med olika upplevelser. Det goda läget vid Bällsta bro ska möjliggöra koppling mellan pendelbåttrafik, tvärbana och busstrafik.

Stadens gröna och blå band ska stärkas och utvecklas

Järvakilen, Rissne-Lötsjöstråket, Bällstaån och Bällstaviken löper genom kommunen och är viktiga för att utveckla de gröna värdena.

Förbättra stråk och ekologiska spridningskorridorer mellan Sundbyberg och grannkommunerna.

Integrera norra Råstabäcken i stadsutvecklingen längs Enköpingsvägen och vid Råsta för att skapa nya värden för ekologi, dagvattenhantering, rekreation och klimatanpassning.

Stadens gröna pärlor ska fortsätta att utvecklas

Utveckla hela staden med innehållsrika parker och attraktiva gröna platser och stråk. Exempel vis kan Kanalparken mellan Ursviksvägen och Duvmossen utvecklas till ett grönt stråk med gång- och cykelbana.

Säkerställ tillgången till offentliga parker och platser i stadens förändringsområden.

Stadsdelarna ska erbjuda både naturupplevelser och mer formella parkanläggningar med planteringar och ytor för bland annat lek och motion.

Ekosystemtjänster ska användas i planeringen och utvecklingen av staden

Stadens grönområdens biologiska, sociala och klimatreglerande funktioner ska lyftas fram och utnyttjas.

Sundbybergs stads modell för grönytefaktor ska tillämpas vid planläggning och bygglovgivning för att säkra att kvartersmarken bidrar med ekosystemtjänster.

Tillkommande bebyggelse koncentreras till redan hårdgjord mark. Inför eventuell exploatering av en grönyta ska denna bedömas utifrån sin funktion och potential i ett större sammanhang.

Vattenkvaliteten i sjöar och vattendrag ska förbättras

Vattenflöden inom kommunen ska fördröjas och motsvara avrinning från naturmark.

Dagvattenhanteringen ska bidra till en förbättring av stadens yt- och grundvattenkvalitet och att god vattenstatus uppnås i Bällstaån, Bällstaviken, Igelbäcken och Brunnsviken.

LEVANDE STADSRUM

Målbild

Avstånden i Sundbyberg är korta och stadsmiljön bjuder på stor variation. Därför är det lätt och attraktivt att bo, vistas och arbeta i vår stad, likväl som att besöka den. Att stadsdelarna ser olika ut gör Sundbyberg till en dynamisk stad. Några av stadsdelarna har särskilt stor potential att utvecklas. Stadskärnan fortsätter att vara ett av stadens tydliga nav, men hela staden utvecklas för att ge fler möjlighet att bo och arbeta här och för att skapa bättre förutsättningar för service och stadsliv. Fler människor, en blandning av bostäder och arbetsplatser, inspirerande stadsrum med en varierad arkitektur och välkomnande mötesplatser, bostadsgårdar, torg, gator och parker – sammantaget ger allt detta ett rikt liv mellan husen.

Strategier

För att Sundbyberg ska erbjuda levande stadsrum arbetar vi med följande strategier:

Tillvarata kulturmiljövärden

Vid utveckling av stadsdelar ska karaktärsdrag och kulturhistoriska värden i bebyggelse och landskap tas tillvara.

Byggnader och miljöer kopplade till järnvägen och industrin uppmärksammas särskilt vid den fortsatta utvecklingen av staden.

Rutnätsstaden mellan Järnvägsgatan och Tulegatan ska fortsätta att utvecklas utifrån både stadens behov av förnyelse och värdet av historisk förankring.

Säkerställ ytor och lokaler för arbetsplatser

Avsätt ytor och lokaler för arbetsplatser i planarbetet.

Den offentliga miljön ska vara trygg, jämställd och jämlik samt främja rörelse

Sundbyberg ska upplevas rent, snyggt och tryggt. Den fysiska miljön ska vara tillgänglig för alla oavsett kön och funktionsförmåga. Säkra, trygga och fysiskt tillgängliga stråk till exempelvis skolor, förskolor, spontanidrottsplatser, träffpunkter och fritidsaktiviteter ska prioriteras. Detta är även viktigt under pågående byggnation.

Ta tillvara kollektivtrafiknära lägen genom en högre exploatering och lokalisering av olika funktioner

Lokalisera funktioner för service, utbildning, kultur och fritidsaktiviteter i goda kollektivtrafiklägen. Bygg ut områden så att turtäthet och utbyggnad av kollektivtrafik kan främjas.

Skapa mer konstnärlig utsmyckning

Offentlig konst ska uppmuntras vid alla byggnationer inom staden. Enprocentregeln rörande offentlig konst ska gälla alla byggnationer som staden genomför. För externa parter ska offentlig konst finnas med i exploateringsavtalen.

Sträva efter en bra balans mellan bostäder, arbetsplatser och service i stadsdelarna

Bostäder, arbetsplatser och service ska placeras så att visionen om den levande staden kan uppfyllas.

Staden ska ha en varierad arkitektur av god kvalitet

Allt som byggs i Sundbyberg ska tillföra värden till staden, både estetiska och till platsen. Det som byggs ska ha ett varierat formspråk som tillsammans med material av hög kvalitet och levande bottenvåningar främjar de visuella upplevelserna av stadslivet.

DEN SMARTA STADEN

Målbild

De hus som byggs ska stå kvar i minst 100 år. Därför är det viktigt att både husen och de miljöer de ska finnas i präglas av hög kvalitet från början. Husens utseende påverkar många rent visuellt och byggnadernas belastning på miljö och klimat, såväl under uppförandet som under sin livstid, måste minimeras.
Det kommer ständigt nya smarta tekniska lösningar som gör vår tillvaro enklare och minskar vår påverkan på miljön. I stadsmiljön kan detta ha betydelse för exempelvis avfallshantering, transporter, kollektivtrafik, vattenrening och husbyggnad. Ny teknik ska bidra till stadens mål att bli fossilfri i sin energiförsörjning. Dagvattendammar och andra åtgärder kan göra staden mer tåligt mot klimatförändringar. Andra goda exempel på miljöförbättrande åtgärder är arbetet för friskare vattendrag, strävan att säkra större och sammanhängande grönområden samt planerna för förbättrade gång- och cykelstråk till våra grannkommuner. I en tid av snabb teknikutveckling är det viktigt att ta tillvara de möjligheter som ges. Digitaliseringen är en av de starkaste trenderna i världen just nu. Den kommer att möjliggöra nya lösningar inom många områden. Att bejaka och underlätta för digitaliseringen är en nyckelfråga för framtiden och för vår stads utveckling.

Strategier

För att Sundbyberg ska bli den smarta och hållbara staden arbetar vi med följande strategier:

Staden ska bli fossilbränslefri

Staden ska även fortsättningsvis bygga ut storskaliga energisystem som fjärrvärme och fjärrkyla, som bas i utvecklingen mot en kretsloppsbaserad energiförsörjning. Småskaliga lösningar baserade på förnybar energi, exempelvis solenergi i kombination med smarta elnät, ska möjliggöras. Infrastrukturen för fossilbränslefria fordon ska utvecklas tillsammans med andra aktörer. Kreativa och innovativa miljö- och energilösningar ska eftersträvas i stadsbyggandet.

Utveckla goda inomhusmiljöer

Bostäder samt lokaler ska ha en god inomhusmiljö fri från farliga ämnen.

Sundbyberg ska ta vara på kraften i digitaliseringen

Sundbybergs stad ska hela tiden arbeta med en digital agenda för att kunna använda nya lösningar och samtidigt erbjuda öppna data för att möjliggöra andras innovationer. Innovativa lösningar i mobilitet och infrastruktur ska eftersträvas.

Stadens verksamheters ytor och lokaler ska vara resurseffektiva, flexibla och mångfunktionella samt möjliggöra innovativa lösningar

Möjligheterna till mångfunktionalitet, samordning och samnyttjande för effektiv användning av ytor och lokaler, till exempel för kultur- och fritidsverksamhet eller tekniska anläggningar kombinerat med annan verksamhet, ska utvecklas.

Säkerställ utbyggnad av den tekniska infrastrukturen

För att garantera en säker teknisk försörjning ska systemen för dricksvattenförsörjning och avloppshantering anpassas till klimatförändringar, en växande befolkning och en tätare stad. Avfallshanteringen ska ses som en del av infrastrukturen och finnas med i ett tidigt skede vid planering och utformning av nya områden. En god tillgång och närhet till platser för att återanvända, återvinna och sortera avfall ska säkerställas. Effektiv teknik som exempelvis sopsug och flexibla avfalls-
system ska tillämpas.

Ytor och lokaler för teknisk försörjning ska säkerställas

Den tekniska driften och skötseln av staden kräver såväl lokaler för personal, drift- och servicedepåer som ytor för bland annat avfallshantering och upplag av schaktmassor och snö för att fungera tillfredsställande. Ytor för dessa ändamål och övrig teknisk försörjning ska säkerställas vid planering av stadens förtätning och expansion.

Logistiken ska fungera effektivt

Samarbete med grannkommunerna ska etableras för utveckling av ett regionalt logistikcenter som möjliggör omlastning av varor och samordnad utkörning i mindre fordon.

Öka beredskapen för klimatförändringarna

Anpassa byggnader och anläggningar efter riskerna vid planering i områden som hotas av översvämning eller skred. Lokalisera samhällsviktiga funktioner till platser utanför riskområdena eller utforma dem med stor hänsyn till riskerna.

Reservera nödvändiga ytor för dagvattenhantering. Använd mångfunktionella ytor för att begränsa konsekvenserna av översvämningar.

Värna stadens grönska för sin funktion att mildra effekterna av ett varmare klimat och för att jämna ut kraftigare vattenflöden.

För att bygga ett robust samhälle behöver dagvattensystemet kompletteras med säkra avrinningsvägar på ytan och befintliga lågpunkter ses som en resurs som möjliggör fördröjning och hantering av stora vattenmängder. Ytorna bör utformas multifunktionellt, till exempel kan parkområden anläggas i dessa lägen och utformas så att de kan fungera som översvämningsytor.

Risker och buller ska beaktas

Staden ska vid förändrad markanvändning beakta risker från omkringliggande verksamheter och lämpligt skyddsavstånd till ny bebyggelse ska vid behov utredas i ett tidigt skede.

Vid planläggning av bostäder, skolor och förskolor intill väg spår- eller järnväg ska trafikbuller beaktas. Särskilda bullerutredningar ska tas fram och vid behov ska krav ställas på skyddsåtgärder.

5 Sundbybergs markanvändning

Sundbybergs markanvändning

I kapitlet beskrivs Sundbybergs mark- och vattenanvändning med fokus på stadens utvecklingsområden. Markanvändningskartan finns på sida 42.

Utvecklingsområden

Ett utvecklingsområde är ett område som förändras, antingen genom ny markanvändning eller komplettering inom befintlig.

Fem av Sundbybergs större utvecklingsområden är:

- Nya stadskärnan
- Hallonbergen och Ör
- Rissne
- Stora Ursvik
- Enköpingsvägen

Rissne, Hallonbergen och Ör kommer att kompletteras med ny bebyggelse som huvudsakligen anpassas till stadsdelarnas befintliga strukturer.

I Stora Ursvik, Nya stadskärnan och längs Enköpingsvägen skapas en ny stadsstruktur med gator, kvarter och teknisk försörjning.

Nya stadskärnan

När Mälarbanan byggs ut med nya spår och förläggs i tunnlar kommer en ny stadskärna att växa fram i anslutning till spårens nuvarande läge. Den nya stadskärnan kommer att läka ihop den norra och södra delen av Sundbyberg. Kopplingen mot vattnet i Bällstaviken kommer att stärkas liksom kopplingarna till Marabouparken, vars läge blir mer centralt. Genom att stadsmiljön förtätas förstärks även kopplingarna mot Annedal i Stockholm och Rissne. Ett resecentrum kommer att byggas i anslutning till tunnelbana, bussar, spårväg samt pendel-, fjärr- och regionaltåg.

Utöver nedgrävningen av järnvägen pågår förtätningar i andra delar. Befintliga byggnader byggs om eller byggs på och nya byggnader tillkommer i redan bebyggda kvarter. Riskerna som är kopplade till stadsutvecklingsprojektet belyses i kommande planarbete.

Hallonbergen och Ör

Hallonbergen och Ör förnyas med bostadsbebyggelse och ett utökat serviceutbud. Fram till 2030 beräknas 5000 bostäder att byggas.
Hallonbergen centrums funktion som mötesplats och knutpunkt för kollektivtrafiken med tillgång till service kommer att stärkas.

Sundbybergs stad ska dessutom, tillsammans med externa aktörer, utveckla centrumfastigheterna i Hallonbergen och Ör.

Utvecklingen av Hallonbergen och Ör sker enligt en stadsutvecklingsstrategi framtagen av staden. En omfattande medborgardialog har lagt grunden för ett nytt arbetssätt i stadsdelarna, befolkningen har involverats i områdets utveckling och de tre hållbarhetsdimensionerna socialt, ekologiskt och ekonomiskt har tilldelats stort utrymme i områdesutvecklingsplanerna.

I samband med att stadsdelarna kompletteras med ny bebyggelse kommer stort fokus att läggas på utveckling av de offentliga rummen och mötesplatserna.

Rissne

Rissne är ett av stadens utvecklingsområden. Områdesförnyelsen utgår från att stärka Rissnes styrkor som en stadsdel med både urbana kvaliteter och god tillgång till natur. Cirka 3000 nya bostäder planeras tillkomma fram till år 2030 liksom kontor och kommersiella lokaler.

Sundbybergs stad ska, tillsammans med externa aktörer, utveckla centrumfastigheterna i Rissne.

Rissneleden, som idag har karaktären av en trafikled, byggs om till en gata med tydligare stadskaraktär. I Rissnes västra del planeras en återvinningscentral.

Tvärbanan i Rissne

Tvärbanans nya Kistagren kommer att gå genom Rissne. Den får ett stationsläge i Rissne centrum som blir en mer betydelsefull knutpunkt för kollektivtrafik, såväl i staden som regionen.

Spårvägen når Sundbyberg via en bro från Solvalla till Rissne. Längs tvärbanan utvecklas ett stadsmässigt stråk genom Rissne centrum och vidare norrut mot Ursvik.

För att kunna trafikera Kistagrenen behövs även en ny spårvagnsdepå. Planläggningen är påbörjad och möjligheten att bygga spårvagnsdepån i anslutning till den befintliga tunnelbanedepån utreds. Riskerna kopplade till Tvärbanans utbyggnad belyses i det kommande planarbetet.

Stora Ursvik

Utbyggnaden av Stora Ursvik är det hittills största stadsutvecklingsprojektet i Sundbyberg.

Fullt utbyggt kommer Stora Ursvik att omfatta 9000 bostäder med olika upplåtelseformer.

Här kommer även att finnas arbetsplatser, parker, plats för idrott med mera.

I västra Ursvik eftersträvas en tät stadsmiljö.

Den nya bron över Ulvsundaleden binder samman Rinkeby och Ursvik och ger bättre serviceutbud och kollektivtrafik.

Tvärbanan i Ursvik

Tvärbanans Kistagren kommer att ha två stationer i Stora Ursvik. I samma korridor som Tvärbanan planeras en lokalgata som ska användas av kollektivtrafik, cyklister och fotgängare. Riskerna kopplade till Tvärbanans utbyggnad belyses i det kommande planarbetet.

Milot

Milot, det gamla militärområdet i Stora Ursviks norra del, ska utvecklas. Detta ska ske i samråd med Fortifikationsverket. Utöver den beslutade ridanläggningen utreder staden vilka ändamål som området är bäst lämpat för. Föroreningar har påträffats i marken och utredningar pågår om behov och omfattning av saneringar i området.

Enköpingsvägen

Stadsutvecklingsprojektet längs Enköpingsvägen ska bygga ihop Sundbybergs norra och södra delar. Det ger också förbättrade kopplingar till grannkommunerna Stockholm och Solna. I området skapas förutsättningar för en god blandning av bostäder, arbetsplatser och service. En av de viktigaste utgångspunkterna i planeringen är att skapa levande stadsrum. Råstadepåns läge och även trafiksituationen över kommungränserna behöver utredas. Riskerna kopplade till stadsutvecklingsprojektet belyses i det kommande planarbetet.

Norra Råstabäcken
En viktig del i den nya stadsbilden vid Enköpingsvägen blir ett grönstråk längs norra Råstabäcken via dalgången norr om Ör till Råstasjön. Grönstråket kommer att fylla en viktig funktion för rening och fördröjning av dagvatten.

En stad i förändring

Förutom dessa större stadsutvecklingsområden pågår förändring och utveckling även i andra stadsdelar. Alla stadsdelar påverkas när staden förtätas. Förändring är naturligt i en levande stad.

Naturreservatsbildning

Inom Sundbyberg pågår utredningar för naturreservatsbildning i två områden.

Lötsjön- Golfängarna

Lötsjön med Golfängarna är Sundbybergs stora, centrala parkområde. Det har höga rekreativa och sociala värden, och hyser även höga naturvärden. Sundbybergs stad ska inrätta ett naturreservat kring Lötsjön-Golfängarna. När Solna inrättar ett naturreservat kring Råstasjön kan två reservat bindas samman och ge det populära park- och naturområdet ett långsiktigt skydd.

Norra Kymlinge

Genom en utvidgning av Igelbäckens naturreservat i norra Kymlinge skulle en ännu större del av Järvakilen genom Sundbyberg skyddas och förutsättningarna för biologisk mångfald förbättras. I takt med ökad exploatering kring Järvakilen – och större tryck på befintliga natur- och friluftslivsområden – säkerställer ett utvidgat reservat i Kymlinge mark för rekreation och friluftsliv för en växande befolkning. Naturreservatets utbredning kommer att utredas vidare.

Entréer

Eftersom Sundbyberg är en liten kommun i ett storstadssammanhang är entréerna till staden av stor betydelse. Entréerna är av olika karaktär. Några är befintliga men behöver förstärkas, andra är förslag på entréer i nya lägen. Där kommungränsen sammanfaller med trafikleder och vatten blir entréerna särskilt viktiga.

Förstärkta entréer

Enköpingsvägen
Inom stadsutvecklingsprojektet Enköpingsvägen utvecklas entréerna mot Solna respektive Stockholm till stadsmässiga och välkomnande platser.

Solvalla
Genom utbyggnaden av tvärbanans Kistagren förstärks sambandet mellan Rissne och Solvalla. Flera projekt pågår i området och det är viktigt att säkerställa framkomligheten för fotgängare och cyklister.

Marabouparken
Förnyelsen av stadskärnan innebär möjligheter att stärka kopplingen till Annedal i Stockholm. Detta kan ske genom förstärkta stråk för fotgängare och cyklister men kan även innebära en bro för busstrafik.

Bällsta bro
Bällsta bro är idag en av de viktigaste entréerna till Sundbyberg. Genom förbättrad framkomlighet för fotgängare och cyklister förstärks Bällsta bros funktion som entré till staden.

Solna business park
I samband med förnyelsen av stadskärnan utreds kopplingar över till Solna Business Park. Området kring den nya stationen blir en viktig länk mellan Sundbyberg och Solna.

Tulegatan-Gränsgatan
Tulegatan- Gränsgatan är en viktig koppling mellan Sundbyberg och Solna, inte minst för fotgängare och cyklister.

Strandpromenaden
Staden avser stärka stråket längs Bällstaviken. I samband med detta kan platsens funktion som entré stärkas.

Nya entréer

Bro över Bällstaviken
En ny koppling i form av en gång- och cykelbro från Mariehäll i Stockholm till Sundbyberg planeras tillsammans med Stockholms stad.

Kista
Tvärbanan till Kista och den nya lokalgatan innebär en ny entré till Sundbyberg.

Rinkeby
Den nya bron för gående, cyklister och kollektivtrafik möjliggör en koppling mellan Ursvik och Rinkeby. Bron innebär förbättrade möjligheter för de boende att nyttja båda stadsdelarnas utbud av service, handel och kollektivtrafik.

Bromsten
På längre sikt ser både Sundbybergs stad och Stockholms stad en möjlighet att förstärka kopplingen mellan Rissne och Bromsten genom en bro för fotgängare och cyklister. En sådan koppling skulle innebära förbättrade lokala förbindelser men även få betydelse för det regionala gång- och cykelnätet.

Arenastaden
Sundbybergs stad bedömer att en ny bussgata i östra Ör skulle möjliggöra förbättrade kollektivtrafikkopplingar till Arenastaden i Solna.

Förstärkta kopplingar

Sundbybergs bebyggelseutveckling syftar till att koppla samman stadens olika delar i en stadsväv. De tidigare starka barriärerna, framförallt Enköpingsvägen och Mälarbanan/järnvägen ska överbryggas, både fysiskt och upplevelsemässigt. Även övriga stadsdelar ska knytas samman för att skapa en sammanhållen stad.

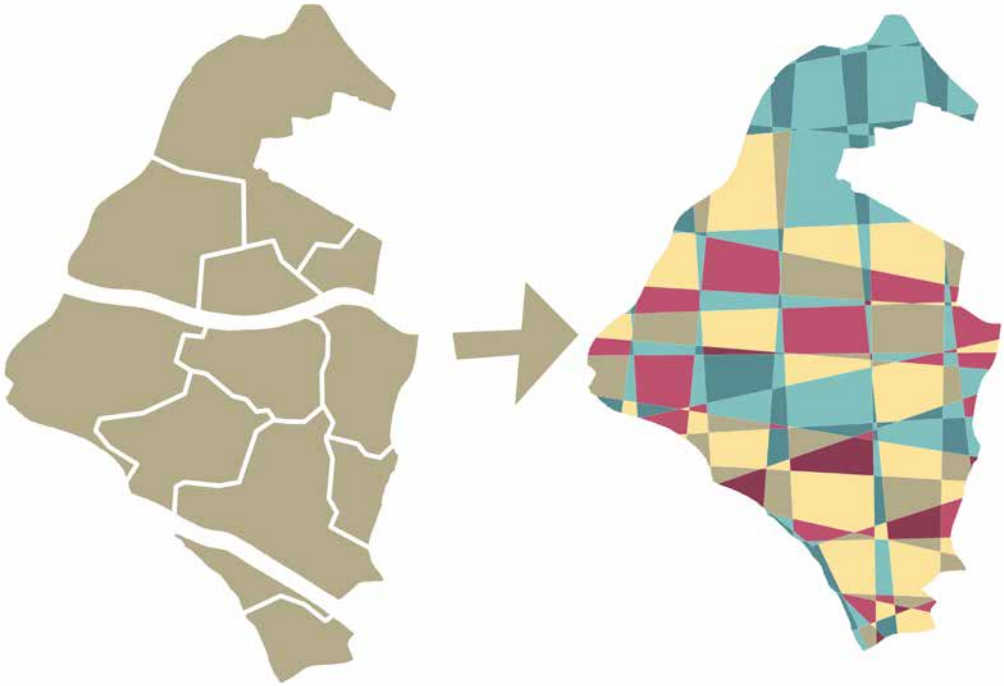

Sundbybergs bebyggelseutveckling syftar till att koppla samman stadens olika delar i en stadsväv.

MARKANVÄNDNINGSKARTAN visar överskådligt hur Sundbybergs stad avser att utveckla mark- och vattenområden i framtiden.

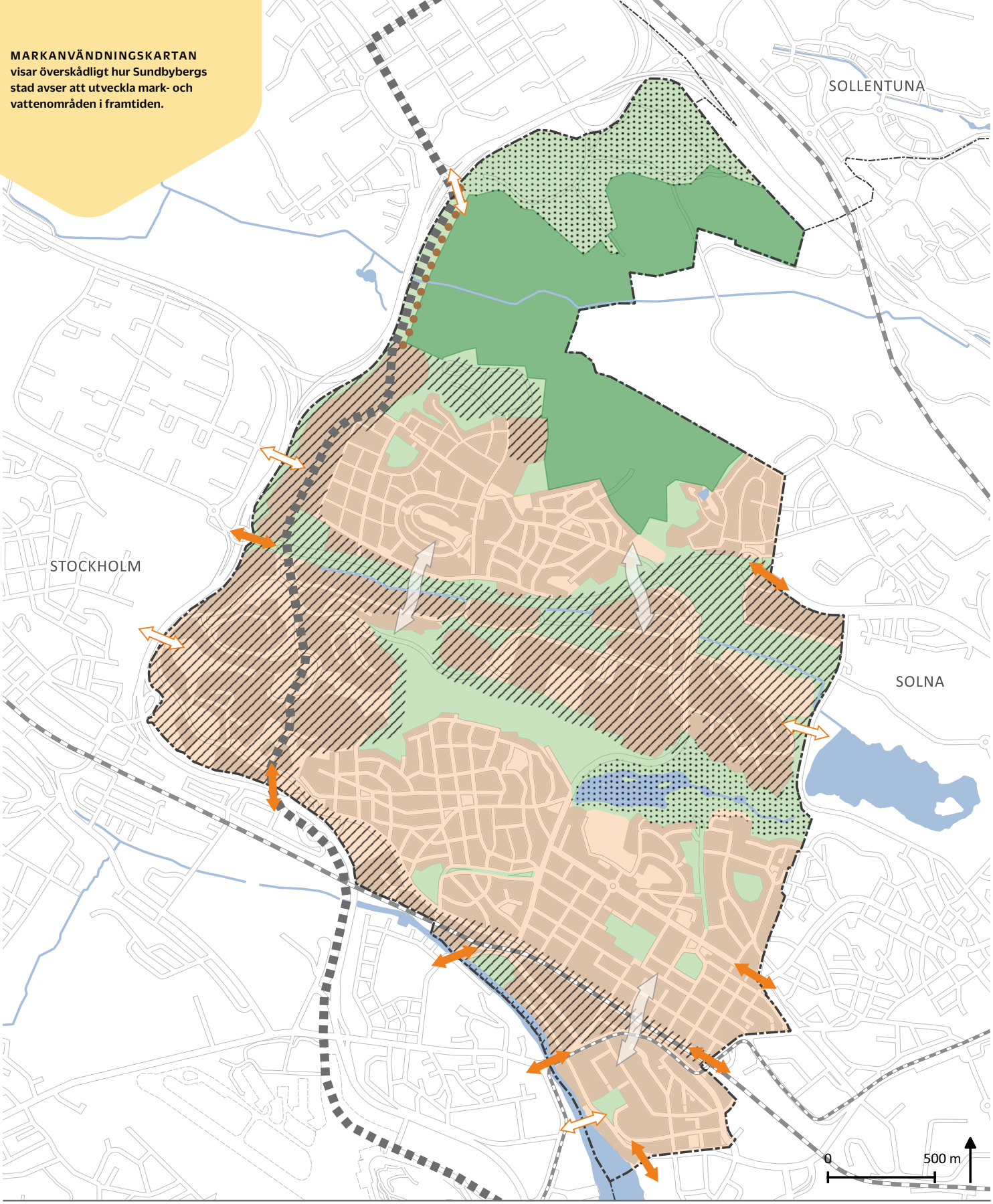

Utvecklad markanvändning

- Utbyggnad av Tvärbanans Kistagren
- Gata för busstrafik till Kista
- Önskad förstärkt entré
- Ny entré
- Utvecklingsområde
- Planerat naturreservat
- Önskad förstärkt koppling

Pågående huvudsaklig markanvändning

- Bebyggelse
- Natur och grönområden
- Naturreservat

SVERIGE
20

6 Allmänna intressen

Allmänna intressen

Kapitlet om allmänna intressen är en kunskapsbank och en vägledning för vidare planering. Med allmänna intressen menas förutsättningar och värden som är gemensamma för stadens medborgare, exempelvis natur- och kulturvärden. I kapitlet redovisas även hur staden avser att tillgodose riksintressen och miljökvalitetsnormer. Enligt lag ska en översiktsplan redovisa hur kommunen tar hänsyn till allmänna intressen vid beslut om användningen av mark- och vattenområden.

1. Befolkning, bostäder, service och trygghet

Sundbybergs befolkning idag

I Sundbybergs stad bor ungefär 49 000 personer (2017). Jämfört med riket finns det procentuellt fler i åldern 25-44 i Sundbyberg, men färre pensionärer.[1] Knappt hälften av invånarna har eftergymnasial utbildning, vilket är något högre än snittet för både länet och riket.[2]

Andelen förvärvsarbetande är 79 procent[3] och andelen öppet arbetslösa är 3 procent[4]. Den vanligaste förekommande hushållstypen är ensamboende utan barn.[5] I Sundbyberg dagpendlar något fler från staden än till staden[6].
82 procent av de förvärvsarbetande i Sundbyberg arbetar i en annan kommun (2015).[7]
Uppskattningvis har 20 procent av invånarna en funktionsnedsättning.[8]

Socioekonomi

Liksom i Stockholmsregionen i stort går det att se socioekonomiska skillnader inom Sundbyberg. Exempelvis skiljer sig inkomst- och utbildningsnivå mellan de olika stadsdelarna. När statistiska centralbyrån redovisar sammanräknad förvärvsinkomst i sex klasser, utgörs den översta klassen av dem som har en sammanräknad förvärvsinkomst över 480 000 kr per år. Andelen av befolkningen som hamnar i denna klass varierar mellan Sundbybergs stadsdelar.

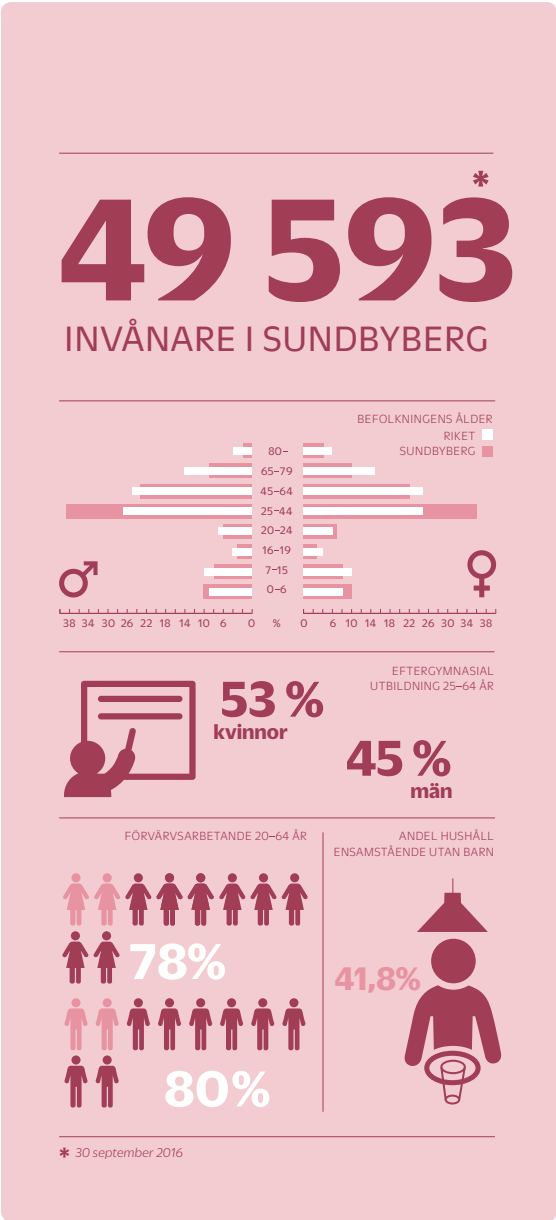

Figuren visar Sundbybergs befolkning idag utifrån demografi, förvärsarbetande, utbildning, och hushållsstatistik.

[1] Kommunfakta 2016/Statistiska centralbyrån (SCB).
[2] År 2016. Kolada/SCB.
[3] Förvärvsarbetande invånare i åldern 20-64 år, år 2015. SCB.
[4] Arbetsförmedlingen 2017.
[5] Personer som saknar lägenhetsuppgift ingår inte i hushållstatistiken. I kommunen saknar 4,95 procent av befolkningen uppgift om lägenhet. Kommunfakta 2016/SCB.
År 2015. Kolada/SCB.
[6] Kolada/SCB.
[7] Folkhälsomyndigheten, Slutrapportering av regeringsuppdrag inom ramen för "En strategi för genomförande av funktionshinderspolitiken 2011– 2016" 15 mars 2016

Utbildningsnivån skiljer sig också mellan de olika stadsdelarna. I den stadsdel som har högst utbildningsnivå har 39 procent en 3-årig eftergymnasial utbildning. I stadsdelen med lägst utbildningsnivå är det endast 9 procent (2016).[8] Likaså skiljer sig valdeltagandet mellan stadsdelarna.[9]

Vid den framtida planeringen är det viktigt att ta hänsyn till dessa fakta för att undvika en förstärkning av skillnaderna.

Bostadsbyggandet i Sundbyberg

Efterfrågan på bostäder är mycket stor i de flesta delar av Sundbyberg och förväntas vara oförändrad under en överskådlig framtid. Bostadsbeståndet består i dagsläget av cirka 22 000 bostäder. Av dessa är cirka 53 procent hyresrätter och resterande andel utgörs av bostadsrätter samt äganderätter.

Staden tar ansvar för behovet av nya bostäder i regionen. Mellan år 2010-2016 färdigställdes 3611 bostäder i staden. Byggtakten som hållits under framförallt 2010-talet har uppmärksammats brett och statistik visar att Sundbybergs stad är bland de kommuner i länet som bygger flest bostäder per invånare (se figur nedan). I Länsstyrelsens uppskattning av regionens behov av bostadstillskott anges 600 bostäder per år för Sundbyberg[10]. Enligt stadens prognoser väntas detta uppfyllas.

En betydande del av det framtida bostadsbyggandet i staden kommer att ske i stadsdelen Ursvik (mellan en tredjedel till hälften av alla prognosticerade bostäder byggs här). I övrigt kommer det framtida bostadsbyggandet huvudsakligen att ske i stadens övriga stadsutvecklingsprojekt; Hallonbergen och Ör, Enköpingsvägen, Rissne samt Sundbybergs nya stadskärna. Lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar fastställer att varje kommun ska planera för bostadsförsörjningen. I stadens riktlinjer för bostadsförsörjning beskrivs stadens målsättningar och tillvägagångssätt för bostadsförsörjningen.

En socialt hållbar stad

Att Sundbyberg växer snabbt ställer stora krav på stadsplaneringen. Den byggda miljön utgör i stor utsträckning ramen för den sociala samvaron i en stad och kan påverka sammanhållningen. Det är viktigt att fortsätta utveckla staden med mötesplatser i alla stadsdelar. En tätare stadsstruktur med offentliga rum för möten och stadsliv, skapar möjligheter till ökad sammanhållning mellan stadsdelarna i Sundbyberg.

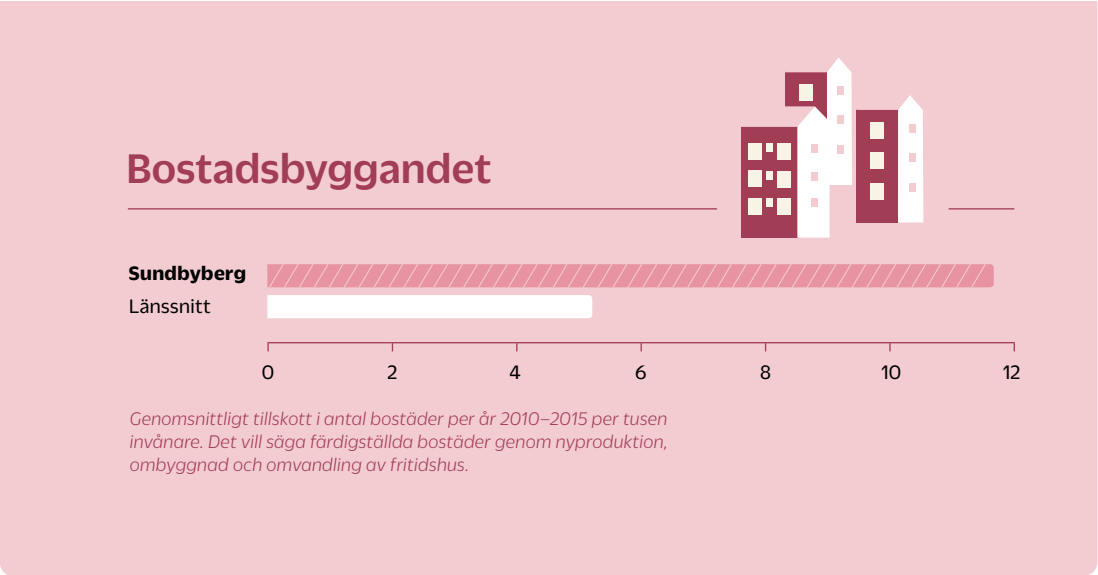

Figuren visar stadens genomsnittliga tillskott i antal bostäder per år 2011-2015 per tusen invånare. Som jämförelse visas länssnittet.

[8] Bland befolkningen 16-74 år. SCB.
[9] Valmyndigheten, val.se
[10] Lwänsstyrelsen Stockholms rapport 2017:15 Läget i länet – bostadsmarknaden i Sundbyberg 2017.

Det är lättare att använda utemiljön när man känner sig trygg och förstår vilka ytor som är allmänna respektive privata. Avstånd till byggnader, gränser, belysning, skötsel, skyltning, parkutrustning, planteringar och närvaron av andra människor hjälper till att förtydliga, skapa trygghet och en känsla av att man är välkommen.

Behov av kärnverksamheter

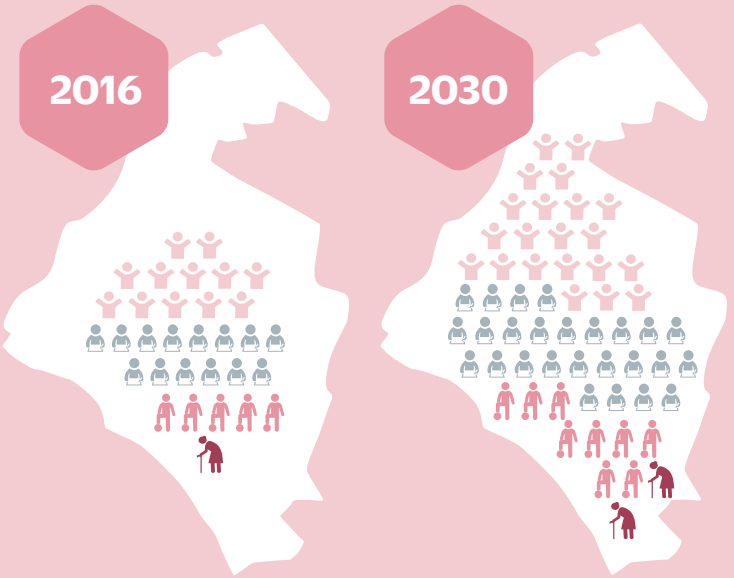

FÖRSKOLEPLATS ÅK F–6 (ÅLDER 6–12) ÅK 7–9 (ÅLDER 13–15) PLATS PÅ ÄLDREBOENDE[1]

[1] Biståndsbedömt särskilt boende för äldre med heldygnsomsorg enligt SoL 5 kap 5 §.

Figuren visar Sundbybergares behov av förskola, skola och plats på äldreboende[11] 2015 och 2030, utifrån en befolkningsprognos.[12]

[11] Behovet av plats på äldreboende är svår att prognostisera, och är beräknat på det genomsnittliga behovet för olika åldersgrupper 2010-2013. Då vi lever längre och är friskare, kan behovet vara lägre än beräknat.
[12] Sundbybergs stads befolkningsprognos 2016, inkl delområdesprognoser, Dnr KS-0345/2016.

Trygghet i stadsrummen

Det är viktigt att värna om trygga och välkomnande utemiljöer. Sundbyberg ska vara rent, snyggt och tryggt. Det finns ett flertal åtgärder som kan bidra till att öka tryggheten i stadsmiljön.

- Det är lätt att orientera sig
- Tydlighet i vad som är privat eller offentligt
- Att se andra och vara sedd
- Överblickbarhet
- Välskötta utemiljöer
- Belysning

Översiktsplanens intention är att stärka kommunen med avseende på trygghet. I vissa delar av Sundbyberg finns funktionsuppdelade områden som delvis är avbefolkade kvällstid, vilket kan skapa otrygghet. Genom att kombinera arbetsplatser, handel med bostäder och andra servicefunktioner, skapas förutsättningar för ökad trygghet även i dessa områden. Parker, torg och platser för lek och spontanidrott i den täta strukturen bidrar också till en mer använd och därmed tryggare stadsmiljö.

Tillgänglighet

Det finns ett flertal åtgärder som kan bidra till att öka tillgängligheten i stadsrummen:

- Lutningar längs gångsstråk
- God belysning
- Markmaterial
- Avsaknad av hinder såsom kanter och skyltar
- Sittplatser

Planering för en god livsmiljö och service för alla

En god översiktlig planering möjliggör allas tillgång till olika funktioner i den fysiska miljön oavsett rörelse- och orienteringsförmåga. Det finns flera grupper som är mer sårbara när det gäller att röra sig i den fysiska miljön, exempelvis barn, ungdomar, personer med funktionsnedsättning och äldre.

I samband med att bostäder planeras behöver förskolor, skolor, äldreboenden, grönområden, näringsliv och annan service få plats. På skolor och förskolor ska det finnas tillräckliga och välplanerade ytor både inomhus och utomhus.

En bebyggelsestruktur med många funktioner där bostäder, arbetsplatser och service blandas bidrar till en trygg och välkomnande stadsmiljö.

Sociala konsekvensanalyser kan användas som verktyg för att säkerställa social hållbarhet i den fysiska planeringen. I analyserna redovisas effekter på exempelvis jämställdhet, barnperspektivet, fysisk tillgänglighet och folkhälsa.

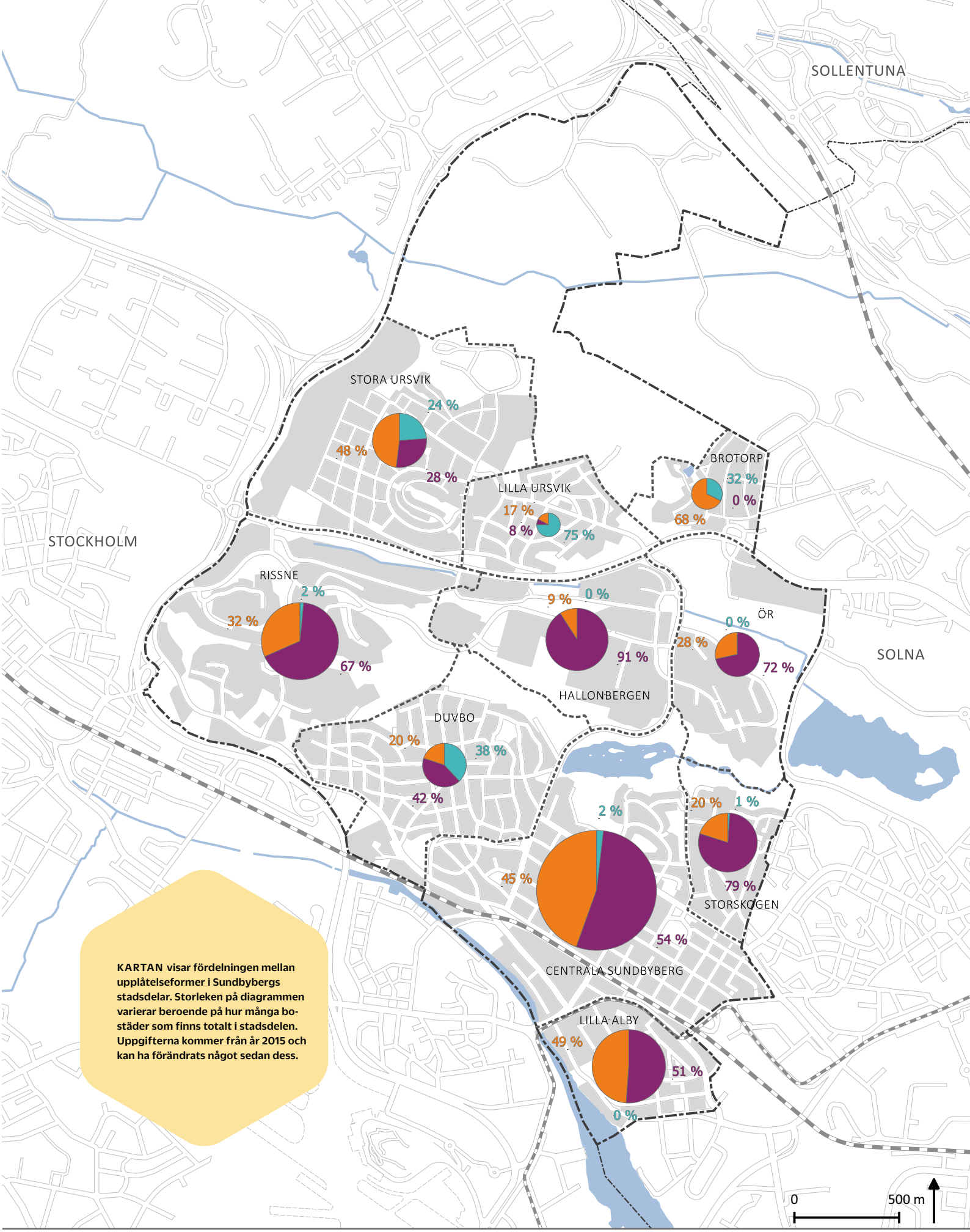

KARTAN visar fördelningen mellan upplåtelseformer i Sundbybergs stadsdelar. Storleken på diagrammen varierar beroende på hur många bostäder som finns totalt i stadsdelen. Uppgifterna kommer från år 2015 och kan ha förändrats något sedan dess.

Upplåtelseform per stadsdel

Stadsdelsgräns | Bostadsrätt | Äganderätt | Hyresrätt

2. Näringsliv och arbete

Sundbyberg i regionen

Tillgång till kompetent arbetskraft och goda kommunikationer är, tillsammans med en rik stadsmiljö, avgörande för regionens konkurrenskraft och företagens vilja att etablera sig här.

Sundbybergs geografiska läge i kombination med expansionen i regionen bidrar till en fortsatt positiv näringslivsutveckling i staden. Närheten till centrala Stockholm, Arenastaden och Kista samt det goda kollektivtrafikläget och enkelheten i att nå såväl Arlanda som Bromma flygplats, ger de rätta förutsättningarna. Översiktsplanens intention är att ta till vara på goda lägen intill kollektivtrafik vilket ger en grund för god tillgänglighet och starka förutsättningar för regional arbetspendling. Kommunens näringsliv och arbetsmarknad är i dagsläget robust, stark och varierad. Genom att möjliggöra för utveckling av både det lokala näringslivet och för komplettering av det regionala minskar känsligheten för konjunktursvängningar.

Näringslivsstruktur

Sundbyberg karaktäriserades länge som en industristad. Under senare år har näringslivet dock genomgått en omfattande omställning. Idag dominerar olika tjänsteverksamheter och tillsammans med byggindustrin utgör dessa näringsgrenar nära två tredjedelar av alla arbetstillfällen i Sundbyberg. Det är betydligt mer än länet och landet i övrigt. I staden finns det över 4000 företag, varav majoriteten är små och medelstora. De senaste åren har antalet nyregistrerade företag i staden ökat successivt i en positiv riktning.

Företagsklimat och etableringsvilja

Stora och täta befolknings- och arbetsplatskoncentrationer
ger generellt bättre förutsättningar för tillväxt i dagens urbana och kontaktintensiva tjänsteekonomi. Ett gott företagsklimat ger fler och växande företag och därmed fler arbetstillfällen. Det är därför viktigt att ytterligare stärka stadens service inom de områden som efterfrågas av näringslivet. Flertalet företag i Sundbyberg har potential att växa vilket kommer ställa krav på staden. En positiv näringslivsutveckling är en grundförutsättning för att skapa en stad med liv och rörelse även under dagtid. Det handlar om att skapa goda förutsättningar för näringslivet i form av tillgång till mark, lokaler och bostäder men även en väl integrerad arbets- och utbildningsmarknad, möjligheter till rekreation och upplevelser samt goda förbindelser med omvärlden.
Staden behöver också verka för att utvecklingen av den fysiska och digitala infrastrukturen väger in näringslivets behov i stor utsträckning.

En viktig förutsättning för ett fortsatt starkt näringsliv i Sundbyberg är förmågan att attrahera och behålla kompetens och goda entreprenörer. Omvärldens utveckling visar att kunskapsintensiva tjänsteföretag blomstrar, främst i storstadsregioner. Sundbybergs regionala tillgänglighet och stadskvaliteter gör att staden har de bästa möjligheterna att locka till sig kunskapsintensiva tjänsteföretag.

Flera områden i Sundbyberg har redan idag mycket goda kommunikationslägen och några kan få ökad attraktionskraft när planerade infrastruktursatsningarna genomförs. För att göra det attraktivt att etablera sig krävs ett utbud av bland annat handel, café och restaurang, kommersiell och offentlig service samt kultur.

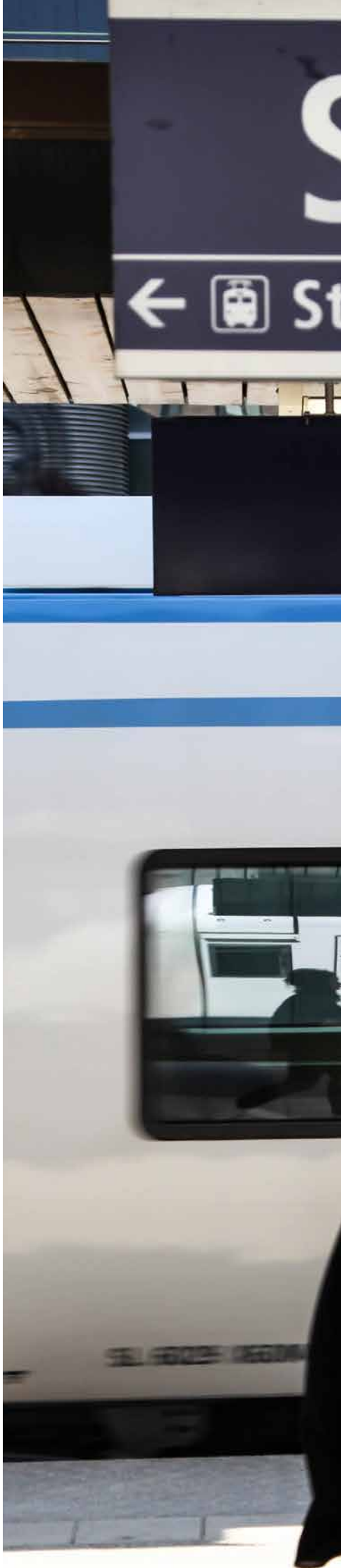

I staden finns det över 4000 företag

Näringslivsutvecklingen är en viktig förutsättning för att skapa en stad med liv och rörelse även under dagtid.

Destination

Besöksnäringen i Sverige växer för varje år och internationella jämförelser visar att Stockholmsregionen har alla möjligheter att ta del av den snabba utvecklingen. Den positiva trenden märks även i sysselsättningen, som minskar för många basnäringar men ökar i besöksnäringen.

Sundbybergs attraktivitet som destination bör vara en naturlig del i arbetet med stadsutveckling.

Staden vill locka till sig nya besökare till Sundbyberg i större utsträckning än tidigare vilket i sin tur kommer att innebära nya möjligheter till företagande, jobb och tillväxt. Genom att utveckla attraktiva platser där besökande vill vistas ökar också upplevelsevärdena för människor som redan bor och verkar i staden. För att öka antalet besökare till staden som bidrar till en positiv utveckling av näringen, är det avgörande med samverkan mellan olika parter.

Identitetsskapande evenemang

För att stärka stadens varumärke och därmed intresset för Sundbyberg som destination arbetar staden med olika identitetsskapande evenemang, antingen i egen regi eller i samverkan med andra parter. Nationaldagsfirandet vid Golfängarna är ett evenemang som årligen lockar cirka 40 000 besökare och röner stor uppmärksamhet även utanför stadens gränser. På Örvallen finns nationalarenan för baseboll och ”Två sjöar runt” är ett populärt lopp runt Lötsjön och Råstasjön. Marabouparken med sin konsthall är ett populärt besöksmål. Nämnas bör även vårmarknaden i maj, kräft- och surströmmingsskivan i augusti och julmarknaden i december på Sturegatan.

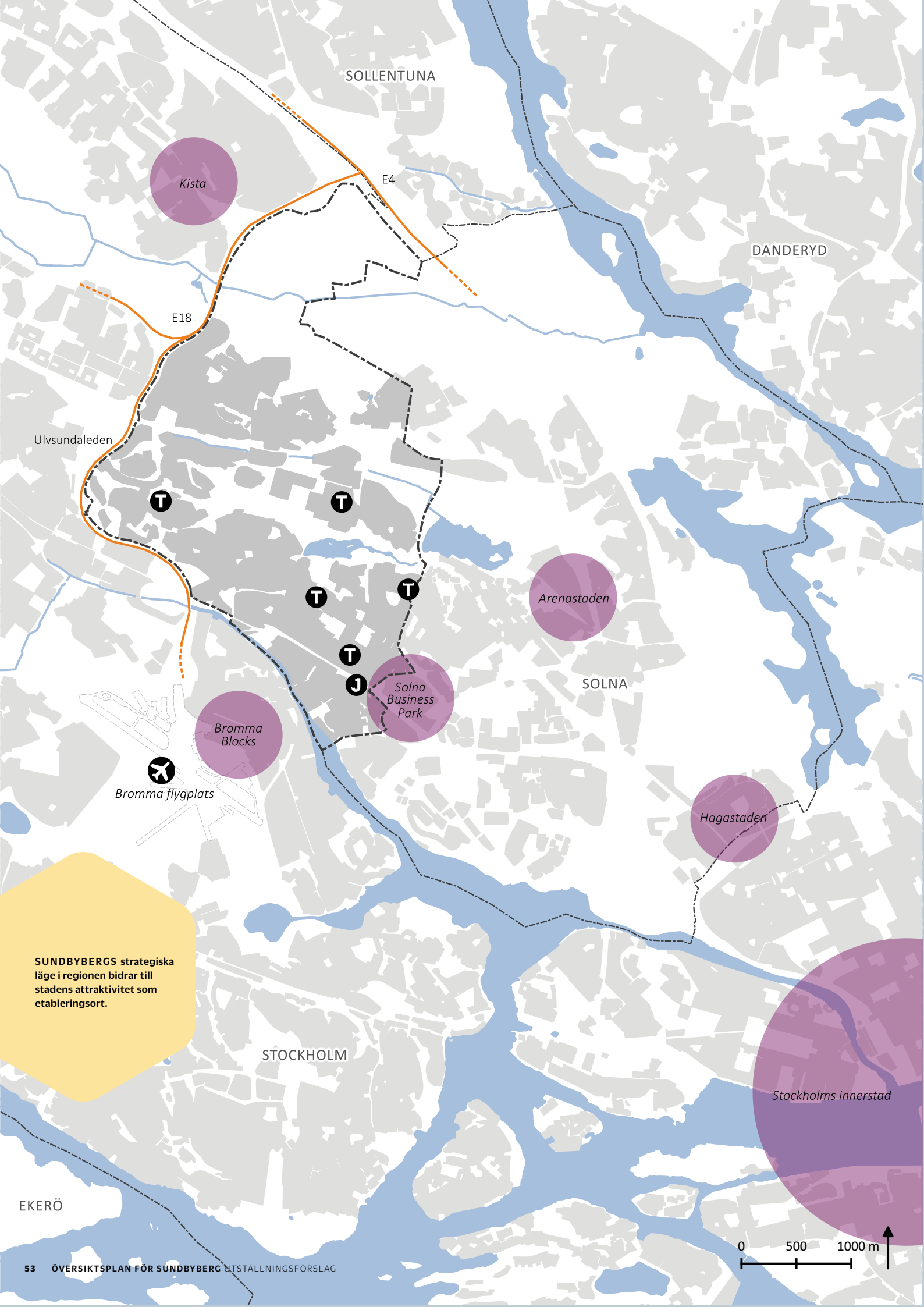

SUNDBYBERGS strategiska läge i regionen bidrar till stadens attraktivitet som etableringsort.

3. Kultur och fritid

Kärnan i kultur- och fritidsverksamheterna i Sundbyberg är att skapa platser för mänskliga möten. Sundbybergare möts på biblioteken, på fritidsgårdarna, i kursverksamheterna, i motionsspåret, på idrottsanläggningarna och i föreningslivet. Närhet och tillgänglighet till dessa mötesplatser är kvaliteter för de som besöker, arbetar eller bor i staden. Kultur- och fritidsverksamheterna i staden är viktiga i arbetet med att stärka den demokratiska utvecklingen i samhället, integrationen och folkhälsan samt för att stimulera till lärande och medskapande.

I takt med att nya stadsdelar växer fram och inflyttningen ökar, ökar också behovet av att tillskapa samt bygga ut de befintliga kultur- och fritidsverksamheterna för att tillmötesgå kommuninvånarnas förväntningar och krav på en god livskvalitet.

Kultur

Kultur spelar en stor roll i människors identitetsskapande. Att kunna ta del av och skapa kultur bidrar till en känsla av tillhörighet, engagemang och delaktighet i samhället. En förutsättning för att detta ska kunna ske är att kulturen görs tillgänglig för alla, oavsett var man bor eller vilka förutsättningar man har. Täta och attraktiva miljöer leder till ökat befolkningsunderlag vilket i sin tur kan medföra att platser för kultur- och fritidsändamål blir mer lättillgängliga.

Mötesplatser

Att kunna träffas på platser utanför hemmet, både spontant och planerat, är viktigt både för den sociala utvecklingen och sammanhållningen men också för att människor ska kunna vidga sina perspektiv. Genom nya möten ökar toleransen och förståelsen för olikheter. I ett växande Sundbyberg är det därför viktigt att utveckla de mötesplatser som redan finns och att nya skapas. Gröna rum, bibliotek, idrottsanläggningar, fritidsgårdar samt platser för föreningar är exempel på sådana mötesplatser.

Kultur spelar en stor roll i människors identitetsskapande.

Gröna rum, bibliotek, idrottsanläggningar, fritidsgårdar samt platser för föreningar är exempel på mötesplatser.

> Bibehållen fysisk aktivitet livet igenom ger bevisligen positiva hälsoeffekter, varför det också är viktigt att den offentliga miljön bjuder in till rörelse.

Folkhälsa och idrott

Bibehållen fysisk aktivitet livet igenom ger bevisligen positiva hälsoeffekter, varför det också är viktigt att den offentliga miljön bjuder in till rörelse. Att skapa förutsättningar för en ökad fysisk aktivitet för hela befolkningen i Sundbyberg är därför av största vikt.

I Sundbyberg finns simhall, motionsspår, gym, bollplaner och idrottshallar som också används av stadens idrottsföreningsliv. Denna bredd ger de boende i Sundbyberg möjlighet att utöva ett rikt och varierat frilufts- och idrottsliv. I takt med att staden växer är det därför viktigt att nya rekreationsytor och anläggningar ingår i ett tidigt skede av planeringen. Alla människor ska ha möjlighet till fysisk aktivitet utifrån sina förmågor. I det sammanhanget blir det viktigt att skapa fler ytor för både spontana och organiserade aktiviteter som dessutom upplevs välkomnande för alla. Översiktsplanen syftar i många delar till att förbättra möjligheterna för cyklister och fotgängare att röra sig inom staden samt till grannkommuner. Detta ger möjligheter till vardagsmotion och rekreation.

Offentlig konst

Satsningar på konst och kultur ger en bra grogrund för utbildning, kreativitet och tolerans. Idag finns konst överallt i staden vilket skapar en känsla av samhörighet och ger staden karaktär. Konstens värden är inte alltid mätbara eller lönsamma på kort sikt, men är ofta betydelsefulla för de människor som lever i staden. Enprocentsregeln är den ekonomiska princip som anger att en (1) procent av produktionskostnaden vid ny-, om- och tillbyggnation ska avsättas för konstnärlig gestaltning. Detta gäller hus, gator , torg och parker.

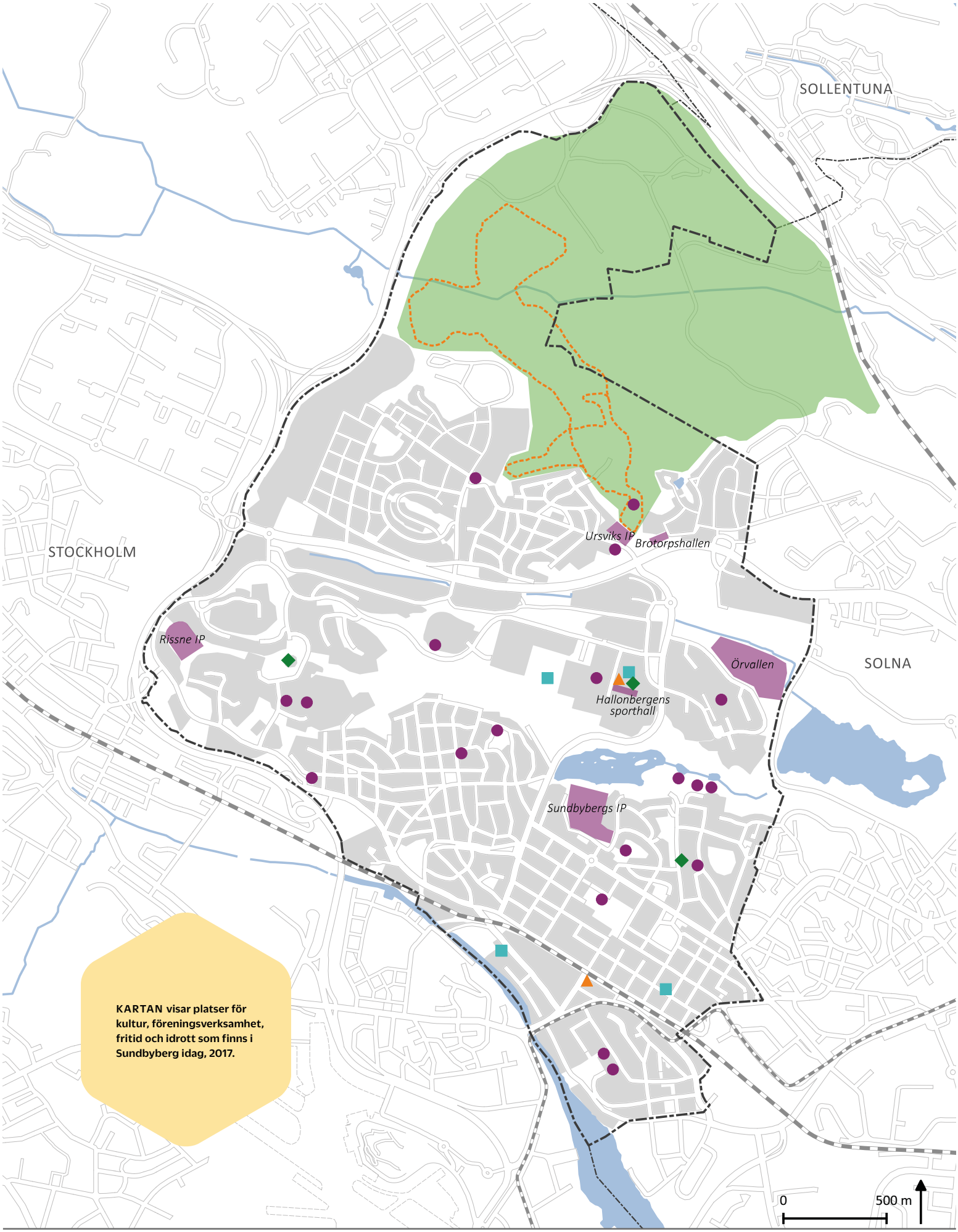

KARTAN visar platser för kultur, föreningsverksamhet, fritid och idrott som finns i Sundbyberg idag, 2017.

Kultur och fritid

- Fritidsgård
- Bibliotek
- Plats för idrott och motion
- Plats för kultur- och föreningsverksamhet
- Elljusspår
- Större idrottsanläggning
- Grönområde med motionsspår

4. Grönområden och vatten

Landskapet

Sundbyberg ligger i ett sprickdalslandskap med höga höjder och långsträckta dalar.

Höjdskillnaderna mellan dalar och höjder är bitvis stora: mellan Lötsjön och Hallonbergen skiljer det exempelvis 40 meter.

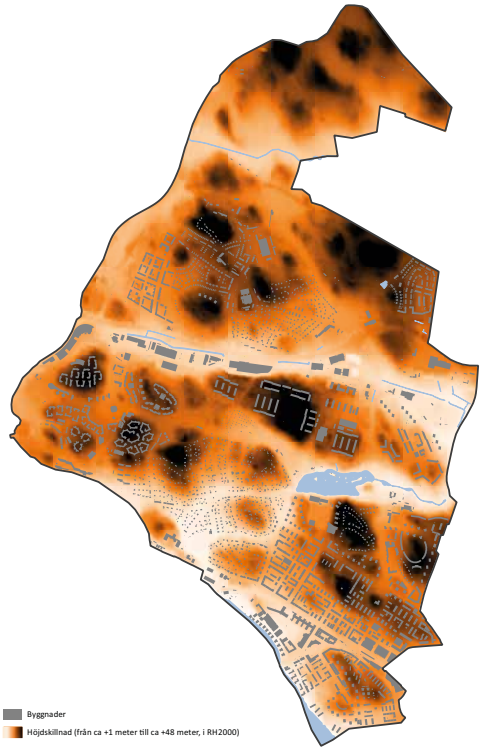

Ju mörkare desto högre mark. Byggnader syns i grått. Till fots är det lättast att röra sig i öst-västlig riktning längs dalgångarna.

Grönstruktur

Grönstrukturen, eller den gröna och blå strukturen, byggs upp av grönområden, vatten och stråk som förbinder dem.

Grönområdena kan vara parker och naturmark, medan stråken kan vara trädplanterade gator eller långsträckta parker. Även trädgårdar och bostadsgårdar är viktiga delar av stadens grönstruktur.

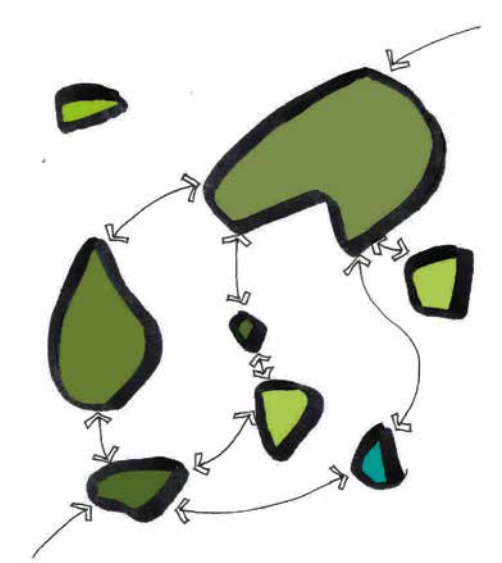

Grönstruktur: grönområden, vatten och stråk.

Ekosystemtjänster

Grönstrukturen är mångfunktionell. Parker och natur tar hand om dagvatten och bidrar med upplevelsevärden i staden. Växtligheten renar luft, dämpar buller, binder koldioxid skapar bättre lokalklimat i staden genom att dämpa vind och höga temperaturer och den skyddar oss mot UV- strålar.

De värden som grönstrukturen ger människan beskrivs som ekosystemtjänster och brukar delas in i fyra kategorier:

- Understödjande (t ex biologisk mångfald och det hydrologiska kretsloppet).
- Producerande (t ex mat och råvaror)
- Reglerande (vattenrening och pollinering)
- Kulturella (t ex naturupplevelser, skönhet och hälsa)

Ekosystemtjänster i planeringen

Staden strävar efter att koncentrera ny bebyggelse till redan hårdgjord mark. När en grönyta ändå blir aktuell för bebyggelse behöver dess värden utifrån ekologi, dagvattenhantering, klimatanpassning och rekreation sättas i relation till hur förslagets kan bidra till staden, exempelvis genom ökad trygghet eller verksamheter som tjänar allmänna intressen. Den enskilda platsens befintliga och potentiella ekosystemtjänster ska utredas, liksom dess funktion både i närområdet och i ett större sammanhang.

Understödjande tjänster

De understödjande tjänsterna är basen. Utan dem fungerar inte de andra. Klimatförändringarna och andra miljöhot kan göra fungerande lokala ekosystem ännu mer betydelsefulla i framtiden.

En väl sammanhållen grönstruktur ger goda förutsättningar för hög biologisk mångfald och för vattenhantering.

För att säkra de understödjande ekosystemtjänsterna ska staden sträva efter att värna de områden som finns och att stärka sambanden mellan dem.

En väl sammanhängande grönstruktur ger goda förutsättningar för biologisk mångfald.

Producerande tjänster

I Sundbyberg används idag inte mark för odling eller skogsbruk i större skala. Däremot kan småskalig stadsodling bidra till lokal matproduktion, både på offentliga platser och på kvartersmark.

Reglerande tjänster

Bevarad naturmark och anlagda växtbäddar möjliggör naturlig vattenrening av vatten från exempelvis gator och tak. Växtligheten ger också ett jämnare lokalklimat. Stora träd har särskilt stor effekt och bör gynnas. Både på kvartersmark och på allmän plats kan planteringar förbättra förutsättningarna för pollinerande insekter. Vid nybyggnation kommer innovativa lösningar när det gäller att stödja biologisk mångfald att efterfrågas.

Kulturella tjänster

I en tät stadsmiljö är grönskans och vattnets funktion för upplevelser och folkhälsa extra värdefull. Människan mår bra av att vistas i naturen men också av att kunna uppleva grönska nära bostaden och arbetsplatsen. Grönområdena har en stor betydelse för folkhälsan genom att motverka stress och möjliggöra en rörlig livsstil. Parkerna kan fungera som ett vardagsrum för invånarna, med möjlighet till avkoppling, lek, motion, möten, odling samt natur- och kulturupplevelser. Särskilt betydelsefulla är grönområden ur ett barnperspektiv.

Stadens gröna miljöer är av stort värde ur ett socialt perspektiv.

Sundbybergs parker och natur är platser för alla. De ger goda möjligheter till socialt deltagande och interagerande.

Att bevara och utveckla stadens kulturella ekosystemtjänster blir viktigare i takt med att Sundbybergs befolkning ökar.

Grönstrukturen i Sundbyberg

Grönstrukturen i Sundbyberg kan beskrivas i tre skalnivåer:

1. Gröna och blå band
2. Parker, bostadsnära natur och grönstråk i bebyggelsen
3. Bostadsgårdar och trädgårdar.

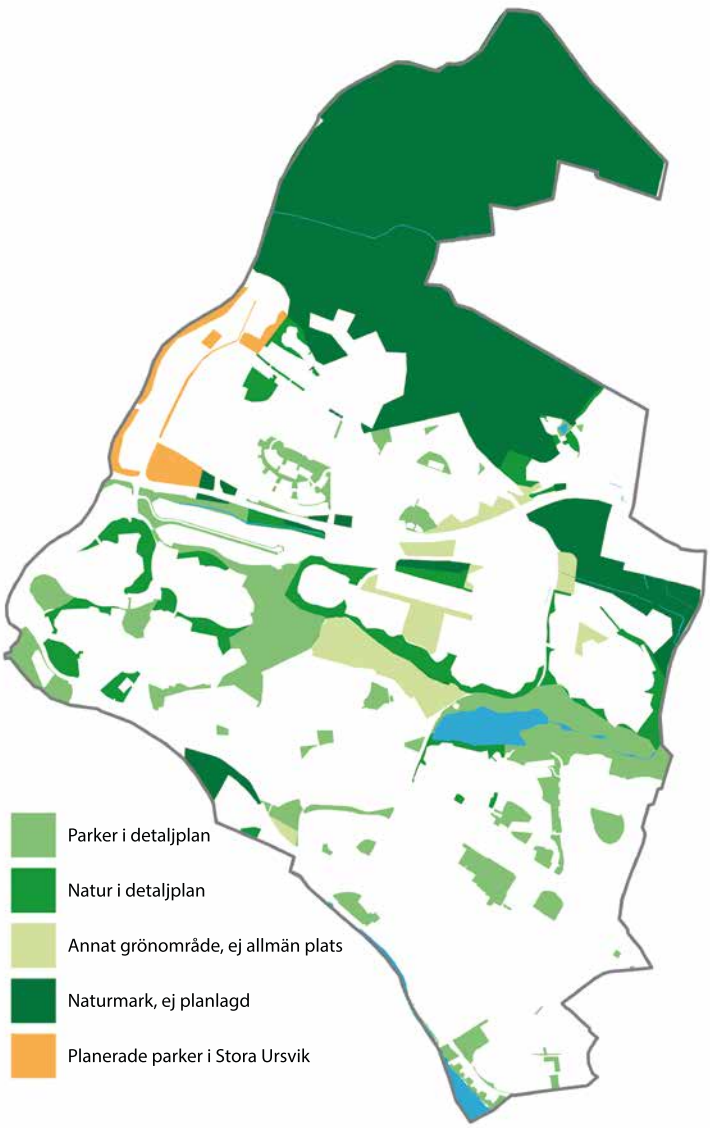

Kartan visar allmänt tillgängliga grönområden och stråk. I Rissne, Hallonbergen och Ör finns dessutom mycket grönska på kvartersmark, som inte syns i kartan. I norr syns det stora natur- och rekreationsområdet i Kymlinge med Igelbäckens naturreservat. I stadens södra del framträder parker i kvartersstruktur. Gula områden är planerad grönstruktur i Stora Ursvik.

Gröna och blå band

Utmärkande är att vatten och grönområden i Sundbyberg i stor utsträckning är samlade i tre gröna och blå band mellan stadsdelarna:

- Järvakilen med Kymlinge och Igelbäckens naturreservat
- Lötsjöstråket från Rissne till Råstasjön
- Bällstaviken med Bällstaån

De gröna och blå banden sammanfaller i stort sett med de större dalgångarna. Genom att binda ihop grönområden och gång- och cykelstråk över kommungränserna ingår de i en grön infrastruktur på regional nivå.

Banden är sinsemellan olika i sin karaktär, men alla hyser stora ekologiska och kulturella värden.

För att behålla och utveckla bandens funktion och kvalitet är det främst viktigt att se till att de har tillräcklig bredd och att de inte skärs av exempelvis av breda gator.

De gröna och blå banden har förutsättningar för en sammanbindande funktion i staden när de upplevs trygga och erbjuder attraktiva platser för aktivitet och återhämtning. Viktigast för att förbättra tryggheten är:

- Överblickbarhet
- Folkliv
- Belysning
- Skötsel

Nya och förstärkta platser för aktivitet och återhämtning kan vara exempelvis större lek- och aktivitetsplatser, plaskdammar och tysta platser.

Sex natursköna och förhållandevis tysta platser har identifierats i Sundbyberg, de flesta i norr. Dessa områden erbjuder en rofylld vistelse i naturen och är en viktig kvalitet som ska värnas i den växande staden.

Järvakilen

Stockholms gröna kilar utgör en sammanhängande regional struktur av områden med höga rekreations-, natur- och kulturmiljövärden. Järvakilen sträcker sig från Sigtuna in till Nationalstadsparken i centrala Stockholm och passerar genom Sundbyberg.

Igelbäckens naturreservat i Sundbyberg är en del av Järvakilen. Reservatet inrättades 2004 för att skydda och bevara ett tätortsnära naturområde för naturupplevelser och friluftsliv samt för att skydda och bevara Igelbäcken som ett levande vattendrag.

Genom reservatet löper flera markerade spår för framför allt löpning, skidor och cykel.

När exploateringar sker i naturreservatets närhet måste de utföras så att reservatets värden och Igelbäckens vattenkvalitet säkerställs.

Sundbyberg arbetar för en utvidgning av Igelbäckens naturreservat i norra Kymlinge, norr om det befintliga Igelbäckens naturreservat.

Lötsjöstråket

Från Råstasjön till Rissne finns ett brett och sammanhängande grönstråk med stora upplevelsevärden. Det innefattar bland annat Rissne äng, Sundbybergs begravningsplats och Duvbo koloniområde.

Golfängarna och Lötsjön är Sundbybergs stora, centrala parkområde. Det har höga rekreativa och sociala värden, och hyser även höga naturvärden. Lötsjön är en mycket uppskattad park- och fågelsjö. Sjön kan ses som ett nav i stadens grönstruktur.

Sundbybergs stad ska inrätta ett naturreservat kring Lötsjön-Golfängarna. När Solna inrättar ett naturreservat kring Råstasjön kan två reservat bindas samman och ge det populära park- och naturområdet ett långsiktigt skydd.

Lötsjöstråket är väl integrerat i staden, dels genom sitt centrala läge, dels tack vare goda kopplingar in i angränsande och relativt gröna stadsdelar.

Dalgången norr om Ör fungerar som länk till Norra Råstabäcken längs Enköpingsvägen och till Igelbäckens naturreservat. I takt med kommande exploateringar blir dalgången norr om Ör en allt viktigare plats för vattenhantering och rekreation.

Kartan visar Järvakilen.

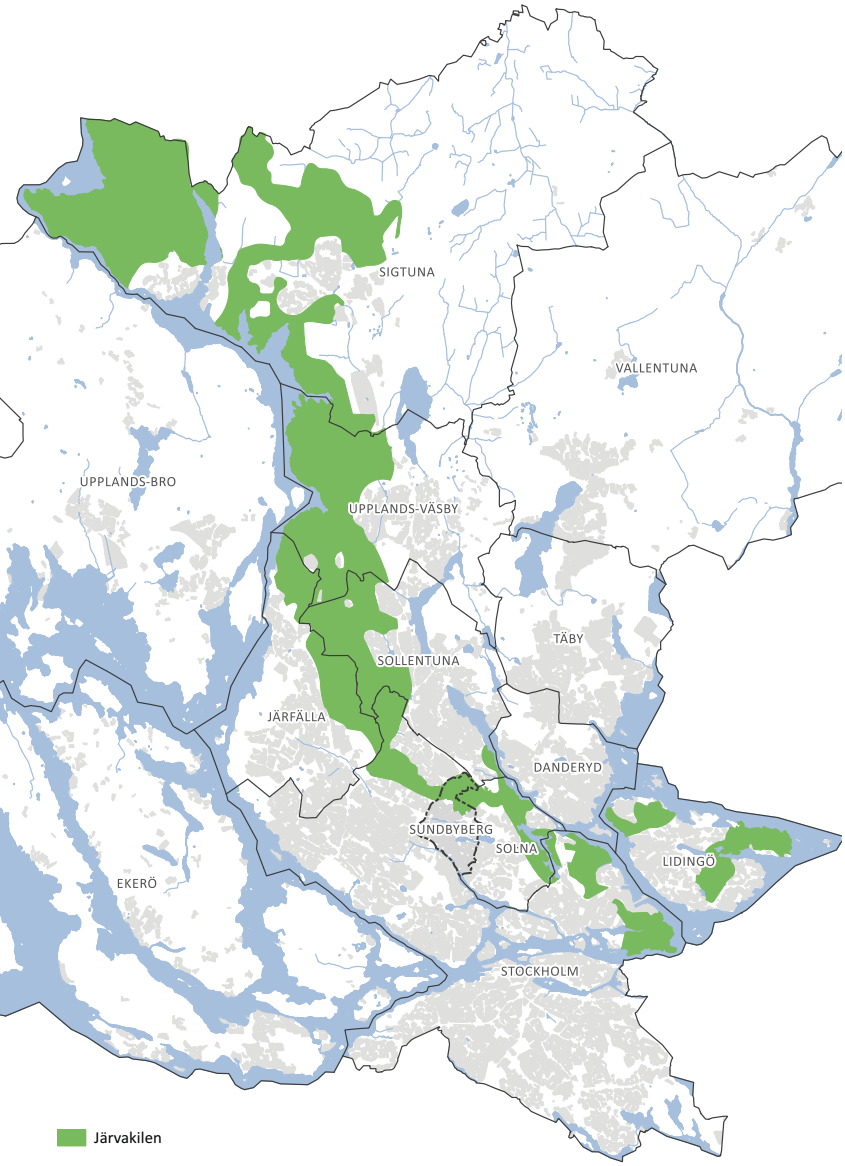

Bällstaviken

Bällstaån mynnar i Bällstaviken strax norr om Marabouparken. I och med att Bällstaviken är den innersta delen av Ulvsundasjön, är detta Sundbybergs länk till Mälaren. Även om både viken och den tillgängliga strandzonen är smala är det ett stråk med mycket stor betydelse. Värdet förstärks av att både Marabouparken och det nyanlagda Strandtorget ligger i direkt anslutning till stråket. Marabouparken är en av landets främsta parkanläggningar och har stora kulturhistoriska värden. Genom utvecklingen av Nya Stadskärnan kommer parken och strandpromenaden bli mer lättillgängliga och de kan få en större roll i staden.

Sundbybergs stad har för avsikt att, tillsammans med Stockholm och Solna, utveckla strandpromenaden till ett sammanhängande och fysikt tillgängligt stråk.

Grönområden och stråk i bebyggelsen

Inom stadsdelarnas bebyggelse finns mindre grönområden av olika typer:

- Stadsdelsparker och lokala parker
- Sparad natur
- Små fickparker och planteringar
- Torg och gator med planteringar

För att parkerna ska användas i vardagen är det viktigt att de har tillräcklig storlek, att de finns nära bostaden, att innehållet är attraktivt och att de sköts väl.

Parkernas storlek är avgörande för hur de kan användas. I en större park finns bättre möjligheter till exempelvis rörelseaktiviteter och promenader. En större park och större lekytor kan också användas av flera grupper samtidigt.

I detaljplanering är det viktigt att studera varje enskilt utbyggnadsprojekt i både lokal och regional skala för att förstå platsens betydelse i ett större sammanhang. Ett ökat besökstryck på naturområden och parker kan behöva hanteras genom exempelvis kanalisering längs utvalda stråk.

Hur grönstrukturen påverkas är inte enbart beroende av vad som sker i Sundbybergs stad, ökad exploatering förväntas även i grannkommunerna. Ett regionalt samarbete med omkringliggande kommuner är därför viktigt.

Bilden visar grönstrukturens olika delar eller skalnivåer: Längst upp skymtar Bällstaviken som ingår i ett av stadens gröna och blå band. Centralt i bilden ligger Tornparken, en av stadens viktigaste parker, med både anlagda delar och naturmark. Den trädplanterade Tulegatan till vänster i bilden fungerar som ett grönstråk i bebyggelsen. Bilden visar också att grönska på bostadsgårdar utgör en viktig del av grönstrukturen.

Forskning visar att människor nyttjar ett grönområde regelbundet om de kan nå det inom 300 meter och utan att passera trafikerade vägar eller barriärer.

Boverket rekommenderar att det finns en närliggande park med bland annat en lekplats för de allra minsta barnen inom 50 meter från bostaden, en lokal park inom 200 meter samt en stadsdelspark inom 500 meter från bostaden.

Det finns också samband mellan hur lätt det är att ta sig till grönområdet och hur ofta det används. Det ska inte vara för långa avstånd, det ska vara lätt att hitta och det ska inte finnas barriärer eller störande trafik. Detta är särskilt viktigt för barn. I takt med att Sundbyberg förtätas ökar betydelsen av att grönområdena upplevs lättillgängliga.

Även parkernas innehåll påverkar hur attraktiva de upplevs. I en tät stad är det viktigt att kunna erbjuda vackert utformade och välskötta parker med flera funktioner.

Flera av Sundbybergs grönområden i bebyggelsen utgörs av bevarad naturmark på höjdpartier. De kan vara svårtillgängliga och ha sämre förutsättningarna för vissa funktioner. Däremot har de ofta höga naturvärden och är därför viktiga i staden.

Träd i staden

Träd är en del av stadens infrastruktur och har stor betydelse för stadens grundläggande funktioner. De bidrar exempelvis till att förbättra lokalklimatet genom vindskydd och skydd mot stark sol, de renar luften från partiklar och lagrar koldioxid. De flesta av stadens värdefulla träd står på parkmark, exempelvis i Tuvanparken, Marabouparken, Tornparken och i Lötsjöstråket. Samtidigt finns det träd av stort värde även på kvartersmark. Ett exempel är den mäktiga eken vid Ågatan nära Landsvägen. Det finns anledning att framöver göra fastighetsägare uppmärksamma på trädens betydelse, och i vissa fall se över möjligheten att skydda dem exempelvis i detaljplanen.

Bostadsgårdar och trädgårdar

En stor del av stadens grönstruktur ligger på kvartersmark, alltså mark som inte är allmän plats. Den kan ändå ha stor betydelse, såväl för människors upplevelse som ur ett ekologiskt perspektiv.

Äldre trädgårdsmiljöer

Många insekter, fåglar och smådjur trivs bra i villaträdgårdar och på bostadsgårdar. De ytor som inte är hårdgjorda är också värdefulla för att rena dagvatten och minska risken för översvämningar.

Särskilt viktigt är att värna om stora träd, buskage och häckar och att minimera andelen hårdgjord yta.

Grönytefaktor i nya projekt

För att skapa en hållbar stad behöver även bebyggda kvarter hantera dagvatten samt bidra till klimatanpassning och biodiversitet. Grönska på kvartersmark har en särskild betydelse för människor då den ger upplevelser i vardagen genom vegetation på gårdar, tak, balkonger och förgårdsmark. Förutsättningar för stadsodling är särskilt goda på kvartersmarken. En väl planerad, byggd och förvaltad kvartersmark kan bli en viktig del av stadens grönstruktur.

Vid planering och byggande av bostäder och lokaler för näringsliv och service ska Sundbybergs riktlinjer för grönytefaktor följas. Grönytefaktorn är ett verktyg för att stimulera ekosystemtjänster genom grönska för klimatanpassning, sociala värden och biodiversitet. Fördröjning och rening av dagvatten har extra fokus, liksom vegetation med höga upplevelsevärden. Mångfunktionella lösningar premieras. I större stadsutvecklingsprojekt och i mer omfattande detaljplaner ska staden ta ställning till behovet av att använda grönytefaktor som verktyg även för allmän plats.

Stadsodling

Stadsodling bidrar till förbättrad folkhälsa, ökad integration, levande stadsrum, ökad biologisk mångfald och renare luft. Den kan också vara en del i förberedelserna för mer omfattande matproduktion om behovet skulle uppstå. Stadsodling är alltså ett bra redskap i strävan mot en hållbar stad. Odlingar kan med fördel ordnas på bostadsgårdar, tak, balkonger och förgårdsmark. Staden kan också förbereda platser i det offentliga rummet som kan tas i anspråk av engagerade medborgare och föreningar.

> Väl planerad, byggd och förvaltad kan kvartersmarken bli en viktig del av stadens grönstruktur.

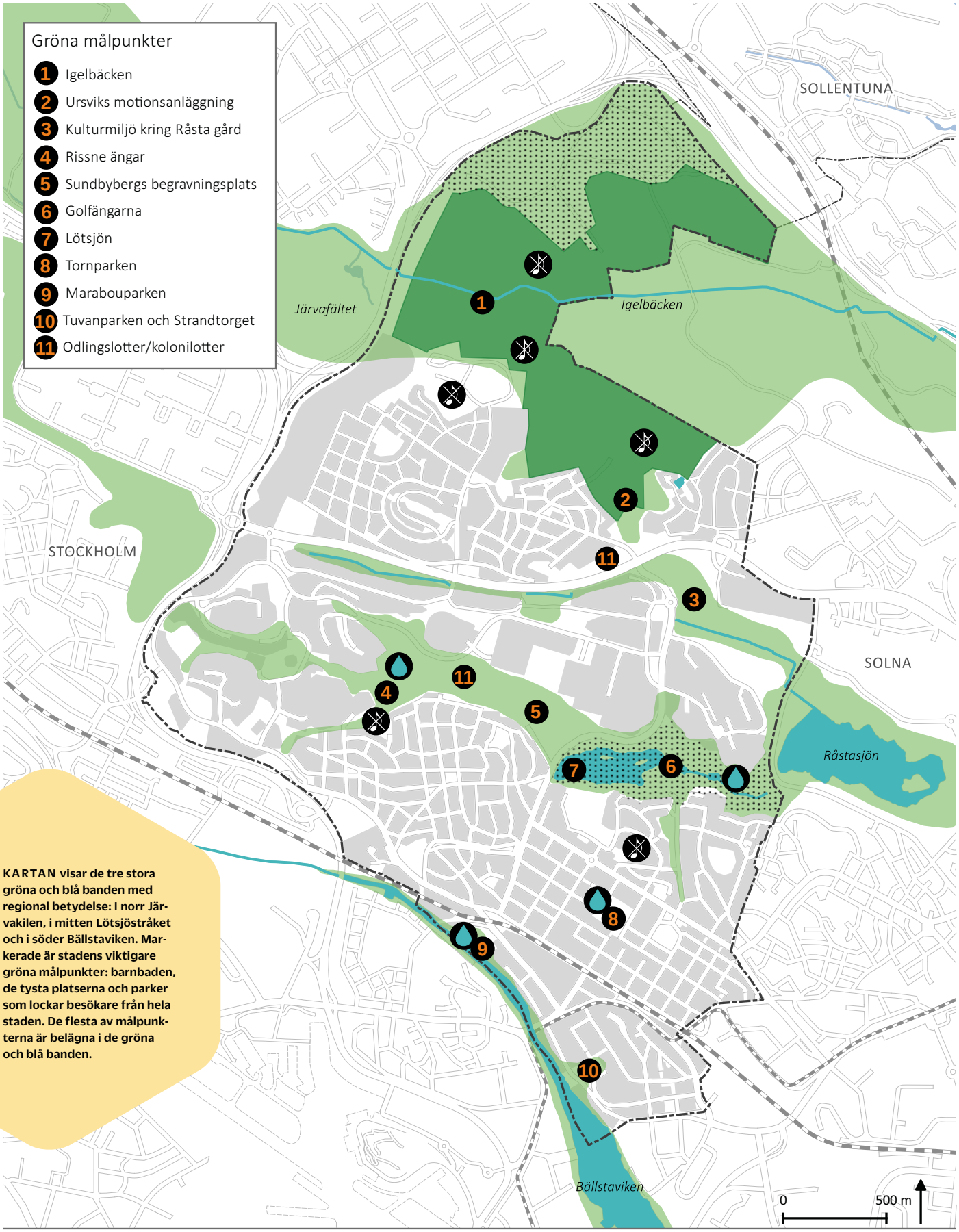

KARTAN visar de tre stora gröna och blå banden med regional betydelse: I norr Järvakilen, i mitten Lötsjöstråket och i söder Bällstaviken. Markerade är stadens viktigare gröna målpunkter: barnbaden, de tysta platserna och parker som lockar besökare från hela staden. De flesta av målpunkterna är belägna i de gröna och blå banden.

Grön och blå struktur

Barnbad
Tysta platser
Vatten
Natur- och parkmark
Naturreservat
Planerat naturreservat

5. Kulturmiljö

Kulturmiljövärden

När historien tydligt kan avläsas i den byggda miljön känner sig boende och besökare delaktiga i ett större sammanhang.

Äldre kulturmiljöer berikar ofta vår tids stadsbyggande. De som om några decennier rör sig i staden kommer att uppleva både det vi bygger nu och vad vi väljer att bevara. Därför är det viktigt att visa omtanke om befintliga värden när förändringar sker. Sundbyberg präglas av många historiska skeden, med en tyngdpunkt i 1800-talets senare hälft och 1900-talet. Järnvägen och järnvägsstationen var utgångspunkt för Sundbybergs framväxt. Anders Petter Löfström brukar betraktas som stadens grundare. Han verkade för att järnvägen Stockholm – Västerås – Bergslagen drogs förbi gården Sundbybergs ägor. Redan 1870 började Löfström avstycka tomter, för såväl bostäder som industri. Kring Sundbybergs station utvecklades på kort tid en tätort. Under 1900-talet har de olika stadsdelarna successivt byggts ut i enlighet med tidens olika stadsbyggnadsideal.

Vid Sundbybergs framtida markanvändning är några epoker och miljöer särskilt viktiga att beakta, från ett kulturhistoriskt perspektiv.

- Fornminnen
- Gårdar och kulturlandskap
- Järnvägen och industrin
- Duvbo
- Rutnätsstaden
- Militärverksamhet
- 1900-talets bostadsbebyggelse

Fornminnen

Bevarade fornminnen finns framförallt i norra delen av Sundbyberg.

De äldsta lämningarna som visar att människor uppehållit sig i trakten är från bronsåldern, exempelvis Kymlingestenen, som varit offersten. Från järnåldern finns spår av bosättningar och jordbruksverksamhet. Igelbäcken var tidigt en viktig farled, vilket framgår av ett antal järnåldersgravfält på dalgångens norra sida och en äldre boplatslämning på den södra.

Två kända runstenar finns, den ena ställs numera ut på Sundbybergs museum medan den andra står på sin ursprungliga plats vid Råsta gård. Där finns en fornstig som förr ledde fram till en fjärd i kontakt med Östersjön.

Med tanke på att fornminnena är relativt få är miljöerna kring dem som finns kvar desto viktigare att ta hänsyn till.

Gårdar och kulturlandskap

Under medeltiden fanns fyra större bosättningar i Sundbyberg: Lilla och Stora Ursvik, Råsta och Kymlinge. Även Duvbo, Rissne och Ör har medeltida anor. Gårdarnas odling och skogsbruk formade länge Sundbybergs kulturlandskap.

Lilla Ursviks nuvarande mangårdsbyggnad är från 1800-talet. Gården köptes 1894 av uppfinnaren Gustav de Laval som där bedrev jordbruk och jordbruksteknisk forskning.

Vid Stora Ursviks gård har jordbruk troligen bedrivits sedan forntiden. Gårdsbyggnaderna från 1500-talet är sedan länge rivna. Idag återstår mangårdsbyggnaden från 1873, med tillhörande gårdsplan. Som äldre byggnad i en modern stadsdel har Stora Ursviks gård ett stort värde.

På Rinkeby väderkvarnshöjd har det funnits kvarnar sedan mitten av 1800-talet. Idag finns en kvarn bevarad som kallas Stora Stampan. Kvarnen flyttades till platsen 1887 men byggdes ursprungligen 1671. Troligtvis är den Storstockholms äldsta bevarade kvarn.

Råsta gård har anor tillbaka i förkristen tid. Tillsammans med trädgården utgör byggnaderna en väl sammanhållen äldre gårdsmiljö.

Övre Kymlinge gård härstammar från tidigt 1800- tal. Byggnaderna är representativa för dåtidens byggnadsstil och lantbruk.

Rissne gård består idag av en huvudbyggnad som uppfördes under mitten av 1600- talet, samt två parstugor från 1700-talet.

Sundbyberg har fått sitt namn av en gård som en gång fanns där Marabouparken ligger idag. Intill Bällstaviken har gårdar funnits åtminstone sedan 1300-talet. En gård som fortfarande finns kvar är Lilla Alby gård där nuvarande mangårdsbyggnad är från mitten av 1800-talet, men där delar är betydligt äldre.

Järnvägen och industrin

Järnvägen utgjorde grunden för staden Sundbybergs framväxt. När stationen öppnades 1877 utvecklades Sundbyberg till ett självständigt industri- och stationssamhälle. De första industrierna var småskaliga, men kring sekelskiftet 1900 hade större industrier etablerat sig. Exempel på värdefulla byggnader från industriepoken finns bland annat i kvarteren Kabeln och Plåten i Centrala Sundbyberg.

Karaktären söder om järnvägen präglades under större delen av 1900-talet av industri och har en friare gatusträckning och kvartersindelning. Landsvägen, som är en äldre vägsträckning mellan Stockholm och Drottningholm, utgör ett centralt stråk som omgivande gatunät strålar ut från.

En av stadens mest värdefulla och särpräglade kulturmiljöer är Maraboufabriken. Området förenar park och byggnader i en framsynt och ovanligt väl utförd arkitektur. I samband med stadsutvecklingsprojektet Nya Stadskärnan kommer parken och byggnaderna att få en mer central och lättillgänglig placering i staden. Detta ger förutsättningar att lyfta fram deras historiska funktion ytterligare.

Eftersom järnvägen och industrin haft så stor betydelse för Sundbyberg ska byggnader och miljöer från denna epok särskilt uppmärksammas vid den fortsatta utvecklingen av staden.

Duvbo

Stadsdelen Duvbo är sedan 1987 klassad som ett riksintresse för kulturmiljövård. Bebyggelsen består av egnahemshus och villor byggda under tidigt 1900-tal och är ett tidigt exempel på en välorganiserad arbetarstadsdel. Husen och deras placering, de mindre parkerna, gatunätet, de centralt placerade gemensamma funktionerna, uthusbyggnationer och vegetationen är sammantaget av nationellt intresse. Utöver riksintresset finns flera byggnader som är skyddade utifrån ett individuellt kulturmiljövärde. Planläggning och bygg- och marklovhantering i Duvbo ska beakta områdets kulturvärden och de regleringar som följer med riksintresset. Riksintresset berörs inte av något av stadens stadsutvecklingsprojekt.

Rutnätsstaden

Sundbybergs stadskärna norr om järnvägen fick sitt rutnätsmönster i slutet av 1800-talet och en del byggnader finns kvar från den tiden. Området har dock formats i än högre grad av en stadsplan från 1942, även den med ett tydligt rutnät.

Rutnätstaden sträcker sig från Järnvägsgatan i söder till Tulegatan i norr samt mellan Ursviksvägen och Ekensbergsvägen.

Denna del av Sundbyberg, särskilt kvarteren utmed Sturegatan, uppskattas av både boende och besökare. Staden upplevs här som väl sammanhållen men samtidigt luftig, tack vare en måttfull och jämn hushöjd samt en kombination av slutna och mer öppna kvarter med lamellhus.

Byggnaderna kan ses som exempel på god bruksarkitektur. Slätputsade fasader dominerar och omsorgen om detaljer och material är hög utan att vara prålig.

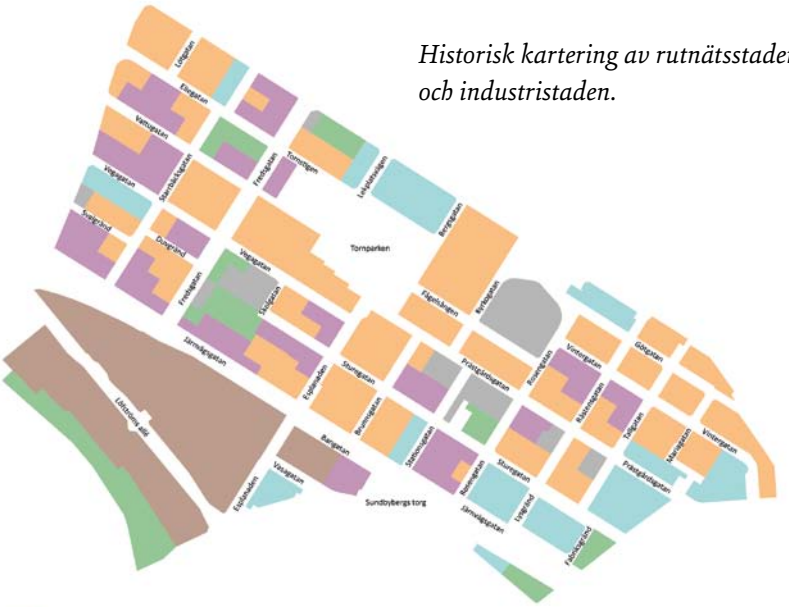

Historisk kartering av rutnätsstaden och industristaden.

Kvartersbebyggelse av sluten karaktär vars struktur uppkommit före 1942. Byggnader i huvudsak uppförda före 1942.

Kvartersbebyggelse med lamellhus utifrån 1942 års plan.

Bebyggelse av verksamhetskaraktär i huvudsak uppförd 1910-40 och under 1980-talet.

Senmodernistisk storskalig bebyggelse från 1960- och 70-talet.

Övriga byggnader: äldre villor, Centrumkyrkan, prästgården och fd folkskola.

Nytillskott: byggnader uppförda efter 1990.

SUNDBYBERGS KYRKOR
I Sundbyberg finns ett antal kyrkor och många fungerar som mötesplatser för olika samfund. Flera av kyrkobyggnaderna i Sundbyberg har ett kulturhistoriskt värde, till exempel Alby kyrka som är den äldsta kyrkobyggnaden i Sundbyberg.

Sundbybergs bostadsområdens framväxt. Färgerna visar områdenas mest typiska stadsbyggnadstyper och vilken tidsperiod som präglat dem mest. Variationer förekommer inom respektive område.

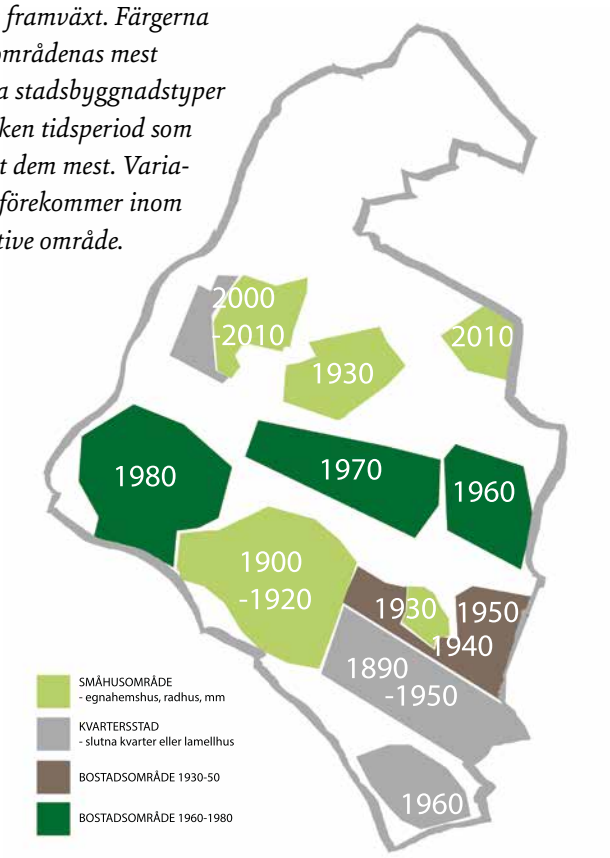

Trots stadens begränsade yta finns nästan en stadsdel för varje decennium eller arkitekturepok under 1900-talet.

Flera gator är trädplanterade, och gaturummet kompletteras av grönska på kvartersmark. I öster finns några kvarter med större volym och höjd, som snarast ansluter till bebyggelsen i Solna.

Vid förändringar och kompletteringar i rutnätsstaden ska hänsyn tas till enskilda byggnadernas och angränsande kvarter kulturmiljövärde, men även till områdets helhetskarakär.

Militärverksamhet

Delar av Sundbyberg användes under nästan hela 1900-talet för militära ändamål.

Fram till 1979 var Rissne ett kasernområde. Fyra kasernbyggnader från 1940-talet finns kvar som minnesmärken.

Större delen av området vid Stora Ursvik inhägnades tidigare för Försvarets Forskningsinstituts verksamhet. Miloområdet speglar en viktig del av områdets militära historia. Byggnaderna är uppförda under olika tider, de äldsta från 1930-talet.

Bostadsområden i tiden

Något som gör Sundbyberg till en intressant stad är att det finns tidstypiska exempel på bostadsbyggande från alla tidsepoker, från slutet av 1800-talet och fram till idag. Trots stadens begränsade yta finns nästan en stadsdel för varje decennium eller arkitekturepok under 1900-talet.

Ett exempel på en tidstypisk och väl genomförd bebyggelsemiljö är Tulemarken, det är ett bostadsområde i tidig funktionalistisk stil som är värdefullt att skydda mot alltför stora förvandlingar.

Stadens variation i arkitektur och stadsplanering visar hur uppfattningen om vad som skapar en bra stad förändras med tiden. Det är viktigt att ta hänsyn till varje områdes särart och speciella värden.

Vårt avtryck i staden

Vid utformning och placering av ny bebyggelse ska hänsyn tas till eventuella kulturhistoriska värden. Såväl byggnader som det offentliga rummet (parker, torg och gator) ska gestaltas medvetet, med utgångspunkt i platsens förutsättningar och med respekt för Sundbybergs särart och karaktär.

Det som byggs i Sundbyberg ska utföras med hög kvalitet. Fasaderna i staden utgör stadsrummets väggar. Höjd, form, färg och material påverkar stadsrummets karaktär, stadens identitet och människors upplevelser. Bottenvåningarnas form och innehåll spelar stor roll för stadens identitet och hur den stimulerar till mänskliga möten. Eftersom utformningen är avgörande för vilket liv som utspelas i staden måste arkitekturen vara av hög kvalitet.

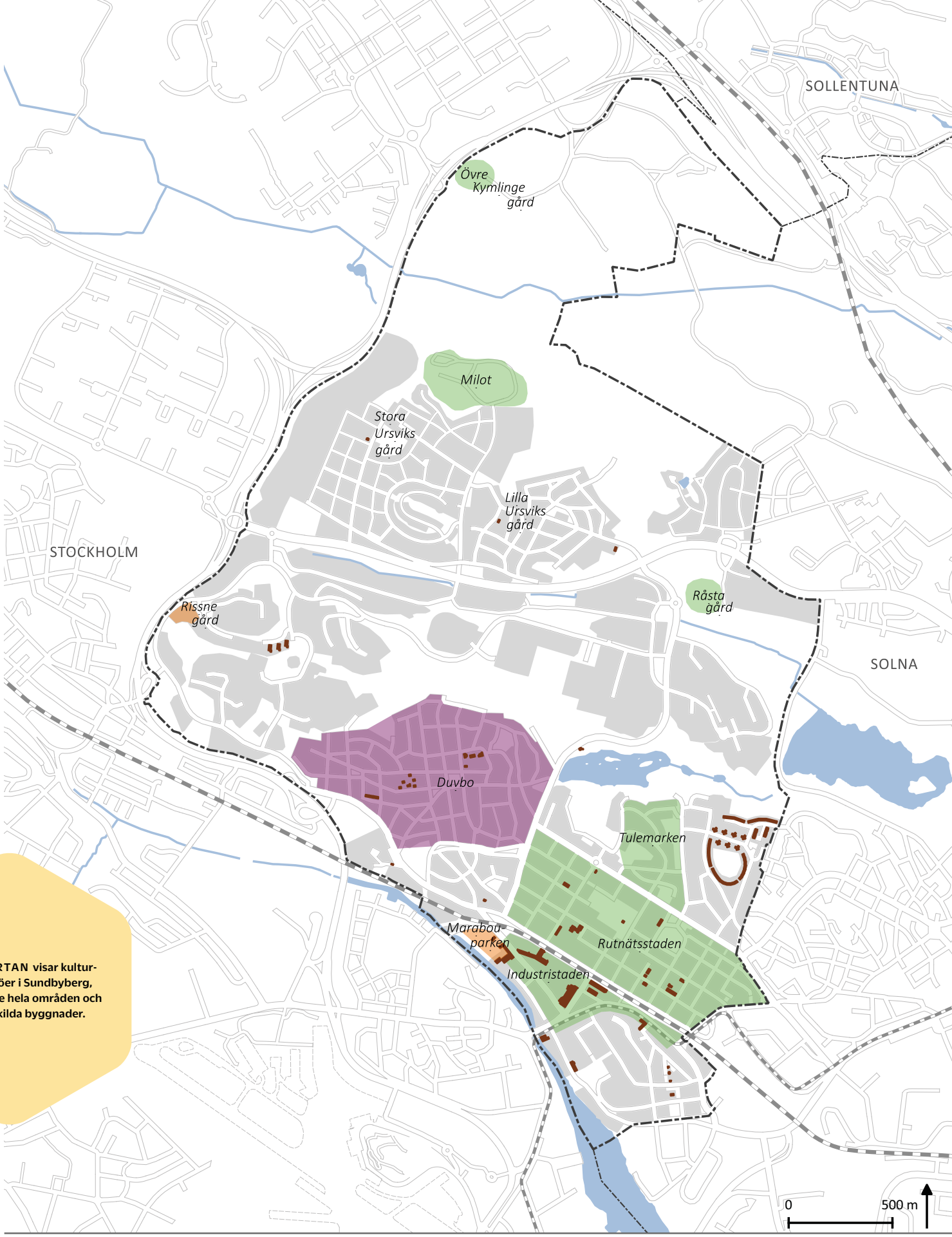

KARTAN visar kultur-miljöer i Sundbyberg, både hela områden och enskilda byggnader.

Kulturmiljö

- Område skyddat i detaljplan
- Byggnad skyddad i detaljplan
- Kulturhistoriskt intressanta områden och byggnader
- Riksintresse för kulturmiljö

Resvanor

Enligt en resvaneundersökning genomförd våren 2016 sker 44 procent av sundbybergarnas resor under en vardag med kollektivtrafik, 30 procent med bil, 16 procent till fots, 9 procent med cykel och 1 procent med andra färdmedel (exempelvis fjärrtåg).

De lokala och korta resorna under en kilometer sker i stor utsträckning till fots men 22 procent sker med bil. För resor som är upp till två kilometer långa är bilen det vanligaste färdmedlet, vilket visar på ett behov av att arbeta med att främja ett hållbart resande.

Eftersom staden kommer att öka i befolkning under de närmaste åren samt att det finns ett begränsat utrymme för trafik behöver de kapacitetsstarka färdmedlen, kollektivtrafik, gång och cykel prioriteras. På så vis är det möjligt att minska behovet av bil i staden och göra alternativen till bilen mer attraktiva. Genom att främja resor till fots och med cykel skapas även möjligheter till lättillgänglig vardagsmotion och rekreation.

Framkomlighet och stråk

Gångtrafik

Sundbyberg har till stora delar ett omfattande gångnät. De största barriärerna för fotgängare inom staden är järnvägen, Enköpingsvägen och de hinder som höjdskillnader medför. På vissa ställen uppstår trängsel, exempelvis mellan gående och cyklister eller när gående passerar uteserveringar och byggarbetsplatser. De vägar som saknar gångbana ligger i huvudsak inom villaområden. Det är viktigt att säkerställa framkomliga stråk för gångtrafikanter i den fortsatta utvecklingen av staden.

Cykeltrafik

Sundbyberg har ett cykelnät med bitvis låg standard och saknade länkar. Det finns ett behov av förbättrade kopplingar mellan stadsdelarna samt till kringliggande kommuner.

Liksom för fotgängare är järnvägen, Enköpingsvägen och höjdskillnaderna de stora barriärerna, samt att cykling förväntas ske i blandtrafik i delar av staden samt förbi större byggen. Cykelvägnätet är fungerande men har brister, till exempel smala cykelbanor och osäkra korsningar med avseende på skymd sikt och utformning.

Det finns ett antal cykelstråk i staden som är utpekade i den regionala cykelplanen och RUFS som ligger inom staden, se karta på sid. 72. Dessa är dock inte helt sammanhängande och har brister i sin standard. Vid utbyggnad av cykelstråk och vid stadsutvecklingsprojekt ska regionala cykelstråk, liksom stråk som ligger inom huvudnätet för cykel, prioriteras.

44%
reser med kollektivtrafik

30%
med bil

16%
till fots

9%
med cykel

1%
reser med exempelvis regionaltåg

Kollektivtrafik

Inom Sundbybergs stad möts olika kollektivtrafikslag såsom regionaltåg, pendeltåg, tunnelbana, tvärbana och buss. Två viktiga kommunikationsnoder är Sundbybergs centrum och Hallonbergen centrum. Tvärbanans Kistagren beräknas medföra att även Rissne blir en central plats för byten mellan kommunikationsmedel. Goda förbindelser mellan dessa tre noder är av stor vikt för ett flexibelt kollektivtrafiksystem och för att stadsdelarna ska hänga samman. I alla tre noder är det viktigt att kollektivtrafiken kan hålla hög kapacitet och att resenärerna kan göra smidiga byten mellan olika typer av kollektivtrafik men även mellan cykel och kollektivtrafik. Detta gäller inte minst i centrala Sundbyberg där ett nytt resecentrum ska byggas i samband med att järnvägen grävs ned.

Tillgängligheten till kollektivtrafik i Sundbyberg är generellt sett god. År 2016 hade 82 procent av befolkningen mindre än 800 meter till spårburen kollektivtrafik, såsom pendeltåg, tunnelbana eller spårvagn. 98 procent av befolkningen bor inom 500 meter från busshållplats. Närhet till hållplats innebär dock inte alltid att möjligheten att resa med kollektivtrafiken är god. I stadsdelarna norr om Enköpingsvägen behöver turtätheten förbättras liksom kopplingar till övriga stadsdelar. I de västra delarna av Ursvik kommer tillgängligheten till kollektivtrafik delvis att förbättras i samband med att Tvärbanans Kistagren får två hållplatser inom stadsdelen och en ny lokalgata till Kista bereds för busstrafik.

I övrigt behöver tvärförbindelser samt kopplingar till relativt närliggande målpunkter utanför Sundbyberg förbättras, exempelvis handelsområdet Arenastaden och Mall of Scandinavia i Solna. Staden är även intresserad av att utveckla kollektivtrafik på vatten, med utgångspunkt från Bällstaviken, för att ytterligare förstärka kopplingar till andra kommuner.

Ovan nämnda behov av förbättrad kollektivtrafik behöver hanteras i samarbete med Trafikförvaltningen inom Stockholms Läns Landsting. Detta gäller även kollektivtrafikförsörjningen av de större stadsutvecklingsprojekt som planeras i staden.

Busstrafik ska i huvudsak föras på huvudgator samt lokalgator med uppsamlande funktion. Dessa redovisas i stadens trafikplan från 2012 samt uppdateras i pågående arbete med mobilitetsprogram. Stadens huvudgator visas även i kartan på sida 72.

Inom Sundbyberg finns två depåer för kollektivtrafik: en för bussar som ligger söder om Brotorp och en för tunnelbanans tåg som ligger norr om Rissne. I samband med utbyggnaden av Tvärbanans Kistagren planeras ytterligare en depå norr om Rissne vilken ska användas för spårvagnar. Depåerna redovisas i kartan på sida 72.

Leveranstrafik

Varuleveranser sker dagligen till näringsidkare och verksamheter i staden. Ofta med tunga lastbilar vilket kan utgöra ett problem i de fall lastning och lossning sker på ytor där gående och cyklister vistas. Detta är särskilt problematiskt då de sker i anslutning till skolor eller annan verksamhet där barn rör sig. Sundbybergs stad ser ett behov av att utveckla en regional logistikcentral för omlastning av varor och samordnad utkörning. Samordningen bidrar till minskat trafikarbete och möjliggör mindre leveransfordon samt färre leveranstidpunkter. Stora delar av Sundbyberg kommer på ett eller annat sätt att påverkas av de byggnationer som sker under de närmaste åren. Byggetableringar och trafikomläggningar blir än mer påtagliga på grund av stadens begränsade ytstorlek. Byggarbetsplatser kan innebära avstängda och tillfälliga transportvägar, etableringsytor,
tung byggtrafik med mera vilket gör att både tillgänglighet och framkomlighet försvåras. Effekten kan bli kommunövergripande men kanske till och med regional. Det finns med tanke på detta ett stort behov av att arbeta aktivt inför och under byggnationer för att mildra dess negativa effekter samt att säkra framkomligheten för personer med funktionsvariationer, gående och cyklister.

Biltrafik

Huvudnätet för biltrafik är i stor utsträckning förlagt runt och mellan stadens stadsdelar. I Sundbyberg finns inga gator som betecknas genomfartsled, men i nuläget används Enköpingsvägen i stor utsträckning för sådan trafik. I framtiden kommer detta att förändras i och med att Enköpingsvägen byggs om till stadsgata med smalare körfält och tät bebyggelse i anslutning. Rissneleden, Tulegatan, Järnvägsgatan, Hamngatan och Landsvägen är gator som i viss utsträckning används för genomfartstrafik. Gatorna är dock inte utformade för att hålla sådan kapacitet vilket skapar ett behov av att minska genomfartstrafiken.

Större infrastrukturanläggningar

Nedan beskrivs större infrastrukturanläggningar som påverkar stadens planering. Den typen av infrastruktur kan finnas både inom och utanför kommunen.

Enköpingsvägen

Länsstyrelsen beslutade 2015 att Enköpingsvägen genom Solna och Sundbyberg inte längre ska vara utpekad som rekommenderad väg för transport av farligt gods. Länsstyrelsens beslut innebär inte ett förbud mot dessa transporter och därmed kan man inte helt bortse från riskbilden kring de transporter som identifierats.

Mälarbanan

Mälarbanan genom Sundbyberg är utpekad som järnväg av riksintresse och ska därmed skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningen. Befintlig bana liksom behovet av ökad järnvägskapacitet med en utbyggnad av ytterligare spår ingår i riksintresset. Mälarbanan/järnvägen trafikeras med farligt gods vilket behöver beaktas vid planering. Den riskanalys som kommer att genomföras i samband med överdäckningen av järnvägen styr placeringen av nya byggnader i förhållande till tunnel och mynning.

E18/Kymlingelänken

E18/Kymlingelänken ligger i Stockholm men gränsar till Sundbyberg. E18/Kymlingelänken utgör primär transportled för farligt gods, vilket ska beaktas i planeringen. Ulvsundavägen-E18/Kymlingelänken kommer under överskådlig framtid att utgöra en väg för omledning av trafiken från Essingeleden. Delar av väganläggningen, såsom tryckbankarna, ligger inom Sundbybergs stad vilket måste beaktas vid anslutande bebyggelse.

Ulvsundavägen/väg 279

Ulvsundavägen i Stockholms stad utgör primär transportled för farligt gods, vilket ska beaktas i planeringen. Ulvsundavägen-E18/Kymlingelänken kommer under överskådlig framtid att utgöra omledningsväg för Essingeleden.

Bromma flygplats

Bromma flygplats är utpekat som riksintresse för luftfart och nuvarande markavtal med Stockholms stad sträcker sig till år 2038. I riksintresset ingår behovet av en framtida utveckling av flygplatsen, liksom influensområden vad gäller bland annat flygbuller och höjdrestriktioner för byggnader och anläggningar. Höjdrestriktionerna omfattar även påbyggnader såsom fläktar, hisschakt, räcken, master med mera. Influensområdet berör Sundbybergs stad.

Luftfartens tekniska system för kommunikation, navigering och övervakning (CNS)

Det finns riksintressen kopplade till de tekniska system som Luftfartsverket äger. Avseende detta påverkas staden exempelvis av Bällsta radar då den innebär en höjdbegränsning inom en radie på 15 kilometer.

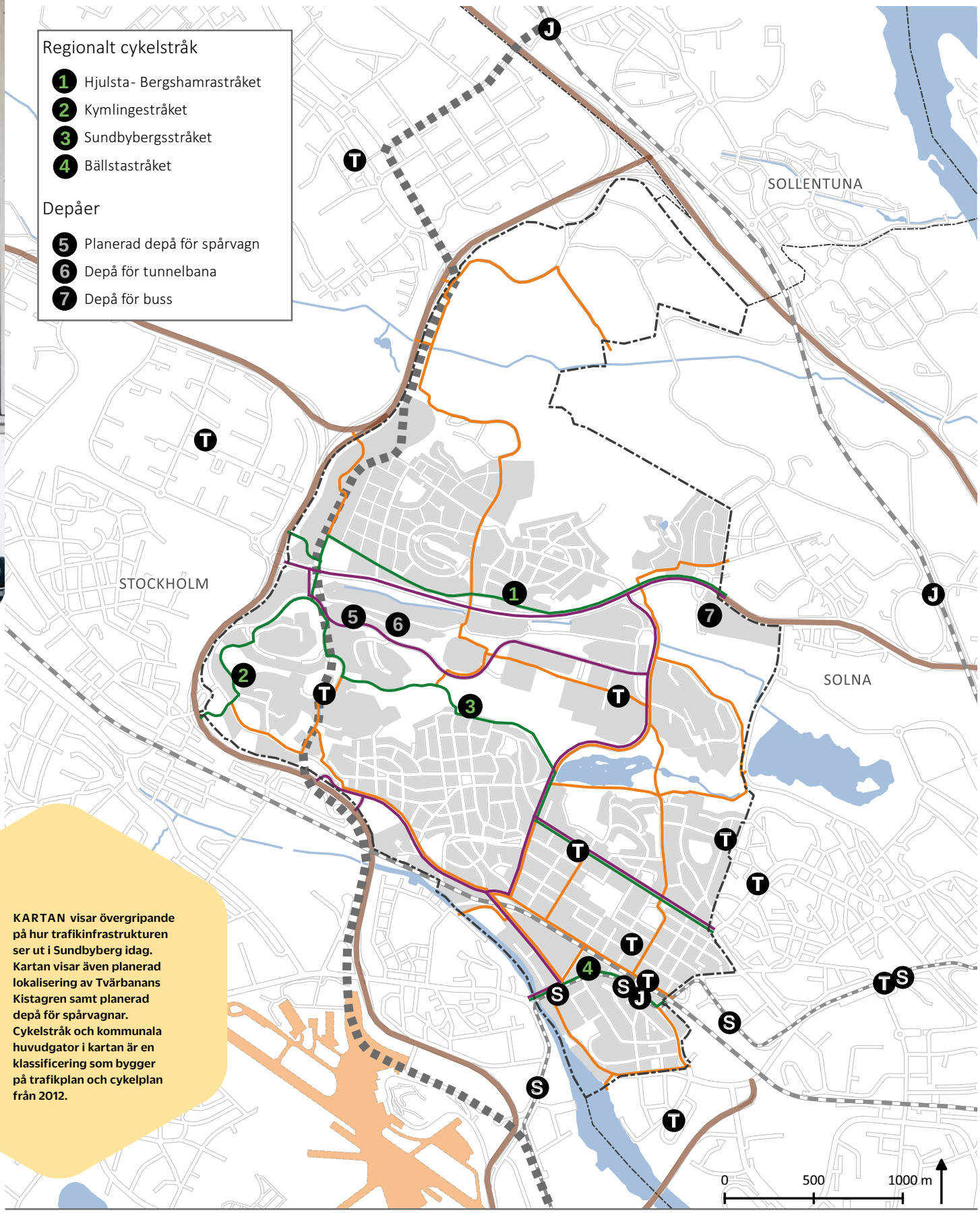

KARTAN visar övergripande på hur trafikinfrastrukturen ser ut i Sundbyberg idag. Kartan visar även planerad lokalisering av Tvärbanans Kistagren samt planerad depå för spårvagnar. Cykelstråk och kommunala huvudgator i kartan är en klassificering som bygger på trafikplan och cykelplan från 2012.

Infrastruktur

- Tunnelbanestation
- Järnvägs/pendeltågsstation
- Spårvägshållplats
- Utbyggnad av Tvärbanans Kistagren
- Järnväg
- Spårväg
- Kommunal huvudgata
- Regionalt cykelstråk
- Huvudcykelstråk
- Bromma flygplats

7. Försörjningssystem

Tekniska system för vatten, avlopp, värme, avfall, el och fiber måste fungera nu och i framtiden. Väl fungerande system för detta ska säkerställas i planeringen av stadens utveckling.

Vatten och avlopp

Sundbyberg Avfall & Vatten AB ansvarar för det allmänna vatten- och avloppssystemet. Driften av anläggningen ska vara säker och hållbar så att förnyelse är i balans med förslitning.

Dricksvatten

Dricksvatten, vårt viktigaste livsmedel, tillhanda hålls idag till stadens invånare via ett cirka nio mil långt ledningsnät. Dricksvattnet levereras av kommunalförbundet Norrvatten. Råvattnet till Sundbybergs dricksvatten kommer från Görvälnfjärden i Mälaren och renas i Görvälnverket som ligger i Järfälla kommun. Mälaren som dricksvattentäkt är ett mellankommunalt intresse för alla kommuner som har en del av Mälaren inom sina gränser. Staden har inga egna vatten- eller reservvattentäkter, men har tillgång till reservvatten från Stockholm Vattens ledningsnät och Norrvattens grundvattenverk i Stockholmsåsen.

Avlopp

Med avlopp menas både dagvatten och spillvatten. Det kommunala avloppssystemet är i centrala Sundbyberg och Storskogen byggt med kombinerade ledningar för dag- och spillvatten medan det i övriga stadsdelar är helt eller delvis separerat.

Avloppsvattnet i Sundbyberg leds via två tunnlar till Stockholm Vattens avloppsreningsverk i Bromma. En nedläggning av reningsverket är planerad och avloppsvattnet kommer i framtiden att ledas via en tunnel till Henriksdals reningsverk.

Vid nybyggnation byggs alltid separata ledningar för spill- och dagvatten. För att risken för översvämning och belastningen på avloppsreningsverket ska bli lägre kommer även andelen kombinerat ledningsnät i staden att behöva minska.

VA-anläggningen i Sundbyberg består utöver ledningar av ett antal pumpstationer som är anslutna till spillvattennätet. För att på lång sikt

skapa ett driftsäkert och resurssnålt avloppssystem arbetar staden med att minimera antalet pumpstationer i befintliga områden men även i nybyggnadsområden.

Kommande exploateringar kräver att en stor del av spillvattennätet i anslutning till Sundbybergs största pumpstation, Rissne pumpstation, byggs om och stationen är även i behov av upprustning. Den långsiktiga lösningen har bedömts

Dricksvatten till stadens invånare tillhandahålls idag via ett cirka nio mil långt ledningsnät.

vara att ersätta pumpstationen med en avloppstunnel. I förhållande till en pumpstation är en avloppstunnel ett mer robust system som kräver mycket mindre energi och underhåll.

Stadens dagvattensystem består av ledningsnät och diken. Flera öppna dagvattenlösningar med syfte att fördröja och rena dagvatten är planerade. Läs mer om dagvatten under avsnittet Miljö, hälsa, säkerhet och klimat.

Fjärrvärme och fjärrkyla

Det kommunalägda bolaget Norrenergi AB försörjer nittio procent av stadens fastigheter med miljömärkt fjärrvärme och centrala Sundbyberg och Hallonbergen med miljömärkt fjärrkyla.

Fjärrvärmenätet i staden är sammankopplat med Solnas nät och bolaget ägs gemensamt av Solna och Sundbyberg.

Sundbybergsverket är den av Norrenergis produktionsanläggningar som ligger inom staden, i norra Storskogen. Verket utgör en spets- och reservanläggning för stadens försörjning av hållbar fjärrvärme och fjärrkyla.

Avfallshantering

Sundbyberg Avfall & Vatten AB ansvarar för den allmänna avfallshanteringen. Avfallshanteringen i Sundbyberg är en viktig del i den kommunala infrastrukturen och en förutsättning för en hållbar samhällsutveckling. Det är viktigt att i ett tidigt skede av samhällsplaneringen beakta avfallshantering vid planering och utformning av nya områden. Avfallshanteringen ska ske med bästa möjliga resursutnyttjande och minsta möjliga miljöpåverkan.

Avfallshanteringen i Sundbyberg är en viktig del i den kommunala infrastrukturen och en förutsättning för en hållbar samhällsutveckling.

Avfallstrappan

Avfallstrappan eller avfallshierarkin är ett EU-direktiv som är antaget i den svenska miljöbalken och förklarar hur avfall ska hanteras. Enligt avfallstrappan ska arbetet med att förebygga uppkomsten av avfall vara främsta prioritering. Uppkommet avfall ska i första hand återbrukas. Om detta inte är möjligt ska avfallet i den mån det går materialåtervinnas, annars energiutvinnas. Endast i de fall då avfall inte kan användas på annat sätt ska det deponeras.

Gemensam plan för avfallshantering

Sundbybergs stad har tillsammans med övriga delägare inom SÖRAB[14] tagit fram en gemensam avfallsplan. Avfallsplanen är stadens styrdokument för avfallshantering och beskriver vilka mål staden har för avfallshanteringen men också hur målen ska nås.

Effektiv och hållbar avfallshantering

Sundbyberg Avfall & Vatten AB ansvarar för insamling, transport, återvinning eller bortskaffande av det hushållsavfall som uppkommer. I takt med att Sundbyberg förtätas ökar kraven på ett effektivt och hållbart insamlingssystem. Staden ställer därför krav på mekaniska insamlingssystem, som till exempel sopsug, vid nybyggnation av flerbostadsfastigheter.

Plats för avfall

Ett insamlingssystem som är nära och användarvänligt bidrar till en högre återvinningsnivå. Platser för avfall behöver därför säkerställas i den fysiska planeringen. När platser för avfall planeras bör hänsyn tas till att källsorteringen kan komma att utökas i framtiden.

Återvinningscentral och återvinningsstationer

Sundbybergs återvinningscentral nyttjas gemensamt med Solna på en temporär plats. Ett nytt permanent läge vid Rissneleden för en återvinningscentral ligger i linje med stadens avfallsplan där högsta målsättningen är att minska mängden avfall och använda avfallet som en resurs. Idag finns elva återvinningsstationer för insamling av förpacknings- och tidningsavfall i staden. För att stimulera till ökad återvinning behöver även antalet återvinningsstationer, dit allmänheten kan gå med sina förpackningar och tidningar, öka.

Digital infrastruktur (fiber)

En smart stad utnyttjar digitaliseringens möjligheter för att göra livet enklare och bättre för invånare, företagare, anhöriga och besökare. Den smarta staden möjliggörs genom snabb uppkoppling och öppna data, integrerade plattformar, sensorer och annan teknik.

Digital infrastruktur är en central fråga för en hållbar tillväxt. En säker och robust digital infrastruktur skapar även förutsättningar för det ”trygga hemmet” med ökat kvarboende för äldre och sjuka, motverkar digitalt utanförskap samt främjar näringslivet i Sundbyberg. Genom Sundbybergs Stadsnätsbolag AB och Sundbybergs Bredband AB säkerställer staden en leverantörsoberoende digital infrastruktur.

95 procent av stadens hushåll har idag tillgång till fiberbredband vilket gör att Sundbybergs stad ligger i framkant när det gäller bredbandsanslutna hushåll.

El

Inom Sundbyberg finns tre nivåer av elnät.

- Stamnät som ägs av Svenska Kraftnät
- Regionnät som ägs av Vattenfall och Ellevio tillsammans.
- Lokalt elnät som ägs av Vattenfall.
  Det lokala nätet består huvudsakligen av markförlagda ledningar.

Regionalt kraftledningsnät

Svenska Kraftnät har på regeringens uppdrag, tillsammans med Ellevio och Vattenfall, utrett utformningen av det framtida kraftledningsnätet i Stockholmsregionen för att långsiktigt säkra regionens elförsörjning. Utredningen har namnet ”Stockholms ström”. Utbyggnaderna kommer att pågå fram till omkring år 2025, så enskilda delprojekt kan komma att förändras.

Det finns i nuläget inga planerade projekt inom Stockholms ström som påverkar Sundbyberg.

Räddningstjänst

Kommunalförbundet Storstockholms brandförsvar (SSBF) sköter den kommunala räddningstjänsten inom Sundbyberg och nio andra kommuner[17] Det finns ingen brandstation inom Sundbybergs stad, räddningstjänsten utgår från Solna brandstation.

Totalförsvaret

I Sundbyberg finns riksintressen för totaltförsvaret men dessa kan inte redovisas öppet. Inom kommunen kan de riksintressen som inte redovisas öppet och omfattas av sekretess framför allt påverkas av uppförandet av höga byggnadsobjekt så som byggnader, master och vindkraftverk. Därför ska Försvarsmakten kontaktas i tidigt skede i sådana plan- och bygglovärenden. Hela landets yta är samrådsområde för objekt högre än 20 m utanför, och högre än 45 m inom, sammanhållen bebyggelse. Det innebär att alla ärenden avseende höga objekt måste skickas på remiss till Försvarsmakten. Informationen används också som förberedelse för införandet av höga objekt i landets flyghinderdatabas. Planering som sker i närheten av Fortifikationsverkets fastigheter ska ske i samråd med verket så att olägenheter kan undvikas.

[15] SÖRAB är ett regionalt avfallsbolag som ägs av kommunerna Danderyd, Järfälla, Lidingö, Sollentuna, Solna, Stockholm, Sundbyberg, Täby, Upplands Väsby och Vallentuna

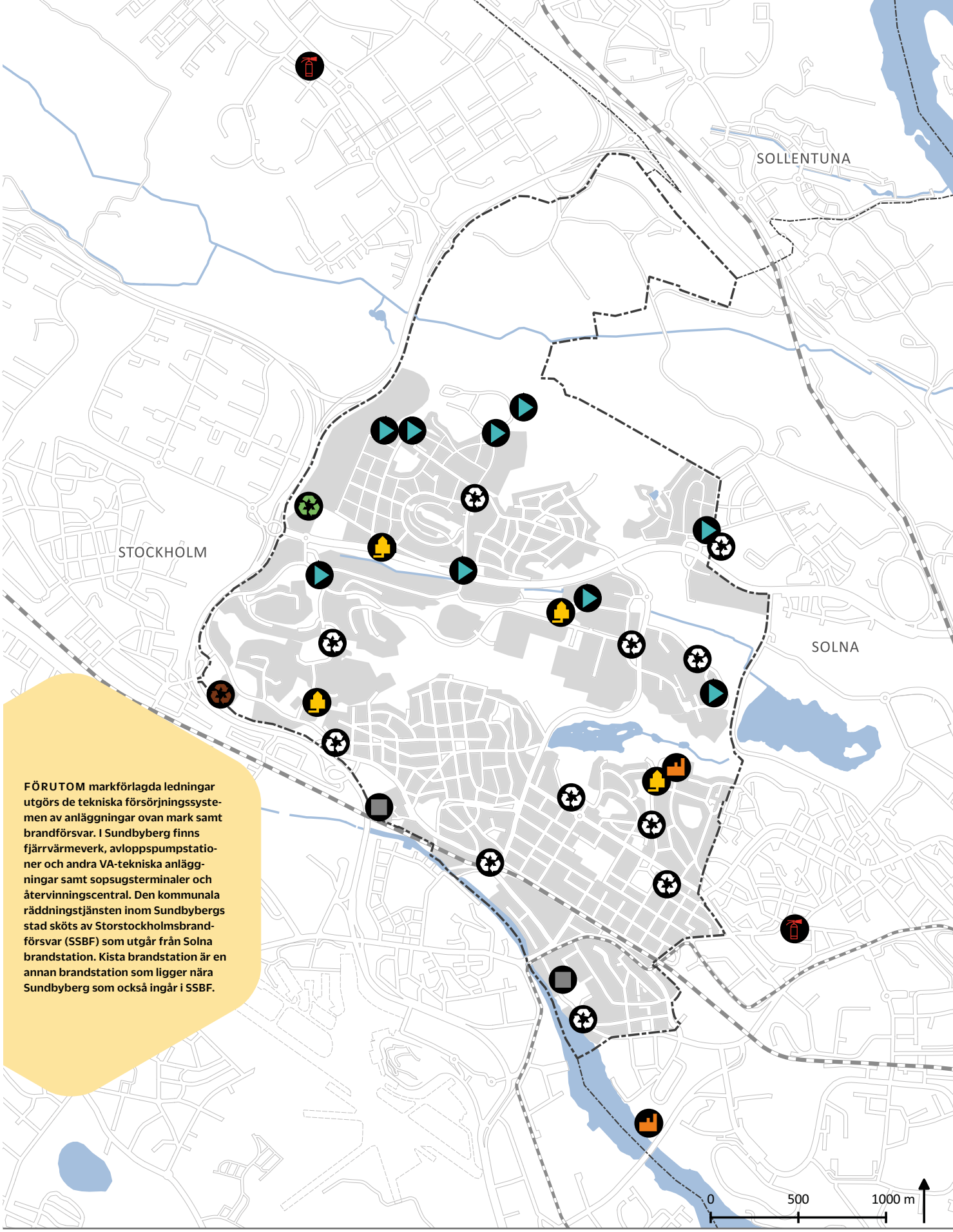

FÖRUTOM markförlagda ledningar utgörs de tekniska försörjningssystemen av anläggningar ovan mark samt brandförsvar. I Sundbyberg finns fjärrvärmeverk, avloppspumpstationer och andra VA-tekniska anläggningar samt sopsugsterminaler och återvinningscentral. Den kommunala räddningstjänsten inom Sundbybergs stad sköts av Storstockholmsbrandförsvar (SSBF) som utgår från Solna brandstation. Kista brandstation är en annan brandstation som ligger nära Sundbyberg som också ingår i SSBF.

Försörjningssystem

- Brandstation
- Fjärrvärmeverk
- Pumpstation
- Sopsugsterminal
- Återvinningscentral
- Planerad återvinningscentral
- Återvinningsstation
- VA-teknisk anläggning

8. Miljö, hälsa, säkerhet och klimat

Buller och luftföroreningar

All byggnation kräver hänsyn till buller utifrån gällande lagstiftning. Trafiken är den största bullerkällan i Sundbyberg. Med trafikbuller avses buller från såväl väg, spår, som järnväg. Den senast genomförda bullerutredningen på en kommunövergripande nivå visade att bullerriktvärden överskrids vid samtliga huvudvägar och vid ett flertal lokala vägar i staden. Sedan dess har E18-Kymlingelänken byggts om, vilket påverkar bullersituationen. Nedgrävningen av järnvägen kommer på sikt att påverka trafikbullernivåerna i centrala Sundbyberg.

Den framtida förändringen av Enköpingsvägen kommer att påverka bullernivåerna längs denna väg, samtidigt som ny bebyggelse planeras närmare vägen. I de delar av staden där förändring sker i närheten av trafikleder behöver buller bevakas särskilt. Detta genomförs inom repektive plan med kartläggningar, prognoser och analyser utifrån gällande riktvärden för buller och luftkvalitet.

All planering måste också säkerställa att miljökvalitetsnormerna för utomhusluft inte överskrids.

Stockholms och Uppsala läns luftvårdsförbund samordnar regionens miljöövervakning av utomhusluft.

Mätningar och beräkningar över tid visar att miljökvalitetsnormerna för utomhusluft uppfylls i Sundbyberg, men frågan behöver följas upp och beaktas även i framtiden. Vid planläggning av bostäder, skolor och förskolor intill väg-spår- och järnväg ska trafikbuller beaktas. Vid behov ska särskilda luftmätningar utföras för att säkerställa att luften håller en god kvalitet.

Samhällsviktiga försörjningssystem

Det finns ett antal försörjningssystem som är betydelsefulla ur risksynpunkt genom de konsekvenser som avbrott i försörjningen kan orsaka samhället i stort.

Av särskild betydelse är eltillförseln, som även är en förutsättning för exempelvis vatten- och avloppsförsörjningen. Dessa system inklusive transportsystemet är sårbara vid terror- eller krigsangrepp.

Magnetiska fält

De magnetiska fälten skärmas inte av med byggnader.

För skyddsavstånd tillämpas värdet 0,4 µT för magnetfält, som vägledande vid nyetableringar där människor vistas.

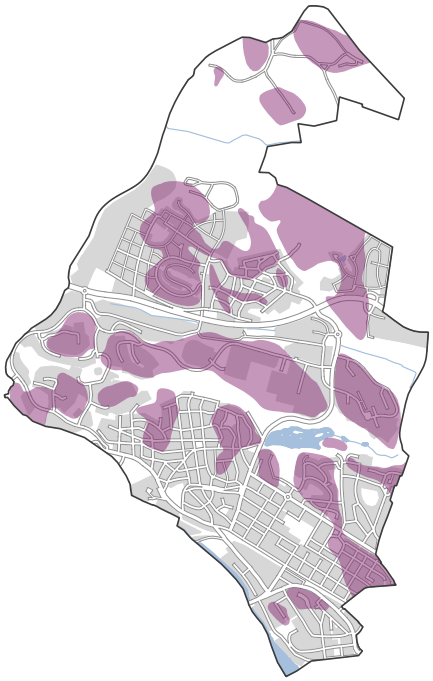

Kartan visar inom vilka områden det på grund av berggrundens beskaffenhet råder hög risk för markradon i Sundbyberg.

Lokalklimat och dagsljus

Bebyggelse ska planeras och uppföras så att fastighetens naturliga förutsättningar tas till vara på bästa möjliga sätt för miljön och hälsan. Träd har stor betydelse för lokalklimatet. Grönytefaktorn och sol- och vindstudier är exempel på verktyg för att uppnå ett gott lokalklimat. Läs mer om träd och vikten av grönska i avsnittet Grönområden och vatten.

Markföroreningar

Markföroreningar kan finnas på platser där olika former av miljöfarlig verksamhet bedrivs eller tidigare har bedrivits. Även fyllnadsmassor kan innehålla betydande föroreningar.

Vid förändrad markanvändning ska förekomst av eventuella markföroreningar undersökas och sanering vid behov utföras. Vid planering av bostäder, skolor och förskolor är det extra viktigt att marken undersöks och saneras vid behov. Markundersökningar ska utföras vid planering av nya detaljplaner.

Markradon

En kartläggning av berggrunden i Sundbyberg visar inom vilka områden det råder hög risk för markradon. Risk för markradon föreligger dock överallt. Radonhalten i inomhusluft får inte överstiga 200 bequerel/m3 luft. Riktvärdet gäller för bostäder, förskolor, skolor och andra allmänna lokaler.

Riskfylld verksamhet

Vid förändrad markanvändning ska risker från omkringliggande verksamheter beaktas och lämpligt skyddsavstånd till ny bebyggelse utredas i ett tidigt skede. Även risker från verksamheter utom kommunen ska beaktas vid förändrad markanvändning.

Miljöfarlig verksamhet är all användning av mark, byggnader eller anläggningar som kan ge upphov till utsläpp till mark, luft eller vatten eller medföra andra störningar för människors hälsa eller miljön. Vad som är miljöfarlig verksamhet definieras i miljöbalken. Några exempel på riskfylld miljöfarlig verksamhet är:

- Bensinstationer
- Bussdepåer som hanterar drivmedel
- Energibolag

Risken för suicid (självmord) ska beaktas vid förändrad markanvändning. Särskild uppmärksamhet ska riktas mot broar, spårområdesnära bebyggelse samt högre byggnader med takterrasser tillgängliga för allmänheten. Åtgärder ska vidtas för att förhindra risk för suicid.

Ras, skred och vibrationer

I samband med att nya områden planeras eller då mark tas i anspråk för ny användning, ska risker för ras och skred beaktas. I särskilt känsliga områden, som till exempel Bällstaån och dess närliggande områden, kan kompletterande utredningar krävas.

Aktuella utbyggnadsområden där det finns risk för ras och skred finns i Stora Ursvik, Brotorp, Rissne-Hallonbergen-Ör samt områdena mellan Brotorp och Hallonbergen-Enköpingsvägen.

Byggnader vid vägar och järnvägar där markförhållandena är dåliga riskerar att utsättas för vibrationer. Detta ska beaktas vid planering.

Trafik och transporter av farligt gods

E18/Kymlingelänken i Stockholm utgör primär transportled för farligt gods. Tryckbankarna, som delvis ligger inom Sundbybergs stad, samt vägens influensområde utifrån hänsyn till luftkvalité, buller och risk ska beaktas vid planering. Väg 279/Ulvsundavägen utgör primär led för farligt gods vilket ska beaktas vid planering invid vägens närhet. Sundbyberg berörs av vägens trafikmängder som gerenerar buller och vibrationer samt påverkar luftkvaliteten. Även Mälarbanan/järnvägen trafikeras med farligt gods vilket behöver beaktas vid planering. De två drivmedelsstationerna i Rissne och Hallonbergen genererar lokala transporter av farligt gods, liksom bussdepån vid Råsta, som hanterar drivmedel av större mängder.

Risken för trafikolyckor och urspårning ska beaktas vid planläggning, särskilt i närområden till större vägar såsom Ulvsundavägen och E18/Kymlingelänken samt invid Mälarbanan/järnvägen och Tvärbanan.

Flygtrafiken till och från Bromma och Arlanda flygplats påverkar Sundbyberg, bland annat genom tillåten bebyggelsehöjd i staden.

Länsstyrelsen och Storstockholms brandförsvar har kunskapsunderlag om risker och riskhänsyn vid ny bebyggelse. Se karta över riskfylld verksamhet inom och utom kommunen.

Miljökvalitetsnormer för vatten

Miljökvalitetsnormerna uttrycker den kvalitet som en vattenförekomst ska ha vid en viss tidpunkt. Huvudregeln är att alla vattenförekomster ska uppnå normen god status till år 2015 och att statusen inte får försämras. Om status är sämre än god 2015 kan årtalet för när normen ska uppnås flyttas fram med ett så kallat undantag.

Ekologisk status

Ekologisk status ger en bedömning av kvaliteten på förekomsten av växt- och djurarter. Orsaken till att vattenförekomster inte klarar god status skiljer sig åt. Övergödning, försurning, fysiska förändringar och miljögifter är de vanligaste miljöproblemen som ligger till grund för att många vattenförekomsters ekologiska förhållanden är negativt påverkade.

Klassificeringsskala

Den sammantagna ekologiska kvaliteten för en ytvattenförekomst uttrycks i en femgradig skala. Målet är att ytvattenförekomster ska uppnå minst god status.

Kemisk status

Kemisk status bestäms genom att mäta mängden av bestämda förorenande ämnen i en ytvattenförekomst.

Klassificeringsskala

Den sammantagna kemiska kvaliteten för en ytvattenförekomst uttrycks som god status eller uppnår ej god status.

Läs mer om miljökvalitetsnormer och statusklassning i VISS (Vatteninformationssystem Sverige) För aktuell information om Vattenmyndighetens åtgärdsprogram hänvisas till Vattenmyndigheten för Norra Östersjöns vattendistrikt.

Vatten och vattenkvalitet

Befolkningstätheten i Stockholmsregionen innebär en hög belastning på yt-, grund- och dagvatten. Reservkapaciteten för Mälaren som dricksvattentäkt är otillräcklig, och ett fortsatt regionalt arbete med vattenförsörjning är angeläget.

Som en följd av EU:s ramdirektiv för vatten ställs ökade krav på vattenkvaliteten i sjöar och vattendrag och därmed dagvattnets kvalitet. För att uppnå miljökvalitetsnormerna för vatten finns åtgärdsprogram för vattenförekomster i Norra Östersjöns vattendistrikt.

Enligt en EU-dom är miljökvalitetsnormerna tvingande och tillstånd får inte meddelas om en verksamhet riskerar att orsaka försämring av status eller äventyrar uppnående av god status.

Sundbyberg, Solna, Järfälla, Stockholm, Sollentuna och Danderyd delar avrinningsområden och samarbetar därför inom vattenvård. Fokus ligger på att bedriva miljöövervakning och främja arbetet för att uppnå miljökvalitetsnormerna i regionens vattenförekomster.

För att skapa utrymme för exploatering inom Sundbyberg måste Vattenmyndighetens åtgärdsprogram beaktas. Sundbyberg arbetar tillsammans med övriga berörda kommuner med att bryta ned det övergripande åtgärdsprogrammet till lokala åtgärdsprogram för respektive vattenförekomst. De lokala åtgärdsprogrammen ska därefter konkretiseras i kommunspecifika genomförandeplaner. Arbetet med att ta fram lokala åtgärdsprogram har påbörjats för Bällstaån, Brunnsviken och Ulvsundasjön. Inom ramen för detta arbete har ett antal åtgärder och platser för dessa identifierats. Kartan på s 84 redovisar lämpliga platser för dagvattenåtgärder i Sundbyberg. Kartan på s 85 visar ekologisk status i de vattenförekomster som påverkas av Sundbyberg.

Bällstaån

Bällstaån börjar som ett mindre dike i Järfälla och mynnar ut i Mälaren vid Löfströmsbron i Sundbyberg. Delar av Rissne, Duvbo och Centrala Sundbyberg ingår i Bällstaåns avrinningsområde.

Bällstaån utsätts för många olika typer av påverkan som har effekter på det biologiska och kemiska tillståndet i vattnet. Det handlar främst om utsläpp från diffusa källor, som via dagvatten förs ut i ån.

Bällstaån uppnår inte god status. För att miljökvalitetsnormerna ska nås behöver ett flertal åtgärder genomföras de närmaste åren.

Ulvsundasjön

Ulvsundasjön är en vik av Mälaren. Runt vattenområdet finns såväl strandpromenader och småbåtshamnar som omfattande tätortsbebyggelse, bland annat centrala Sundbyberg.

Ulvsundasjön uppnår inte god status. Kvalitetsfaktorn Morfologiskt tillstånd för sjöar är klassad till dålig vilket innebär att ingen ytterligare försämring är tillåten. För att miljökvalitetsnormerna ska nås behöver ett flertal åtgärder genomföras de närmaste åren.

Mälaren

Mälaren med sina öar och strandområden är i sin helhet av riksintresse, vilket innebär att Bällstaviken är en del av detta riksintresse. Exploatering och andra ingrepp i miljön får inom område av riksintresse endast genomföras om det inte påtagligt skadar områdenas natur- och kulturvärden.

Igelbäcken

Igelbäcken är ett skyddsvärt vattendrag som rinner från Säbysjön i Järfälla och mynnar ut i Edsviken vid Ulriksdals slott. Dagvatten från delar av Stora Ursvik leds via Igelbäcken till Edsviken.

Igelbäcken bedöms uppnå god ekologisk status. Dess vattenkvalitet får inte försämras i framtiden.

Edsviken

Edsviken uppnår inte god status. För att miljö-
kvalitetsnormerna ska uppnås behöver ett flertal åtgärder genomföras de närmaste åren.

Norra Råstabäcken

Norra Råstabäcken börjar i Stockholm och rinner genom Sundbyberg till Råstasjön i Solna. Råstasjön avvattnas via Råstaån till Brunnsviken. Dagvatten från delar av Stora Ursvik, Lilla Ursvik, Brotorp, Rissne, Hallonbergen och Ör leds till norra Råstabäcken.

Lötsjön och södra Råstabäcken

Lötsjön har inga naturliga tillflöden utan är beroende av tillförsel av dagvatten. Lötsjön står genom södra Råstabäcken i förbindelse med Råstasjön i Solna, som via Råstaån avvattnas till Brunnsviken.

Brunnsviken

Brunnsviken uppnår inte god status. För att miljökvalitetsnormerna ska nås behöver ett flertal åtgärder genomföras de närmaste åren.

Åtgärder för att uppnå miljökvalitetsnormerna för vatten

De åtgärder som behöver vidtas för att uppnå miljökvalitetsnormerna för vatten handlar främst om att:

- rena och fördröja dagvatten, t ex genom dagvattendammar, svackdiken och fördröjningsmagasin
- underhålla VA-ledningsnät och pumpstationer
- spåra och åtgärda felkopplingar och läckor i VA-ledningsnätet
- bedriva tillsyn över miljöfarliga verksamheter och förorenade områden
- minimera användandet av miljöstörande ämnen som kan komma i kontakt med dagvatten
- vid planläggning och bygglovgivning främja uppnåendet av miljökvalitetsnormerna
- genomföra åtgärder mot vandringshinder för fisk och andra vattenlevande djur.

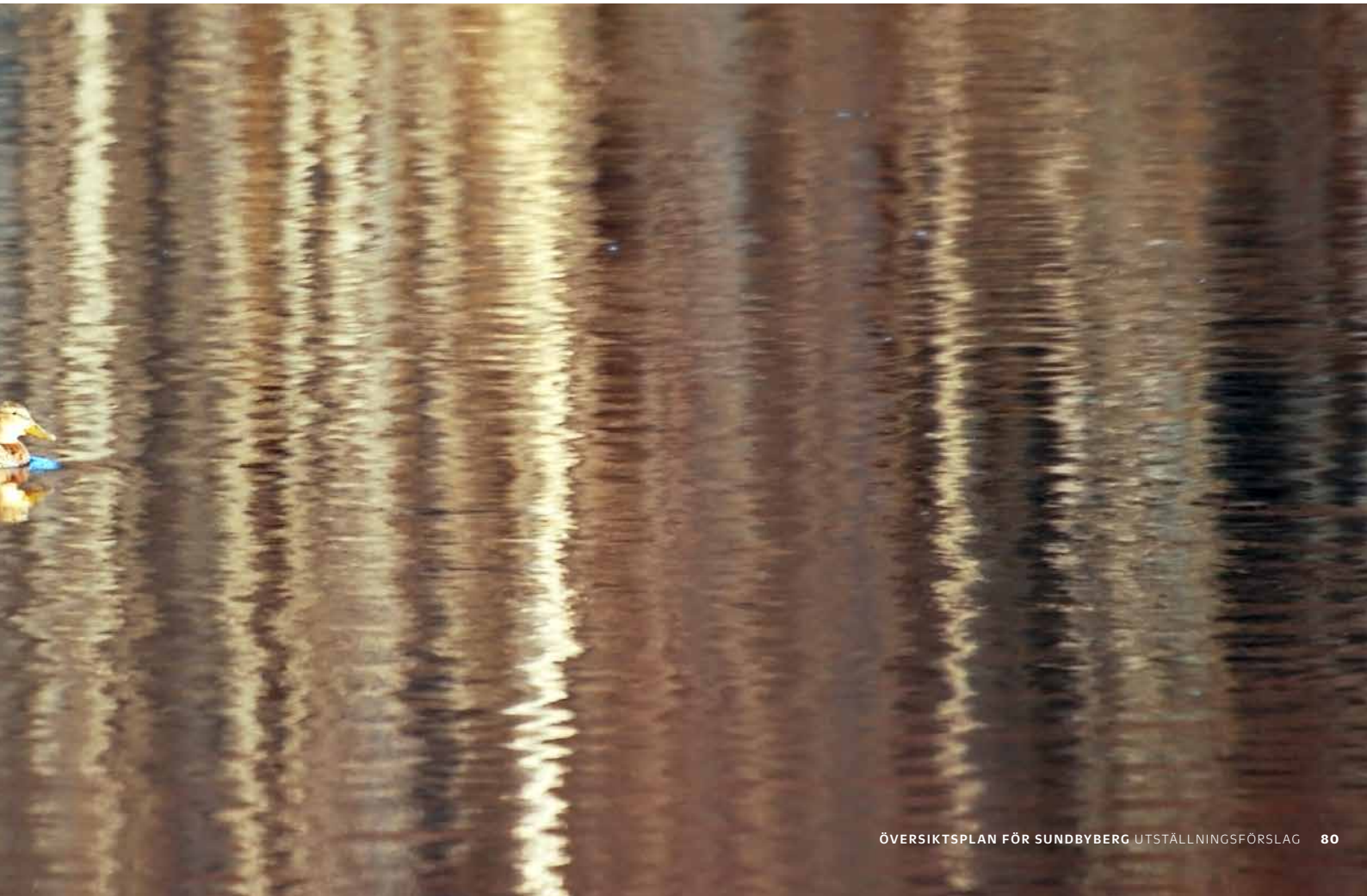

Dagvatten

Dagvatten är det regn-, smält-, och spolvatten som avleds från tak, gator, parkeringar och grönytor. Dagvatten för med sig näringsämnen och föroreningar till recipienter, framförallt från de bebyggda delarna av staden. Stadens dagvattensystem består av ledningsnät och diken. Vid höga flöden kan dagvattnet orsaka översvämning.

För att uppnå miljökvalitetsnormerna för vatten och minska samhällets sårbarhet för framtida klimatförändringar ska dagvattenhanteringen följa Sundbybergs stads dagvattenpolicy. Dagvattnet ska ses som en resurs som, om det synliggörs i öppna dagvattensystem, kan skapa lokala mervärden i park- eller bebyggelseområden.

Vid snösmältning påverkas sjöar och vattendrag. Om snö läggs upp i stora snöupplag på genomsläppliga ytor kan även marken påverkas av föroreningar i snön. Vid snöhantering utgör även transporterna en miljöbelastning. Mark som bebyggs eller hårdgörs ger en ökad mängd dagvatten. Dagvattnet behöver renas för att förhindra att föroreningar når recipienterna.

Grundvatten

Grundvattnet utgörs av den underjordiska delen av vattnets kretslopp och finns alltid i markens jordlager och sprickor i berggrunden. Sundbyberg har inga vattenskyddsområden för grundvatten.

Strandskydd

Strandskyddet är till för att dels säkra tillgången till strandområden för allmänhetens friluftsliv, dels ge goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och vatten. Generellt strandskydd gäller 100 meter ut i vattnet och 100 meter upp på land från strandlinjen. Det omfattar alla stränder utom i en del bebyggda eller detaljplanelagda områden. I Sundbyberg finns strandskydd vid Igelbäcken. Råstasjöns strandskyddsområde går i väster även in i Sundbyberg. All detaljplanering vid vatten måste dock beakta att strandskyddet återinträder när en befintlig plan upphävs.

Vattenverksamhet

I stort sett allt arbete och byggande i vattenområde är vattenverksamhet. Åtgärder som syftar till att förändra vattnets djup eller läge genom muddring, grävning eller rensning, uppförande av anläggningar i vattenområde genom utfyllnad, pålning eller gjutning, bortledande av grundvatten eller infiltration för att öka grundvattenmängden är per definition vattenverksamhet.

För vattenverksamhet krävs generellt tillstånd från mark- och miljödomstolen. För vissa mindre omfattande vattenverksamheter räcker det att anmäla dem till Länsstyrelsen.

Översvämningsrisker

Mälaren har identifierats som ett av de vattensystem i länet som har en betydande risk att bli översvämmade. I Sundbyberg är det området kring Bällstaån/Bällstaviken som riskerar att översvämmas.

Hårdgjorda ytor bidrar till mer avrinning vid regn och ökar därmed risken för översvämning vid nederbörd. Hur dagvatten hanteras påverkar således översvämningsrisken.

För att identifiera riskområden för översvämning har en skyfallskartering gjorts för hela Sundbybergs stad. Översvämningsområden i staden har beräknats för ett skyfall motsvarande ett regn med återkomsttiden 100 år. I takt med att staden växer behöver karteringen uppdateras.

Länsstyrelserna runt Mälaren har tagit fram rekommendationer för ny bebyggelse vid sjön. Detta påverkar Sundbyberg eftersom Bällstaviken är en del av Mälaren. Ny sammanhållen bebyggelse samt samhällsfunktioner av betydande vikt behöver placeras ovan nivån 2,7 meter.

Ny bebyggelse längs med Bällstaån ska anpassas efter Länsstyrelsens rekommendationer för lägsta grundläggningsnivå längs vattendrag och sjöar i Stockholms län. Dessa innebär att ny sammanhållen bebyggelse samt viktiga samhällsfunktioner ska placeras ovan nivån för beräknat högsta flöde (BHF). Nivån vid BHF för den del av Bällstaån som ligger inom Sundbyberg (uppströms Bällstabro, till kommungränsen mot Stockholm) behöver beräknas för att kunna planera framtida bebyggelse översvämningssäkert. Vattennivån i Bällstaviken respektive Bällstaån påverkas dock av varandra och det är svårt att göra en tydlig avgränsning för när respektive grundläggningsnivå ska tillämpas i Sundbyberg.

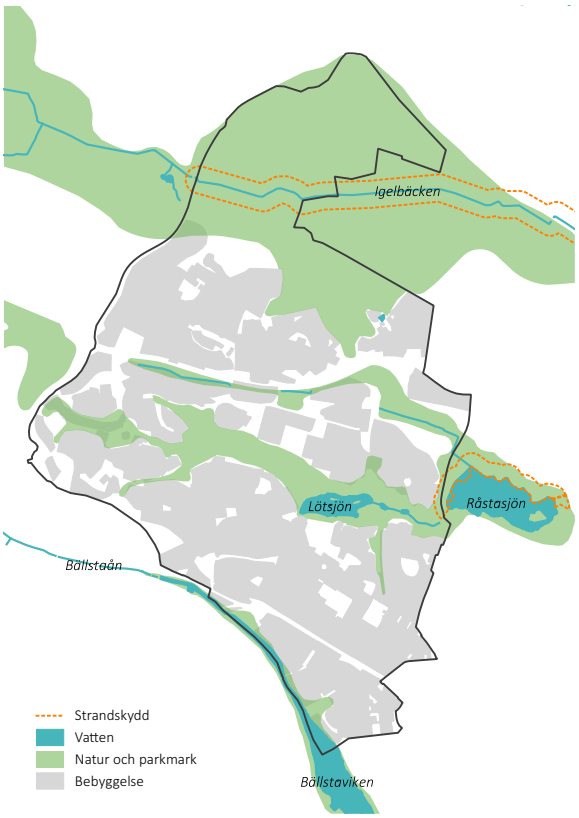

Strandskydd måste beaktas vid all planering vid vatten.

Växt- och djurliv

Den biologiska mångfalden och dess ekologiska och hälsomässiga värden påverkas vid en exploatering av obebyggda mark- och vattenområden. Läs mer under avsnittet Grönområden och vatten.

Klimatanpassning

Klimatförändringar är ett faktum som innebär samhällsutmaningar. Sårbarheten inför klimatförändringarna beror till stor del på deras omfattning, men också på hur väl förberett samhället är för att möta och anpassa sig till nya förutsättningar. Klimatförändringarna förväntas medföra högre temperaturer, ökad nederbörd, stigande havsnivå och förändrade vattenflöden samt risker för ras, skred och erosion. Stadens verksamheter ska i sina verksamhetsplaner redovisa åtgärder för klimatanpassning.

Högre temperaturer

Vid längre perioder av värme kan kroppen drabbas av värmestress. Detta är särskilt allvarligt för små barn, äldre och sjuka. I stadsmiljö kan det bli åtskilliga grader varmare än i omgivande landsbygd, och värmen kan hålla i sig även på natten. Sundbybergs läge i en tätbebyggd storstadsregion kommer att innebära fler och längre perioder med höga temperaturer. Inom staden kan temperaturen variera beroende på förhållandet mellan hårdgjorda ytor och vegetation.

De delar av Sundbyberg som är tätt bebyggda, med stor andel hårdgjord yta, utgör stadens lokala värmeöar. Ofta är det är även där som flest människor bor och arbetar. I takt med att staden förtätas ökar antalet hårdgjorda ytor. Detta behöver balanseras med grönområden i form av trädgårdar, gröna gårdar, parker, träd och sparad natur som sänker temperaturen lokalt i stadsdelarna. Stora, sammanhängande grönområden med mycket träd bidrar till ett bättre klimat i hela staden, bland annat genom att skapa luftutbyte och att kyla staden nattetid.

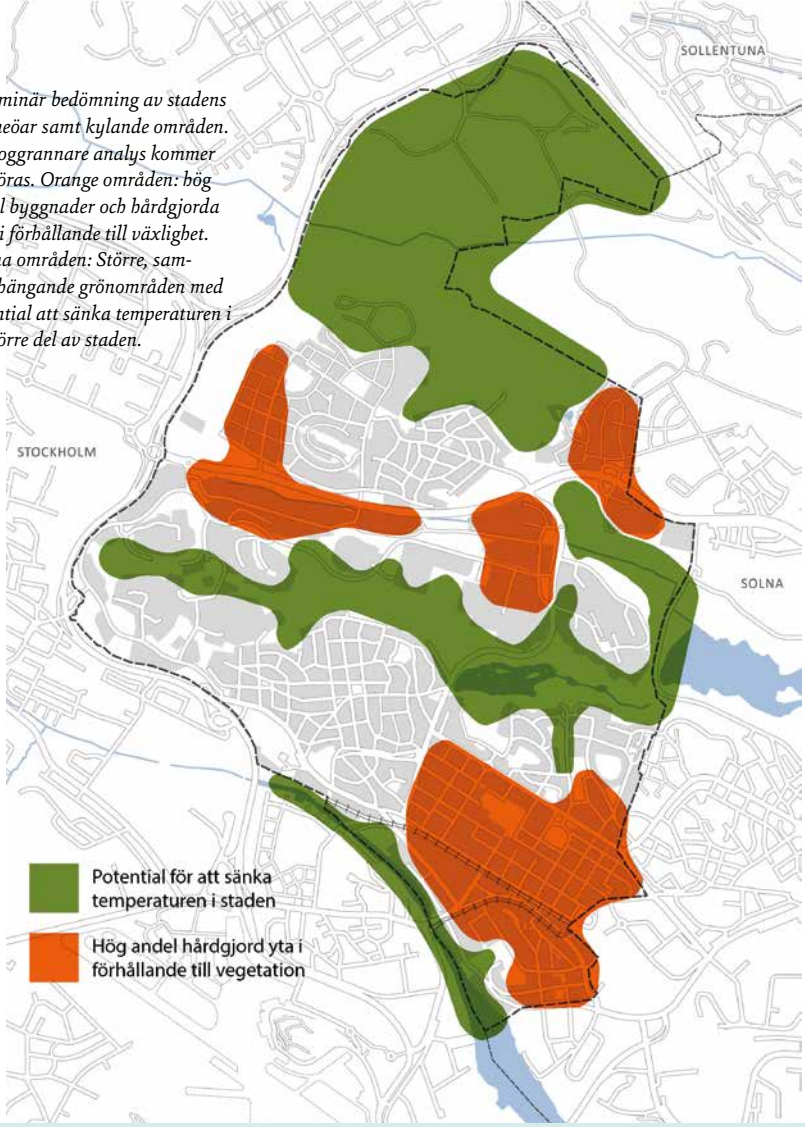

Preliminär bedömning av stadens värmeöar samt kylande områden. En noggrannare analys kommer att göras. Orange områden: hög andel byggnader och hårdgjorda ytor i förhållande till växlighet. Gröna områden: Större, sammanhängande grönområden med potential att sänka temperaturen i en större del av staden.

KLIMATANPASSNINGSSTRATEGIER

Stadens grönstruktur är central i anpassningen till ett klimat med högre temperaturer sommartid. Såväl växtlighet insprängd i bebyggelsen som större sammanhängande grönområden behövs.

I stadsutvecklingsområdena behöver grönstrukturen planeras med tanke på högre medeltemperaturer än idag. Både gröna gårdar, väggar och tak, trädplanterade gator samt parker med tillfredställande volym behövs. Miljöer med liten andel träd, exempelvis stora parkeringsytor, ska undvikas. Vid målning av solbelysta ytor bör mörka kulörer undvikas.

Befintliga träd på kvartersmark, gator och torg är en viktig resurs. Genom att bevaka förändringar i de ytor som täcks av trädkronor kan behovet av nyplantering, både lokalt i stadsdelarna och i staden som helhet, bedömas. Träd som tas ner kan behöva ersättas. Där möjlighet finns bör gator och större hårdgjorda ytor förses med nya trädplanteringar.

Att stärka de gröna och blå banden ger förutsättningar för att undvika höga temperaturer i staden. De som vistas i staden under varmare perioder kan dagtid hitta platser med dräglig temperatur och nattetid minskar behovet av kylanläggningar i bostäderna.

Verksamheter som arbetar med personer känsliga för högre temperaturer behöver klimatanpassa den fysiska miljön inomhus och utomhus. De behöver även ha rutiner för att mildra effekten av värmeböljor.

Ökad nederbörd

Stora nederbördsmängder kan påverka staden på flera sätt. Lokalt kan det i ett kvarter eller en stadsdel uppstå svårigheter att leda bort dagvattnet. Brunnar och ledningar räcker inte till och marken har inte förmågan att infiltrera. Särskilt stor blir effekten när den icke-hårdgjorda marken är frusen. Vatten kan då dels bli stående, dels rinna på ytan längs gatorna men även ta sig ner i exempelvis källare. När dagvattensystemet fyllts kan vatten tryckas upp ur brunnar och skapa översvämning på andra platser än där regnet föll.

Sundbybergs topografi har stor inverkan på effekten i olika delar av staden. De högre belägna partierna i staden kommer att klara sig från större skador. Mottagare för det ytligt rinnande dagvattnet blir stadens låglänta områden. Skadorna blir begränsade där de utgörs av park- och naturmark medan områden med bebyggelse och infrastruktur riskerar större skador. Avrinningen från dessa områden är långsam. Det finns också flera områden i staden som inte har något utflöde, så kallade instängda områden. Från dem måste oönskat vatten pumpas bort. I några av stadsdelarna finns förutsättningar att leda dagvatten mot grönområden. De tätare bebyggda stadsdelarna är mer beroende av dagvattensystemet och påverkas mer i händelse av stora nederbördsmängder. Sommartid kan träd ta upp stora mängder vatten, även om det sker med fördröjning.

Stigande nivå i Mälaren, förändrade flöden i vattendrag samt ras och skred

Om Mälarens nivå stiger ökar sårbarheten för dricksvattenförsörjningen i länet. Mälarens vattennivå påverkar direkt markområdet och några av de byggnader som är belägna närmast Bällstaån och Bällstaviken.

De övriga vattendragen i Sundbyberg är små och har därmed små flöden. Till följd av exploatering i sina tillrinningsområden kan Norra Råstabäcken och i viss mån Igelbäcken få ökade flöden under perioder med mycket nederbörd. När nivån i vattendragen stiger, kan framkomlighet och byggnader i närområdet påverkas. Risken för skred kan också öka när marken längs vattendragen blir vattenmättad.

Teknisk försörjning

De tekniska försörjningssystem förser staden med värme, kyla, vatten, avloppshantering, el, avfallshantering och digital infrastruktur. Flera av dessa system är beroende av varandra för att fungera. En händelse som slår ut ett av systemen kan därför få mycket stora konsekvenser. Systemen behöver anpassas och byggas ut så att de klarar av de förhållanden som klimatförändringar kan komma att innebära.

Fossilbränslefri stad

Ambitionen att bli en fossilbränslefri stad är en del i klimatarbetet. Detta kommer att kräva anpassningar av staden så att de energi-, kretslopps-, och transportsystem som byggs ut är resurseffektiva och hållbara. Det kan även innebära att befintliga system måste bytas ut till mer miljöanpassade alternativ.

KLIMATANPASSNINGS-STRATEGIER

Vid byggnation och anläggande av infrastruktur nära vattendrag ska risker noggrant analyseras. Hänsyn ska tas till markens hydrologi och geologi i ett vidare influensområde. Länsstyrelsens rekommendationer för grundläggningsnivå ska tillämpas.

För att hindra att skador uppstår i befintliga miljöer behöver vattendragen hållas under uppsikt med avseende på skredrisk. Där det finns möjlighet att omforma vattendragen kan breda zoner med flacka stränder ge bättre möjlighet att hantera större vattenmängder under kontrollerade former. Där utrymme finns är det önskvärt att skapa ytor som kan översvämmas samt översvämningsskydd.

Fastighetsägare och stadens verksamheter behöver handlingsplaner för situationer där vattendrag trots förebyggande åtgärder stiger över sina bredder. I första hand ska inga människor komma till skada, bli isolerade eller hemlösa och samhällsviktig infrastruktur ska skyddas.

Staden ska bidra till att långsiktigt säkra dricksvattenförsörjningen i länet genom att arbetet med den regionala vattenförsörjningsplanen.

KLIMATANPASSNINGSSTRATEGIER

På allmän platsmark kan parker och markparkering utnyttjas strategiskt i fördröjningen av dagvatten vid kraftiga regn. Särskilt värdefullt är bevarad naturmark och grönytor i lågpunkter. I nya stadsbyggnområden behöver dagvattnet fördröjas lokalt, med hjälp av en kombination av planteringar, dammar, öppna diken och slutna magasin. Stadens grönytefaktor har bland annat uppgiften att skapa förutsättning för fördröjning av vatten på kvartersmark.

Byggnader och anläggningar som ligger i områden som hotas av översvämning eller skred ska anpassas efter riskerna. Nya stadsdelar ska byggas på ett klimatsäkert sätt och områden utan utflöde ska inte skapas.

Dagvattensystemet ska kompletteras med säkra avrinningsvägar på ytan och befintliga lågpunkter ska utnyttjas för fördröjning och hantering av stora vattenmängder.

Kartan visar lägen för anläggningar såsom dammar och magasin med syfte att rena och fördröja dagvatten. Orange punkt markerar läge för en befintlig anläggning eller en anläggning där beslut finns på genomförande. Lila punkt/streck visar läge där behov av åtgärd identifierats. Norra Råstabäcken och området längs med bäcken utgör, tillsammans med Duvmossen, områden där särskild fokus på dagvattenhantering behövs. För att uppnå miljökvalitetsnormen för vatten krävs ytterligare åtgärder utöver de som presenteras i kartan.

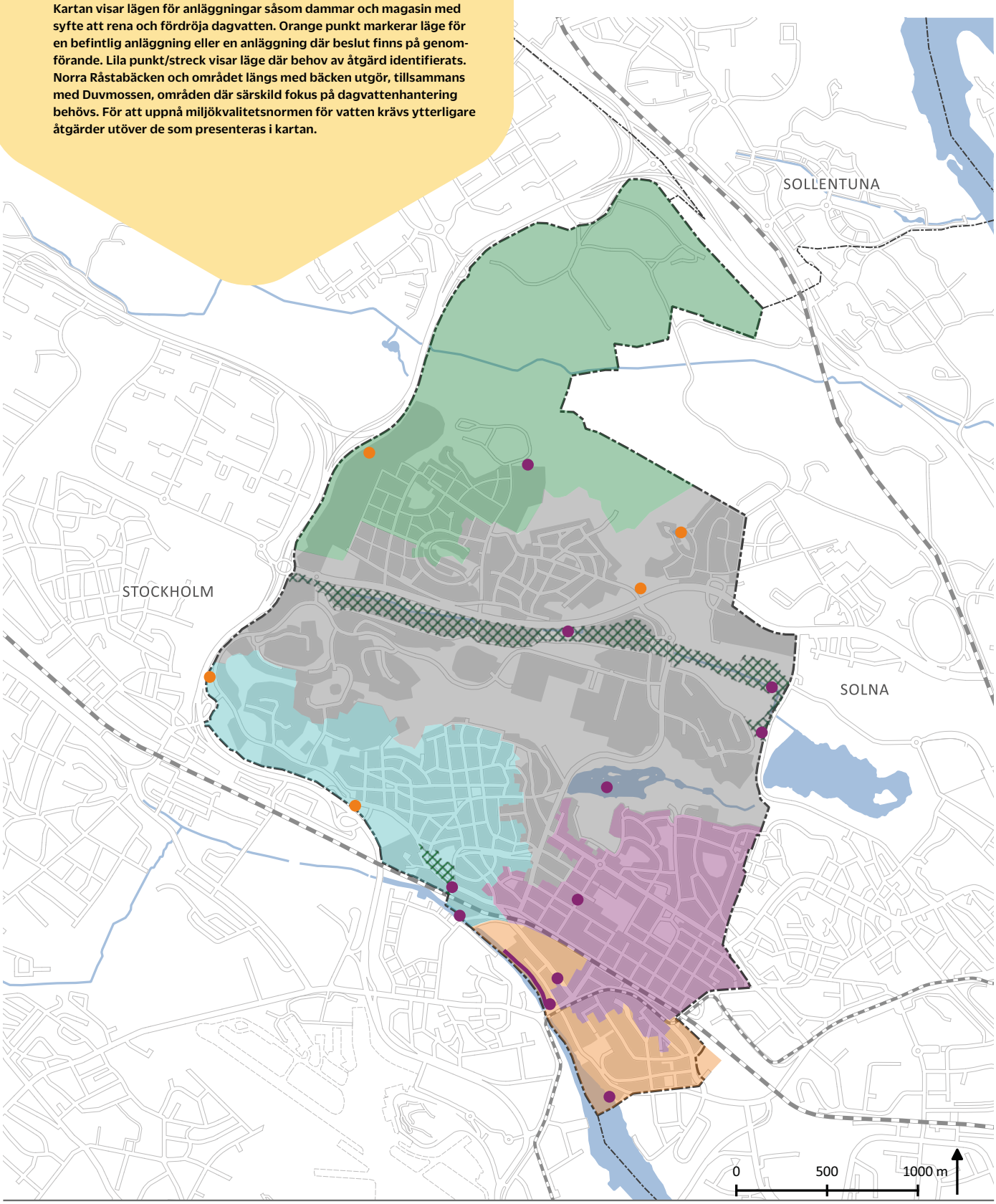

Åtgärder för att uppnå MKN för vatten

- Behov
- Beslutad/Genomförd
- Behov
- Område med särskilt fokus på dagvattenhantering

Tekniskt avrinningsområde

- Avloppstunnel/Bromma reningsverk
- Bällstaån
- Bällstaviken/Ulvsundasjön
- Brunnsviken
- Igelbäcken

KARTAN visar ekologisk status hos de vattenförekomster som markanvändningen i Sundbyberg påverkar, direkt eller indirekt.

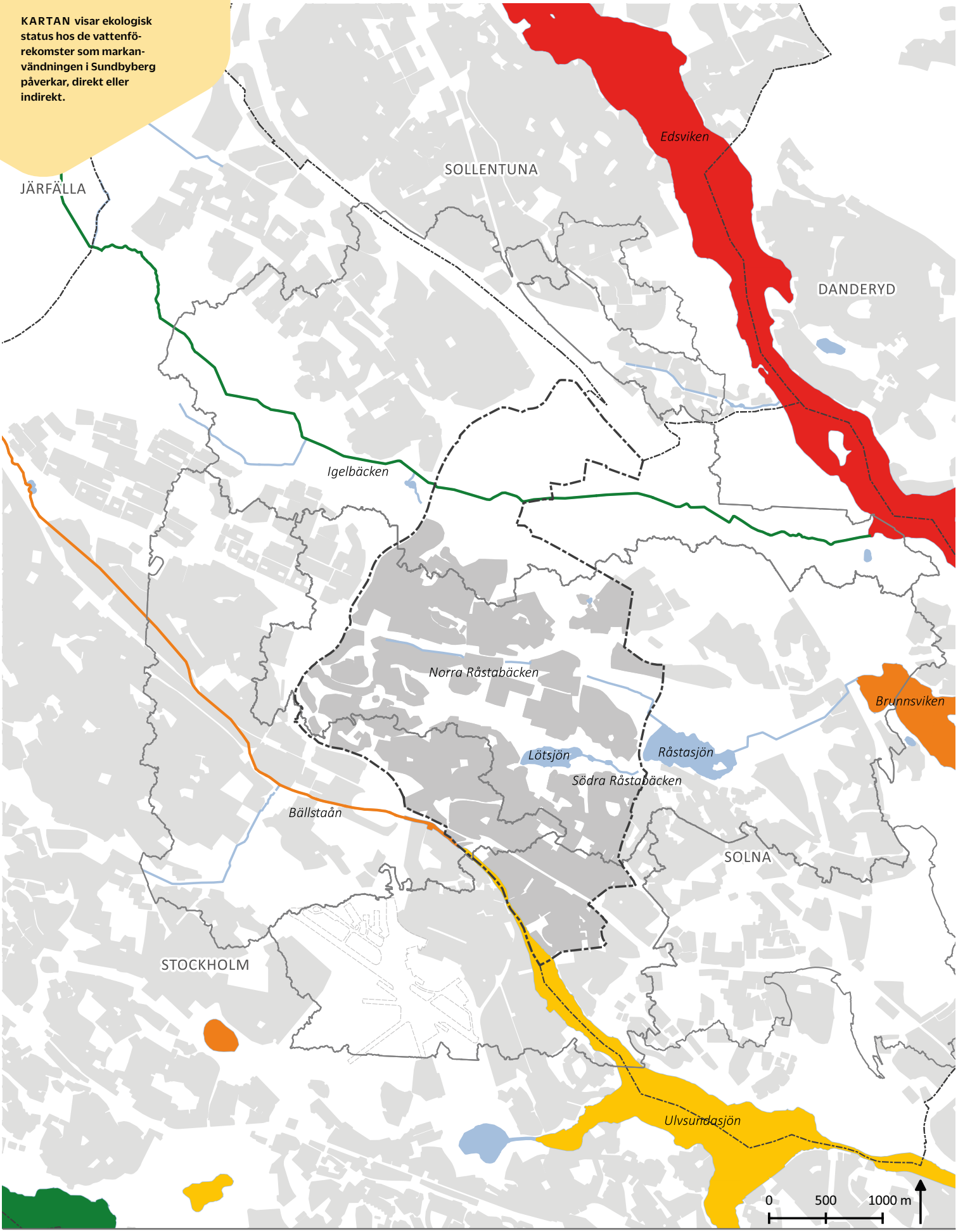

Källa för ekologisk status: VISS 2017

Ekologisk status hos vattenförekomster

- God ekologisk status
- Måttlig ekologisk status
- Otillfredställande ekologisk status
- Dålig ekologisk status
- Sjöar och vattendrag utan statusklassning (ej vattenförekomster)
- Naturliga avrinningsområden

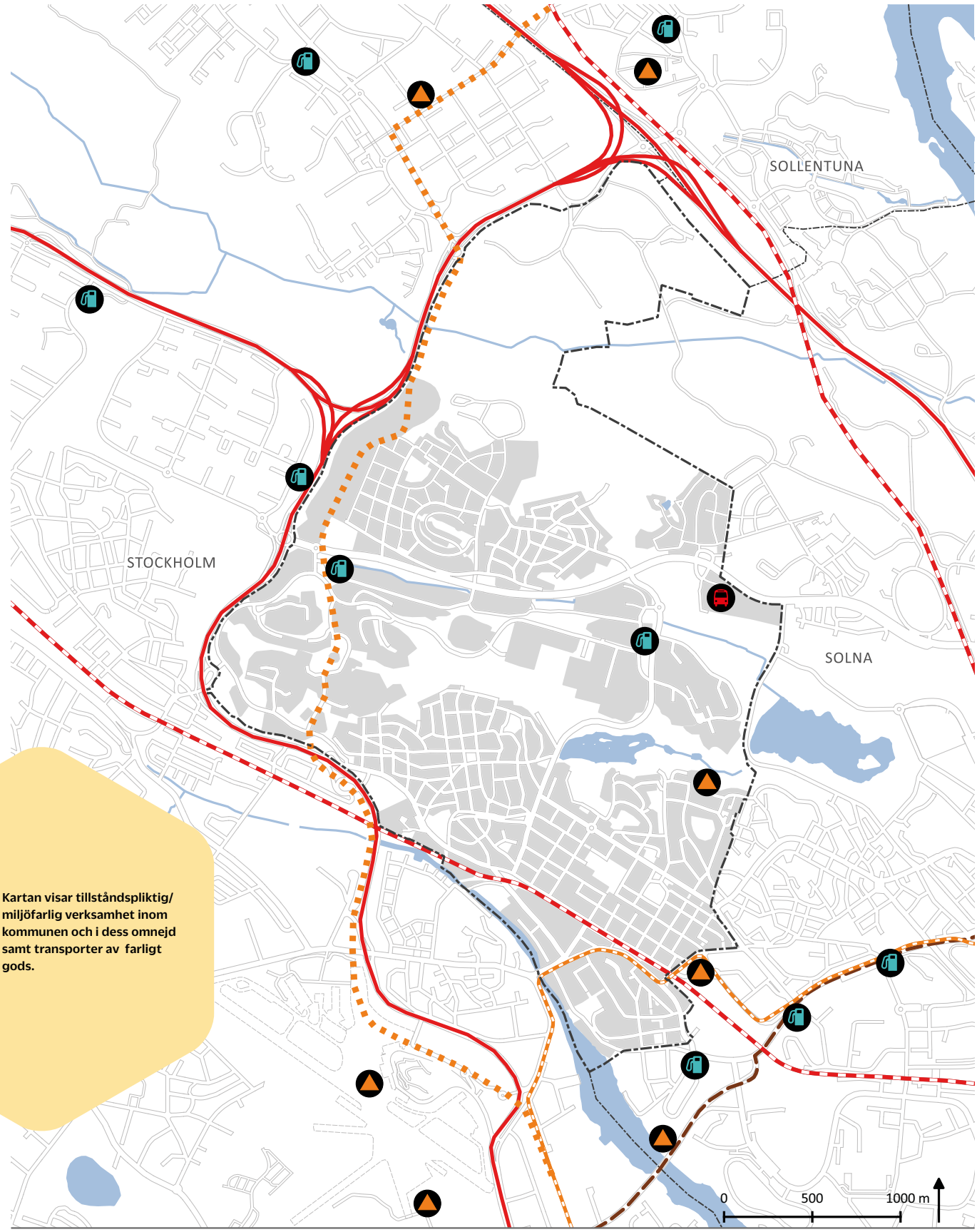

Kartan visar tillståndspliktig/ miljöfarlig verksamhet inom kommunen och i dess omnejd samt transporter av farligt gods.

Risker

- Bussgarage som hanterar drivmedel
- Drivmedelsstation
- Tillståndspliktig farlig/miljöfarlig verksamhet
- Planerad spårväg
- Spårväg
- Transport farligt gods, järnväg
- Transport farligt gods, primär väg
- Transport farligt gods, sekundär väg

Översvämning och instängda områden. Lila områden: översvämning. Ju mörkare färg desto större vattendjup. Grön linje: instängda områden.

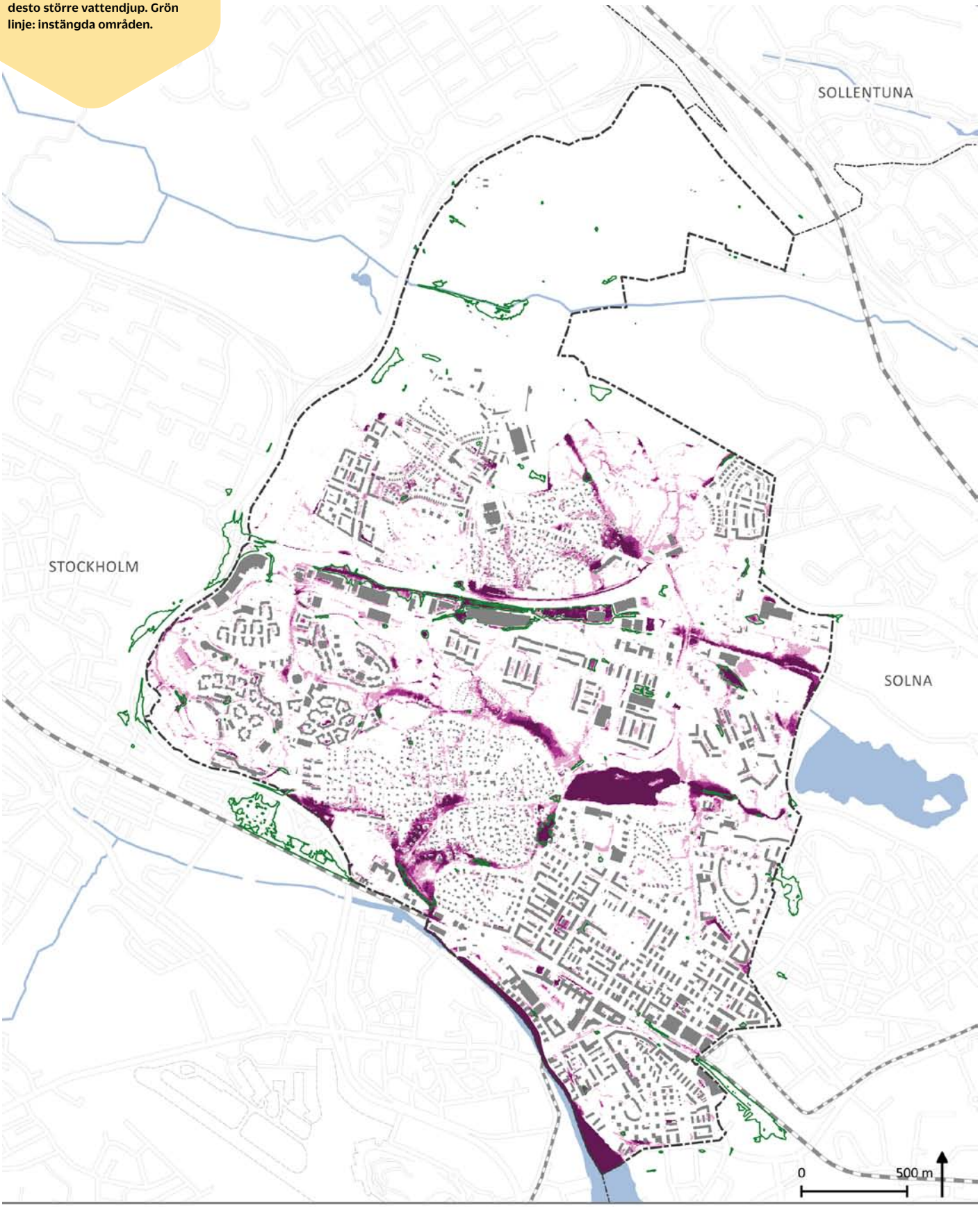

Översvämning och instängda områden

Vattendjup 100-årsregn (2016)

- < 0,1 m
- 0,1- 0,3 m
- 0,3- 0,5 m
- > 0,5 m
- Instängt område (2012)
- Byggnad

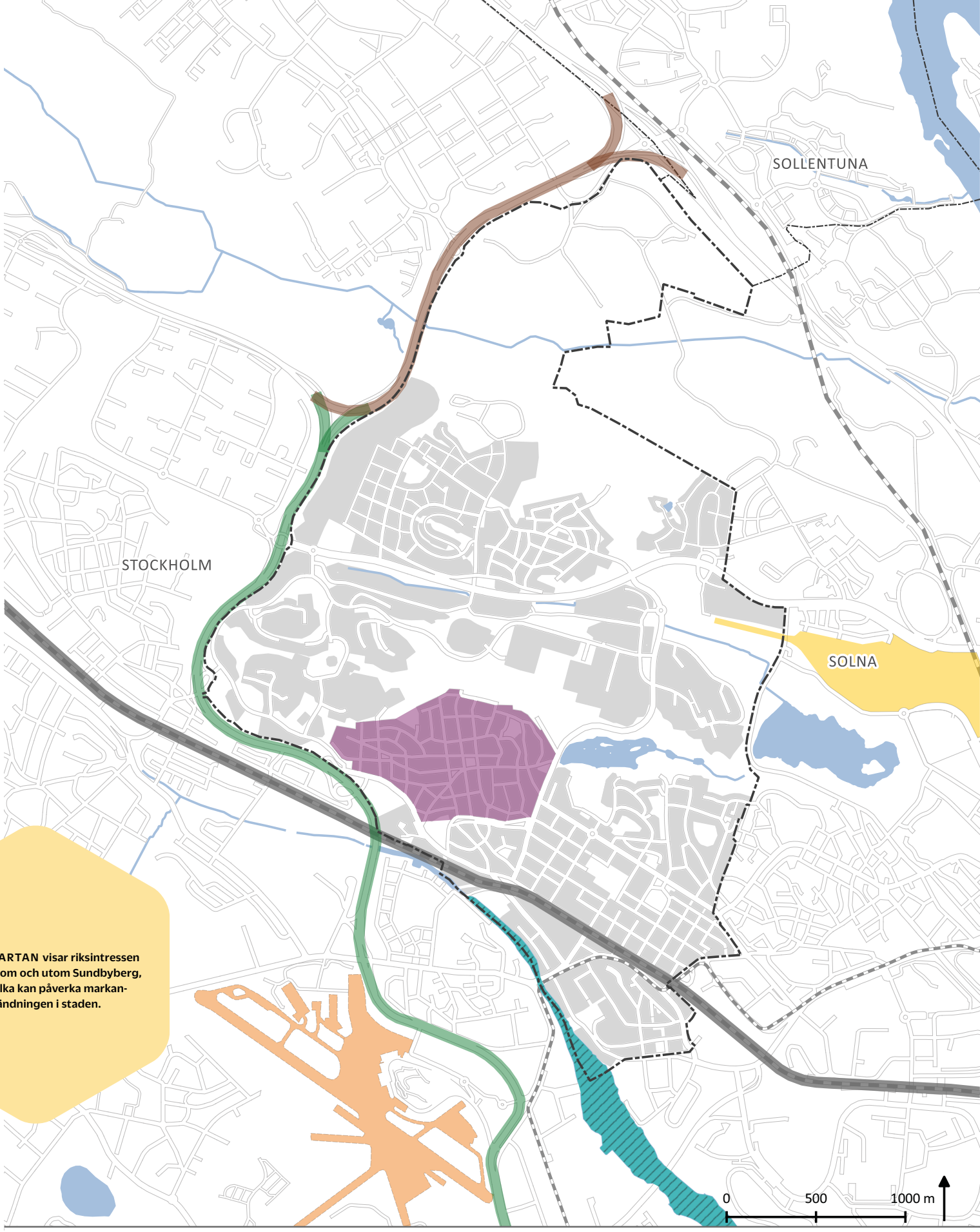

KARTAN visar riksintressen inom och utom Sundbyberg, vilka kan påverka markanvändningen i staden.

Riksintressen för kommunikationer

- E18/Kymlingelänken
- Mälarbanan
- Väg 279/Ulvsundavägen
- Bromma flygplats
- Hagalunds bangård

Riksintressen för kulturmiljövården

- Duvbo

Områden som omfattas av hushållningsbestämmelserna

- Mälaren

9. Riksintressen som berör Sundbyberg

Områden av riksintresse är del av miljöbalkens grundläggande bestämmelser för hushållning med mark- och vattenområden.

Vattenförsörjning

Dricksvattnet i Sundbyberg produceras i Görvälnverket i Järfälla. Görvälnverket är av riksintresse för anläggningar för vattenförsörjning. Norrvattens reservvattenverk i Stockholmsåsen är även ett riksintresse som berör vattenförsörjningen i staden. Läs mer under avsnittet Försörjningssystem i kapitlet Allmänna intressen.

Totalförsvaret

Sundbyberg berörs av tekniska anläggningar och dess funktioner som är utpekade som riksintresse för totalförsvaret. Läs mer under avsnittet Försörjningssystem i kapitlet Allmänna intressen.

Mälaren

Mälaren med sina öar och strandområden är i sin helhet av riksintresse. Läs mer under avsnittet Klimat, miljö, hälsa och säkerhet under kapitlet Allmänna intressen.

Mälarbanan/järnvägen

Mälarbanan är ett riksintresse för kommunikationer. Läs mer under avsnittet Trafik och mobilitet samt Miljö, hälsa säkerhet och klimat under Allmänna intressen.

Bromma flygplats

Bromma flygplats är ett riksintresse för luftfarten. Läs mer under avsnittet Trafik och mobilitet samt Miljö, hälsa säkerhet och klimat under kapitlet Allmänna intressen.

E18/Kymlingelänken

E18 är en väg av riksintresse. Läs mer under avsnittet Trafik och mobilitet samt Miljö, hälsa säkerhet och klimat under kapitlet Allmänna intressen.

Duvbo

Duvbo är ett utpekat intresse för kulturmiljö. Läs mer under avsnittet Kulturmiljö under Allmänna intressen.

Ulvsundavägen/väg 279

Ulvsundavägen/väg 279 är en väg av riksintresse. Läs mer under avsnitten Trafik och mobilitet samt Miljö, hälsa säkerhet och klimat under Allmänna intressen.

Hagalunds bangård

Hagalunds bangård har två utdragsspår som löper in i Sundbybergs kommun och utgör riksintresse.

10. Regionala och mellankommunala intressen

Avrinningsområden och vattenförekomster

Läs mer under avsnittet Klimat, miljö, hälsa och säkerhet i kapitlet Allmänna intressen.

Dricksvattenförsörjning

Mälaren som vattentäkt är ett mellankommunalt intresse för alla kommuner som har en del av Mälaren inom sina gränser. Läs mer under avsnittet Försörjningssystem under kapitlet Allmänna intressen.

Fjärrvärme och fjärrkyla

Norrenergi AB ägs gemensamt av Sundbyberg och Solna och fjärrvärmenätet i staden är sammankopplat med Solnas nät. Läs mer under avsnittet Försörjningssystem under kapitlet Allmänna intressen.

Stockholms ström

Sundbyberg berörs av projektet Stockholms ström som syftar till att säkra elförsörjningen i Stockholmsregionen för en lång tid framöver. Läs mer under avsnittet Försörjningssystem under kapitlet.

Den regionala miljö- och samhällsbyggnadsdialogen

Inom ramen för den regionala miljö- och samhällsbyggnadsdialogen vars råd består av länets kommuner, KSL, Landstinget, Trafikverket och Länsstyrelsen har sex av de 16 nationella miljömålen som ska nås till 2020 valts ut som prioriterade insatser i länet.

- Begränsad klimatpåverkan
- Frisk luft
- Giftfri miljö
- Ingen övergödning
- God bebyggd miljö
- Ett rikt växt- och djurliv

Läs mer under avsnittet Klimat, miljö, hälsa och säkerhet under kapitlet Allmänna intressen.

RUFS 2010 och förslag till RUFS 2050

Den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen omsätter i stor utsträckning de nationella mål som rör samhällsbyggandet till regional nivå genom vision, mål och strategier samt mark- och vattenanvändning och bebyggelsestruktur. Läs mer under kapitlet Omvärlden påverkar.

Järvakilen – en av tio regionala gröna kilar

Läs mer under avsnittet Grönområden och vatten under kapitlet Allmänna intressen.

Regional cykelplan

Läs mer under avsnittet Trafik och mobilitet under Allmänna intressen.

Enköpingsvägen

Läs mer under avsnittet Trafik och mobilitet under Allmänna intressen.

Norra Kymlinge

Läs mer under avsnittet Grönområden och vatten under kapitlet Allmänna intressen.

Strandpromenaden längs Bällstaån-Bällstaviken-Ulvsundasjön

Läs mer under avsnittet Grönområden och vatten i kapitlet Allmänna intressen.

Gång- och cykelbro över Bällstaviken
Läs mer under kapitlet Sundbybergs markanvändning.

Bro mellan Ursviks västra delar och Rinkeby
Läs mer under avsnittet Grönområden och vatten i kapitlet Allmänna intressen.

Rekreationsområdet Golfängarna-Lötsjön-södra Råstabäcken-Råstasjön
Läs mer under avsnittet Grönområden och vatten under Allmänna intressen.

SÖRAB:s återvinningscentral
Hushåll från SÖRAB-kommunerna har rätt att nyttja valfri av SÖRAB:s återvinningscentraler. Läs mer under avsnittet Försörjningssystem i kapitlet Allmänna intressen.

Digital infrastruktur
Läs mer under avsnittet Försörjningssystem i kapitlet Allmänna intressen.

Sundbybergs stadsnät
Läs mer under avsnittet Försörjningssystem i kapitlet Allmänna intressen.

Räddningstjänst
Kommunalförbundet Storstockholms brandförsvar sköter räddningstjänsten inom Sundberg och utgår från Solna brandstation. Läs mer under avsnittet Försörjningssystem i kapitlet Allmänna intressen.

Bostadsförsörjning
Läs mer under avsnittet Befolkning, bostäder och service i kapitlet Allmänna intressen.

Näringslivsutveckling
Läs mer under avsnittet Näringsliv och arbete i kapitlet Allmänna intressen.

De geografiska områden som är berörda av olika statliga och allmänna intressen finns redovisade på Länsstyrelsens webbGIS.

STA BRO

All fysisk planering i Sundbyberg ska utgå från översiktsplanen. Översiktsplanen är ett tydligt strategiskt dokument, till stöd för stadens olika nämnder och bolag som tillsammans ansvarar för stadens utveckling. Med stöd av översiktsplanen fattar staden beslut om framtagande av detaljplaner som, tillsammans med stadens bygglovgivning, är den del av stadsplaneringen som är juridiskt bindande.

Samverkan

För att fullfölja översiktsplanens intentioner fordras samarbete mellan flera olika aktörer. Det handlar till exempel om markägare, exploatörer och grannkommuner samt statliga och regionala organ.

Kommunikation och dialog med boende och verksamma i staden om stadens utveckling är viktigt. De som bor och verkar i Sundbyberg kan med sina kunskaper och erfarenheter bidra till stadens hållbara utveckling.

Rullande översiktsplanering

Då samhället ständigt utvecklas behöver översiktsplanen fortlöpande ses över och anpassas till nya förutsättningar och behov. För att fungera som ett strategiskt stöd ska översiktsplanen utvecklas kontinuerligt genom tillägg, fördjupningar och mindre revideringar efter hand som behov uppstår. Det kan därför bli aktuellt att göra kompletterande tematiska planer inom olika sakområden. Fördjupningar av geografiska områden kan också bli aktuella efter att översiktsplanen är antagen.

Uppföljning

Översiktsplanens efterlevnad kopplas till stadens styrmodell och planerings- och uppföljningsprocessen. Strategier som har en projektkaraktär kommer att ligga till grund för kommunfullmäktiges planering och de berörda nämndernas mål och uppdrag i verksamhetsplaner under de kommande åren.

Påverkan

För att den efterföljande planeringen ska bedrivas på rätt sätt behöver stadens politiker och tjänstepersoner få hjälp av medborgarna genom synpunkter på de förslag som tas fram. Det kan till exempel handla om att uppmärksamma värden som är viktiga att ta hänsyn till och att påtala behov och brister i närområdet. Att vara med och påverka är en demokratisk rättighet och en viktig del av utvecklingen av staden.

7 Genomförande

Sammanfattning av översiktsplanens hållbarhet

Motstående intressen och målkonflikter

Översiktsplanen behandlar långsiktiga, strategiska frågor för markanvändning och byggande och är av vägledande art. Med långsiktiga intentioner fungerar översiktsplanen som ”riktningsgivare”. En intressekonflikt uppstår när två olika intressen/intentioner är motsatta och det ena intresset riskerar att uppnås på bekostnad av det andra. Den huvudsakliga intressekonflikten i Sundbybergs framtida utveckling handlar om tillväxt i förhållande till tillgångar och förlusten av dessa. Önskemålet om tätare bebyggelse i Sundbybergs centrala delar samt i t.ex. Hallonbergen och Ör behöver till exempel balanseras mot de sociala och ekologiska värden som lokala tätortsnära natur- och parkmarker har. Ett annat exempel på denna intressekonflikt finns mellan att föräta inom och mellan kommundelarna och samtidigt skapa goda boendemiljöer samt att skydda människor från att utsättas för störande buller, risker och höga luftföroreningshalter från spår- och vägtrafiken. I översiktsplanen läggs dock stor vikt vid att bygga en tätare struktur med litet transportbehov och goda förutsättningar för gång-, cykel- och kollektivtrafik, vilket i viss mån kan minska intressekonflikten.

Vid en intressekonflikt behöver avvägningar mellan dessa ske. I hållbarhetsbedömningen redovisas intressekonflikterna mer utförligt och med en hänvisning om vilka avvägningar som behöver göras och vad som behöver behandlas i kommunens fortsatta planering.

Människan i Sundbyberg

Demografisk balans och integrationsmöjligheter

Flera av ÖP2030´s målbilder och strategier handlar om att bygga bort barriärer, skapa nya kopplingar och länka ihop olika stadsdelar för att skapa en bättre, tätare och mer sammanhållen stad med plats för möten och delaktighet. I och med en tätare struktur med ambitioner om att bygga in kvalitativa och strategiskt placerade offentliga rum för möten och stadsliv, skapas möjligheter till ökad integration mellan stadsdelar. Detta leder som oftast till positiva effekter såsom att människor känner en större samhörighet med andra kommuninvånare och blir mer engagerade i sin omgivning som följd. Översiktsplanens strategier visar sammantaget på goda förutsättningar för ökad integration. För att detta ska lyckas fullt ut behöver dock konkreta åtgärder säkras i fortsatt detaljplanering.

ÖP2030 har fokus på boende i flerfamiljshus, även om inslag av villor och stadsradhus planeras i de nya stadsdelarna Ursvik och Brotorp. Med större variation samt utökad kommunal service såsom skola och förskola, kan Sundbyberg uppnå en mer balanserad ålderssammansättning än idag. Risken är annars att unga vuxna (åldersklassen 25–44 år) fortsätter att dominera bland befolkningen, och härmed att barnfamiljer flyttar ut från kommunen.

Tillgänglighet, trygghet, jämlikhet och jämställdhet)

Översiktsplanens intentioner är att bygga tätare, tryggare och mer sammanhållna stadsdelar med plats för möten, ökat serviceutbud och god tillgänglighet. Tät och stadsmässig bebyggelse med goda kollektivtrafik-förbindelser innebär korta avstånd mellan bostad, arbete och vardagsservice och underlättar därmed vardagen för kommunens invånare, även för dem som inte har tillgång till bil. Genom att skapa ett ökat utbud av olika typer av offentliga rum och mötesplatser gynnas flera sociala aspekter. Bland annat genom att fler människor möts och rör sig i stadsbilden. Detta kan påverka upplevelsen av trygghet, jämställdhet och social integration. Översiktsplanens intentioner att i högre grad än idag integrera områden med arbetsplatser, handel etc. med bostäder och andra funktioner, kan också skapa förutsättningar för ökad trygghet i t.ex. i Rissne, Ör och delar av stadskärnan. Små park- och grönytor och idrottsanläggningar i den täta strukturen är ofta tillgängliga för många och har stor betydelse för lek, vardaglig motion och spontana möten. Närhet är viktigt framförallt för barn, unga och äldre. Särskilt viktigt blir detta i stadskärnan och i de centrala och täta bebyggelseområdena som dessutom har längre till de större rekreationsområdena.

Påverkan under anläggningsskedet

Eftersom att hela Sundbyberg på ett eller annat sätt kommer att bebyggas under de närmaste 10–15 åren kommer det under hela översiktsplaneperioden att pågå stora och många utbyggnadsarbeten. Sundbyberg är dessutom en av Sveriges minsta kommuner till ytstorlek, vilket gör att byggetableringarna blir än mer påtagliga. Detta innebär ofrånkomligen att sociala värden (tillgänglighet, trygghet, folkhälsa m.m.) påverkas negativt. Byggarbetsplatser

innebär avstängda och tillfälliga transportvägar, stora etableringsytor, tung byggtrafik och sprängarbeten m.m. Mycket av det som följer av byggtiden kan upplevas som otryggt samt innebär som oftast att både tillgängligheten och framkomligheten försvåras. Ur ett hållbarhetsperspektiv så är det under "utbyggnadsperioden" som Sundbyberg bedöms stå inför sin största utmaning. Effekten bedöms bli kommunövergripande men kanske till och med regional.

Folkhälsa & säkerhet

Översiktsplanen syftar i många delar till att förbättra möjligheterna för cyklister och fotgängare att röra sig inom staden samt till grannkommuner. Även kollektivtrafiksatsningar planeras och förtätning sker i huvudsak i anslutning till befintliga eller framtida stationslägen. Genom att främja gång och användandet av cykel skapas möjligheter till lättillgänglig vardagsmotion och rekreation vilket kan bidra till positiva effekter för hälsan, med t.ex. lägre risk för fetma eller att utveckla högt blodtryck. Förtätning skapar också möjligheter att tillgodose behov av boenden med närhet till rekreation, park, lek, motionsspår, idrott och natur. Strategier kopplat till detta finns, t.ex. att utveckla platser för idrotts-, kultur- och fritidsaktiviteter då staden växer. Förtätning riskerar dock även att mindre grönområden/närnatur tas i anspråk, naggas i kanten eller försvinner, t.ex. ytor för spontanidrott-/lek, vilket är ytor som kan ha stor betydelse för barn och ungdomar. Detta kan vara särskilt påtagligt i centrala Sundbyberg, där avstånden till närnatur kan bli längre vilket kan minska vardagsmotionen. I fortsatt planering blir detta viktigt att arbeta vidare i syfte att säkerställa att alla stadsdelar har god tillgång till närnatur för t.ex. lek och avkoppling.

Intentionerna i översiktsplanen bedöms sammantaget påverka folkhälsan i positiv riktning. Det finns dock risker med en alltför tät stadsstruktur. Miljöförhållandena kan bli sämre med lägre solvärden, bullerstörningar och försämrad luftkvalitet, vilket är negativt för hälsan. I flertalet delar inom staden planeras för förändring i närheten av större trafikleder där buller, luft- och riskproblematik (kopplat till transporter med farligt gods) behöver ses över, t.ex. i Ursviks västra delar, i Rissne samt längs med Enköpingsvägen. Hänsyn måste tas till relevanta riktvärden för buller, miljökvalitetsnormer för luft samt rekommendationer om skyddsavstånd och detta behöver säkerställas i efterföljande planarbete..

Bostadsmarknad och demografisk balans

Översiktsplanens strategier bedöms främja en växande bostadsmarknad och skapar förutsättningar för lättillgängliga och attraktiva bostäder i funktionsblandade täta områden med närhet till goda kollektivtrafik-förbindelser, teknisk försörjning, digitalisering och ett varierat utbud av mötesplatser. Närheten till större sammanhängande grönområden såsom Järvafältet, Igelbäcken, Ulriksdal och Hagaparken är attraktivt och bidrar sannolikt till den höga inflyttningen i kommunen. Likaså bedöms närheten till centrala Stockholm samt Sundbybergs mångfald av och inom bostadsområden, locka till sig nya invånare, liksom kommunens goda möjligheter till både kollektivtrafik samt lättillgängliga gång och cykelstråk.

Översiktsplanen innehåller en strategi om att mångfald av bostäder, lägenhetsstorlek samt boende- och upplåtelseformer eftersträvas. I Sundbyberg, liksom i grannkommunen Solna, finns begränsade möjligheter att bygga småhus/fristående villor och ny bebyggelse planeras därför i första hand som flerfamiljshus. Med en utbyggnad av fler och fler större lägenheter, stadsvillor och stadsradhus (som t.ex. i Ursvik) ökar sannolikheten för att fler väljer att bo kvar eller flytta till Sundbyberg även när familjen växer. Den sammantagna effekten av detta blir att skatteinkomsterna ökar och att kommunen får en bättre demografisk balans (en mer blandad åldersstruktur).

Kommunalekonomi

Översiktsplanens strategier om att skapa förutsättningar för ett effektivt markutnyttjande och att dra nytta av goda kollektivtrafiklägen samt en tät stadsstruktur är en kostnads- och resurseffektiv lösning. Tätare bebyggelsestrukturer med större befolkningsunderlag innebär att redan befintlig infrastruktur, som gator, fjärrvärme, kommunalt vatten och avlopp m.m. kan tas tillvara i hög grad, liksom att kommunal service som skolor, kultur- och fritidsanläggningar, vårdcentraler m.m. kan utnyttjas mer kostnadseffektivt. I kommunens större nybyggnadsområden i Ursvik och utmed Enköpingsvägen kommer dock större investeringskostnader krävas, t.ex. genom utbyggnad av nya gator, flytt och dragande av nya ledningar, nya skolor/förskolor, idrottsanläggningar m.m. Dessa kostnader kan på längre sikt dock kompenseras av att nya stadsutvecklingsområden innebär nya invånare till staden som därmed bidrar till kommunens ekonomiska utveckling och tillväxt. Även försäljning av viss byggbar mark i attraktiva lägen kan inbringa intäkter till kommunen.

Ur ett kommunalekonomiskt perspektiv är det positivt att översiktsplanen med stor sannolikhet innebär förutsättningar för en mer varierad inflyttning och större demografisk balans än idag. Översiktsplanen ger dock sannolikt måttliga förändringar i kommunens inkomstprofil och förändrar inte kommunens karaktär i grunden. Eftersom översiktsplanen bygger vidare på befintliga strukturer kan riskerna generellt anses vara låga. Detta innebär intäkter till kommunen i ett långsiktigt perspektiv. Kommunen kan på så sätt bli mer robust för t.ex. framtida lågkonjunkturer.

Blå-gröna värden i Sundbyberg

Natur & biologisk mångfald

Översiktsplanens målbilder och strategier syftar bl.a. till att värna stadens grönstruktur och de gröna bältena samt att skydda och utveckla ekologiska spridningskorridorer. Detta är positivt ur både ett lokalt och regionalt perspektiv avseende biologisk mångfald. Ett nytt och ett utvidgande av ett befintligt naturreservat vid Norra Kymlinge är dessutom föreslagna. Detta medför att de naturvärden som är kopplade till dessa områden (bl.a. Järvakilen) tryggas långsiktigt. Dessa områden är också länkade till grönområden i grannkommuner vilket säkerställer spridning mellan viktiga grönområden i ett regionalt perspektiv. Hur kommunen behöver arbeta för att stärka områden som idag är fragmenterade och utsatta för högt slitage behöver konkretiseras i kommande planering eller i styrdokument kopplat till stadens grönska..

I vissa delar av staden finns dock förändringsområden i direkt anslutning till stadens grönstruktur och naturreservat (befintliga och planerade), t.ex. vid Igelbäckens naturreservat och Lötsjön. I dessa delar behöver särskild hänsyn tas till de naturvärden som finns för att undvika negativa konsekvenser för den kommunala, och till viss del även regionala, grönstrukturen. I idag redan täta områden kan ytterligare förtätning och komplettering innebära att befintlig parkmark och lokala naturvärden tas i anspråk. Det är betydelsefullt att i efterföljande planering studera varje enskilt utbyggnadsprojekt i både lokal och regional skala för att få förståelse för grönområdens betydelse som lokala habitat och länkar i större samband. Annars finns en risk att varje enskilt utbyggnadsområde leder till kumulativa effekter och konsekvenser med negativa följder på biologisk mångfald och ekosystem. Att fler människor besöker och rör sig i stadens naturområden kan också innebära att dessa utsätts för utökat slitage samt störningar som den mänskliga närvaron kan medföra. Särskilt känsliga områden behöver därför skyddas från detta. Översiktsplanen har strategier för att hantera detta vilket är positivt.

Sjöar & vattendrag

Översiktsplanen förväntas leda till en ökad mängd dagvatten i de områden som kommer att förtätas, förändras och utvecklas. Detta planeras framförallt ske i stadskärnan, Rissne, Hallonbergen-Ör, området kring Enköpingsvägen samt i västra Ursvik. Utan rening kan föroreningar i dagvattnet nå recipienter som exempelvis Igelbäcken, Bällstaån/Bällstaviken samt Norra Råstabäcken. Samtliga dessa vattendrag är redan idag hårt belastade av många olika typer av källor men det handlar främst om utsläpp från diffusa källor som via dagvatten förs ut i vattnet. Förtätning med en ökad mängd andel hårdgjorda ytor, ökad befolkning och framtida klimatförändringar riskerar tillsammans att leda till negativ påverkan på kommunens vattenmiljöer. Varje enskilt utbyggnadsområde, både inom staden, men även i omkringliggande kommuner, leder till ökad avrinning (dagvattenflöde) med risk för ökat föroreningsinnehåll. I översiktsplanens strategier anges att vattenkvaliteten i sjöar och vattendrag ska förbättras, att nödvändiga ytor för dagvattenhantering ska reserveras och att mångfunktionella ytor ska användas för att begränsa konsekvenser av översvämningar. I samband med utbyggnad utmed Enköpingsvägen kommer ett grönt stråk utmed norra Råstabäcken utvecklas för att hantera vatten ur både fördröjnings-, utjämnings-, biologiskt samt ett klimatperspektiv.

I mycket täta miljöer kan dagvattenhanteringen bli svårlöst på grund av den höga tätheten och en stor andel hårdgjorda ytor. Här är det särskilt viktigt att i framtida planering säkerställa en säker dagvattenhantering och att grönytor för rening och infiltration avsätts, bevaras och utvecklas. Dagvattenhanteringen kommer att behöva studeras vidare kommunens fortsatta planarbete för att säkerställa att varje enskilt projekt inte bidrar till en försämring av vattenförekomsternas status.

Den byggda miljön i Sundbyberg

Kulturmiljöer

Förtätning och förändring inom flera delar av staden skapar förutsättningar för naturliga mötesplatser och kortare avstånd till att uppleva kultur, konst och arkitektur, oavsett stadsdel. Konst, arkitektur och kultur kan på så sätt bli lättillgängligare och att det blir möjligt att uppleva detta i flera delar av staden. En av strategierna är till exempel att säkra platser för kultur och fritid tidigt i planeringen. Översiktsplanen ger också förutsättningar att befintliga kulturmiljöer kopplade till kommunens historia blir mer lättillgängliga, dels genom förbättrade kommunikationer att dels genom att satsa på att utveckla framkomliga stråk för fotgängare och cyklister. Att lätt kunna uppleva kultur och kulturmiljöer kan medföra att kommunens invånare förstår kommunens historia och därmed känner större identitet med sin omgivning.

Översiktsplanen ger goda förutsättningar för att bevara kommunens befintliga kulturhistoriskt värdefulla miljöer samtidigt som utveckling, förändring och förtätning sker. Stor hänsyn behöver tas till kulturmiljövärden, bebyggelsestruktur och områdens karaktärsdrag så att nya fysiska miljöer växer fram i samspel med de kulturhistoriska miljöerna. Om inte finns risk att kommunens historia och identitet går förlorad. Utformning och placering av ny bebyggelse i anslutning till eller inom kulturhistoriskt värdefulla områden bör därför särskilt studeras i förhållande till platsens kulturhistoriska värden.

Arbetsmarknad och näringsliv

Ambitionen med ÖP2030 och dess strategier är att bygga en blandad tät stad som bidrar till regionens tillväxt samt är en attraktiv etableringsort för företag. Översiktsplanens strategier visar på en ambition att skapa attraktiva stadsmiljöer och offentliga rum vilket också är viktigt för näringslivets utveckling. Genom en utveckling av stadskärnan, Enköpingsvägen och Rissne skapas ytterligare möjligheter till att nya företag kan etablera sig i kommunen, och därmed till att fler arbetstillfällen och utvecklingsmöjligheter skapas. I takt med att dessa stadsdelar blir tätare och mer funktionsblandade skapas, utöver möjlighet till arbetstillfällen, även förutsättningar för ett större underlag för service och därmed lockas även andra aktörer till staden, t.ex. inom servicebranschen med lunchrestauranger, butiker m.m.

ÖP2030 tar till vara på goda lägen intill kollektivtrafik vilket ger en grund för god tillgänglighet och starka förutsättningar för regional arbetspendling. Även Sundbybergs läge vid infarten till Stockholm, nära både Arlanda och Bromma flygplatser är strategiskt för arbetspendling. Kommunens näringsliv och arbetsmarknad är i dagsläget robust, stark och varierad. Detta innebär sammantaget att känsligheten för konjunktursvängningar minskar och kommunen är då mer motståndskraftig i lågkonjunkturer.

Robusthet inför framtida klimatförändringar

En fysisk struktur måste vara hållbar i ett längre perspektiv och kunna fungera med nya förutsättningar. Översiktsplanens täta och blandade struktur med korta transportavstånd är flexibel även om till exempel förutsättningarna när det gäller bostadsbyggande och utvecklingen av kollektiva färdmedel förändras. Föreslagna strategier om att öka beredskapen för klimatförändringarna samt att ytor ska vara flexibla och mångfunktionella skapar förutsättningar för en hållbar infrastruktur och robusthet. Att logistiken ska fungera bättre, att staden långsiktigt ska bli fossilbränslefri samt att invånarna kommer att erbjudas god kollektivtrafik och förbättrad gång- och cykeltrafik, kan i sin tur leda till lägre utsläpp av växthusgaser samt lägre total energikonsumtion per person. Ur ett globalt perspektiv leder dock en ökad befolkningsmängd generellt till ökade transporter och ökad energianvändning med ökade utsläpp av klimatpåverkande gaser som följd.

Ur ett klimatperspektiv finns även en hel del negativa konsekvenser med allt för täta strukturer. Bland annat förlust av närnatur och gröna impediment, vilket kan förändra lokalklimatet negativt. Exempelvis kan minskning av träd och grönska leda till lokalt stigande temperaturer i de täta stadsdelarna på grund av minskad cirkulation och minskad nedkylningseffekt. En tätare struktur med färre grönytor innebär också att naturliga infiltrations- och översvämningsytor byggs bort och risk för att instängda vattenområden skapas. Vid kraftigare regn riskerar detta leda till lokala översvämningar samt höga vattenflöden där bräddning och kapacitetsbrist vid befintliga ledningsnät för dag- och spillvatten samt pumpstationer kan bli ett problem. I fortsatt planering behöver åtgärder för att hantera klimatförändringar säkerställas, bl.a. god tillgång till skugga och träd, översvämningsytor och dammar.

Effektivt och hållbart markutnyttjande

Sundbybergs täta och blandade struktur med korta transportavstånd i goda kollektivtrafiklägen följer intentionerna i den regionala översiktsplanen RUFS. Den koncentrerade bebyggelsen gör att kommunens sammanhängande grönområden bevaras och bygger på principen god hushållning med markresurserna. I stadskärnan, Hallonbergen-Ör, Rissne, Ursvik och utmed Enköpingsvägen byggs fortsatt ut på delvis exploaterad mark men även naturmark tas i anspråk. Utmaningen i vissa områden är också att kunna erbjuda de boende tillgänglighet till kapacitetsstarka kollektiva färdmedel och tydliga stråk för gång och cykel. Långsiktigt kommer detta att kunna erbjudas i och med tvärbanans dragning genom kommunen.

Översiktsplanens föreslagna mark- och vattenanvändning ger relativt god balans mellan olika typer av markanvändning någorlunda spritt över kommunen. Översiktsplanen strävar efter en högre funktionsblandning än tidigare vilket också är att effektivisera markanvändningen i en mer hållbar riktning. Det finns dock utmaningar i att förtäta när det kommer till att kunna tillskapa hälsosamma livsmiljöer. Förtätning leder ofta till lokalt försämrad luftkvalitet och höga bullernivåer. I fortsatt planering behöver dessa frågeställningar konkretiseras och utredas för varje enskilt projekt.

Underlagsmaterial

Sundbybergs stads vision, Antaganden av kommunfullmäktige oktober 2016.

Sundbybergs stads översiktsplan, Antagen av kommunfullmäktige mars 2013.

RUFS 2050, Förslag till regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen, Stockholms läns landsting, 2016

Sundbybergs stads befolkningsprognos 2017

Utöver ovan namngivna underlag har hemsidor och rapporter för Länsstyrelsen, Boverket, Statistiska centralbyrån, Svenska Kraftnät, Trafikverket, Viss och Havs- och vattenmyndigheten med fler bidragit med underlag.

Begreppsförklaring

Avrinningsområde
Det landområde från vilket nederbörden förr eller senare kommer ut som vatten i ett vattendrag kallas för vattendragets avrinningsområde. Avrinningsområdet begränsas av en vattendelare som skiljer avrinningsområdet från ett annat.

Barriäreffekt
Upplevd eller fysisk inskränkning i rörelsefrihet för människor och djur. Barriäreffekter kan orsakas av exempelvis topografi, högt trafikerade vägar och otrygga platser.

Beräknat högsta flöde (BHF)
En systematisk kombination av alla kritiska faktorer som bidrar till ett maximalvattenflöde för ett vattendrag. Flödet har ingen återkomsttid.

Beteendepåverkande åtgärder
Med beteendepåverkande åtgärder avses exempelvis upprepad information och kampanjer. Detta kan användas i syfte att främja hållbara resvanor.

Blåstruktur
Den sammanlagda strukturen av vatten inom ett geografiskt område.

Biologisk mångfald
Med biologisk mångfald menas variationen bland levande organismer i alla miljöer, på land såväl som i vatten, och de ekologiska sambanden som finns mellan organismerna. Den biologiska mångfalden kan delas in i tre nivåer: genetisk variation inom varje art, variation mellan olika arter samt variation mellan olika ekosystem och naturtyper.

Buller
Buller är oönskat ljud som påverkar hälsa och livskvalitet.

Dagvatten.
Dagvatten är vatten som tillfälligt rinner på markytan. Oftast menar man vatten från hårdgjorda ytor som hustak vägar, parkeringsplatser och stenläggningar. Det mesta dagvattnet är regn eller smältvatten från snö och is.

Deponi
Upplagsplats för avfall som inte kan återvinnas.

Detaljplan
Dokument inom fysisk planering som anger hur ett begränsat område i en kommun skall bebyggas och hur mark- och vattenområden får användas. Till skillnad från översiktsplaner är detaljplaner juridiskt bindande.

Ekosystem
Ett ekosystem är ett ekologiskt system som innefattar allt levande och dess livsmiljö inom ett område.

Ekosystemtjänster
Ekosystemtjänster är de produkter och tjänster från naturens ekosystem som bidrar till vårt välbefinnande. De brukar delas in i fyra olika huvudkategorier: producerande, (exempelvis mat och råvaror), kulturella, (exempelvis naturupplevelser), reglerande, (exempelvis vattenrening och pollinering) samt understödjande, (exempelvis biologisk mångfald och det hydrologiska kretsloppet).

Funktionsnedsättning, funktionshinder
Funktionsnedsättning beskriver nedsättning av fysisk, psykisk eller intellektuell funktionsförmåga. Funktionshinder beskriver i sin tur en begränsning som en funktionsnedsättning innebär för en person i relation till omgivningen. En person har alltså en funktionsnedsättning, och funktionshindret uppstår när en person med en funktionsnedsättning möter bristande tillgänglighet eller andra former av barriärer i den omgivande miljön.

Fotgängare/gående
Begreppen avser en person som färdas till fots, inklusive rullstolsburna. I trafikförordningen omfattar gående även de som åker skidor, rullskidor, skridskor, rullskridskor eller liknande.

Fysisk tillgänglighet
Begreppet fysisk tillgänglighet används specifikt för att identifiera de hinder som kan uppstå i miljön för bland annat personer med funktionsnedsättning.

Förorening
Ämne, vanligen restprodukt, som spritts så mycket i ett annat ämne eller system att användbarheten förändrats i oönskad riktning

Grundvatten
Grundvatten är det vatten som finns där jordens porer och bergets sprickor är helt vattenfyllda.

Gränsvärde
Ett värde som anger ett ämnes (eller motsvarande) högsta tillåtna koncentration (eller motsvarande). Ett gränsvärde sätts i allmänhet endast för ämnen (eller motsvarande) som styrs av föreskrifter utgivna av myndigheter. När ett gränsvärde fastställs tar man hänsyn till de medicinska och toxiska effekter som ämnet har visat sig ge. Man tar dessutom hänsyn till ekonomiska konsekvenser och tekniska möjligheter.

Gröna och blå band
Breda grönstråk som löper genom Sundbyberg. De gröna och blå banden erbjuder vatten- och naturupplevelser och plats för längre promenader. De är av stor betydelse både för människor och djur.

Gröna kilar
Regionens tio gröna kilar är stora, sammanhängande grönområden som löper från regionens ytterområden in mot Stockholm. Kilarna är mycket viktiga för den biologiska mångfalden och har stora kulturhistoriska värden. Kilarna saknar juridiskt skydd, men vissa delar av dem är skyddade som natur- eller kulturreservat.

Grönstruktur eller grönblå struktur
Består av grönområden samt vatten och gröna stråk som förbinder dem. Parker, naturområden och trädgårdar är del i grönstrukturen, liksom vattenpartier och trädplanterade gator och platser.

Grönytefaktor
Verktyg för att stimulera ekosystemtjänster i planeringen.

Hela resan-perspektiv
Begreppet innefattar resans hela förlopp från dörr till dörr inklusive eventuella ärenden som genomförs längs vägen. Dessutom tar begreppet hänsyn till att resenären kan använda flera färdmedel under en och samma resa.

Hållbart resande
Syftar i översiktsplanen på resor och transporter som är yteffektiva och energieffektiva, exempelvis gång, cykel och kollektivtrafik.

Hållbar utveckling
Hållbar utveckling handlar om att säkerställa goda livsmiljöer för alla människor nu och i framtiden. För att nå en hållbar utveckling krävs att tre dimensioner beaktas: ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet. I ett hållbart samhälle skapas goda livsvillkor med ekologin som ram och med ekonomin som verktyg.

Impediment
Obebyggda ytor utan särskild funktion.

Influensområde
Område som påverkas direkt eller indirekt av aktuell verksamhet.

Kulturlandskap
Natur som människor påverkat genom jord- och skogsbruk eller annan markanvändning.

Logistikcentral
Plats som möjliggör omlastning av varor och samordnad utkörning.

Miljökvalitetsnormer
Det finns idag miljökvalitetsnormer för buller, luft och vattenkvalitet. En miljökvalitetsnorm kan sägas ange den kvalitet på miljön som ska uppnås till en viss tidpunkt.

MÅLBILD

I översiktsplanen presenteras fem målbilder för Sundbybergs stadsutveckling. De förtydligar hur den fysiska miljön i staden ska utvecklas för att skapa det Sundbyberg som stadens vision, Vision 2030, anger.

Målpunkt
En målpunkt kan vara platser för aktiviteter och upplevelser i parker och natur.

Mångfunktionell
Med begreppet menas att en plats eller ett fenomen används för flera olika ändamål eller fyller flera olika funktioner.

Mötesplats
Begreppet mötesplats kan definieras på flera olika sätt. I sin vidaste tolkning så skulle det kunna innefatta alla platser där människor möts, dvs. allt från matbutiken till tunnelbanan. I översiktsplanen används det framför allt för allmänna platser utomhus (till exempel torg och parker), eller inomhus (till exempel bibliotek och fritidsgårdar).

Naturreservat
Naturreservat är den vanligaste formen för att skydda naturområden och kan bildas för att bevara biologisk mångfald, för att vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller för att tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Universell utformning
Begreppet universell utformning innebär att samhället utformas med en medvetenhet om den variation som återfinns i befolkningen och möjliggör att personer med funktionsnedsättning får möjlighet att verka i vardagen på samma villkor som människor utan funktionsnedsättning.

Utvecklingsområde
Ett utvecklingsområde är ett område som förändras, antingen genom ny markanvändning eller komplettering inom befintlig.

Recipient
En recipient är en sjö, ett vattendrag eller hav som tar emot avloppsvatten eller dagvatten.

Riksintresse
Områden som har sådana speciella värden eller förutsättningar att de bedömts vara betydelsefulla för landet i stort kan klassas som område av riksintresse. Riksintresse kan gälla för såväl områden som är skyddsvärda på grund av sina speciella natur- och kulturvärden som för områden som är av betydelse för ett speciellt nyttjande (kommunikationer, energiproduktion, energidistribution och så vidare). Områdena kan även vara riksintressanta för totalförsvaret.

Samhällsservice
Med samhällsservice avses de tjänster som staden tillhandhåller, eller som staden är ansvarig för att säkerställa tillhandahålls för stadens invånare. Det kan exempelvis vara förskolor, skolor och äldreboenden.

Servicestation
En servicestation innebär att det exempelvis kan finnas tillgång till cykelpump, multiverktyg, möjlighet att fylla vattenflaskan samt att spola av cykeln.

SKA/BÖR/KAN

Ska är ett krav där avsteg ej tillåts, med undantag för om de fysiska förutsättningarna inte finns.

Bör ska ses som en riktlinje där avsteg tillåts med förutsättning att avsteget kan motiveras och inte innebär en kvalitetsförsämring. Avsteg tillåts om fysiska förutsättningar inte finns.

Kan ska ses som att det finns stort utrymme för att alternativa lösningar godtas, förutsatt att de inte sänker kvalitén. Avsteg tillåts om de fysiska förutsättningarna inte finns.

Socioekonomi
Ett samlingsbegrepp för exempelvis civilstånd, hushållets sammansättning, inkomstnivå, ålder, språk, ekonomi för oförutsedda utgifter och sysselsättning

STRATEGIER

I översiktsplanen presenteras ett antal strategier. Dessa ska fungera vägledande för den efterföljande planeringen av staden och styra stadsutvecklingen mot målbilderna. Inriktningarna kommer att behöva vägas mot varandra utifrån platsens förutsättningar och behov.

Säkerhet handlar om den faktiska risken att utsättas för till exempel brott och ordningsstörningar men också om säkerhet kopplat till risker för miljön och människors hälsa.

Teknisk försörjning
Tekniska system för vatten, avlopp, värme, avfall, el och fiber.

Tillgänglighet
I översiktsplanen används tillgänglighet för att beskriva hur lätt det är för människor att ta sig till och använda sig av en verksamhet, en plats eller en lokal. Det kan till exempel handla om social tillgänglighet (är det lika naturligt för olika grupper att ta sig till och använda verksamheten/platsen/lokalen?) eller nåbarhet.

Tillit
Tillit baseras på ömsesidiga förtroenden mellan människor – det är individen i samspel med andra människor som avgör graden av tillit i ett samhälle.

Trygghet är detsamma som individens upplevelse av sin egen säkerhet.

Äganderätt egnahem och ägarlägenhet
Innebär att man själv äger sin bostad. Tidigare förekom bostäder med äganderätt endast som småhus – egnahem. Sedan 2009 är det möjligt att bygga nya flerbostadshus med ägarlägenheter.

Översiktsplan
Obligatorisk kommunal plan som ska ge vägledning för beslut om hur mark- och vattenområden ska användas och hur den byggda miljön ska utvecklas och bevaras.

ILLUSTRATION: DINELL JOHANSSON

Översiktsplan för Sundbybergs stad
Utställningsförslag

Tidplanen för utställningen är
21 november 2017 till 31 januari 2018

Sundbyberg växer med dig!

08-706 80 00 • WWW.SUNDBYBERG.SE

SAMRÅDSREDOGÖRELSE
UTSTÄLLNINGSHANDLING

Sundbybergs stads översiktsplan 2030

Bakgrund

I kommunstyrelsens verksamhetsplan och budget för 2016 med plan för 2017-2018 fick stadsledningskontoret i uppdrag att revidera Sundbybergs gällande översiktsplan. En översiktsplan är ett strategiskt kommunövergripande dokument som ska redovisa huvuddragen i mark- och vattenanvändningen samt hur den bebyggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras. Översiktsplanen redovisar även hur kommunen avser att tillgodose riksintressen och miljökvalitetsnormer. Vidare bemöter översiktsplanen regionala och nationella planer och mål. Kommunstyrelsen beslutade i maj 2017 att samrådshandlingen *Översiktsplan för Sundbyberg 2030 - urbant och hållbart* skulle ligga till grund för samråd. Framtagandet av samrådsförslaget har beretts av en politisk styrgrupp i form av kommunstyrelsens översiktsplanekommitté. Det har även funnits en styrgrupp samt projektgrupp bestående av berörda tjänstepersoner i staden.

Samråd

Samrådet har pågått under perioden 23 maj till och med 31 augusti 2017. Under samrådet har Länsstyrelsen i Stockholms län, Tillväxt- och regionplanenämnden vid Stockholms läns landsting, grannkommuner, myndigheter, föreningar, allmänhet m.fl. som är berörda av översiktsplanen beretts tillfälle att lämna synpunkter på förslaget. Samrådet har resulterat i 42 stycken traditionella yttranden samt 61 yttranden i den webb-dialog som förts på stadens hemsida.

Samrådshandlingen har visats på biblioteken i Hallonbergens centrum och Signalfabriken, i Sundbybergs stadshus, Framtidspaviljongen på Sundbybergs torg och samtidigt funnits tillgänglig på stadens hemsida. Öppna samrådsmöten har hållits, varav två i stadens bibliotek, ett på nationaldagen samt ett avslutande i Framtidspaviljongen på Sundbybergs torg. Utöver de öppna samrådsmötena har det funnits möjlighet att lämna synpunkter på planförslaget genom en webb-dialog på stadens hemsida.

Information om samrådet har skett via annonsering i lokaltidningar, annonsplanscher på allmän plats samt på Sundbybergs stads hemsida.

Inkomna yttranden

Samrådsförslag för översiktsplan skickades ut till externa och kommunala remissinstanser enligt listan nedan. Under rubriken *Synpunkter* nedan återges inkomna yttranden. Yttrandena har delvis återgetts i sin helhet, delvis i en sammanfattad form, detta för att underlätta för läsare att ta del av dokumentet. Yttrandena framgår i sin helhet i stadens webbdiarium. Under samrådet inkom det ett flertal synpunkter som inte kan hanteras inom översiktsplanen såsom skötsel och underhåll av allmän plats, utformning av och tillgänglighet till offentlig miljö på detaljerad nivå, konkreta förslag på kommersiell service samt busslinjer och kollektivtrafikens drift. Dessa synpunkter överlämnas till berörda förvaltningar inom respektive verksamhetsdrivande nämnd för kännedom.

Statliga och regionala remissinstanser	**Synpunkter**	**Inga synpunkter**
Länsstyrelsen	X	
Stockholms läns landsting	X	
Ellevio	X	
Lantmäteriet	X	
Luftfartsverket	X	
TeliaSonera Skanova	X	
Storstockholms brandförsvar	X	
Försvarsmakten	X	
Närpolisen Sundbyberg		X
Posten Sverige AB		X
AB Stokab		X
Locum AB		X
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap		X
Norrvatten		X
Norrenergi AB		X
Stockholm Vatten AB		X
Stockholms gas		X
Svenska kraftnät	X	
Swedavia		X
SÖRAB		X

Trafikverket	X	
Vattenfall		X
Fortifikationsverket	X	
Statens fastighetsverk		X
Grannkommuner		
Stockholms stad	X	
Sollentuna kommun	X	
Solna stad	X	
Kommunala remissinstanser		
Grundskole- och gymnasienämnden	X	
Förskolenämnden	X	
Social- och arbetsmarknadsnämnden	X	
Kultur och fritidsnämnden	X	
Äldrenämnden	X	
Stadsmiljö- och tekniska nämnden	X	
Byggnads- och tillståndsnämnden	X	
Näringsliv och destinationsavdelningen	X	
Sundbybergs stadshus AB	X	
Föreningar/intresseorganisationer		
Hembygdsföreningen		X
Föreningen Ursviks samlingslokaler		X
Ursviks hem- och skolavdelning		X
Fastighetsägarna Stockholm		X
Ursviks koloniträdgårdsförening		X
Duvbo villaägareförening		X
Sundbybergs församling		X
Sundbybergs stads pensionärsråd	X	
Sundbybergsmuseum		X

Sundbybergs IK		X
Ursviks idrottsklubb		X
Föreningen Rädda Järvafältet		X
Grönkullaskolans föräldraförening		X
Dhr Sundbybergsavdelningen	X	
Funktionshindersrådet	X	
Hyresgästföreningen Sundbyberg	X	
Lilla Ursviks Byalag	X	
Sundbybergs IK orientering	X	
SPF och PRO	X	
Stockholms handelskammare		X
Friluftsfrämjandet Sundbyberg		X
Företagarna i Sundbyberg		X
Naturskyddsföreningen i Solna Sundbyberg	X	
Stadskärneföreningen		X
Yimby	X	
Fastighetsägare		
Vasakronan	X	
Privatpersoner		

Sammanfattning

Under samrådet har följande ämnesområden varit särskilt framträdande i inkomna remissyttranden, under samrådsmöten och i webbenkäten:

- Befolkningstillväxten och effekter av den
- Norra Kymlinge
- Fysisk tillgänglighet
- Översiktsplanens genomförande

En stor andel av de synpunkter som inkommit under samrådet har handlat om den befolkningstillväxt som Sundbyberg står inför. Många uttrycker en oro för vilka effekter utbyggnaden och det ökade befolkningsantalet kan få. Andra är positiva till att staden växter. Flera remissvar betonar vikten av att Sundbyberg utvecklas med hänsyn till sina befintliga värden t.ex. vad gäller parker, rekreationsområden, kulturmiljövärden och samhällsservice.

Det har även inkommit synpunkter på att staden planerar att utöka naturreservatet i Norra Kymlinge. Främst är detta påpekanden om att översiktsplanens samrådsförslag avviker från förslaget till ny RUFS 2050.

Vidare har det inkommit önskemål om att tillgänglighetsperspektivet i översiktsplanen ska utvecklas.

Slutligen uttrycker flera remissvar en önskan att översiktsplanen bättre ska visa hur intentioner i form av målbilder och strategier ska genomföras och följas upp.

Inkomna synpunkter

Statliga och regionala remissinstanser

Länsstyrelsen i Stockholms län

Övergripande synpunkter

Länsstyrelsen ser positivt på att kommunen har så starka intentioner för såväl social, ekologisk som ekonomisk hållbarhet och att stort fokus ligger på ekosystemtjänster. För att översiktsplanen kan kunna fungera som ett planeringsunderlag kan kommunen med fördel prioritera bland de olika projekten.

Länsstyrelsens synpunkter på statliga och mellankommunala intressen

Riksintressen

Översiktsplanen presenterar de olika riksintressen som finns i kommunen med en karta. Länsstyrelsen anser att kommunen bör komplettera kartan med vilken typ av riksintresse de utpekade områdena representerar.

Kulturmiljövården – riksintresse enligt 3 kap. 6 § miljöbalken

Duvbo

Stadsdelen Duvbo är sedan 1987 klassad som riksintresse för kulturmiljövård. Beskrivningen av riksintresset bör kompletteras så att det framgår att det är mer än själva egnahemshusen och villorna som är av nationellt intresse, till exempel husens placering, de mindre parkerna, gatunätet, centralt placerade gemensamma funktioner, uthusbyggnader och vegetationen. Kommunen behöver även tydliggöra hur den tilltänkta stadsutvecklingen i kommunens förhåller sig till riksintresset och även redovisa om befintliga skydd på sikt eventuellt behöver ses över.

Kommunikationer enligt 3 kap. 8 § miljöbalken

Bromma flygplats

Länsstyrelsen erinrar om det kommer en ny hinderbegränsning för Bromma flygplats i slutet av år 2017. Sundbybergs kommun berörs, förutom av den hinderbegränsande ytan för Bromma flygplats, även av MSA-ytor för både Bromma och Arlanda flygplats. Länsstyrelsen anser att översiktsplanen behöver redovisa dessa. Översiktsplanen behöver även förtydligas gällande de reviderade markbullerkurvor, som fastställdes i februari 2017 och som redovisas i riksintressepreciseringen av Bromma flygplats. Länsstyrelsen anser även, i likhet med Trafikverket, att Sundbyberg bör ha med en allmän text om riksintresset för luftfarten kopplat till de tekniska system Luftfartsverket äger (bland annat CNS-system) och som är en del av riksintresset, då dessa utgör en planeringsförutsättning för hela kommunen.

E18/Kymlingelänken

Kommunen behöver förtydliga att delar av E18/Kymlingelänkens vägbankar ligger inom kommunen. Tryckbankarna, samt vägens influensområde utifrån hänsyn till luftkvalité, buller och risk innebär begräsningar för ny bebyggelse eller andra anläggningar i västra Ursvik, vilket behöver förtydligas i översiktsplanen.

Väg 279/Ulvsundavägen

Sundbybergs kommun berörs av riksintresset för Väg 279/Ulvsundavägens influensområde då vägen har höga trafikmängder vilket genererar buller och vibrationer samt försämrad luftkvalité samt utgör primär led för farligt gods vilket ska beaktas vid planering vid vägens närhet.

Hagalunds bangård utdragsspår

Översiktsplanen behöver kompletteras med information om att Hagalunds bangård har två utdragsspår som löper in i Sundbybergs kommun och utgör riksintresse.

Mälarbanan

Det pågår planer på att tunnla in delar av Mälarbanan genom Sundbybergs kommun, vilket är en förutsättning för att delar av översiktsplanen ska bli en realitet. Trafikverket arbetar med en järnvägsplan för en cirka 1,3 kilometer lång tunnel med anslutande ramp mellan Ekensbergsvägens bro på gränsen till Solna och som sträcker sig till nuvarande läge för bron vid Löfströms Allé. I projektet ingår även en ny regional- och pendeltågsstation med koppling till tunnelbanan. Kommunen har haft planprogram för Centrala Sundbyberg ute på samråd och Länsstyrelsen har yttrat sig den 3 juni 2016 (vårt diarienummer 4021-12200- 2016). Länsstyrelsen erinrar dock om att förutsättningarna för detta projekt kan komma att ändra sig innan översiktsplanen kan antas varför kommunen behöver föra en tät dialog med Trafikverket och vid behov justera översiktsplanen inför granskningsskedet för att bättre passa de förändringar som skett i projektet.

Totalförsvaret enligt 3 kap. 9 §

Länsstyrelsen ser, i likhet med Försvarsmakten, positivt på att kommunen i översiktsplanen lyfter samhällsviktiga försörjningssystem och deras betydelse för samhället vid hot, kriser och höjd beredskap. Det är angeläget att planeringen samråds mellan det civila samhället och försvaret samt att kunskapen om det civila försvaret ökar.

Länsstyrelsen erinrar om att riksdagen i den försvarspolitiska inriktningen för perioden 2016-2020, prop.2014/15:109 beslutat att en sammanhängande planering för totalförsvaret ska återupptas. Beslutet innebär att kommunen i översiktsplanen behöver förhålla sig till totalförsvarets krav i enlighet med Lag om totalförsvar och höjd beredskap (1992:1403).

Kommunen redovisar att det finns riksintressen för totalförsvaret i kommunen men kan av säkerhetsskäl inte redovisa dessa på en karta. Länsstyrelsen ser i likhet med Fortifikationsverket positivt på att hänsyn till sekretessen tas. Länsstyrelsen erinrar om att Fortifikationsverket har för avsikt att behålla sina fastigheter och utveckla dessa inom ramen för totalförsvaret. Kommunen behöver samråda med Fortifikationsverket vid planering i närheten av verkets fastigheter så att oangelägenheter kan undvikas.

Strandskydd

Strandskyddet syftar till att långsiktigt trygga förutsättningarna för den allemansrättsliga tillgången till samtliga strandområden och att bevara goda livsvillkor för djur- och växtliv på land och i vatten. Länsstyrelsen noterar att kommunen använder formuleringen naturstränder i beskrivningen av strandskydd. Detta kan misstolkas till att strandskyddet endast skyddar icke-exploaterade stränder. Länsstyrelsen erinrar om att strandskyddslagstiftningen inte gör skillnad på stränder i detta avseende. Länsstyrelsen erinrar även om att strandskyddet återinträder om det tidigare har upphävts för ett område inom detaljplan eller områdesbestämmelse och området upphör att omfattas av detaljplan eller områdesbestämmelse, eller ifall detaljplanen eller områdesbestämmelserna ersätts med en ny detaljplan. Vidare inträder strandskydd när en fastställd generalplan, stadsplan eller byggnadsplan upphävs eller ersätts av en ny detaljplan. Detta gäller även när en detaljplan för ett område som tidigare har omfattats av en fastställd generalplan, stadsplan eller byggnadsplan upphävs eller ersätts av en ny detaljplan.

Miljökvalitetsnormer för vatten

Det ska av översiktsplanen framgå hur kommunen avser att följa miljökvalitetsnormerna för vatten. Målet är att alla vatten skulle ha god ekologisk och kemisk status senast år 2015. För de vatten där detta har ansetts orimligt finns tidsundantag till år 2021 eller år 2027. Länsstyrelsen anser att översiktsplanen, som har perspektiv till år 2030, därför bör rymma alla de åtgärder som krävs för att god ekologisk och kemisk status ska kunna nås, både de åtgärder som kommunen enligt åtgärdsprogrammet1 ansvarar för och andra. Åtgärdsarbetet utgår med fördel från åtgärdsprogrammet och kräver samarbete med andra kommuner inom samma avrinningsområde.

För att kunna visa att miljökvalitetsnormerna följs och att planeringen inte försvårar förbättringsarbetet med vattenkvaliteten måste kommunen göra en tydlig analys av de problem som finns samt vilka åtgärder som krävs för att åtgärda eller motverka problemen. Kommunen behöver även bedöma hur planerad utveckling och föreslagna strategier påverkar möjligheterna att följa miljökvalitetsnormerna samt vilka skyddsåtgärder och försiktighetsmått som kan minska negativ påverkan på recipienterna. Analysen ska beakta de kvalitetsfaktorer, inklusive den hydromorfologiska kvalitetsfaktorn, som påverkas av översiktsplanen. Edsviken har dålig ekologisk status och för Mälaren – Ulvsundasjön är kvalitetsfaktorn Morfologiskt tillstånd i sjöar klassad till dålig vilket innebär att ingen ytterligare försämring är tillåten. Att exploatera nya områden utan att orsaka ett ökat utsläpp av föroreningar till recipienterna förutsätter därför en mer övergripande hantering av frågan. Länsstyrelsen erinrar att en väl genomtänkt översiktsplan kan ligga till grund för detaljplaneringen och möjliggöra kostnadseffektiva åtgärder samt underlätta planeringsprocessen. För att skapa utrymme för exploatering måste kommunen beakta förvaltningsplanens åtgärdsprogram. Kommunen kan även överväga att göra ett tematiskt tillägg till översiktsplanen för att kunna göra tydliga ställningstaganden kring åtgärder för att uppnå god ekologisk status i de vattenförekomster som berörs av översiktsplanen.

Vägledning

Länsstyrelsen vill informera om att EU-domstolen i en dom som meddelades den 1 juli 2015, mål C461/13, gällande hur miljökvalitetsnormerna enligt ramdirektivet för vatten ska tolkas och tillämpas i tillståndsärenden, funnit att medlemsstaterna är skyldiga att inte meddela tillstånd till verksamheter som riskerar att orsaka en försämring av status eller när uppnående av god ekologisk ytvattenstatus äventyras. I domen tolkar EU-domstolen också begreppet försämring i ramdirektivet för vatten såsom en försämring till en lägre klass för en enskild kvalitetsfaktor, även om inte den sammanvägda statusen försämras. Vidare anser domstolen att för en kvalitetsfaktor som redan befinner sig i lägsta klass innebär varje försämring av denna en försämring av status.

Länsstyrelsen bedömer att avgörandet har bäring på planärenden. En slutsats av domen är att det ställs höga krav på underlag och miljökonsekvensbeskrivningar, för att kunna bedöma om genomförandet av en plan riskerar att leda till en försämring av status eller äventyrar uppnåendet av miljökvalitetsnormer i vattenförekomster.

Miljökvalitetsnormer för luft

Länsstyrelsen noterar att kommunen redovisar att miljökvalitetsnormerna för utomhusluft uppfylls men att frågan behöver följas och beaktas även i framtiden. Länsstyrelsen instämmer i detta, speciellt då Sundbyberg planerar för en förtätad stadskärna som kan komma att leda till att normerna blir svåra att följa. Miljökvalitetsnormernas nivåer skiljer sig även från miljömålet Frisk Luft. Länsstyrelsen anser att kommunen bör förtydliga sina ambitioner även mot detta mål.

Mellankommunala frågor

Gröna kilar

Stadens gröna och blå inslag har stor betydelse även för växter och djur, inte bara för människans hälsa och upplevelser. Länsstyrelsen erinrar att det inför att exploateringen av det öst-västliga stråket genom kommunen är viktigt att kartlägga spridningsmöjligheter för olika arter och vad som krävs för att inte försämra dessa möjligheter. I sammanhanget anser Länsstyrelsen att kommunen bör förtydliga grönstrukturens koppling västerut mot kommungränsen och bortom den då de åtgärder som kommunen föreslår kan ha effekter bortom kommungränsen.

Länsstyrelsen noterar att översiktsplanen lyfter fram att kommunens modell för grönytefaktor ska tillämpas vid planläggning och bygglovgivning. Modellen verkar för att stärka ekosystemtjänster genom grönska för klimatanpassning, sociala värde och biodiversitet. Länsstyrelsen erinrar att ekosystemtjänster kan försvåras vid en fragmenterad planeringsprocess. Därför är det positivt i sammanhanget att mångfunktionella lösningar premieras.

Tekniska försörjningssystem - Sundbybergsverket

I översiktsplanen konstateras kort att Sundbybergsverket utgör spets- och reservanläggning för stadens försörjning av fjärrvärme och fjärrkyla samt att det är det kommunägda bolaget Norrenergi AB som är verksamhetsutövare. Länsstyrelsen erinrar om att Sundbybergsverket i norra Storskogen kan behöva utvecklas när planen för nedläggning av Bromma reningsverk genomförs då reningsverket

levererar spillvärme till Solnaverket och då Solnas och Sundbybergs fjärrvärmenät är sammankopplade och samägs av de bägge kommunerna.

Över en längre tidshorisont anser Länsstyrelsen att Sundbybergsverket inte har en lämplig lokalisering i förhållande till bland annat bostäder. Länsstyrelsen menar att Norrenergi behöver se över hela fjärrvärmenätet, inklusive Solnaverket, för att se om det är möjligt att på sikt lägga ner Sundbybergsverket.

Enköpingsvägen

Enköpingsvägen har tidigare varit ett utpekat riksintresse för kommunikationer men har i samband med färdigställandet av E18/Kymlingelänken fått kommunalt väghållarskap. Enköpingsvägen pekas i översiktsplanen ut som ett stadsutvecklingsprojekt för att bygga ihop Sundbybergs norra och södra delar. I området finns enligt kommunen förutsättningar att skapa en god balans mellan arbetsplatser, bostäder och service kring en levande stadsgata. Länsstyrelsen erinrar om att även då flera av de övergripande funktioner som vägen hade innan utbyggnaden av E18 Hjulsta-Kista försvunnit så är den fortfarande av regionalt intresse för person-, transport- och kollektivtrafik.

Länsstyrelsen ser positivt på att Enköpingsvägen utvecklas och att de barriärer som finns i kommunen byggs bort. Länsstyrelsen anser dock att kommunen behöver utreda de mellankommunala konsekvenser som kan uppstå vid en kapacitetsreducering av Enköpingsvägen. Bland annat behöver kommunen vid planeringen av Enköpingsvägen beakta att då det kringliggande nationella vägnätet är mycket hårt belastat i rusningstrafik så finns det ett behov av samspel vägnäten emellan. Det är också viktigt att det finns ett samarbete med kringliggande kommuner, Stockholm och Solna, i den kommande planeringen.

Hälsa och säkerhet samt risk för olyckor, översvämning eller erosion

Översvämning och klimatanpassning

Översiktsplanen redovisar klimatförändringarna som ett faktum som innebär samhällsutmaningar. Ett ökande antal värmeböljor och urbana värmeöar påverkar exponeringen av särskilt utsatta grupper i samhället såsom äldre och personer med funktionshinder. Ökade nederbördsmängder och risk för skyfall ställer ökade krav på stadens omhändertagande av dagvatten och leder till ökad översvämningsrisk från sjöar och vattendrag. Länsstyrelsen ser det därför som positivt att översiktsplanen lyfter fram att det i flera av de föreslagna utbyggnadsområdena; Stora Ursvik, Brotorp, Rissne-Hallonbergen-Ör samt områdena mellan Brotorp och Hallonbergen-Enköpingsvägen, råder risk för ras och skred till följd av ett förändrat klimat. Länsstyrelsen ser positivt på stadens planer att skapa nya parker och gröna stadsrum som om de planeras rätt fungerar som temperaturutjämnare samt tar hand om en del av dagvattenhanteringen. Flera öppna dagvattenlösningar med syfte att fördröja och rena dagvatten är också planerade. Kommunen presenterar strategier för att byggnader och anläggningar anpassas till riskerna av översvämning, ras, skred och erosion, och lyfter vikten av att reservera nödvändiga ytor för dagvattenhantering samt att värna om stadens grönska för sin funktion som temperatursänkare.

Länsstyrelsen saknar dock ett mer utförligt resonemang kring hur kommunen förhåller sig till risken för översvämningar, särskilt från Bällstaviken och Bällstaån. Förutom underlag för översvämningsrisken för skyfall skulle en översvämningskartering för Bällstaån med högsta beräknade flöde behövas. Kommunen skriver att de ska följa Länsstyrelsens rekommendationer för grundläggningsnivåer men det är oklart vilka av våra rekommendationer som avses. Förutom rekommendationerna för Mälaren har Länsstyrelsen nyligen antagit rekommendationer för lägsta grundläggningsnivå för ny bebyggelse längs vattendrag och sjöar. Länsstyrelsen rekommenderar att ingen ny bebyggelse anläggs på områden som ligger under den beräknade högsta nivån. Enstaka byggnader av lägre värden kan anläggas över 100-års nivån. Rekommendationerna går att hitta på Länsstyrelsen hemsida.

Transporter av farligt gods

Länsstyrelsen saknar en övergripande hantering av transporter av farligt gods på väg och järnväg inom kommunen. För framtida detaljplanering är det viktigt att kommunen har tagit ställning till hur transporterna ser ut och hur etableringen kring dessa leder kommer ske i framtiden. Länsstyrelsen har riktlinjer för hur riskhantering utmed rekommenderade leder för transporter med farligt gods bör se ut (Fakta 2016:4). Kan kommunen redan i översiktsplanen identifiera hur transporterna ser ut och vilka målpunkter som finns i och kring kommunen, kommer detta avsevärt att underlätta framtida planering. Genom att ta ett övergripande grepp om risk utmed dessa leder, kan exempelvis kritiska punkter och områden identifieras och eventuellt åtgärdas i ett tidigt skede.

Kommunen bör även ta i beaktande att Trafikverket i Projekt Mälarbanan bygger ut järnvägen mellan Tomteboda och Kallhäll från två till fyra spår. Då godståg ska trafikera de yttre spåren kan det innebära att riskerna kommer närmre vid framtida planering. Kommunen bör även ta hänsyn till att det i angränsning till kommungränsen finns en verksamhet, Arvid Nordqvist, som klassas som Farlig verksamhet enligt 2 kap § 4 lag (2003:778) om skydd mot olyckor, som kan ha påverkan på planer i kommunen.

Länsstyrelsens synpunkter gällande allmänna intressen

Bostadsförsörjning

Länsstyrelsen noterar att det i översiktsplanen finns textavsnitt om bostäder, bostadsbestånd och särskilda grupper spridda i hela dokumentet. Det vore önskvärt att översiktsplanen har en mer sammanhållen text om bostadsförsörjningen där det också ges utrymme åt kommunens strategi för kommande bostadsbehov och efterfrågan. Länsstyrelsen svarade på kommunens begäran om samråd rörande riktlinjer för bostadsförsörjning den 24 augusti 2017 (vårt diarienummer 405-22106-2017).

Länsstyrelsen erinrar om att de delar av dem av kommunen antagna Riktlinjerna för bostadsförsörjningen som har betydelse för den fysiska planeringen ska vara underlag för de bedömningar som görs i översiktsplanen och som gäller bostadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet. Att riktlinjerna ska vara vägledande när kommunen i översiktsplaneringen tillämpar och bedömer det allmänna intresset i 2 kap 3 § 5 p. PBL, innebär att det inte är tillräckligt att enbart

lyfta in riktlinjerna i översiktsplanen. De ska även påverka de bedömningar och ställningstaganden som görs i översiktsplanen. Därutöver vill Länsstyrelsen framhålla att det är positivt att kommunen har för avsikt att ha ett högt och jämt bostadsbyggande även framöver.

Kulturmiljö

Översiktsplanen har samlat kulturmiljövården i ett eget avsnitt, inom kapitlet om allmänna intressen, som redovisar historisk bakgrund och förutsättningar. De kulturhistoriska beskrivningarna fångar upp väsentliga delar av kommunens bebyggelsehistoria, men avsnittet väver också in en del förhållningssätt och viss vägledning till hur kommunen ser på kulturvärden vid förändringar och byggande.

Länsstyrelsen anser att de mer vägledande inslagen bör tydliggöras, och inte minst ges plats i mål- och strategikapitlet som nu har en enstaka uttalad kulturmiljöstrategi i avsnittet om levande stadsrum. Att utveckla och tydliggöra kulturmiljövården ytterligare i översiktsplanen är angeläget då Sundbyberg upplever en snabb tillväxttakt. Länsstyrelsen erinrar om att översiktsplanen är ett bra verktyg som kan ta upp denna fråga samt hur kulturmiljöarbetet är tänkt att bedrivas i plan- och lovhanteringen och hur antikvarisk kompetens kan knytas till processerna.

Lokala kulturmiljövärden – Rutnätsstaden

Sundbybergs stadskärna bär på höga kulturhistoriska värden från lokal synpunkt. Rutnätsstaden har därutöver ett stort kulturhistoriskt intresse ur ett länsperspektiv, dock är stadskärnan inte av riksintresse för kulturmiljövården. Länsstyrelsen stöder att översiktsplanen lyfter fram rutnätsstaden som en betydelsefull kulturmiljö och att karaktärsdragen beskrivs. Men Länsstyrelsen ser gärna också ett utvecklat resonemang kring hur kommunen tänker vidmakthålla stadsbyggnadskaraktären, där även järnvägens historia är synliggjord, när stadsdelarna växer ihop.

Lokala kulturmiljövärden – Marabouparken

Marabouparken har höga kulturhistoriska värden med betydelse för bilden av samhällets historia, vilket också uppmärksammas av översiktsplanen. Länsstyrelsen konstaterar att parken får en alltmer inträngd roll när centrala Sundbyberg utvecklas. För att inte skapa missförstånd måste markanvändningskartans markering för förändringsområde undanta Marabouparken som nu ligger inom det skrafferade området.

Lokal grönstruktur och naturvärden

Kommunen nämner att väl sammanhållen grönstruktur ger goda förutsättningar för hög biologisk mångfald. Kommunen konstaterar även att naturvärden kan komma att försvinna bland annat genom förtätning. Länsstyrelsen anser att översiktsplanen behöver förtydligas i frågan kring hur kommunen avser att säkerställa och utveckla sammanhållen grönstruktur och sambanden mellan dessa strukturer. Kommunen behöver även förtydliga hur de avser att förhindra eller minimera förlust av biologisk mångfald samt hur de ska säkerställa spridningsvägar. I samband med detaljplanering och exploatering underlättar det om kommunen har en god kännedom om förekomst av skyddade arter. I översiktsplanen saknas en redogörelse för vilka skyddade arter som förekommer i kommunen.

Översiktsplanen bör kompletteras med vilka skyddsvärda artgrupper som finns inom kommunen, eventuella spridningssamband samt hur kommunen avser att säkerställa gynnsam bevarandestatus för de arter som omfattas av artskyddet. I samband med exploatering ska artskyddet hanteras som en del av lokaliseringsprövningen.

Ekosystemtjänster

Kommunen har stort fokus på ekosystemtjänster, vilket är positivt. Länsstyrelsen erinrar dock att ekosystemtjänster inte nödvändigtvis bidrar till biologisk mångfald varför kommunen borde ta upp åtgärder som de avser att göra för att gynna den biologiska mångfalden utöver ekosystemtjänster. Även kopplingen till kommunens grönplan kan förtydligas i översiktsplanen.

Skyddad natur

Det är positivt att kommunen avser att bilda ett helt nytt naturreservat samt att utvidga ett redan befintligt. Utöver naturreservat och strandskyddat område framgår det inte att kommunen har någon annan skyddad natur, exempelvis biotopskyddade alléer. Översiktsplanen bör kompletteras med en beskrivning av andra områdesskydd som finns inom kommunen och om det finns en strategi för bevarandet av dem.

Skyddsvärda träd

Kommunen nämner att stadens träd är viktiga för infrastrukturen och grundläggande funktioner. De nämner även att flertalet skyddsvärda träd står på kvartersmark. Kommunen bör i översiktsplanen förtydliga om och i sådana fall hur de avser att säkerställa att skyddsvärda träd bevaras på mark som kommunen inte har rådighet över. Det är oklart om kommunen avser att exempelvis införa bestämmelser som trädfällningsförbud för att på så sett få en kontroll över beståndet av skyddsvärda träd på kvartersmark.

I sammanhanget vill Länsstyrelsen lyfta att det finns flera fördelar med att använda kunskap om historisk markanvändning, kulturhistoriska intressanta spår i landskapet och det biologiska kulturarvet i arbetet med att skydda och bevara skyddsvärda träd.

Transportinfrastruktur

Länsstyrelsen ser positivt på att en av strategierna för att uppnå målet om en sammanhållen stad är att binda samman stadsdelarna med nya samband och länkar genom att prioritera gående, cyklister och kollektivtrafik vid planering och byggnation, vilket också stämmer väl överens med de regionala målen i länet.

I översiktsplanen framkommer det tydligt att samplanering med grannkommunerna kring transportinfrastruktur, särskilt för regionala cykelstråk och framtida kollektivtrafik, är viktigt. Kommunen behöver dock tydliggöra kopplingen till RUFSen och hur översiktsplanen förhåller sig till de regionala stråk som prioriteras i den. Det finns bland annat ett antal regionala cykelstråk som utpekade i den regionala cykelplanen. Dessa ligger olika långt fram i planeringsskedet, men på lång sikt ska det finnas ett fullt utbyggt regionalt cykelnät i länet, medfinansierat av länsplan för regional transportinfrastruktur samt tillsammans med kommunerna.

Kommunen kan även med fördel lyfta upp hur de nya bostadsområdena ska försörjas av de olika trafikslagen. Det är viktigt att lyfta fram kollektivtrafik, gång- och cykel i så tidiga skeden som möjligt vid nyexploatering.

Förorenad mark

I Länsstyrelsens databas över potentiellt och konstaterat förorenade områden (EBH-stödet) finns det 210 objekt registrerade i Sundbybergs kommun. Av dessa är 24 riskklassade enligt Naturvårdsverkets metodik för inventering av förorenade områden, varav åtta tilldelats de högre riskklasserna 1 eller 2.

I översiktsplanen pekas delar av kommunen ut som utvecklingsområden för bland annat bostadsbyggande. På flera platser i dessa områden har det funnits miljöfarliga- och kemikalieintensiva verksamheter under en längre period, exempelvis i Stora Ursvik där tidigare försvarsverksamhet gett upphov till en komplex föroreningsbild. För att bostäder, skolverksamhet, arbetsplatser med mera ska kunna möjliggöras på sådana platser krävs omfattande kunskapsinhämtning i form av utredningar och eventuellt efterföljande åtgärder. Det ställer också krav på att kommunen kan redovisa hur omvandlingen kan ske på ett hållbart och långsiktigt sätt ur ett hälsoperspektiv med avseende på föroreningsproblematiken.
Länsstyrelsen erinrar att då utrednings- och åtgärdsskedena ofta är långsamma processer med platsspecifika utmaningar vad gäller bevarandeintressen och riskfrågor, är det viktigt att i ett så tidigt skede i detaljplaneprocessen eller vid bygglov, inhämta kunskap om de risker som är förknippade med omvandling av områden där det funnits miljöfarliga- och kemikalieintensiva verksamheter.

Det planerade byggandet kommer att ställa krav på att barns högre känslighet för föroreningar beaktas i planerings- och genomförandeskedet. Informationen bör därför framgå i översiktsplanen och särskilt beaktas i vidare planering av skolor, förskolor och lekytor.

Länsstyrelsen erinrar även att klimatförändringar kan medföra en ökad spridning av föroreningar som tidigare varit relativt stabila. Kommunen bör därför komplettera översiktsplanen med klimatstrategi som även täcker in denna aspekt av klimatförändringarna.

Stadsledningskontorets svar

Beskrivningar av riksintressen - Beskrivningarna av riksintressen som berör Sundbybergs stad har utvecklats utifrån Länsstyrelsens synpunkter. Kartan som redovisar riksintressen som berör Sundbybergs stad har uppdaterats utifrån Länsstyrelsens synpunkter.
Sundbybergs stad observerar Länsstyrelsens upplysning angående totalförsvaret.

Stadsledningskontoret uppmärksammar Länsstyrelsens kommentarer angående strandskydd och har justerat texten om detta i utställningsförslaget.

Miljökvalitetsnormer för vatten- Stadsledningskontoret har utvecklat beskrivningen av hur åtgärdsarbetet för att uppnå MKN för vatten bedrivs inom kommunen och tillsammans med andra kommuner inom samma avrinningsområden. Utställningshandlingen har kompletterats med en dagvattenkarta i vilken lägen för åtgärder med syfte att fördröja och rena dagvatten redovisas.

Miljökvalitetsnormer för luft- Översiktsplanens beskrivningar av miljökvalitetsnormer för luft har utvecklats utifrån Länsstyrelsens synpunkter.

Gröna kilar- Översiktsplanen beskriver en grönstruktur med tre gröna och blå band som alla har öst-västlig riktning. Banden har direkta kopplingar till vatten och större grönområden i grannkommunerna. De har därmed betydelse för den regionala gröna infrastrukturen. Utformningen av anläggningarna för tvärbanan och lokalgatan mellan västra Ursvik och Kista kommer att studeras för att inte bidra till begränsningar av rörelsemönster i Järvakilen. I övrigt är inget av banden aktuellt för exploatering som påverkar spridningssambanden. Översiktsplanen pekar i en strategi ut förbättrade spridningskorridorer mot grannkommunerna. Detta förutsätter kartläggandet av spridningsmöjligheter för olika arter och framtagande av åtgärdsförslag, ett arbete som med fördel sker på mellankommunal eller regional nivå.

Tekniska försörjningssystem Sundbybergsverket- Sundbybergs stad observerar Länsstyrelsens upplysning angående Sundbybergsverket. Norrenergi och Länsstyrelsen får i fortsatt dialog utreda frågan vidare.

Enköpingsvägen - Stadsledningskontoret instämmer med att kommunen behöver utreda de mellankommunala konsekvenser som kan uppstå vid en kapacitetsreducering av Enköpingsvägen. Detta är en viktig fråga som kommer att hanteras inom ramen för stadsutvecklingsprojektet.

Översvämning och klimatanpassning - Stadsledningskontoret uppmärksammar Länsstyrelsens kommentarer angående översvämning och klimatanpassning och har förtydligat vilka rekommendationer för grundläggningsnivå som avses i översiktsplanen. Bebyggelsen längs med Bällstaån ska enligt rekommendationerna anpassas efter nivån vid beräknat högsta flöde. Uppgift om denna nivå och flöde finns inte i dagsläget, men Sundbyberg stad har för avsikt att ta fram dessa för att kunna planera framtida bebyggelse översvämningssäkert.

Transporter av farligt gods- Utställningshandlingen har kompletterats med en karta som visar var transporter av farligt gods sker samt var farlig verksamhet/tillståndspliktig verksamhet finns placerad inom kommunen och dess omnejd. Utställningshandlingen har även kompletterats med en strategi angående risk.

Bostadsförsörjning- År 2016 kom Boverket med ny vägledning för hur kommunerna ska arbeta med riktlinjer för bostadsförsörjningen. Enligt denna ska riktlinjerna redovisas i ett separat styrande dokument som beslutas av kommunfullmäktige. Riktlinjerna ska således inte längre beslutas som en del av översiktsplanen. Sundbybergs riktlinjer är för närvarande integrerade i den nu gällande översiktsplanen för Sundbybergs stad. Riktlinjerna har uppdaterats i samband med framtagandet av den nya översiktsplanen och dessa kommer hädanefter att redovisas i ett separat styrande dokument. Eftersom riktlinjerna ännu inte har antagits av kommunfullmäktige kommer översiktsplanen efter utställningsskedet att kompletteras med beskrivningar av kommunens strategi för kommande bostadsbehov och efterfrågan med utgångspunkt från bostadsriktlinjerna.

Kulturmiljö - Sundbybergs stad uppmärksammar Länsstyrelsens synpunkter angående kulturmiljö. Strategin Tillvarata kulturmiljövärden har utvecklats med skrivningar om rutnätsstaden, järnvägen och industrin.

Rutnätsstaden – I korridoren där Mälarbanan går idag planeras som ett stråk med offentliga stadsrum och enstaka en- till tvåvåningsbyggnader. Detta möjliggör synliggörandet av järnvägens ursprungliga sträckning. Staden ser också att den konstnärliga utsmyckningen gärna kan anspela på järnvägen, liksom namnsättning av nya gator och platser. Rutnätsstaden norr om järnvägen har stora kvaliteter, varav kvarterens förändring genom decennierna kan ses som en. För Sundbyberg är det viktigt att stadsdelen utvecklas på ett sätt som ger förutsättningar till stadsliv och service, samtidigt som värdet av den historiska stadsmiljön tas tillvara.

Marabouparken - Skrivningen av Marabouparkens värde har förstärkts både i utställningshandlingens kulturmiljöavsnitt och under Grönska och vatten under Allmänna intressen. Skrafferingen som illustrerar utvecklingsområden i översiktsplanens markanvändningskarta är på en övergripande nivå. Kartan syftar till att visa hela områden som utvecklas, där vissa delar får tillkommande bebyggelse och infrastruktur, medan andra delar utvecklas inom nuvarande markanvändning. Det finns många byggnadskvarter, grönområden och idrottsytor som inte kommer att förändras, men som påverkas indirekt genom förändring i närområdet. Marabouparken är en sådan plats. Att utelämna vissa ytor och platser från kartans skraffering riskerar att skapa mer osäkerhet.

Lokal grönstruktur och naturvärden - Utställningshandlingen har kompletterats med skrivningar som verkar för en sammanhållen grönstruktur. Stadsledningskontoret anser att kartering av skyddade arter och skyddsvärda artgrupper inte är en fråga för översiktsplanen. Däremot är det lämpligt att staden tar fram ett mer komplett planeringsunderlag som innefattar naturvärden i hela staden och kopplat till situationen i grannkommunerna.

Ekosystemtjänster - Grönytefaktorn gynnar även biologisk mångfald, men den gäller endast kvartersmark och vid nybyggnation. Det finns därför skäl att i en kommande uppdaterad grönplan föreslå strategier för biologisk mångfald även för allmän platsmark och friluftsområden.

Skyddad natur och skyddsvärda träd - I stadens GIS-underlag finns värdefulla träd på allmän plats karterade. Detta utgör underlag i planarbetet. Värdefulla träd på privat mark omfattas i vissa fall av reglering i detaljplan. I arbetet med stadsutvecklingsprojektet kring Enköpingsvägen kommer naturvärden, historisk markanvändning och landskapsbild att studeras.

Transportinfrastruktur - Översiktsplanen anger i avsnittet om Trafik och mobilitet att regionala cykelvägar inom staden ska prioriteras vid utbyggnad av cykelinfrastrukturen. Därutöver finns de regionala cykelstråken i kartan på sida 72. Översiktsplanen kompletteras med att skriva att de utpekade cykelstråken inte bara överensstämmer med regionala cykelplanen men även med RUFS.

Vad det gäller försörjning av de olika trafikslagen till ny bebyggelse så är stadens inriktning att bebyggelse ska ske i goda kollektivtrafiklägen. I övrigt tydliggör översiktsplanen att en prioritering ska ske av gående, cyklister och kollektivtrafik vid planering och byggnation.

Förorenad mark - Texten om markföroreningar har kompletterats och förtydligats i utställningsförslaget utifrån Länsstyrelsens synpunkter. Länsstyrelsens synpunkt angående spridningar av föroreningar kommer att beaktas i stadens fortsatta klimatanpassningsarbete.

Stockholms läns landsting

Stockholms läns landsting framför att Sundbyberg har tagit fram ett föredömligt förslag till översiktsplan med en tydlig struktur. Den fångar upp centrala frågeställningar, där den sociala dimensionen har fått en särskilt viktig roll. Det är positivt att översiktsplanen konkretiserar frågan om den smarta och hållbara staden. Det är välkommet att den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen nämns som ett guidande dokument i översiktsplanens inledning och att det generellt görs många hänvisningar till regional samverkan eller regionala dimensioner. Landstinget uppskattar att kollektivtrafiken stärks i många av översiktsplanens förslag. I inledningen beskrivs också folkhälsa som en viktig del i kommunens utvecklingsarbete. Det stämmer väl överens med både RUFS 2050 och landstingets ambitioner att bidra med en utvecklingsplanering med folkhälsa i fokus.

Till skillnad från gällande översiktsplan innehåller samrådsförslaget konkreta markanvändningsförslag. Med anledning av att samrådsförslaget redovisar Norra Kymlinge som ett planerat naturreservat efterfrågar landstinget att översiktsplanen

på ett tydligare sätt belyser hur ett eventuellt naturreservat skulle påverka Järvakilen liksom eventuellt påverka utvecklingen av den regionala stadskärnan Kista-Sollentuna-Häggvik. Som del av en regional stadskärna bör områdets utvecklingspotential ses utifrån ett regionalt helhetsperspektiv.

Landstinget ser positivt på de föreslagna förändringsområdena i översiktsplanen. Landstinget ser mycket positivt på Sundbybergs strävan efter ett högt bostadsbyggande även de kommande åren. Översiktsplanen tydliggör också att detta bör kombineras med höga krav för att nå en sammanhållen stad med en god livsmiljö. Landstinget ser positivt på en sådan stadsplanering.

Ett fortsatt mellankommunalt samarbete angående grönområden och vatten välkomnas av landstinget. Det är särskilt viktigt att ha ett fortsatt samarbete om Järvakilens utveckling, dess integrering i kommunens övriga grönstruktur och att förstärka svaga länkar mot Solna.

Även det föreslagna samarbetet med Stockholm och Solna längs Bällstaviken är ett bra bidrag till att utveckla ett viktigt centralt rekreationsstråk i den inre delen av regionen. Landstinget ser positivt på bildandet av naturreservatet Lötsjön-Golfängarna.

Landstinget konstaterar att översiktsplanen har en god ambition och inriktning gällande kollektivtrafiken. Landstinget saknar en tydligare beskrivning av kollektivtrafiken i planen. Landstinget önskar därför en dialog om hur tillkommande bebyggelse ska kollektivtrafikförsörjas avseende vilka stråk som behöver prioriteras i planeringen utifrån utpekade målpunkter och bytespunkter. Landstinget önskar också att kollektivtrafikens fysiska utrymmesbehov framgår bättre i översiktsplanen. I en kraftigt växande kommun och region behöver utrymme ges för de funktioner som får den täta och tillgängliga staden att fungera. Dit hör depåer för kollektivtrafik och spårutrymmen som ska redovisas på markanvändningskartan. I översiktsplanens utvecklings- och förändringsområden behöver mer hänsyn tas till den framtida utvecklingen av Råstabussdepån i Hallonbergen/Ör som landstinget önskar bibehållas. Den pågående planeringen för en ny spårdepå för Tvärbanan behöver undantas från att vara del av ett förändringsområde. Tillräckligt med utrymme för kollektivtrafiken behöver också säkerställas i den nya, starkt omvandlade stadskärnan. Det är vidare angeläget att bussarnas framkomlighet främjas i alla projekt i en så tät och starkt växande kommun som Sundbyberg.

Kommunen uttrycker i översiktsplanen att det finns ett intresse från stadens sida för kollektivtrafik på vatten med utgångspunkt från en pendelbåtlinje respektive hållplats vid Bällsta bro. Landstinget kommer under 2017 att påbörja en ny strategisk pendelbåtsutredning med syfte att se om och var nya pendelbåtlinjer kan bli aktuella. Landstinget ser samrådsförslaget som ett mycket bra exempel utifrån ett cykelperspektiv.

Landstinget välkomnar Sundbybergs strävan att kontinuerligt arbeta med en digital agenda. Landstinget ser positivt på att Sundbyberg ska bli fossilfritt. Tidpunkten för när detta mål ska vara uppnått framgår dock inte och landstinget skulle välkomna ett förtydligat tidsperspektiv i avsnittet om försörjningssystem. Detsamma gäller avsnitten om klimatanpassning och insatser för hantering av de samhällsutmaningar som klimatförändringarna medför. En fortsatt integrering av Norrenergis fjärrvärmenät med regionens andra nät bör diskuteras.

Översiktsplanen skulle vinna på att kompletteras med en beskrivning över hur den regionala utvecklingen, framför allt i de närliggande kommunerna, kan påverka Sundbyberg. Det gäller särskilt utvecklingen av såväl den centrala regionkärnan som den regionala stadskärnan Kista- Sollentuna-Häggvik, där Norra Kymlinge utgör den södra delen.

Landstinget ser positivt på angreppsättet att göra en hållbarhetsbedömning innehållande sociala, ekonomiska och ekologiska konsekvenser. De planerings- och målkonflikter som beskrivs i hållbarhetsbedömningen skulle med fördel integreras i översiktsplanedokumentet då ett sådant avsnitt skulle förstärka planens intentioner att hantera intressekonflikter.

Stadsledningskontorets svar
I den allt tätare staden, med en kraftigt ökad befolkning, ökar behovet av gröna lungor. Norra Kymlinge är en del av Järvakilen, och därmed en mycket viktig del av den regionala grönstrukturen. Området erbjuder stora möjligheter för både återhämtning och motion. En naturvärdesinventering visar att stora arealer, såväl inom som utom det befintliga naturreservatet, har högt respektive påtagligt naturvärde. Vattenkvaliteten i Igelbäcken skulle påverkas om naturmark ersattes av bebyggelse. RUFS 2050 pekar ut Norra Kymlinge som en del av den regionala stadskärnan Kista-Sollentuna-Häggvik. Frågan om ett utvidgat naturreservat behöver utredas vidare. Sundbyberg tar ett stort ansvar för Stockholmsregionens behov av att bygga nya bostäder, vilket översiktsplanen visar. Samtidigt ser staden vikten av att bevara naturområden för kommande generationer.

För att bemöta Stockholms läns landstings synpunkter har utställningsförslaget kompletterats med tydligare beskrivningar av önskvärd utveckling av kollektivtrafiken i staden. För att förtydliga kollektivtrafikens fysiska utrymmesbehov har befintliga och planerade depåer markerats i översiktsplanens trafikkarta. Mer utförliga beskrivningar av behov och önskvärd framtida utveckling av kollektivtrafiken beskrivs i stadens förslag till mobilitetsprogram.

Översiktsplanens planeringshorisont sträcker sig till år 2030. I de fall uppgifter i handlingen inte hänvisar till en annan tidsperiod är 2030 den planeringshorisont som är aktuell.

I utställningsförslaget har kartan som visar Sundbybergs läge i Storstockholmsregionen kompletterats med illustrationer som visar stadsutvecklingsområden i grannkommunerna invid Sundbybergs kommungräns.

Slutsatser från hållbarhetsbedömningen har inarbetats i utställningshandlingen.

Ellevio
Ellevio äger och förvaltar en 220 kV-förbindelse mellan Järva och Beckomberga som passerar genom flera av de utpekade områdena för förändring i översiktsplanen. Ledningen är av avgörande betydelse för regionens elförsörjning och är försedd med koncession och ledningsrätt. Vid ombyggnation från luftledning till kabel anvisade Sundbybergs stad plats för förläggningen. Ellevio framför att det är viktigt att i ett tidigt skede kontakta Ellevio angående eventuella åtgärder eller förändringar som planeras i närhet av ledningen. Ellevio efterfrågar en dialog med berörda parter för att tillsammans identifiera givna förutsättningar för att minimera risken att skador uppstår på ledningen. Det är av yttersta vikt att detta inte sker då det kan påverka leveranssäkerheten negativt.

Stadsledningskontorets svar
Synpunkterna bedöms inte påverka översiktsplanens utformning. Staden samarbetar med kraftbolagen i samband med nya planer och ser positivt på en dialog kring förutsättningarna för den aktuella ledningen och dess sträckning.

Lantmäteriet
Lantmäteriet framför att på vilket sätt översiktsplanen ska genomföras, d.v.s. avsnitt 8/Genomförande, inte redovisas i samrådsförslaget. Lantmäteriet har i övrigt inga invändningar mot översiktsplanen som sådan men vill framhäva vikten av att redan tidigt i kommande detaljplaneskeden se över de tekniska, ekonomiska, organisatoriska och fastighetsrättsliga behoven som uppkommer vid genomförandet av detaljplaner. Exempelvis ledningar som behöver dras om och till följd av det ändring av ledningsrätter. Lantmäteriet vill också framhäva att det är viktigt att konsekvenserna av de åtgärder som föreslås och det huvudsakliga innehållet i eventuella exploateringsavtal och konsekvenser av att detaljplaner genomförs med stöd av dessa redovisas tydligt och i enlighet med 4 kap 33§ plan- och bygglagen.

Stadsledningskontorets svar
Avsnittet om översiktsplanens genomförande har utvecklats i utställningsförslaget.

Luftfartsverket
Luftfartsverket framför att det inte är korrekt att Bromma flygplats influensområde berör delar av Sundbybergs stad (vilket framgår i kapitel 6, Allmänna intressen) utan att hela Sundbybergs kommun utgör influensområde för höjdbegränsningar. Luftfartsverket framför att höjdrestriktionerna inte enbart är relaterade till flyghinder utan även till elektromagnetisk påverkan på den CNS- utrustning som finns på och invid Bromma flygplats. Influensområdet för nämnd utrustning sträcker sig långt utanför kommungränserna varför hela Sundbybergs kommun utgör influensområde för höjdbegränsningar relaterade till CNS utrustning på och invid Bromma flygplats. Luftfartsverket framför också att kartan på sidan 89 i samrådshandlingen är vilseledande. Kartan illustrerar endast de hinderbegränsande ytor som flygplatsen är sakägare för. Detta innebär inte att det är liktydligt med högsta tillåtna byggnadshöjd. Luftfartsverket poängterar att varje byggnation behöver prövas individuellt utifrån hinderbegränsande ytor men även utifrån andra regelverk, till exempel de som rör CNS-utrustning.

Stadsledningskontorets svar
Kartan som fanns på sid. 89 i samrådshandlingen har tagits bort i utställningsförslaget. Avsnittet om Bromma flygplats i kapitlet om allmänna intressen har justerats utifrån Luftfartsverkets synpunkter.

Skanova
Skanova framför i sitt yttrande att Sundbybergs stad tillhör en av de kommuner i landet som Skanova ser som intressant att prioritera vid en satsning med fiberinfrastruktur. Skanova önskar i ett tidigt skede medverka i planarbetet, det vill säga när detaljplanearbetet påbörjas, för att få med befintliga ledningar i planeringsunderlaget. På så sätt kan oförutsedda hinder i planeringen som berör Skanovas nät undvikas för att få en smidigare och snabbare planprocess.

Stadsledningskontorets svar
Staden ser i planeringssammanhang positivt på tidiga dialoger med berörda parter. Synpunkterna motiverar inte någon förändring av förslaget till översiktsplan.

Storstockholms brandförsvar
Storstockholms brandförsvar ser positivt på att Sundbybergs stad har identifierat en del risker i översiktsplanen. Riskerna anses dock generellt beskrivna och SSBF föreslår att det förtydligas hur eller i vilken omfattning risker för olyckor har beaktats vid till exempel val av utvecklingsområden. SSBF rekommenderar att

staden tar fram riskhanteringsavstånd och gärna även skyddsavstånd till olika riskkällor inom kommunen så att man redan i översiktsplanen kan se var riskerna behöver utredas samt i vilka områden det är olämpligt att exploatera.

En kartläggning av riskhanterings- och skyddsavstånd ger en överblick över riskkällorna i staden och i dess närhet och vilka konsekvenser dessa kan få för framtida exploatering. SSBF anser att staden bör ta ställning till inom vilka områden som det är lämpligt att utreda riskerna för exempelvis de bensinstationer, farliga verksamheter, miljöfarliga verksamheter och spårväg som finns inom staden samt intill stadsgränsen i en intilliggande kommun. SSBF rekommenderar att staden diskuterar och utvecklar generella riskacceptansnivåer i samband med att ny bebyggelse utformas.

Utifrån riskidentifieringen har SSBF funnit ett antal riskkällor som bedöms kunna påverka risknivån inom planområdet 1) Riskfylld verksamhet 2) Järnväg/spårväg 3) Broar inom planområdet, suicidrisk.

SSBF ser positivt på att översiktsplanen nämner tillgången till kommunal räddningstjänst och brandstationernas placering. SSBF:s möjlighet att genomföra räddningsinsatser utgör en viktig samhällsfunktion och är i vissa fall dimensionerade vid projektering av byggnadstekniskt brandskydd enligt PBL. SSBF menar att det är lämpligt att beröra frågan med extra hänsyn till skydd mot olyckor i viss typ av planerad bebyggelse som exempelvis höga byggnader. SSBF framför att SSBF:s handlingsprogram med fördel kan kopplas till översiktsplanen i den mån det behöver tydliggöras vilka förutsättningar och utvecklingsstrategier som brandförsvaret har och ser.

Stadsledningskontorets svar
Översiktsplanen har kompletterats med en karta som visar riskfyllda verksamheter inom och utom kommunen, järnvägen samt tvärbanans befintliga och planerade sträckning.
Riskhanteringsavstånd och skyddsavstånd läggs inte ut på kartan, utan får beaktas och hanteras i efterkommande planering.

I kapitlet om allmänna intressen har avsnittet om miljö, hälsa, säkerhet och klimat redigerats och kompletterats något för ökad tydlighet. I kapitlet om Sundbybergs markanvändning har riskerna kopplade till överdäckningen av järnvägen i samband med stadskärnans utveckling förtydligats, liksom riskerna kopplade till tvärbanans utbyggnad genom Rissne och Stora Ursvik. Även riskerna kopplade till stadsutvecklingsprojektet längs Enköpingsvägen har förtydligats.

Försvarsmakten
Försvarsmakten framför att skrivningarna om totalförsvaret i översiktsplanen bör omformuleras och ger förslag på omformulering.

Stadsledningskontorets svar
Stadsledningskontoret har korrigerat texten i utställningsförslaget utifrån Försvarsmaktens rekommendationer.

Svenska kraftnät
Svenska kraftnät har inga invändningar gentemot förslaget till översiktsplan.

Trafikverket
Trafikverket framför att hur lokala gatunät utformas och länkas samman med övriga nät får konsekvenser för trafiken regionalt och på det övergripande transportnätet. Styrmedel, lokalgatunätets framkomlighet för lokalbussar och det kollektiva tvärresandets förutsättningar överlag i stadens gatunät, är aspekter som behöver

ägnas mer fokus i strävan efter ett bättre samspel mellan lokala och övergripande vägnät för att t.ex. undvika lokala bilresor på det övergripande vägnätet pga. brister i det lokala gatunätet eller vice versa. Även konflikter med buller och luftkvalitet är viktigt att identifiera, synliggöra och ta ställning till i samband med nya stadsutvecklingsprojekt. Trafikverket anser att det vore önskvärt om översiktsplanen kan bli tydligare i dessa avseenden.

Trafikverket anser att översiktsplanens målbilder/visioner är förenliga med Sveriges övergripande miljömål, men skulle önska att man kunde se en tydligare koppling till de nationella transportpolitiska målen och hur man konkret ska förena en så stark befolkningstillväxt och samtidigt nå miljömålen.

I vilken utsträckning är förutsättningar i transportsystemet utgångspunkt i bebyggelseplaneringen? Trafikverket har uttryckt sitt förhållningssätt till framkomlighet på det primära vägnätet i sitt Framkomlighetsprogram. Trafikverket anser att detta större sammanhang behöver framgå bättre i kartorna. Trafiknätet presenteras nu utan sammanhang och koppling till länet och grannkommuner. Den övergripande infrastrukturen saknas på plankartan där till exempel huvudvägnätet och viktiga knutpunkter inte är illustrerade. Planförslaget bör också relatera tydligare till RUFS, som regionen gemensamt står bakom. Kartan över Infrastruktur på s. 72 saknar till exempel helt de stora trafiklederna som berör Sundbyberg och som har mycket stor betydelse för den regionala framkomligheten i norra Stockholmsregionen.

Planförslaget genomsyras av en vilja att koppla ihop stadsdelarna med nya samband och länkar. Trafikverket framför att det lokala gatunätets utveckling också är viktigt för det övergripande regionala transportnätet, eftersom tillgänglighet och framkomlighet för nationella och regionala resor och transporter också påverkas av lokal omvandling. Trafikverkets Basprognos 2040 gällande väg-, järnvägs- och flygtrafikutveckling behöver vara ett underlag som översiktsplanen utgår och förhåller sig till. Det skulle också vara önskvärt att det hänvisas till de utredningar som redan gjorts som rör Trafik- och mobilitet inom staden och den Regionala cykelplanen i översiktsplanen.

Trafikverket framför att följande riksintressen berörs av översiktsplanen; Bromma flygplats, E18/Kymlingelänken, Hagalunds bangårds utdragspår, Mälarbanan samt Väg 279/Ulvsundavägen. Trafikverket anser att beskrivningen av riksintressenas omfattning inte är heltäckande och behöver kompletteras så att även deras influensområden och vilka avstånd som måste beaktas vid planläggning eller vid nybyggnad invid dessa anläggningar tydligt framgår.

Trafikverket framför att Bromma flygplats i slutet av 2017 kommer att få en ny hinderbegränsande yta och att denna bör redovisas i översiktsplanen. Staden berörs, förutom av den hinderbegränsande ytan för Bromma flygplats, även av MSA- ytor för både Bromma och Arlanda flygplatser. De markbuller kurvor som redovisas i riksintressepreciseringen gäller inte längre. De kurvor som nu gäller berör Sundbybergs stad och dessa bör redovisas i planen.

Trafikverket framför att det bör föras in en allmän text om riksintresset för luftfarten kopplat till de tekniska system som LFV äger och som är en del av riksintresset. Det bör också föras in en text om när det är lämpligt att staden beställer en flyghinderanalys av LFV. Eftersom i princip hela kommunen ligger

inom den horisontella hinderbegränsade ytan bör en sådan beställas för alla planer/objekt högre än 20 m över mark.

På sid 71 står även att Bromma flygplats nuvarande tillstånd sträcker sig till år 2038. Det är markavtalet med Stockholms stad sträcker sig till 2038-12-31.

Trafikverket anser att översiktsplanen ska redovisa behov av bebyggelsefritt avstånd från vägar och järnvägar. För att möjliggöra viss utveckling av vägar och att minska risker vid olyckor och överskridande av riktvärden för exempelvis luftkvalitet behövs ett byggnadsfritt avstånd mellan väg och ny bebyggelse. Ytterligare avstånd kan krävas utifrån risker och säkerhet samt möjligheter att klara riktvärden för bland annat buller, luftkvalitet och vibrationer. Om planerade utbyggnader av vägen finns ska även nödvändiga avstånd utifrån detta hanteras. Vid lokaliseringar nära trafikplatser behöver särskilda bedömningar göras så att eventuellt behov av utbyggnad av dessa inte försvåras. Länsstyrelsens beslut om utökat byggnadsfritt avstånd enligt 47 § väglagen ska också beaktas och bör framgå i planen. Gällande järnväg anser Trafikverket generellt att ny bebyggelse inte ska tillåtas inom ett område på 25 meter från närmsta spårmitt. Ett sådant avstånd ger utrymme för räddningsinsatser, minskar konsekvenserna av en olycka och möjliggör viss utveckling av järnvägsanläggningen. Ett större avstånd kan bli aktuellt utifrån riskanalys och möjligheterna att uppnå riktvärden för buller och vibrationer med mera.

Översiktsplanen omnämner E18/Kymlingelänken enbart som att den ligger i Stockholms kommun, vilket stämmer, men det bör också framgå av Översiktsplanen att delar av väganläggningen ligger inom Sundbybergs stad, Kymlingelänkens tryckbankar, som utgör en del av riksintresset. Även väg 279 utgör riksintresse och löper i Stockholms kommun men i kommungränsen till Sundbybergs stad. Sundbyberg är därmed berörd av riksintressets influensområde då vägen har höga trafikmängder (buller- och vibrationer och luftkvalitet) och utgör primär led för farligt gods vilket måste beaktas vid planering av markanvändning i vägens närområde. Hagalunds bangård i Solna har två utdragspår som löper in i Sundbybergs kommun vilka utgör riksintresse. Detta framgår inte av samrådsmaterialet utan måste kompletteras till granskningsskedet.

Angående Mälarbanan arbetar Trafikverket med järnvägsplan i samrådsskede för en ca 1,3 km lång tunnel med anslutande ramper mellan Ekensbergsvägens bro på gränsen till Solna som ska sträcka sig till nuvarande läge för bron vid Löfströms Alle. I detta ingår att bygga en ny regional- och pendeltågsstation med koppling till tunnelbanan. Redan nu pågår förberedande arbeten med att lägga om ledningar och anpassa brostöden på befintliga broar. Centrala Sundbyberg kommer under ca 6 år efter fastställandet av järnvägsplanen att påverkas av provisorier m.m. medan utbyggnaden pågår.

Trafikverket framför att Enköpingsvägen fortfarande är en regionalt viktig väg för såväl kollektivtrafik som för personresor. Trafikverket framför att Sundbybergs stads ambition gällande Enköpingsvägens utveckling är bra men att myndigheten gärna ser trafik-/funktionsutredningar som visar hur detta kommer påverka det kringliggande vägnätet om framkomligheten drastiskt förändras i detta stråk i kombination med en kraftig ökning av befolkningen.

Trafikverket anser att man närmare behöver beskriva hur man säkerställer att framkomligheten även för tillfällig ersättningstrafik är god och att bussar både kan

ledas via gamla Enköpingsvägen och att det går att angöra tunnelbana och tvärbana i händelse av att spår behöver stängas av, för planerat underhåll eller för oförutsedda händelser, så att resandeförflyttningar blir möjliga mellan olika kollektivtrafikslag. Detta utifrån hänsyn till de ökade resandeströmmar det innebär när ett kollektivtrafikslag måste stängas. Därför är det mycket viktigt att det fortsatta arbetet samråds med berörda intressenter.

Staden avser utveckla och förstärka entréer till kommunen mot bland annat Solna och Stockholm till mer stadsmässiga och välkomnande platser. Mälarbanan och Enköpingsvägen pekas ut som extra angelägna att överbyggas. Trafikverket ser också behovet av detta men vill poängtera att det måste ske på ett sätt så att framkomligheten samtidigt säkras. Trafikverket delar uppfattningen att det är nödvändigt att arbeta för en begränsning av trafikvolymen. Det behöver därtill ytterligare beskrivas och analyseras hur riksintressena och vägarnas viktiga regionala funktioner kan förenas i den föreslagna utvecklingen, vilket är en viktig förutsättning för stadens tillväxt.

Trafiken beskrivs som den största källan till störningar inom kommunen och att gällande riktvärden överskrids vid samtliga huvudvägar och vid flera lokala vägar i staden. Trafikverket anser att det faktiska nuläget behöver beskrivas bättre och även redovisas på en karta samt de förväntade buller och luftkvalitenivåerna efter att de stora stadsomvandlingsprojekten är genomförda för se om den föreslagna markanvändningen faktiskt är lämplig ur miljö- och hälsosynpunkt. Även vibrationer, elektromagnetisk strålning och influensområden kring lederna med farligt gods kan redovisas i markanvändningskartan för att tydligt visa vilka begränsningar som den befintliga miljön utgör.

Trafikverket stödjer iden med att utveckla en regional logistikcentral för omlastning av varor för samordnad utkörning och anser att Sundbybergs stad om möjligt bör reservera lämplig mark i strategiskt läge för detta ändamål i översiktsplanen.

Stycket som beskriver trafik och transporter av farligt gods ser ut att sakna en textrad då Mälarbanan/järnvägen inte har några restriktioner vad gäller farligt gods medan Enköpingsvägen däremot inte längre är klassad som led för farligt gods. Detta behöver rättas till. Ulvsundavägen/ väg 279 löper längs kommungränsen och utgör också primär led för farligt gods vilket innebär att markanvändningen måste anpassas efter detta, därför är det även lämpligt om Länsstyrelsens rekommenderade skyddsavstånd till olika typer av markanvändning redovisas i översiktsplanen.

Trafikverket vill uppmärksamma staden på att effekten av Sundbybergs ”utbyggnadsperiod” troligtvis inte enbart kommer påverka lokalt då staden med sitt läge i regionen kommer spilla över sin byggtrafik och konsekvenserna där av blir därmed regional. Trafikverket ser därför gärna att myndigheten blir en samverkanspart i den strategi som Hållbarhetsbedömningen föreslår tas fram inom ramen för Översiktsplanen för hur det nya Sundbyberg ska kunna byggas med så få miljöstörningar som möjligt

Trafikverket ser ett stort behov av samverkan i det fortsatta arbetet med genomförande av översiktsplanen och särskilt vad gäller stadens ambition att omvandla Enköpingsvägen till stadsgata. Trafikverket avser att fördjupa sitt framkomlighetsprogram i ett antal avseenden som även berör Sundbyberg och myndigheten ser behov av samverkan med staden i bland annat följande förslag

som också lyfts i översiktsplanen; Funktionsbeskrivning av Enköpingsvägen, Utvecklad prognos/scenarios för vägtrafikutvecklingen, Åtgärdsvalsstudie för påfartsreglering, Alternativ utformning för huvudvägnät i tätare stadsbygd, Förstärkta entréer, Arbetet med regionala- gång och cykelnätet, Leveranstrafik samt Strategi för genomförande av utbyggnaden utifrån Trafikstörande arbeten.

Trafikverket framför att översiktsplanens kartor är av dålig kvalitet och saknar tecken/symbolförklaring. Myndigheten önskar också en bättre detaljeringsgrad av olika verksamheter. Kartan på sidan 87 som visar riksintressena ska även redovisa väg 279 då den också utgör riksintresse för kommunikationer samt det utdragsspår som löper in i kommunen och utgör en del av riksintresset Hagalunds bangård. Trafikverket anser även att riksintressenas influensområden ska framgå av kartorna.

Stadsledningskontorets svar

Som Trafikverket skriver kommer staden att öka i befolkning under de närmaste åren vilket även innebär att fler resor kommer att göras inom, till och från kommunen. För att stadens trafiksystem ska klara ökningen av resor krävs ett strukturerat arbete för god mobilitet genom infrastruktur som gynnar kapacitetsstarka färdmedel. Detta ger översiktsplanen goda förutsättningar till då den slår fast att gående, cyklister och kollektivtrafik ska alltid prioriteras vid planering och byggnation. Staden anser fortsättningsvis att det är biltrafik inom, till och från kommunen som ska färdas på det lokala nätet och att genomfartstrafik på kommunala gator ska minska.

Vad gäller omvandlingen av Enköpingsvägen och dess effekter så hanteras det inom det specifika projektet. Översiktsplanen slår fast att vi ska bygga med hög exploatering nära god kollektivtrafik vilket är en tydlig förutsättning och utgångspunkt i bebyggelseplaneringen. Detta är även en central planeringsprincip i den regionala utvecklingsplanen, RUFS 2050. Vad gäller det kommunala vägnätets koppling till övrigt trafiksystem kompletteras kartan på sida 72 i samrådsversionen med större vägar som ansluter till kommunen.

Översiktsplanens beskrivningar av riksintressen kompletteras utifrån trafikverkets synpunkter. Kartan som visar hinderbegränsande ytor har tagits bort i utställningsversionen av översiktsplanen. Inte heller kartan för markbuller redovisas i översiktsplanen eller bebyggelsefritt avstånd från vägar och järnvägar. Dessa aspekter utgör dock förutsättningar i planering av respektive projekt. Kartan som redovisar riksintressen som berör Sundbybergs stad har uppdaterat utifrån trafikverkets synpunkter.

Buller- och luftproblematik hanteras utifrån gällande riktvärden inom respektive plan med kartläggningar och prognoser. Detta tydliggörs i översiktsplanens utställningshandling.

Utställningshandlingen har kompletterats med en strategi som behandlar buller.

Utställningshandlingen har kompletterats med en karta som visar var transporter av farligt gods sker samt var farlig verksamhet/tillståndspliktig verksamhet finns placerad inom kommunen och dess omnejd. Utställningshandlingen har även kompletterats med en strategi angående risk.

Staden välkomnar ett fortsatta arbete med Trafikverket avseende övergripande frågor liksom specifika projekt.

Fortifikationsverket

Fortifikationsverket uppskattar att staden tagit hänsyn till riksintressena för totalförsvaret och har förståelse för att man inte kan redovisa dessa i översiktsplanen. (se sid 88, riksintressen totalförsvaret och sid 75) Med hänsyn till det förändrade omvärldsläget har Fortifikationsverket för avsikt att behålla sina fastigheter i Sundbybergs stad och utveckla dessa vidare inom ramen för

totalförsvaret. Fastigheten Sundbyberg 2:74 (beskrivs i översiktsplanen på sid 39, ”Milot”), som ägs av Fortifikationsverket, kommer även den fortsatt att nyttjas och utvecklas. Det innebär att fastigheten kommer att behållas av verket. Verksamheten kommer troligtvis att alstra en del buller från fläktar samt trafik till och från anläggningen. Stadens planarbete är för närvarande vilande men om det återupptas bör det anpassas till de nya förutsättningarna. Skrivningen i översiktsplanen på sid 39 bör också utvecklas med hänsyn till att verksamheten på vår fastighet kommer att bestå. I övrigt har Fortifikationsverket inga synpunkter på förslaget till översiktsplan för Sundbybergs stad.

Stadsledningskontorets svar
Utställningsförslaget har kompletterats utifrån Fortifikationsverkets synpunkter.

Grannkommuner

Stockholms stad
Stockholms stad instämmer i att regionens invånare rör sig alltmer över kommungränserna och att det därför behöver ske en samplanering med angränsande kommuner så att bebyggelse, infrastruktur och grönblå struktur hänger samman. Som ett led i en mer sammanhängande region ser Stockholms stad positivt på de nya och önskade förstärkta entréerna som pekas ut i förslaget till ny översiktsplan. En fortsatt dialog och utredning kring dessa kopplingar är nödvändig. Det är positivt att utveckling av strandpromenaden längs Bällstaviken lyfts.

Stockholms stad pekar ut Kista- Järva som ett fokusområde i utställningsförslaget till ny översiktsplan. Kista- Sollentuna- Häggvik är även utpekad som en regional stadskärna i utställningsförslaget till ny regionplan, RUFS 2050. Att dra nytta av Kistas tillväxtkraft är viktigt för regionens utveckling. Likaså att ta tillvara befintliga investeringar och bygga i kollektivtrafiknäralägen. I utställningsförslaget till ny regionplan pekas Norra Kymlinge ut som ”Strategiskt stadsutvecklingsläge”. Stockholms stad instämmer i det ställningstagandet och anser därför att kopplingen mellan Kista och Norra Kymlinge bör stärkas och att planerna på reservatsbildning utgår.

Stockholms stad framför att det är positivt att Järvakilens betydelse lyfts fram ur ett regionalt och mellankommunalt perspektiv. Stockholms stad och RUFS 2050 pekar ut ett behov av att stärka det svaga sambandet i kilen ungefär i höjd med Igelbäcken, över E18/Kymlingelänken. Stockholms stad anser att det är positivt och viktigt att åtgärder för att uppnå miljökvalitetsnormerna för vatten lyfts. Det är även angeläget att de åtgärder som pekas ut i de lokala åtgärdsprogrammen som håller på att tas fram genomförs så att vattenkvaliteten blir god samt att en fortsatt hög byggtakt är möjlig.
I Stockholms stads utställningsförslag till ny översiktsplan föreslås att Ulvundavägen upphör som primärt rekommenderat vägnät för farligt gods när Bromma flygplats avvecklas 2038.

Stadsledningskontorets svar
Sundbybergs stad välkomnar en fortsatt dialog med Stockholms stad kring de entréer mellan Stockholm och Sundbyberg som pekas ut i förslaget till ny översiktsplan.

I den allt tätare staden, med en kraftigt ökad befolkning, ökar behovet av gröna lungor. Norra Kymlinge är en del av Järvakilen, och därmed en mycket viktig del av den regionala

grönstrukturen. Området erbjuder stora möjligheter för både återhämtning och motion. En naturvärdesinventering visar att stora arealer, såväl inom som utom det befintliga naturreservatet, har högt respektive påtagligt naturvärde. Vattenkvaliteten i Igelbäcken skulle påverkas om naturmark ersattes av bebyggelse. RUFS 2050 pekar ut Norra Kymlinge som en del av den regionala stadskärnan Kista-Sollentuna-Häggvik. Frågan om ett utvidgat naturreservat behöver utredas vidare. Sundbyberg tar ett stort ansvar för Stockholmsregionens behov av att bygga nya bostäder, vilket översiktsplanen visar. Samtidigt ser staden vikten av att bevara naturområden för kommande generationer.

Stadsledningskontoret noterar att Ulvsundavägen föreslås upphöra som primärt rekommenderat vägnät för farligt gods när Bromma flygplats avvecklas 2038 i Stockholms utställningsförslag till översiktsplan.

Sollentuna kommun
Sollentuna kommun ser positivt på Sundbybergs stads planering för Tvärbanan och att den illustreras fram till Helenelunds station. Sollentuna konstaterar att även den del av Kymlinge som idag inte är naturreservat planeras för att bli naturreservat. Det innebär att möjligheterna att öppna den förberedda tunnelbanestationen i Kymlinge påverkas. Detta påverkar även förutsättningarna för en framtida planering av marken väster om väg E4 inom Sollentuna kommun.

Stadsledningskontorets svar
Planerna för norra Kymlinge framgår av stadsledningskontorets svar till Stockholms läns landstings, Stockholms stads och Vasakronans yttrande.

Solna stad
Solna stad ställer sig i huvudsak positiv till samrådsförslaget. Den övergripande inriktningen, där Solna berörs direkt, är i huvudsak känd sedan tidigare och är bärande förutsättningar för samarbetet mellan städerna. Solna poängterar att Sundbybergs utvecklingsområden är viktiga även för Solna stads planering.

Nya stadskärnan/Mälarbanan är det utvecklingsområde som påverkar Solna mest. Solna vill framföra att utvecklingsplanerna skapar möjligheter att även koppla ihop centrala Sundbyberg med Solna strand. Solna stad vill även betona vikten av samarbete mellan städerna vid planeringen av Mälarbanan tillsammans med trafikverket. Solna och Sundbyberg genomför för närvarande en riskanalys kopplad till avståndet mellan järnvägen och kommande bebyggelse. Denna analys är avgörande för att klarlägga planeringsförutsättningarna för stadsutvecklingen i såväl Solna som Sundbyberg kopplat till planeringen av Mälarbanan. Solna stad har därutöver, i Solnas översiktsplan 2030, fastställt att det i planeringen av Mälarbanan genom Huvudsta är särskilt viktigt att beakta möjligheten att bygga en Huvudstaled i tunnel och en ny pendeltågsstation i Huvudsta.

När det gäller utvecklingsområdet Enköpingsvägen välkomnar Solna stad inriktningen att förändra Enköpingsvägen till en stadsgata. Särskilt fokus behöver ligga på att utreda förutsättningarna för trafikbelastningen till följd av utbyggnaden av nya bostadsområden. Dagvattenfrågorna kring Norra Råstabäcken är av intresse för Solna.

Utvecklingsområdet Hallonbergen-Ör berör Solna i mindre omfattning än de två andra projekten. Solna stad har öppnat för möjligheten att koppla en bussgata från Ör till Sjövägen och vidare till Arenastaden, som en möjlighet att stärka kollektivtrafikalternativen i området. I övrigt är dagvattenfrågor kopplat till Ör en viktig fråga för Solna.

Stadsledningskontorets svar
Sundbybergs stad välkomnar ett fortsatt mellankommunalt samarbete med Solna. Vidare välkomnar Sundbybergs stad en dialog med Solna kring gemensam stadsutveckling och de entréer mellan Solna och Sundbyberg som pekas ut i förslaget till ny översiktsplan.

Översiktsplanen har kompletterats med en karta med fokus på dagvattenhantering för att tydliggöra vilka områden i staden som måste reserveras för fördröjning och rening av dagvatten. Norra Råstabäcken ingår i Brunnsvikens avrinningsområde och då Brunnsviken är en vattenförekomst enligt EU:s vattendirektiv arbetar de berörda kommunerna Sundbyberg, Solna och Stockholm för att ta fram ett lokalt åtgärdsprogram för avrinningsområdet. Ett arbete pågår inom Sundbybergs stad för att utveckla norra Råstabäcken och dess dalgång ur ett flödes-, renings- och rekreativt perspektiv.

Kommunala remissinstanser

Grundskole- och gymnasienämnden samt Förskolenämnden
Grundskole- och gymnasienämnden samt Förskolenämnden har inget att invända mot förslaget för ny översiktsplan för Sundbybergs stad.

Social- och arbetsmarknadsnämnden
Social- och arbetsmarknadsnämnden anser att förslaget till översiktsplan är gediget, grundligt och överskådligt. Nämnden bedömer att innehållet i förslaget ger goda förutsättningar för staden att fortsätta verka för ett minskat utanförskap genom fokus på tillgänglighet, delaktighet, bostäder med olika upplåtelseformer och storlekar, arbetstillfällen, kollektivtrafik, skolor och barnomsorg, trygghetsfaktorer, digitalisering etc. Barnperspektivet tas tillvara i förslaget. Nämnden vill betona vikten av att tillgänglighetsperspektivet för personer med funktionshinder, utöver det som förslaget belyser gällande den offentliga miljön, också beaktas i den långsiktiga bostadsplaneringen. Nämnden har utöver detta inga synpunkter eller förslag till tillägg.

Stadsledningskontorets svar
Stadsledningskontoret har noterat nämndens synpunkter kring bostäder som är tillgänglighetsanpassade, och har i utställningshandlingen justerat strategin på sidan 26 till följande: "Olika upplåtelseformer och bostadsstorlekar är viktiga för en bra blandning, inte minst utifrån ett socialt perspektiv. Bostadsrätter, hyresrätter och ägarbostäder av varierade storlekar samt ungdoms- och studentbostäder ska skapas i alla de stadsdelar som exploateras. Vid upprättandet av nya bostäder är det viktigt att även möjliggöra så att äldre och personer med funktionsnedsättning kan bo där. "

Kultur och fritidsnämnden
Kultur- och fritidsnämnden framställer sitt yttrande utifrån sina verksamhets- och ansvarsområden. Sundbybergs stad är landets minsta kommun till ytan och har en snabbt växande befolkning. Med detta utgångsläge är det utifrån ett kultur- och fritidsperspektiv viktigt att platser för kultur och fritid säkras tidigt i planeringen av markanvändningen i staden, vilket lyfts som en strategi i samrådsförslaget. Särskilt förtjänstfullt är att vikten av dessa platsers placering i staden tas upp. Nämnden är mycket positiv till detta då möjlighet till en aktiv fritid är bland det viktigaste för var människor väljer att bo.

Ytterligare en strategi som lyfts för att uppnå målbilden om ett levande stadsrum är att den offentliga miljön ska främja rörelse. Här ser nämnden att man skulle kunna förtydliga att det gäller allas lika rätt till rörelse, oavsett t.ex. funktion eller kön.

Något som kultur- och fritidsnämnden ser som särskilt positivt är att ambitionsnivån för den offentliga konsten har höjts i denna översiktsplan jämfört med den nu gällande. Med strategin att alla byggnationer i staden ska tillämpa enprocentsregeln gällande offentlig konst kommer Sundbybergarna att få större tillgång till konst i det offentliga rummet framöver. Att enprocentsregeln dessutom har förtydligats i och med den nya översiktsplanen gör att den blir enklare att tillämpa. När det gäller definitionen av enprocentsregeln i samrådsförslaget gör förvaltningen däremot bedömningen att det inte bör finnas ett golv för vilka projekt som ska omfattas av enprocentsregeln.

I och med att mängden tillgänglig mark i kommunen ständigt minskar är det viktigt att de ytor som finns används på ett smart sätt. Inom målbilden ”Den smarta och hållbara staden” ryms strategin att stadens verksamheters ytor och lokaler ska vara resurseffektiva, flexibla och mångfunktionella samt möjliggöra innovativa lösningar. Där nämns samnyttjandet av t.ex. kultur- och fritidsverksamheternas ytor och lokaler. Ett samnyttjande kan på sikt leda till bl.a. positiva synergieffekter, vilket uppmuntras av nämnden.

Nämnden ser även positivt på att samrådsförslaget lyfter vikten av trygga och välkomnande utemiljöer samt vikten av bra kommunikationer. Detta då både trygghet och mobilitet spelar en viktig roll för allas lika rätt till en aktiv fritid.

Stadsledningskontorets svar
Översiktsplanen är ett övergripande dokument som behandlar flera olika stadsbyggnadsfrågor, däribland konstnärlig utsmyckning i stadsmiljön. Stadsledningskontoret anser att det finns ett behov av att konkretiseradefiniera hur enprocentsregeln ska tillämpas men att det inte är ett spörsmål som ska klargöras i översiktsplanen. Mot bakgrund av detta har skrivelsen om prisbasbelopp som fanns i samrådsförslaget tagits bort i utställningsförslaget till översiktsplan. Allas lika rätt till rörelse lyfts fram i utställningsförslaget av översiktsplanen.

Äldrenämnden
Äldrenämnden anför att översiktsplanen är väl genomarbetad, välskriven och lättillgänglig. Generellt sätt överensstämmer äldres behov och krav på goda livsmiljöer överens med befolkningens i övrigt. Det handlar om goda bostäder, trivsamma och trygga utemiljöer, mötesplatser för vila och rekreation, goda kommunikationer etc. Äldrenämnden framför att det dock finns några faktorer som med stigande ålder påverkar kraven på livsmiljön. Det handlar om att syn och hörsel blir sämre, att reaktionsförmågan blir lite långsammare och minskad rörelseförmåga. För en del personer uppkommer också kognitiva besvär och i förlängningen kanske en demenssjukdom.

Utifrån detta blir det särskilt viktigt med tillgänglighet i staden. Det kan till exempel handla om tydligt utmärkta gångstråk, helst separerade från cykelstråk, tydliga skyltningar, framkomlighet vid ombyggnationer, avfasade trottoarkanter, tydliga trappstegsmarkeringar, att alla offentliga och kommersiella lokaler är tillgängliga etc. Förutom en god tillgänglighet i utemiljön behöver också bostäderna ta hänsyn till vissa äldres behov av ökad tillgänglighet. Vid renovering av äldre flerbostadshus så kan t.ex. hiss installeras och entréer åtgärdas. I nybyggnation är tillgänglighetskraven högre, men i viss mån finns det också behov av bostäder med ännu något högre tillgänglighetskrav i form av mellanboende, särskilt anpassat boende för äldre med gemensamma utrymmen och viss praktisk hjälp i form av personal.

För att åstadkomma ovanstående krävs en god samverkan inom staden och en god dialog med de äldre och deras intresseorganisationer. Samverkan måste också starta i ett tidigt skede av planeringen.

Stadsledningskontorets svar
Stadsledningskontoret har i utställningshandlingen justerat strategin på sidan 26 till följande: "Olika upplåtelseformer och bostadsstorlekar är viktiga för en bra blandning, inte minst utifrån ett socialt perspektiv. Bostadsrätter, hyresrätter och ägarbostäder av varierade storlekar samt ungdoms- och studentbostäder ska skapas i alla de stadsdelar som exploateras. Vid upprättandet av nya bostäder är det viktigt att även möjliggöra så att äldre och personer med funktionsnedsättning kan bo där. "

Staden arbetar kontinuerligt och långsiktigt med tillgänglighetsfrågor. Tillgänglighetsaspekter beaktas i många olika skeden, såsom vid bygglovshantering, framtagande av trafikanordningsplaner och planering och utformning av stadens gång- och cykelnät. I det förslag till Mobilitetsprogram som finns framtaget finns bland annat strategier för utvecklingen av stadens gång- och cykelnät och i stadens tekniska handbok finns anvisningar för hur kvaliteten på den allmänna platsmarken i Sundbybergs stad ska säkerställas, bland annat utifrån ett tillgänglighetsperspektiv.

Stadsmiljö- och tekniska nämnden
Stadsmiljö- och tekniska nämnden anser att översiktsplanens anslag, med målbilder och strategier för att nå målen, är bra. Översiktsplanen är också grafiskt snygg, lättläst och överblickbar.

Stadsmiljö- och tekniska nämnden betonar att det i en översiktsplan alltid finns risk för målkonflikter och att det därför är viktigt att försöka fånga upp dessa och göra tydliga prioriteringar. Vid framtagande av en enskild detaljplan vill nämnden att översiktsplanen fullt ut ska kunna fungera för dem som ska använda översiktsplanen som ett planeringsverktyg.

Av den hållbarhetsbedömning som är gjord av översiktsplanen framgår att det finns en hel del klimat- och folkhälsoutmaningar vad gäller att bygga en allt tätare stad, där det gröna riskerar att försvinna på grund av bebyggelse och andra hårdgjorda ytor. Nämnden betonar att den huvudsakliga utmaningen för Sundbybergs framtida utveckling handlar om att åstadkomma en hållbar tillväxt där den förlust av tillgångar som sker måste balanseras av ett tillskapande av nya tillgångar. Översiktsplanen belyser här flera viktiga fokusområden, vilket nämnden finner positivt. Nämnden konstaterar att en tätare bebyggelse behöver balanseras mot de sociala och ekologiska värden som lokala och tätortsnära natur- och parkmarker har. I den allt tätare staden anser nämnden att bostadsnära natur ska prioriteras för människors välbefinnande och hälsa och att den tillkommande exploateringen ska koncentreras till redan hårdgjord mark.

Miljöförhållandena i en allt tätare stad kan bli sämre i form av lägre solvärden, bullerstörningar och försämrad luftkvalitet, vilket är negativt för hälsan. Nämnden finner det angeläget att bevaka dessa risker i den fortsatta planeringen för att säkerställa att befintliga och nya invånare ges hälsosamma boendemiljöer.

Hållbarhetsbedömningen lyfter fram att Sundbyberg som kommun ur regional hållbarhetssynpunkt är väl lämpad att fånga upp en del av regionens tillväxt och pekas i RUFS ut som en strategiskt viktig tillväxtkommun i Stockholmsregionen genom bland annat stadens goda kollektivtrafikmöjligheter, att den är arbetsplatstät och med effektiva försörjningssystem. En grov bedömning ur ett globalt och

regionalt tillväxtperspektiv är därför att Sundbybergs eftersträvade tillväxt går att se som hållbar. Exploatering och en ökad förtätningsgrad innebär generellt en ökad andel hårdgjorda ytor samt ökade utsläpp till mark, luft och vatten till följd av en ökad befolkningsmängd med ökade transporter. Översiktsplanen adresserar dessa frågor och nämnden finner det viktigt att översiktsplanens intentioner sedan också omsätts i praktiken.

Nämnden anser att det är viktigt att översiktsplanen visar hur staden avser att ta hand om dagvatten i ett förändrat klimat - med risk för skyfall och översvämningar - och vilka ytor som behöver reserveras för avledning, fördröjning och rening av dagvatten.

För att få till den hållbara stad som översiktsplanen har som mål - samtidigt som en konkurrens om ytor föreligger – behöver ytor säkerställas och avsättas även för andra behov än bostadsbebyggelse. Nämnden anser därför att det är positivt att översiktsplanen här tydligt pekar ut flera viktiga områden.

För att de negativa effekterna av den i översiktsplanen föreslagna markanvändningen ska minimeras så långt som möjligt lyfter hållbarhetsbedömningen fram förslag till fortsatt arbete. Ur nämndens perspektiv är det särskilt viktigt att säkerställa god tillgång till parker, närnatur samt större grönområden och vattenområden, att studera hur och var målpunkter ska utvecklas, att få till stånd en robust dagvattenhantering med en plan för hur miljökvalitetsnormerna för vatten ska säkerställas i stadens vattenförekomster (eller nedströms liggande vattenförekomster) och att säkerställa ytor för klimatutjämning och klimatanpassning.

Nämnden ser också ett behov av att prioritera framtida utbyggnadsprojekt så att deras störningar under utbyggnadstiden minimeras beträffande påverkan på befintliga boendemiljöer och framkomligheten i staden.

Nämnden ser gärna att en handlingsplan för översiktsplanens genomförande tas fram, gärna kopplat till det förvaltningsövergripande arbetet med samhällsbyggnadsprocessen. Stadens kraftiga expansion kommer bland annat att medföra ett behov av att uppdimensionera den tekniska infrastrukturen, vilket kan leda till stora investeringar i bland annat gatuombyggnader.

Stadsledningskontorets svar
Hållbarhetsbedömningens slutsatser och rekommendationer samt avsnittet om översiktsplanens genomförande har efter samrådsskedet inarbetats i utställningsförslaget. Skrivningarna om grönstrukturens betydelse även i den framtida staden har skärpts i utställningsförslaget. Översiktsplanen har kompletterats med en karta med fokus på dagvattenhantering för att tydliggöra vilka områden i staden som måste reserveras för fördröjning och rening av dagvatten. Strategin "Utveckla goda inomhusmiljöer" har utvecklats utifrån ett folkhälsoperspektiv. I utställningshandlingen beaktar strategin boendemiljöer i ett större sammanhang, d.v.s. även utomhusmiljöer.

Byggnads- och tillståndsnämnden
Byggnads- och tillståndsnämnden anser att den nya översiktsplanen för Sundbyberg stad är ett väl genomarbetat dokument som fångar upp många olika aspekter inom stadsutveckling och bevarande. Den tar upp hållbar utvecklig och all text genomsyras av ekonomisk-, social- och ekologisk hållbarhet. För de allmänna intressena i staden finns det tydliga strategier där det framgår hur intressena kan bevaras eller utvecklas på bästa sätt.

I översiktsplanen framgår det att ”det som byggs ska ha ett varierat formspråk” / ”vid nybyggnation ska mångfald och variation i stadsbilden eftersträvas”. Nämnden bedömer att det är svårt att utläsa vad som menas med dessa begrepp. Beroende på var i staden man ska bygga finns olika saker att ta hänsyn till både i skala och estetik. Ibland är variation bra, ibland inte. Hur den nya byggnationen ska gestaltas bör istället undersökas närmare vid stadens detaljplanearbete. En skrivning om hur staden ser på arkitektur och vad den ska tillföra vore värdefullt. exempelvis:
”Det som byggs i Sundbyberg ska utföras med hög kvalitet. Fasaderna i staden utgör stadsrummets väggar. Höjd, form, färg och material påverkar stadsrummets karaktär, stadens identitet och människors upplevelser.
Bottenvåningarnas form och innehåll spelar stor roll för stadens identitet och hur den stimulerar till mänskliga möten. Eftersom utformningen är avgörande för vilket liv som kan utspelas i staden måste arkitekturen vara av hög kvalitet.”

För att översiktsplanen ska bli ett levande dokument som används i stadens alla nämnder anser byggnads- och tillståndsnämnden att det bör finns en funktion som säkerställer och följer upp hur arbetet efter översiktsplanens intention följs.

Stadsledningskontorets svar
I utställningsförslaget har skrivningarna gällande hur staden ser på arkitektur och vad den ska tillföra utvecklats utifrån nämndens kommentarer. Avsnittet om översiktsplanens genomförande har efter samrådsskedet utvecklats i utställningsförslaget.

Näringslivsavdelningen
Näringsliv och destinationsavdelningen anser att den nya översiktsplanen för Sundbyberg stad är ett väl genomarbetat dokument som fångar upp många olika aspekter och som ger goda förutsättningar för en långsiktig och hållbar utveckling för staden. Både näringslivschef och destinationschef har ingått i referensgrupper under ärendets beredning och därmed har näringslivs- och destinationsfrågor redan aktualiserats i förslaget till ny översiktsplan.

Näringsliv och destinationsavdelningen vill ändå betona vikten av att ytor behöver säkerställas och avsättas för arbetsplatser för att få till den hållbara stad som översiktsplanen har som mål. Näringsliv och destinationsavdelningen har utöver detta inga synpunkter eller förslag till tillägg.

Stadsledningskontorets svar
Synpunkterna bedöms inte medföra justeringar i förslaget.

Sundbybergs stadshus AB
Sundbybergs stadshus samtliga bolag har tagit del av remissunderlaget. Av Fastighets AB Förvaltarens beslut framgår att fastighetsutvecklingschefen har deltagit som bolagets representant i processen under framtagande av översiktsplanen. Förvaltaren har inga övriga synpunkter att lämna och avser att fördjupa planeringen utifrån ÖP 2030 främst i och med den strategiska planeringen i affärsplaneprocessen för kommande år samt arbetet med Fastighetsutvecklingsplanen.

Sundbyberg Avfall & Vatten AB har lämnat ett antal synpunkter som biläggs i sin helhet. Även Lokalfastigheter i Sundbyberg AB:s och Sundbybergs stadsnätsbolag AB:s synpunkter biläggs i sin helhet.

Utöver övriga bolags synpunkter finns några ytterligare delar som skulle tjäna på att utvecklas. På sidan 37 och 38 under kapitlet ”Sundbybergs markanvändning” beskrivs utvecklingsområden i Sundbyberg. Detta avsnitt bör på ett bättre sätt knyta

an till de stadsutvecklingsprojekt som pågår inom Hallonbergen, Ör och Rissne. Det kan handla om att ange att särskilda kvalitetsprogram har arbetats fram för respektive område och att dessa ligger till grund för den utveckling som önskas i nämnda områden.

På sidan 26 beskrivs hur cykel- och gångstråk ska tydliggöras. ”Cykel- och gångstråk ska tydliggöras i nord-sydlig riktning i syfte att binda samman stadsdelarna och motverka barriäreffekter, vilket också innebär komplement till befintliga öst-västliga stråk.” Stycket skulle kunna tydliggöras ytterligare om väderstrecken kopplas till stadsdelar och/eller en karta i anslutning till avsnittet.

Därutöver vore det önskvärt med ett förtydligande av definitionen social hållbarhet (s.15). Definitionen skulle med fördel kunna knyta an till exempelvis regeringens styrdokument ”Sverige och Agenda 2030”, I Sundbybergs stads sociala bokslut för 2016 refereras bland annat till FN:s globala hållbarhetsmål i Agenda 2030. Definitionen av social hållbarhet i översiktsplanen skulle med fördel kunna knyta an till samma styrdokument.

Vidare skulle dokumentet tjäna på en mer enhetlig språklig utformning.

Stadsledningskontorets svar
Stadsledningskontoret noterar synpunkten om att kapitlet ”Sundbybergs markanvändning” kan knytas ihop med de stadsutvecklingsprojekt som pågår inom Hallonbergen, Ör och Rissne genom att i texten hänvisa till särskilda kvalitetsprogram. Mot bakgrund av att planer och program kontinuerligt tillkommer och ses över väljer stadsledningskontoret i detta fall att inte hänvisa till specifika dokument, då det riskerar att göra planens texter inaktuella över tid.

I det förslag till Mobilitetsprogram som finns framtaget finns strategier för utbyggnaden av stadens gång- och cykelstråk. Mobilitetsprogrammet kommer, när det är antaget att komplettera översiktsplanen.

Stadsledningskontoret noterar synpunkten gällande definitionen av social hållbarhet. I utställningsversionen har definitionen knutits till Agenda 2030.

Efter samrådsskedet har dokumentet genomgått ytterligare korrekturläsningar för en mer enhetlig språklig utformning.

Sundbyberg Avfall & Vatten AB
Sundbyberg Avfall & Vatten AB vill förtydliga att på samtliga ställen där bolaget omnämns bör bolagsnamnet skrivas som Sundbybergs Avfall & Vatten AB. Sundbybergs Avfall & Vatten AB anser att förslaget är väl genomarbetat i avsnitten som rör avfallshantering. Avfallsingenjör har deltagit i framtagandet av avsnittet och har fått komma med synpunkter. Det är positivt att översiktsplanen lyfter fram att avfallshanteringen ska ses som en del av infrastrukturen och finnas med i ett tidigt skede vid planering och utformning av nya områden. Avfallshanteringen ska ske med bästa möjliga resursutnyttjande och minsta möjliga miljöpåverkan.

Bolaget vill även göra medskicket att den sista meningen i stycket ” Effektiv och hållbar avfallshantering” kan tas bort. Antalet mobila och stationära sopsugar i staden förändras kontinuerligt i och med att staden växer och behöver därför inte stå med i denna text.

Dagvattenfrågan kommer att vara en viktig del i stadens tillväxt som sker genom förtätning i befintliga stadsdelar och av exploatering av de nya. Att säkerställa hållbara lösningar för dagvattenhanteringen kan kräva stora investeringar från alla parter - från fastighetsägare till staden i sin helhet. Det är positivt att

översiktsplanen lyfter fram dagvatten som en integrerad del i stadsmiljön och att den även framhåller trädgårdar och kvartersmark som viktiga delar för stadens grönstruktur. Markanvändningskartan på sid. 42 känns väldigt grov. Det finns väldigt stora förändringsområden men det framgår inte vilka olika typer av förändringar som ska ske. Sundbyberg Avfall & Vatten AB saknar förändringsområden för dagvattenhanteringen. Framförallt området kring Råstabäcken från Rissne bort över Råsta Gärde där det planeras för större åtgärder bland annat dagvattendammar. Även i bilagan där det finns text om att stadens blågröna band ska stärkas och utvecklas får Råstabäcken väldigt lite utrymme. För att staden ska kunna fortsätta den höga exploateringen och förtätningen och samtidigt minska sårbarheten från kommande klimatförändringar och kunna genomföra åtgärder utifrån de krav på dagvattenrening som lagstiftarna ställer på staden behöver mer fokus läggas på hanteringen av dagvattnet. Detta bör tydliggöras i ÖP 2030.

Stadsledningskontorets svar
Utställningsförslaget har justerats med avseende på den korrekta benämningen på bolaget – Sundbyberg Avfall & Vatten AB. Texten i stycket "Effektiv och hållbar avfallshantering" har justerats i enlighet med synpunkterna. Översiktsplanen har kompletterats med en karta med fokus på dagvattenhantering för att tydliggöra vilka områden i staden som måste reserveras för fördröjning och rening av dagvatten. Markanvändningskartans teckenförklaring är i utställningshandlingen justerad med en kategori för Utvecklingsområden. Kapitlet Sundbybergs markanvändning innehåller förutom kartan texter som förklarar vilken typ av utveckling som planeras i olika delar av staden.

Sundbybergs stadsnät
Sundbybergs stadsnät framför att dokumentet generellt upplevs professionellt, modernt och lättläst. Sundbybergs stadsnät framför ett antal förslag på korrigeringar i samrådshandlingen vad gäller rubriksättning, formspråk och begrepp. Vidare framför Sundbybergs stadsnät att avsnittet om Sundbybergs historia kan kompletteras med beskrivningar av utvecklingen av betydelsefulla tekniska försörjningssystem såsom t.ex. fjärrvärme, sopsug, tillgång till kabel-tv och den digitala infrastrukturen. Vidare föreslår Sundbybergs stadsnät att avsnittet om Sundbyberg idag kan kompletteras med beskrivningar av betydelsefulla tekniska försörjningssystem såsom t.ex. fjärrvärme, sopsug, tillgång till kabel-tv och den digitala infrastrukturen.

Stadsledningskontorets svar
Utställningsförslaget har justerats utifrån de synpunkter som Sundbybergs stadsnät framfört vad gäller rubriksättning, formspråk och begrepp. I avsnittet Allmänna intressen beskrivs planeringsförutsättningarna med avseende på de tekniska försörjningssystemen. Däremot innehåller översiktsplanen ingen redogörelse för hur utvecklingen av de tekniska försörjningssystemen har sett ut. En sådan redogörelse har inte ansetts nödvändig i översiktsplanen då planeringen utgår från dagens förutsättningar. Stadsledningskontoret har valt att inte komplettera utställningshandlingen med en beskrivning av de tekniska försörjningssystemens utveckling i avsnittet som beskriver dagens Sundbyberg. En sådan redogörelse har inte ansetts nödvändig i översiktsplanen. Den föreslagna kompletteringen gällande andelen bredbandsanslutna hushåll har lagts in i texten i avsnittet om digital infrastruktur i kapitel 6.

Lokalfastigheter i Sundbyberg AB
Lokalfastigheter i Sundbyberg AB anser att stadens tydliga mål om ett fortsatt kraftigt ökat bostadsbyggande är en nödvändighet för en positiv utveckling i vår

region. Lokalfastigheter har valt att yttra sig i de delar som avser strategier för lokalförsörjning av samhällsnyttiga fastigheter där bolaget har en avgörande roll. Bolaget vill särskilt framhålla vad som sägs på sid. 28 i översiktsplanen avseende ytor för stadens servicefunktioner. Lokalfastigheter ser ett värde i att lyfta behovet av samhällsnyttiga fastigheter i ett tidigt skede och att behovet bör ingå i stadens fysiska planering. Former och struktur för denna process behöver tydliggöras när översiktsplanen ska omsättas i verkligheten, där övergripande behovsplanering ska omsättas i detaljplaner och synkroniseras med kommunkoncernens investeringsprogram.
I detta sammanhang efterlyser Lokalfastigheter också en diskussion kring hur staden tänker arbeta med avvägning mellan olika intressen och vilka konsekvenser olika avvägningar får. Lokalfastigheter anser att staden i denna avvägning bör prioritera stadsutvecklingsområdena.

Lokalfastigheter i Sundbyberg AB anser att mellankommunal samordning samt hur stadens bebyggelseutveckling förhåller sig till grannkommunernas inte är tillräckligt belyst i underlaget eftersom detta påverkar lokalförsörjning av samhällsnyttiga verksamheter. Hur staden ska verka för ökad samordning och att hushålla med markutrymme bör således framgå av översiktsplanen.

Lokalfastigheter bedömer slutligen att underlaget ger en god vägledning när det gäller allmänna intressen såsom barnperspektivet, grönstruktur, kulturmiljövärden och miljöhänsyn. Dessa frågor är komplicerade att hantera särskilt mot bakgrund av att vi bygger en allt tätare stad.

Stadsledningskontorets svar
Avsnittet om översiktsplanens genomförande har efter samrådsskedet utvecklats i utställningsförslaget. Stadsledningskontoret anser att målbilder och strategier, tillsammans med markanvändningskartan, utgör den avvägning mellan olika intressen som Lokalfastigheter efterlyser. Stadsledningskontoret instämmer med att samplanering med grannkommuner är eftersträvansvärt. Formen för detta är däremot inget som kan regleras i översiktsplanen. Hållbarhetsbedömningens slutsatser och rekommendationer har efter samrådsskedet arbetas in i utställningsförslaget.

Föreningar/intresseorganisationer

Sundbybergs stads pensionärsråd
Pensionärsrådet ställer sig frågande till att det tycks vara ett mål att Sundbybergs stad ska ha uppemot 80 000 invånare år 2030 och ifrågasätter önskvärdheten i detta. Den snabba expansionstakten gör det svårt att upprätthålla en fungerande service som hänger med i samma takt som befolkningsökningen. Pensionärsrådet vill peka på vikten av att bygga anpassade bostäder för äldre i samtliga stadsdelar, såväl trygghetsbostäder som äldreboenden. Pensionärsrådet vill också framföra vikten av att ta hänsyn till äldre när det gäller trafik, framkomlighet och stadsmiljö, där sådant som ledstänger och bänkar underlättar för äldre med nedsatta funktioner.
I övrigt har Pensionärsrådet inga synpunkter på förslaget till översiktsplan för Sundbybergs stad.

Stadsledningskontorets svar
Staden har i och med den av kommunfullmäktige antagna Vision 2030 en uttalad vilja att växa. Sundbyberg bidrar till regionens utveckling och med bostadsbyggande, samtidigt som staden vill växa hållbart. Sundbybergs stad har en fortsatt ambition av att upprätthålla en samhällsservice av god kvalitet. Att Sundbyberg beräknas växa med upp emot 80 000 invånare är prognos som är

beroende av flera faktorer, exempelvis konjunkturläge, flyttmönster och bostadsmarknadens utveckling.

I utställningshandlingen har strategin på sidan 26 justerats till följande: "Olika upplåtelseformer och bostadsstorlekar är viktiga för en bra blandning, inte minst utifrån ett socialt perspektiv. Bostadsrätter, hyresrätter och ägarbostäder av varierade storlekar samt ungdoms- och studentbostäder ska skapas i alla de stadsdelar som exploateras. Vid upprättandet av nya bostäder är det viktigt att även möjliggöra så att äldre och personer med funktionsnedsättning kan bo där. "

I utställningshandlingen har begreppet "universell utformning" integrerats för att förtydliga tillgänglighetsperspektivet i översiktsplanen Definitionen av universell utformning innebär att samhället utformas med en medvetenhet om den variation som återfinns i befolkningen och möjliggör att personer med funktionsnedsättning får möjlighet att verka i vardagen på samma villkor som människor utan funktionsnedsättning (Prop. 2016/17:188).

Dhr Sundbybergsavdelningen
Dhr Sundbybergsavdelningen betonar vikten av att staden är fysisk tillgänglig för alla oavsett funktionsförmåga, att alla ska kunna röra sig fritt utan hinder, och att det är en förutsättning för full delaktighet i staden. Dhr Sundbybergsavdelningen betonar betydelsen av att arbeta med universell utformning i det fortsatta arbetet i staden, och detta ska stå i översiktsplanen.

Stadsledningskontorets svar
I utställningshandlingen har begreppet "universell utformning" integrerats, ex. på sida 27.

Funktionshindersrådet
Funktionshindersrådet noterar att översiktsplanen har med fysisk tillgänglighet i ordlistan men att tillgängligheten knappt nämns i den löpande texten i samrådsförslaget. Rådet föreslår att begreppet universell utformning ska genomsyra hela dokumentet, vilket täcker in flera aspekter och inte bara den fysiska tillgängligheten.

Tillgänglighet för alla är något som funktionshindersrådet vill lyfta fram. Anpassade utemiljöer och olika upplåtelseformer av bostadsstorlekar, hyresrätter och bostadsrätter skapar en mer hållbar stadsutveckling som inbjuder till mångfald. I hållbarhetsbedömningen påpekas att framkomligheten måste säkerställas vid alla byggprocesser i staden. Detta håller rådet med om och det kan förstärkas och lyftas fram ännu mer i samrådsförslaget. Bilderna i samrådsförslaget bör visa på den mångfald och tillgänglighet som finns i staden. Exempelvis kan man byta ut en bild på en trappa och istället lägga till en bild där en rullstol åker på en ramp. Genom förstärkning av vissa punkter i samrådsförslaget, exempelvis genom att lägga till en hand eller annan form som symbol, förtydligas den universella utformningen i översiktsplanen och man får en mer överskådlig bild av hur staden arbetar med frågan. Rådet lyfter även fram följande punkter;

- Lekplatser och skolgårdar bör ha en universell utformning där det finns något för alla barn att leka med.
- Parkeringsplatser i gatunivå vid centrala platser behövs för att säkerställa framkomligheten hos de grupper som inte har möjlighet att kunna välja kollektivtrafiken.
- Om samrådsförslaget lyfter fram att ungdoms- och studentbostäder ska vara en del av upplåtelseformen i staden bör man också förtydliga att det ska finnas bostäder som är tillgänglighetsanpassade.

- När man talar om en varierande arkitektur i staden så bör man också tänka på att den ska vara universellt utformad.

Gällande utformningen av samrådsförslaget vill rådet även lyfta fram vissa saker som kan förbättras och förtydligas när det gäller att tillgängliggöra materialet för alla;

- På sida 56 i samrådsförslaget är plupparna på kartan i olika storlekar men samma färg. Här skulle man kunna använda sig av flera färger eller former för tydlighetens skull.
- Text som står i färg på en färgad bakgrund eller på en karta blir inte tydligt för de som har en synnedsättning.
- Storleken på texten bör kunna anpassas så att fler kan ta del av materialet.

Stadsledningskontorets svar
I utställningshandlingen har begreppet "universell utformning" integrerats, ex. på sida 27.

I utställningshandlingen har strategin på sidan 26 justerats till följande: "Olika upplåtelseformer och bostadsstorlekar är viktiga för en bra blandning, inte minst utifrån ett socialt perspektiv. Bostadsrätter, hyresrätter och ägarbostäder av varierade storlekar samt ungdoms- och studentbostäder ska skapas i alla de stadsdelar som exploateras. Vid upprättandet av nya bostäder är det viktigt att även möjliggöra så att äldre och personer med funktionsnedsättning kan bo där. "

Staden arbetar kontinuerligt och långsiktigt med tillgänglighetsfrågor. Tillgänglighetsaspekter beaktas i många olika skeden, såsom vid bygglovshantering, framtagande av trafikanordningsplaner och planering och utformning av stadens gång- och cykelnät. I det förslag till Mobilitetsprogram som finns framtaget finns bland annat strategier för utvecklingen av stadens gång- och cykelnät och i stadens tekniska handbok finns anvisningar för hur kvaliteten på den allmänna platsmarken i Sundbybergs stad ska säkerställas, bland annat utifrån ett tillgänglighetsperspektiv.

Utformningen av utställningshandlingen har bearbetats i syfte att tillgängliggöra materialet för alla, kartan på sida 56 har till exempel uppdaterats i enlighet med Funktionshindersrådets rekommendationer.

Hyresgästföreningen i Sundbyberg
Hyresgästföreningen i Sundbyberg framför att samrådshandlingen är ett gediget dokument med ett lättillgängligt och attraktivt innehåll. De sympatiska skrivningarna om;

- En sammanhållen stad som blir en stad för alla oavsett individens olika förutsättningar
- Att värna grönska och miljö
- Tankarna om den smarta och hållbara staden och ett levande stadsrum med god balans mellan bostäder, service och arbetsplatser i stadsdelarna

är skrivningar som i allt väsentligt korresponderar med Hyresgästföreningens uppfattning.

Hyresgästföreningen ser det dock som en utmaning för framtiden att realisera "ramarna" i översiktsplanen. Hyresgästföreningen saknar en plan för uppföljning av målbilder och strategier i översiktsplanen. Av en sådan plan bör ansvarsfördelning framgå, vad som bör uppnås vid en viss tidpunkt, avvikelser och orsak. Hyresgästföreningen menar även att det, för översiktsplanens efterlevnad, är viktigt

att nå konsensus över blockgränserna för alla Sundbybergsbors bästa nu och framtiden.

Hyresgästföreningen framför att kommunen, i syfte att uppnå en jämnare fördelning mellan hyresrätter och bostadsrätter, företrädesvis bör besluta om byggnadstillstånd för byggande av bostadsrätter i de stadsdelar där underskott av sådana råder och vice versa. Hyresgästföreningen framför att det inte är en god lösning av bostadsförsörjningen att omvandla relativt billiga hyresrätter till bostadsrätter och bygga nya hyresrätter som i många fall betingar högre hyra än bostadsrätter i motsvarande storlek och standard. Hyresgästföreningen undrar hur stadens plan för bostadsförsörjningen fram till år 2030 ser ut. Hyresgästföreningen framför att visionens skrivningar om att staden skall ha plats för alla oavsett livsstil eller förutsättningar är starkt förpliktigande för staden att efterfölja i planeringen av bostadsförsörjningen. Hyresgästföreningen framför att staden med blandade upplåtelseformer kan uppnå naturliga mötesplatser (sid 54) och öka förståelsen för olikheter människor emellan. Under rubriken Trygghet (sid 47) vill hyresgästföreningen tillägga att tillgång till bostäder till rimliga hyror och blandad upplåtelseform i de olika stadsdelarna bidrar till trygghet.
Hyresgästföreningen instämmer med översiktsplanens skrivningar angående grönska och vatten. Tillgång och god tillgänglighet till detta är viktigt för folkhälsan, bidrar till trivsel, samliv och möten. Hyresgästföreningen vill också framföra att markområdet bakom Ekbackens äldreboenden som upptas av en backe med stort, fint äldre ekbestånd är värt att bevara som ett obebyggt grönområde. Hyresgästföreningen instämmer i strävan att Sundbyberg skall vara en attraktiv etableringsort för företag. Vidare instämmer hyresgästföreningen i behovet av att minska biltrafiken i staden genom att säkerställa framkomliga stråk för gångtrafikanter, säkra cykelvägar och att säkra de goda förutsättningarna att förflytta sig med kollektivtrafiken. Viktigt är också att finna lösningar för att minska varuleveranser som ofta sker med tunga lastbilar i miljöer där barn rör sig.

Stadsledningskontorets svar
Avsnittet om översiktsplanens genomförande har efter samrådsskedet utvecklats i utställningsförslaget.

Stadens plan för bostadsförsörjning redovisas i stadens riktlinjer för bostadsförsörjning som utgör ett komplement till översiktsplanen. Riktlinjerna belyser hur bostadssituationen i staden ser ut idag, men också hur staden avser att ta sig an denna fråga under kommande år.

Staden ser Ekbackens värde för den biologiska mångfalden och för grönstrukturen. Att Ekbacken ingår i ett förändringsområde innebär inte att hela Ekbacken är aktuellt för bebyggelse. Omfattningen av och vilken typ av förändring som kan bli aktuell i framtiden får prövas i respektive detaljplaneskede.

Lilla Ursviks Byalag
Lilla Ursviks Byalag påtalar vikten av att Ursvik – Kymlingsskogen bevaras grön för att kunna användas av det rörliga friluftslivet i norra Storstockholm. Lilla Ursviks Byalag framför att Igelbäckens naturreservat behöver utvecklas i samarbete med Solna stad för att säkerställa naturvärden. En friluftsplan som styr upp hur området ska utvecklas och användas i framtiden välkomnas. Byalaget framför att det, med en växande befolkning i skogens omedelbara närhet, krävs skyddsåtgärder och ett regelverk för hur området ska användas och utvecklas.

Föreningen påpekar även vikten att anlägga fler ”entréer” till området. Föreningen önskar mer information om hur kommunen tänker förebygga brottslighet i Ursvik då tillgängligheten till området ökar. Föreningen skulle gärna se att en närpolis förläggs i området.

Lilla Ursviks Byalag framför också att det är viktigt att utveckla området så att de som vill använda området upplever att de får avkoppling och motion. Byalaget ser gärna att ett äldreboenden knyts till Ursvik så att viss service kan delas mellan äldreboenden och t.ex. skola, samt för att möjliggöra att nuvarande Ursviksbor kan stanna i området även när de inte längre kan/vill bo kvar i sina hus.
Lilla Ursviks Byalag ser gärna att ett friluftsråd bildas med medverkan från alla intressenter (byalaget). Vidare framför föreningen en önskan om att införa regelbunden städning av området med ersättning till de föreningar som vill delta i arbetet.

Vidare uttrycker föreningen en önskan att skapa möjlighet för lokaler i Lilla Ursviks närhet som boende i området kan hyra för barnkalas, möten, fester och andra fritidsändamål. Föreningen önskar att kommunen ser på Ursvik utifrån ett barnperspektiv och planerar för mer idrottsanläggningar såsom ishall och fotbollsplan i Milot. Vidare ser byalaget gärna att bibliotek, fritidsgårdar och andra fritids-och kulturfrämjande anläggningar förläggs till området.
Byalaget framför att Enköpingsvägen behöver smalas av med t.ex. rondeller, gång och cykelbana samt att hastigheten på vägen sänks till 50km/h.
Byalaget önskar få mer information om vad som händer med återvinningscentalen i Kymlinge. Föreningen påtalar att det nuvarande förslaget att förlägga återvinningscentralen i Rissne inte är den bästa om Solna och Sundbyberg ska dela återvinningscentral. Byalaget ser gärna att återvinningscentralen förläggs närmare Solna/Sundbybergs kommungräns för att minimera genomfartstrafik. Byalaget önskar även att kommunen ser över möjligheten att ha en separat anläggning för trädgårdsavfall/kompostering förlagd i närheten av villaområdena. Vidare ser byalaget gärna att konceptet ”återbruk” införs på återvinningscentraler för att minska svinnet och för att fungerande saker ska kunna återanvändas av kommuninvånarna.

Stadsledningskontorets svar
Stadsledningskontoret instämmer i att det är viktigt att utveckla stadens olika grönområden för att säkerhetsställa naturvärden och uppmuntra till ökad fysisk aktivitet, både organiserade och spontana aktiviteter. I förslaget till översiktsplan under avsnittet Grönska och vatten nämns att Igelbäckens reservat och andra grönområden i staden ska fortsätta att utvecklas och göras mer tillgängliga.

Stadsledningskontoret vidarebefordrar Sundbybergs IK:s synpunkter till kultur- och fritidsnämnden och till stadsmiljö- och tekniska nämnden för kännedom i deras fortsatta arbete med att utveckla Ursviks motionsområde och Igelbäckens reservat.

Hela Ursvik växer i snabb takt och planering av lokal service pågår. Kultur- och fritidsnämnden kommer att finnas med i detta arbete för att undersöka möjligheterna att skapa platser för kultur- och fritidsaktiviteter i området. Vikten av att se säkra platser för kultur, fritid och rekreation i ett tidigt skede av planeringen lyfts fram, både som en strategi under avsnittet Plats för alla samt i avsnittet Kultur och fritid, i förslaget till översiktsplan.

Detaljplanen för en returpark med återbruksverksamhet inom fastigheten Ställningsmakaren i Rissne har överklagats till kommunen. Överklagandet tillsammans med övriga handlingar i

ärendet har skickats till Mark- och miljödomstolen som kommer att pröva målet enligt Plan- och bygglagen (2010:900). Domstolen tar också ställning till om den som överklagar har rätt att överklaga. Detaljplanen vinner laga kraft först när möjligheterna att överklaga är uttömda och ärendet är avgjort.

Övriga inlägg välkomnas som påminnelse om de fördjupade perspektiv som behöver beaktas i de fortsatta skedena av planarbetet.

Sundbybergs IK orientering
Sundbybergs IK orientering framför att Kymlingeskogen måste bevaras grön för att användas av friluftslivet i Stockholm. Igelbäckens naturreservat behöver utvecklas i samarbete med Solna stad för att säkerställa naturvärden. En friluftsplan som styr upp hur området ska utvecklas och användas i framtiden välkomnas. Sundbybergs IK orientering framför att det, med en växande befolkning i skogens omedelbara närhet, krävs skyddsåtgärder och ett regelverk för hur området ska användas och utvecklas.
Sundbybergs IK lyfter även fram ett antal förslag på förbättringsåtgärder för området:

- Bibehålla grönområdets totala yta, för att inte tappa i kvalitet och att minska slitage m.m.
- Anlägga ett nytt elljusspår utformat för skidåkning.
- Göra om det befintliga 2,5 km spåret till ett promenad- och joggingspår. Komplettera spåret med en asfalterad slinga för rullskidåkning, rullstol och inlines.
- Sundbybergs IK orientering tror att det är bra att separera olika intressegrupper så mycket som möjligt. Det blir då tydligare VAD som ska ske VAR.
- Flytta motionsgården till Miloområdet. Sundbybergs IK tror att man kan skapa ett ”idrottskluster” med lokaler för olika ”mindre” idrotter i samma fastighet med omklädningsmöjligheter, typ en motionsgård som samlingspunkt.
- Anlägga en motionsstation (start- och mål) vid ängarna vid Miloområdet.
- Anlägga fler ”entréer” till området
- Starta ett friluftsråd med medverkan från alla intressenter till området. Syftet med rådet skulle vara att jobba med att förbättra området och komma överens om hur man utnyttjar det som bäst.
- Utse en friluftssamordnare (med ett starkt mandat att fatta beslut)
- Inför regelbunden städning av området. Med ersättning till de föreningar som vill delta i arbetet.

Stadsledningskontorets svar
Stadsledningskontoret instämmer i att det är viktigt att utveckla stadens olika grönområden för att säkerhetsställa naturvärden och uppmuntra till ökad fysisk aktivitet, både i form av organiserade och spontana aktiviteter. I förslaget till översiktsplan under avsnittet Grönska och vatten nämns att Igelbäckens reservat och andra grönområden i staden ska fortsätta utvecklas och göras mer tillgängliga. Stadsledningskontoret vidarebefordrar Sundbybergs IK:s synpunkter för kännedom till kultur- och fritidsnämnden och till stadsmiljö- och tekniska nämnden för kännedom i deras fortsatta arbete med att utveckla Ursviks motionsområde och Igelbäckens reservat.

Nätverk Ör
Nätverk Ör framför att remisstiden för inlämning av synpunkter på översiktsplanen bör förlängas. Enligt nätverket bidrar informationsmöten i maj samt deadline för synpunkter den 31/8 till ett minskat engagemang från medborgarna eftersom många är bortresta sommartid, har semester etc.
Nätverket framför även att det är märkligt att bjuda in till diskussion om översiktsplanen på Sundbybergs kräftskiva den 31/8, samma datum som satts som slutdatum för att skicka in synpunkter. Nätverk Ör efterfrågar att ett tydligt utannonserat informationsmöte hålls så snart som möjligt i Örskolan eller annan lokal samt att remisstiden förlängs till september/oktober. Nätverket anser att översiktsplanen varit svårtillgänglig under samrådet. Planen upplevdes som mycket svårläst på dator.

Nätverket efterfrågar en bakgrund till varför Sundbyberg beräknas växa till att bli upp emot 80 000 invånare år 2030. Nätverket framför att Sundbyberg redan är den mest tätbefolkade staden i Sverige. Mot bakgrund av den kraftiga befolkningstillväxten undrar Nätverket Ör hur grönområden och mötesplatser ska bibehållas och utvecklas, samt hur behovet av förskolor, skolor och boende för äldre, grönområden och rekreation ska tillgodoses.

Nätverket Ör vänder sig emot att ”Sundbyberg växer” för att det byggs fler lägenheter. Enligt nätverket blir resultatet istället att utrymmet för var och en minskar och att slitaget ökar på de grönområden som ännu finns. Det blir fler som ska turas om att använda de idrottsplatser, fotbollsplaner, gym osv som finns. Nätverket Ör framför att det känns omöjligt att staden ska kunna bevara sin karaktär av ”småstad i storstad” om det ska byggas så mycket.

Nätverket Ör undrar hur den lite äldre befolkningen ta sig fram i staden när cykel och gångtrafik är de mest prioriterade transportlösningarna.
Nätverket framför att det inte framgår hur stor del av befolkningen som är över 65 år i översiktsplanen.

Vidare undrar Nätverket Ör hur ytor för parker och grönområden skall skapas i samband med Sundbybergs stadsutveckling och bostadsbyggande. Nätverket undrar vilka nya parker och grönområden som planeras i Ör. Vidare undrar nätverket varför inte Norra Råstabäcken finns med i listan över vattendrag i staden.

I översiktsplanen framgår att allt som byggs i staden skall tillföra värden, både estetiskt och platsen. Nätverket Ör har tidigare framfört att t.ex. Förvaltarens förslag till byggnation i Klockstapelskogen inte tillför något estetiskt värde, vare sig byggnaderna i sig själva eller till platsens övriga bebyggelse från 1960-talet. Nätverket betonar att det inte enbart ska vara kommunen och arkitekter som ska avgöra vad som är estetiskt korrekt, utan även de boende.

Nätverket efterfrågar en utförligare beskrivning av den sociala hållbarhetsdimensionen och undrar om invånare har tillfrågats vad de önskar på ett språk som alla kan förstå.

Nätverket Ör framför att det i översiktsplanen anges att cirka 5 000 nya bostäder ska tillkomma i Ör och Hallonbergen. Nätverket påpekar att av en sammanräkning av existerande planer framgår att lite drygt 2 000 bostäder finns planerade.

Nätverket Ör framför att Parklek Parlament engagerade många boende och att de planer som nu finns för området inte stämmer överens med de slutsatser som invånarna kom fram till. Av dialogresultatet framgick att många trivs i Ör för att det

är lugnt, grönt och nära och Nätverket Ör undrar vad som händer med lugnet när fler flyttar in.

Under Parklek parlament föreslog Nätverket Ör att logistiken på Hallonbergsplan borde göras om för förbättrad busslogistik. Nätverket saknar fortfarande återkoppling på detta förslag.

Nätverket Ör framför att det finns flera områden omkring Ör och Hallonbergen som nätverket inte anser är byggbara: Örvallen med basebollstadion, området kring Norra Råstabäcken i Ör, kilen upp mot Enköpingsvägen, Råsta Kulle, Råsta Gård, området kring Norra Råstabäcken mellan Ursviksvägen och Ulvsundavägen, samt området söder om Norra Råstabäcken mellan Ursviksvägen och Ulvsundavägen.

I Översiktsplanen nämns Råsta gärde som en viktig plats för vattenhantering och rekreation. Nätverket Ör framhåller att det i Parklek Parlament inkom medskick om att området behöver tas om hand på ett bättre sätt än idag och utvecklas till ett trevligt rekreationsområde. Nätverket framför att norra Råstabäcken är livsviktig för Råstasjön och dess vattenkvalitet.

Nätverket framhåller vikten av att bevara äldre träd i samband med nybyggnation. Staden bör spara de träd som går att spara, nya träd kan inte på många år ersätta de gamla.

Nätverket Ör undrar vem som genomfört den undersökning om resvanor som presenteras i översiktsplanen, hur den genomförts och vem som besvarat frågorna. Av statistiken i översiktsplanen får Nätverket Ör en känsla av att nästan allt resande sker inom staden. Nätverket påpekar att ett stort antal resor sker från och till Sundbyberg. Nätverket Ör anser att det saknas resonemang om själva infrastrukturen i staden, dvs. vägar och gator. Nätverket Ör saknar en beräkning/uppskattning av antalet fordon i Sundbyberg år 2030. Nätverket Ör undrar om staden planerar för en totalt fordonsfri stadsmiljö.

Stadsledningskontorets svar

Staden har arrangerat fyra öppna samrådsmöten under samrådstiden för att öppna upp till dialog och intresse för översiktsplanen. För att skapa en ytterligare plattform för dialog skapades den webbenkät som funnits tillgänglig på stadens hemsida under perioden. Tryckta versioner av planen fanns tillgängliga på stadens bibliotek och i stadshuset. I övrigt hänvisades till den digitala versionen på hemsidan. I de fall privatpersoner har efterfrågat ett tryckt exemplar samt angivit adress har staden skickat ett tryckt exemplar till personen i fråga.

Staden har i och med den av kommunfullmäktige antagna Vision 2030 en uttalad vilja att växa. Sundbyberg vill bidra till regionens utveckling och bidra med bostadsbyggande, samtidigt som staden vill växa hållbart. Sundbybergs stad har en fortsatt ambition av att upprätthålla en samhällsservice av god kvalitet. Att Sundbyberg beräknas växa med upp emot 80 000 invånare är prognos som är beroende av flera faktorer, exempelvis konjunkturläge, flyttmönster, bostadsmarknadens utveckling. Sundbybergs befolknings åldersstruktur framgår på sida 45 i översiktsplanen.

Tillgången till grönområden varierar mellan olika stadsdelar. Ör är en stadsdel med stor andel grönska inom bebyggelsen och god tillgänglighet till det stora grönområdet som bland annat inkluderar Golfängarna, Lötsjön och Råstasjön. Tanken med planarbetet i Ör är att bygga bostäder på de platser som är mest lämpade för ändamålet och att bevara och förstärka de kvaliteter som redan finns i form av exempelvis grönska. I samband med att nya bostäder byggs i Ör kommer det centrala parkområdet (Malins park) att utvecklas. De kvaliteter som finns ska

tillvaratas och nya tillföras, samtidigt som parkentréerna blir tydligare. På så sätt möjliggörs ett mer varierat användande för fler besökare.

Stadsledningskontoret instämmer i att Norra Råstabäcken är en viktig bäck och en viktig grön dalgång. Norra Råstabäcken finns omnämnd i Översiktsplanen under avsnittet Vatten och vattenkvalitet, i kapitlet Miljö, hälsa, säkerhet och klimat. Norra Råstabäcken finns också med på en karta över ekologisk status hos vattenförekomster. Eftersom Norra Råstabäcken inte är klassad som en vattenförekomst enligt EU:s vattendirektiv har den ingen statusklassning. Det är dock ett viktigt vattendrag, som påverkar nedströms liggande vattenförekomst Brunnsviken (Råstasjön är heller ingen vattenförekomst).

Alla som berörs av en detaljplan har möjlighet att påverka förslaget i planprocessen. Det finns möjlighet att påverka även det nya förslaget när det går ut på samråd. Staden bemöter alla inkomna synpunkter. I det fall staden väljer att inte beakta en synpunkt följer en motivering.

Gränsen för Lötsjön-Golfängarnas naturreservat, så som den ser ut i det förslag till naturreservat som varit ute på samråd under sommaren 2017, är ett resultat av politiska överväganden, där olika intressen har vägts mot varandra. Norra Råstabäcken och dess dalgång ingår inte i reservatet. Ett arbete pågår dock inom staden för att utveckla norra Råstabäcken och dess dalgång ur ett flödes-, renings- och rekreativt perspektiv. Norra Råstabäcken ingår i Brunnsvikens avrinningsområde och då Brunnsviken är en vattenförekomst enligt EU:s vattendirektiv arbetar de berörda kommunerna Sundbyberg, Solna och Stockholm för att ta fram ett lokalt åtgärdsprogram för avrinningsområdet.
Detaljplanen för Hallonbergen centrum kommer bland annat att behandla frågan om busslogistik. Här finns möjligheter för allmänheten att lämna synpunkter under planprocessen.

I det kommande visionssamrådet för Enköpingsvägen finns ytterligare en möjlighet att påverka utvecklingen av Råsta. Stadsledningskontoret noterar även nätverkets synpunkter angående äldre träd.

Staden arbetar kontinuerligt och långsiktigt med tillgänglighetsfrågor och tillgänglighetsaspekter. Att staden i sin planering vill prioritera gång och cykel framför bil innebär inte att bilar, och möjlighet att parkera dem, inte kommer att finnas eller vara välkomna i Sundbyberg. Denna prioritering tydliggör snarare att den nödvändiga biltrafiken ska prioriteras, såsom nyttotrafik och transporter för funktionshindrade. Enligt Sundbybergs stads policy för hållbart resande ska en prioritering ske för fotgängare, cyklister och kollektivtrafikresenärer då dessa sätt att ta sig fram är resurs- och yteffektiva. Detta är en särskilt viktig förutsättning vid planering med tanke på den stigande befolkningen. Med en sådan prioritering i planeringen förväntas antalet resor minska. Den typ av bilresor som är nödvändiga kan på så vis få förbättrad framkomlighet. Resvaneundersökningen som nämns i översiktsplanen genomfördes under våren 2016 och bestod av en enkätundersökning där respondenterna fyllde i en resdagbok för en särskilt utpekad dag. Enbart boende i Sundbyberg har deltagit i underökningen. Däremot har både respondenternas resor inom staden som utanför staden innefattats. Mer om resvaneundersökningens metod och resultat går att hitta på Sundbybergs stads hemsida om man anger "resvaneundersökning" i sökfönstret. Sundbybergs stad arbetar målstyrt vilket betyder att infrastrukturen inte ska anpassas efter en ökad mängd biltrafik - då detta med stor sannolikhet även uppmuntrar ökad biltrafik. Istället ska infrastrukturen bidra till en ökad andel fotgängare, cyklister och kollektivtrafikresenärer.

SPF och PRO

SPF och PRO framför att översiktsplanen är ett omfattande dokument vars textmassa med fördel skulle kunna komprimeras, utan att för den skull förlora faktainnehåll. Vidare framför SPF och PRO att översiktsplanen och bilagan

hållbarhetsbedömning med fördel hade kunnat ”samköras” på ett bättre sätt för att minska de två handlingarnas omfattning.

SPF och PRO frågar sig varför Sundbyberg ska växa till upp emot 80 000 invånare fram till år 2030. Vidare undrar SPF och PRO om det är realistiskt att det ska finnas plats för alla oavsett livsstil och förutsättningar när staden förtätas i allt högre grad. SPF och PRO framför att avstånden till gröna oaser och områden ökar med förtätningen.

Vidare frågar sig SPF och PRO vad som menas med skrivelsen ”Kittet som främst håller ihop Sundbyberg är de människor som bor och verkar i staden.”
I översiktsplanen framgår att bostadsrätter, hyresrätter, ägarbostäder samt ungdoms och studentbostäder ska finnas i varje stadsdel. SPF undrar hur staden ser på bostäder för äldre, pensionärer både med och utan vårdbehov samt personer med funktionsnedsättning med hänsyn till befolkningsökningen.
I översiktsplanen framgår att gående, cyklister och kollektivtrafik alltid ska prioriteras vid planering och byggnation, vilket SPF och PRO välkomnar. SPF och PRO påpekar att bilar, biltrafik och parkeringsmöjligheter inte kommer att kunna undvikas i staden och undrar hur staden ser på detta.

SPF och PRO undrar på vilket sätt barn och de äldres perspektiv samt personer med funktionsnedsättning ska utgöra viktiga utgångspunkter i planeringen.
Vidare undrar SPF och PRO vad som menas med besöksmål. SPF och PRO undrar även hur nya parker och gröna stadsrum ska skapas när staden förtätas.
SPF och PRO anser att de åtgärder som anges i översiktsplanen för att skapa trygga utemiljöer är bra. Dock framför SPF och PRO att det behövs åtgärder för att erhålla ”välskötta utemiljöer”.

I översiktsplanen framgår att idrott/motionsutövande ska vara närliggande och tillgängligt. SPF och PRO undrar hur staden ser på detta i samband med den kommande planeringen.

SPF och PRO påpekar att de gröna och blå strukturer som finns i staden är mycket viktiga för stadens invånare och att dessa måste finnas kvar. I samband med stadens tillväxt ser SPF och PRO en risk att dessa områden kommer att bli mindre och undrar om en sådan risk föreligger.

I översiktsplanen framgår att kapaciteten för biltrafik kommer att minska i staden. SPF och PRO undrar om staden har tänkt att informera invånare om att möjligheterna till att använda bilen som färdmedel kommer att begränsas.
SPF och PRO framför att det är viktigt att minimera buller i staden. SPF och PRO framför att det är viktigt att värden för bullernivåer finns med vid tecknande av ”byggavtal” eller motsvarande och undrar om detta är fallet.
SPF och PRO undrar på vilket staden följer upp radonvärden som överstiger gällande riktvärden. SPF och PRO framför att förutsättningarna för en ökad dagvattenvolym kommer att öka när staden förtätas. SPF och PRO undrar om den dagvattenpolicy som Sundbybergs stad har är tillräcklig för att hantera den ökade volymen.
SPF och PRO konstaterar att vattenkvaliteten i de flesta sjöar och vattendrag inte har god status och framför att det är positivt att flera kommuner samarbetar för att förbättra vattenkvaliteten.

I hållbarhetsbedömningen framgår att förtätning av staden ger goda förutsättningar att röra sig mellan bostad, arbete och vardagsservice. SPF och PRO påpekar att 80 % av stadens befolkning arbetar utanför stadens gränser.
Idag är det vanligt att man promenerar till olika instanser och samtidigt får lite motion. SPF och PRO undrar vad som sker när staden förtätas.

SPF och PRO undrar vilken flexibilitet Sundbybergs stad har gällande bostadsbyggandet då bostadssituationen nu och i framtiden kommer att vara avhängigt befolkningsutvecklingen och inflyttning/avflyttning. Vidare undrar SPF och PRO om det går att minska processtiden från planering till byggstart. SPF och PRO undrar hur Sundbybergs stads visions kärnvärden kan uppnås med en kraftig befolkningsökning som medför ökad trängsel, försvårad framkomlighet, ständiga byggnationer med avstängningar och omdirigerande, ökade luftföroreningar och högre buller.

Stadsledningskontorets svar
Hållbarhetsbedömningens slutsatser och rekommendationer har efter samrådsskedet arbetats in i utställningsförslaget.

Att Sundbyberg beräknas växa med upp emot 80 000 invånare är en prognos som är beroende av flera faktorer, exempelvis konjunkturläge, flyttmönster, bostadsmarknadens utveckling. Staden har i och med den av kommunfullmäktige antagna Vision 2030 en uttalad vilja att växa. Sundbyberg bidrar till regionens utveckling och med bostadsbyggande, samtidigt som staden vill växa hållbart. Sundbybergs stad har en fortsatt ambition av att upprätthålla en samhällsservice av god kvalitet.

Skrivelsen "Kittet som främst håller ihop Sundbyberg är de människor som bor och verkar i staden" framgår i målbildstexten "En stad för alla". Här beskrivs att Sundbyberg ska bli en stad för alla människor oavsett deras förutsättningar, där ingen del av staden lämnas utanför när staden växer.

Stadens plan för bostadsförsörjning redovisas i stadens riktlinjer för bostadsförsörjning som utgör ett komplement till översiktsplanen. Riktlinjerna belyser hur bostadssituationen i staden ser ut idag, men också hur staden avser att ta sig an denna fråga under kommande år.

På vilket sätt barn och de äldres perspektiv samt personer med funktionsnedsättning ska utgöra viktiga utgångspunkter i planeringen beskrivs under målbilden Plats för alla med tillhörande strategier.
Exempel på besöksmål beskrivs under avsnittet som handlar om stadens näringsliv och destinationsarbete, se sid. 52.

Staden arbetar kontinuerligt och långsiktigt med tillgänglighetsfrågor och tillgänglighetsaspekter. Att staden i sin planering vill prioritera gång och cykel framför bil innebär inte att bilar, och möjlighet att parkera dem, inte kommer att finnas eller vara välkomna i Sundbyberg. Denna prioritering tydliggör snarare att den nödvändiga biltrafiken ska prioriteras, såsom nyttotrafik och transporter för funktionshindrade.

Förtätning innebär inte större avstånd till grönområden, tvärtom kan en tätare stad ge fler personer möjlighet att besöka stadsdelens parker. Ett större befolkningsunderlag ger också förutsättningar att utveckla grönområden genom nya upplevelsevärden, fler funktioner, högre skötselnivå, ökad trygghet och bättre fysisk tillgänglighet. I nya stadsbyggnadsprojekt som västra Ursvik planeras nya parker och gröna stadsrum, och naturmark utvecklas för att erbjuda både naturupplevelser och exempelvis odling, lek och tillgängliga sittplatser i vacker miljö. Även i stadsdelar som förtätas kan befintliga platser och grönområden utvecklas för att skapa förutsättningar för både rörelse och

avkoppling i parkmiljö. Översiktsplanen syftar till att säkerställa att framtidens Sundbyberg erbjuder både natur, anlagda parker och grönstråk.

Som framgår av översiktsplanens markanvändningskarta planerar staden att inrätta ett naturreservat kring Lötsjön och Golfängarna. Genom ett naturreservat skyddas området för framtiden, till gagn för biologisk mångfald, rekreation och friluftsliv. I den täta staden blir en sådan grön lunga än viktigare att bevara.

Översiktsplanen betonar vikten av att det finns goda förutsättningar till idrott/motionsutövande i Sundbyberg. Stadens resonemang förhållningssätt i den kommande planeringen beskrivs i översiktsplanens målbilder och strategier samt avsnittet "Kultur och fritid" i kapitlet allmänna intressen.

Staden beaktar bullersituationen vid ny planläggning och särskilda bullerutredningar tas fram vid behov. Krav på bullerplank kan vid behov ställas i detaljplaner. Genom överdäckningen av järnvägen, omdaningen av Enköpingsvägen till en lokalgata och den ombyggda E18/Kymlingelänken förändras bullersituationen i staden långsiktigt till det bättre. Staden hanterar radonfrågan inom ramen för tillsyn enligt miljöbalken och vid nybyggnation. Krav på radonsäkert byggande ställs vid behov. Staden arbetar aktivt med dagvattenfrågan och översvämningsrisker, vilket framgår av översiktsplanen. Översiktsplanen har sedan samrådet kompletterats med en karta över områden som är lämpliga att reservera för framtida dagvattenåtgärder.

Naturskyddsföreningen Solna Sundbyberg

Naturskyddsföreningen Solna- Sundbyberg anser att Sundbybergs nya översiktsplan är ett mycket ambitiöst och brett dokument som ger goda förutsättningar för att skapa en levande, sammanhållen stad med plats för alla och även med fokus på grönska, vatten och hållbarhet. Naturskyddsföreningen välkomnar och stödjer de flesta av målsättningarna och vill gärna vara med och bidra till Sundbybergs utveckling. I sitt remissyttrande har Naturskyddsföreningen sammanställt förslag till ytterligare förbättring av översiktsplanen och staden.

Föreningen anser att översiktsplanen i högre grad bör inriktas på den nödvändiga omställningen till ett hållbart samhälle samt att miljöaspekter behöver lyftas fram och stärkas på ett tydligare sätt i översiktsplanen. Åtgärder för att uppnå de nationella miljö- och folkhälsomålen bör i högre utsträckning styra stadens planering och avspegla sig i stadens översiktsplan. Naturskyddsföreningen påpekar vikten av att bevara och utöka stadens grönområden samt vidta åtgärder för förbättrad folkhälsa.

Naturskyddsföreningen ställer sig frågande till varför Sundbyberg planerar för ett högt bostadsbyggande och för att öka antalet invånare avsevärt. Naturskyddsföreningen ser en risk att detta medför att grönområden minskar eller försvinner, att trycket på resterande rekreationsområden ökar och att invånarna utsätts för mer buller och avgaser.

Naturskyddsföreningen tycker att det är positivt att Lötsjön och Golfängarna kommer att bli naturreservat. Föreningen vill dock att även Madenbäcken (Norra Råstabäcken) hela vägen upp till Ursvik ska ingå i detta reservat. Enköpingsvägen utgör idag en spridningsbarriär, varför föreningen vill att det anläggs en ekodukt över gatan. Främst förordar Naturskyddsföreningen att Lötsjön tillsammans med Råstasjön och Madenbäcken skapas som ett interkommunalt naturreservat.

Naturskyddsföreningen anser att översiktsplanen saknar ett jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv när det gäller tillgång till och nyttjande av stadens resurser.

Naturskyddsföreningen vill se att alla kommuninvånare har tillgång till närnatur, en hälsosam livsmiljö och möjligheter till mobilitet i naturen.

Naturskyddsföreningen efterfrågar en konkret plan kring hur Sundbybergs befintliga bostadsbestånd ska göras klimat/energineutralt. Naturskyddsföreningen anser att bostäder bör placeras på redan hårdgjorda ytor, t.ex. i gamla industriområden. Krav ska ställas så att nybyggnation i Sundbyberg är energineutral, alternativt att man bygger ”plushus”. Föreningen anser att byggnation ska ske i goda kollektivtrafiklägen, och att områden ska planeras med utgångspunkt i gång-, cykel- och kollektivtrafik. Vidare anser Naturskyddsföreningen att översiktsplanen bör anvisa hur utbyggnad av ”gröna tak” och solceller på befintlig och framtida byggnation ska ske.

Naturskyddsföreningen framför att staden bör upprätta en konkret åtgärdsplan för att hantera problem med störande trafikljud, avgaser och mikropartiklar eftersom detta kopplas till en rad allvarliga folkhälsoproblem. Naturskyddsföreningen framför att hastighetsnivåerna behöver sänkas för att minska buller och partiklar från bilar, samt för att skydda gång- och cykeltrafikanter. Säkra gång- och cykelvägar till stadens förskolor och skolor bör prioriteras.

Naturskyddsföreningen framför att vissa bilgator helt kan stängas av för allmän trafik, och att flera gator kan enkelriktas/förses med genomfartsförbud under rusningstid. Naturskyddsföreningen påtalar vikten av att bygga ut och prioritera infrastruktur för kollektivtrafik, gångtrafikanter och cykel. Infrastrukturplaneringen ska utgå från säkra skolvägar så att barn kan ta sig tryggt till skolan. Naturskyddsföreningen påtalar vikten av att ta bort parkeringsplatser för bilar, utveckla incitament för att cykla, gå eller nyttja kollektivtrafiken genom att skapa attraktiv och säker cykelparkering, bra och trygga gångvägar och snabbare resor med buss. Naturskyddsföreningen påtalar att snöröjning av gång- och cykelbanor bör prioriteras under vintertid. Vidare påtalar Naturskyddsföreningen att den planerade bussgatan från Ursvik till Kista bör utgå.

Naturskyddsföreningen betonar att närheten till grönska bidrar till både hälsosamma och uppskattade boendemiljöer. God förvaltning av de kvarvarande grönområdena är viktigt. Naturskyddsföreningen framhåller att kommunens grönområden inte ska minska, utan i den mån det är möjligt återplanteras, utvecklas och utökas. Tillfälligt ianspråktagna ytor ska återställas. Vidare framhåller naturskyddsföreningen att träd ska planteras i tätbebyggda områden. Gräsytor som inte används för lek och rekreation ska förses med blommor och andra ängsväxter eller kunna användas för stadsodling. Naturskyddsföreningen saknar en utredning eller bedömning av hur stora grön- och rekreationsområden invånarna behöver nu och i framtiden i översiktsplanen.

Naturskyddsföreningen betonar att ambitionen inför 2030 måste vara att främja och öka den biologiska mångfalden i kommunen. Naturvårdsverket framhåller att en konkret plan för hur detta ska genomföras bör finnas med i översiktsplanen.

Naturskyddsföreningen anser att det är oklart hur staden vill skapa nya entréer till Ursvik/Kista och till Råstasjön/Ör eller varför det ens behövs nya kommunikationslänkar där. Naturskyddsföreningen motsätter sig ytterligare hårdgörande ingrepp inom dessa viktiga rekreationsområden och att dessa störs av ännu fler motorfordon. Föreningen vill hellre se åtgärder som minskar belastningen på dessa områden så att natur- och rekreationsvärdena stärks.

Naturskyddsföreningen framhåller att Sundbyberg kommer att utsättas för komplexa och utmanande klimatförändringar. Naturskyddsföreningen anser att översiktsplanen undviker frågan om kommunens ansvar i klimatanpassningen och skjuter nödvändiga beslut ”in i framtiden”.

Naturskyddsföreningen anser att målet för översiktsplanen bör vara att de nationella miljökvalitetsnormerna för vatten och grundvatten ska uppfyllas. Naturskyddsföreningen påtalar att dagvattnet riskerar att påverkas negativt av exploatering, förtätning och ökade mängder utsläpp och avfall. En ytterligare utvidgning av hårdgjorda ytor minskar möjligheter att uppta dagvatten och gör att översvämningsskador blir ännu mer omfattande i framtiden. Områden som kan beröras bör utredas och markeras på karta. Naturskyddsföreningen vill att strandskyddet ska upprätthållas för Lötsjön samt norra och södra Råstabäcken.

Naturskyddsföreningen framför att kommunens miljö och offentliga verksamheter bör vara så fria som möjligt från hälsofarliga kemikalier. Naturskyddsföreningen påtalar att för att minska miljöpåverkan från kommunens offentliga verksamheter bör mängden närproducerade och ekologiska livsmedel öka.

Naturskyddsföreningen anser att översiktsplanen saknar ett jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv när det gäller tillgång till och utnyttjande av stadens resurser. Naturskyddsföreningen vill att Sundbybergs ambition ska vara en hållbar stad där minskad användning av resurser finns som målsättning, samt en jämnare fördelning av negativa återverkningar. Naturskyddsföreningen anser att staden fortfarande gör infrastruktursatsningar som gynnar en hög resursförbrukning och framförallt invånare med hög inkomst, vilket får negativa återverkningar för invånare med lägre inkomst. De billigaste bostäderna är också de som utsätts för mest buller och avgaser. Samtidigt använder sig människor med lägre inkomst i större utsträckning av miljövänliga, hållbara transportslag som cykel och kollektivtrafik.

Naturskyddsföreningen påpekar att ÖP:s bifogade hållbarhetsbedömning uttrycker de målkonflikter som en tätare bebyggelse och en ökning av invånartalet med 60 % innebär. Bland annat tar man upp medföljande problem såsom buller, luftföroreningar och en exploatering av kvarvarande natur- och parkmarker. Ändå utgår staden ifrån att invånarnas hälsa, trots ytterligare exploatering av grönområden, inga åtgärder mot avgaser och buller samt ett högre tryck på de kvarblivande grönområdena, kommer att förbättras. Det är i sammanhanget mycket oklart vilka parametrar staden använder för sin bedömning och hur denna ekvation leder till ett ”positivt” resultat. Detta leder till frågan hur folkhälsan mäts och följs upp. I sin nuvarande form innebär ÖP snarast en risk att kommuninvånarnas hälsa blir sämre. Ska Sundbyberg bli en stad där fler invånare ska bo eller där fler ska kunna leva?

Stadsledningskontorets svar

Naturskyddsföreningen Solna-Sundbyberg har inkommit med ett yttrande som innehåller både generella och tematiska synpunkter. Temana är Bostäder och byggande; Trafik; Naturområden och grönstruktur; Miljökvalitetsnormer, samt Övrigt.

Stadsledningskontoret besvarar frågor som rör översiktsplanen. Övriga synpunkter skickar förvaltningen vidare till ansvariga nämnder.

Ett centralt resonemang i föreningens yttrande är frågan hur Sundbyberg ska kunna förbättra folkhälsan och uppnå de nationella miljö- och folkhälsomålen trots att befolkningen ska öka med 60 %. Stadsledningskontoret instämmer med föreningen om att det bland annat förutsätter att

staden bevarar, tillgängliggör och utvecklar sina grönområden för att de ska fungera för fler besökare. Strategier för detta finns i översiktsplanen, dels i kapitlet Målbilder och strategier, dels i kapitlet Allmänna intressen.

Gröna och blå band: En stor tillgång i staden är de gröna och blå banden Järvakilen, Lötsjöstråket mellan Rissne och Råstasjön och Bällstaviken. Banden är en del i den regionala, gröna infrastrukturen, de utgör en grund för rekreation i naturmiljö, och de är belägna så att alla i staden har åtminstone ett av banden inom rimligt avstånd. Översiktsplanen visar på stärkta kopplingar i nord-sydlig riktning över järnvägen och Enköpingsvägen, vilket ytterligare kommer att underlätta för gående och cyklande att ta sig till grönområden med naturkvaliteter. Alla tre banden ska enligt översiktsplanen utvecklas. Reservatsbildning är ett sätt att stärka skyddet av dem. Förutom Golfängarna-Lötsjön ska reservatsbildning utredas för norra Kymlinge. Området mellan Råstasjön och Ursvik planeras inte att ingå i reservatsbildningen vid Golfängarna Lötsjön. Däremot beskriver översiktsplanen att området har potential för bland annat rekreation och dagvattenhantering när staden förtätas.

Grönområden och stråk i bebyggelsen: Den andra viktiga delen i grönstrukturen är grönområden inom bebyggelsen, i första hand parker och sparad naturmark. Detta beskrivs i kapitlet Allmänna intressen. Grönområden inom bebyggelsen är viktiga bland annat för vardagens besök i grön miljö. Samtidigt som befintliga grönområden bevaras, tillgängliggörs och i flera fall utvecklas, ska nya grönområden tillskapas i exploateringsområden som västra Ursvik, nya stadskärnan och Enköpingsvägen.

Bostadsområden och trädgårdar: Den tredje delen i grönstrukturen är grönska på kvartersmark, det vill säga privat mark inom bebyggelsen. Här kan staden framför allt inför nybyggnad styra mot mer grönska och hälsosammare bostads- och arbetsmiljöer med hjälp av grönytefaktor. Denna premierar bland annat gröna tak, vilket föreningen efterfrågar. Det finns även ett värde i att informera fastighetsägare om den betydelse deras gårdar och trädgårdar har. Här ser stadsledningskontoret möjligheter i ett samarbete med Naturskyddsföreningen.

Föreningen önskar mer plantering av träd i staden och återplantering av grönområden. Trädplantering sker kontinuerligt på parkmark, och då utifrån grönområdets funktion exempelvis bollspel och sittplatser i sol och skugga samt grönområdets önskade karaktär. Staden söker också tillse att nya gator blir trädplanterade.

Förslaget att ej använda gräsytor överförs till ängsmark är intressant. Staden har gjort vissa sådana försök, och det kommer troligen att utvecklas. Samtidigt kommer efterfrågan på klippta gräsytor för exempelvis lek och picknic troligen att öka.

Stadens grönområden förbättras kontinuerligt utifrån dagens behov. Ett ökat besökstryck kan till exempel ge anledning till nya sitt- och lekplatser, bollplaner, bättre belysning, ytor för odling, tåligare markmaterial och möbler, osv.

Föreningens förslag att utöka befintliga grönområden är svårt att genomföra, även om förstorade grönområden i många fall skulle förbättra funktion och användande. Om möjligheten att utöka ett grönområde kommer upp i exempelvis en detaljplan kommer det att utredas inom planen. Troligare är dock att nya parker anläggs i exploateringsområden, och att mer extensiva grönområden utvecklas för att inom sina gränser rymma fler parkfunktioner och en större variation.

Föreningen efterfrågar en konkret plan för förbättrade spridningssammanhang mellan urbana parker och naturområden. Det är en intressant men omfattande uppgift, och ÖP 2030 kommer inte att innehålla sådan plan. Fokus ligger på att värna sambanden inom de gröna och blå banden, samt att utveckla stråk för människor genom bebyggelsen.

Stadsledningskontoret anser att föreningens resonemang om att områden med billigare bostäder är sämre livsmiljöer på grund av exempelvis buller och avgaser är för generella och inte överensstämmer med förhållandena i Sundbyberg. Staden kommer att utreda bullerproblematik i Sundbyberg samt ta fram en handlingsplan för åtgärder.

Staden och Sundbyberg Avfall & Vatten AB arbetar med att ta fram en dagvattenplan, som ska hantera både behov av rening och fördröjning av dagvatten.

Översiktsplanen liksom policyn för hållbart resande slår fast att gående, cyklister och resenärer med kollektivtrafik ska prioriteras. Prioriteringen tydliggörs ytterligare i stadens förslag till mobilitetsprogram där strategier för de olika färdmedlen tas upp samt för hur staden ska arbeta med beteendepåverkande åtgärder. Flera av de synpunkter som anförs i naturskyddsföreningens yttrande besvaras i förslaget till mobilitetsprogram.

Föreningen lyfter behovet av att öka naturreservatet vid Lötsjön-Golfängarna till att även omfatta norra Råstabäcken hela vägen upp till Ursvik. Det är oklart om föreningen med detta menar bäckens hela utsträckning västerut längs Enköpingsvägen, eller den specifikt kopplingen mellan Sjövägen i Solna och Ursviksvägen, via Råsta kulle mot Ursviks motionsgård. Bäcken planeras bli en viktig del i stadsutvecklingsprojektet längs Enköpingsvägen, både för dagvattenhantering och rekreation, vilket också nämns i samrådsförslaget. Angående kopplingen mellan Råstasjön och Igelbäckens naturreservat ser stadsledningskontoret i första hand förutsättningar som ett socialt grönstråk. Potentialen som ekologisk spridningskorridor behöver utredas vidare. Detta kommer att göras inom ramen för stadsutvecklingsprojektet längs Enköpingsvägen.

Översiktsplanen anger att det här kan komma att handla om en gata för busstrafik, inte för övrig typ av motorfordon. Att förbättra kollektivtrafik mellan stadsdelar och mot grannkommuner skapar en mer sammanhållen stad och minskar behovet av bilresor. Staden anser att en bussgata från Ör mot Solna skulle bidra till resemönstret på ett positivt sätt.

Naturskyddsföreningen är skeptisk till att Sundbyberg bli tätare. Stadsledningskontoret anser att täta städer har bättre förutsättningar att minska påverkan på klimat och ekologi än en glesa städer. Sundbyberg att ett sällsynt bra geografiskt och kollektivtrafikmässigt läge i Stockholmsregionen. Ur ett regionalt perspektiv är det klokt att ge fler möjlighet att bo och arbeta här. Avslutningsvis ställer föreningen frågan "ska Sundbyberg bli en stad där fler invånare ska bo eller där fler ska kunna leva?" Översiktsplanen syftar till att visa vilka funktioner och kvaliteter utöver tak över huvudet som staden genom markanvändningen ska värna och utveckla för att skapa en attraktiv och levande stad.

Stadsledningskontoret konstaterar att en stor del av vad föreningen föreslår i sitt yttrande redan hanteras i samrådsförslagets strategier och i avsnittet Allmänna intressen. I vissa fall framgår det att föreningen önskar att hållbarhetstanken ska ha en än mer central roll i planen än vad man menar att den har.

För följande synpunkter anser förvaltningen att Naturskyddsföreningens yttrande inte avviker nämnvärt från det som beskrivits i översiktsplanens samrådsversion:

- *Klimatanpassning*
- *Fossilbränslefri stad*
- *Säkrande och utvecklande av den regionala gröna infrastrukturen, bl a genom reservatsbildningen vid Lötsjön-Golfängarna, utredning om utökat reservat i norra Kymlinge samt utvecklande av strandpromenaden längs Bällstaviken*
- *Miljökvalitetsnormer*
- *Hållbart resande, att utgå från gång cykel och kollektivtrafik i planeringen av staden*
- *Att bygga i kollektivtrafiknära lägen*

Utställningshandlingen har dock justerats och kompletterats på ett sätt som förhoppningsvis stärker stadens riktning mot en hållbar stad.

Övriga

Vasakronan
Vasakronan ser mycket positivt på den stadsbyggnadsutveckling som pågår i Sundbyberg. Dels generellt och särskilt i Ursviksprojektet och centrala Sundbyberg. Översiktsplanens övergripande målbilder och strategier ger goda förutsättningar för utvecklingen av Sundbyberg. Vasakronan har däremot invändningar gentemot samrådshandlingens skrivningar angående Norra Kymlinge. Vasakronan har, i yttranden vid tidigare samråd och utställning för nu gällande översiktsplan, framfört områdets potential och motsatt sig de förändringar som gjordes år 2013. I aktuellt samrådsförslag förstärks den negativa utvecklingen enligt Vasakronan, genom att Norra Kymlinge nu föreslås som en utvidgning av befintligt naturreservat.

Vasakronan väljer i samrådsyttrandet att göra en sammanställning av det som Vasakronan ser är viktigt i översiktsplanarbetet och lyfta fram hur Norra Kymlinge bedöms i ett regionalt perspektiv. Vasakronan hänvisar till PBL som skriver att ett område skall användas för det eller de ändamål som områdena är mest lämpade för med hänsyn till beskaffenhet, läge och behov och att översiktsplanen skall ta hänsyn till och samordna relevanta nationella och regionala mål, planer och program av betydelse för en hållbar utveckling inom kommunen. Vasakronan hänvisar till att Länsstyrelsen framfört att området Norra Kymlinge ska reserveras som ett utvecklingsområde för bostäder och arbetsplatser med en markering i översiktsplanen som ett förändringsområde. Vasakronan hänvisar till att den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen, RUFS, markerar Norra Kymlinge som en del av en regional stadskärna. Vasakronan hänvisar till att Stockholm stad och Sollentuna kommun pekar på att de strategiska sambanden kan stärkas genom att Norra Kymlinge utvecklas till en del av den regionala kärnan.

Stadsledningskontorets svar
I den allt tätare staden, med en kraftigt ökad befolkning, ökar behovet av gröna lungor. Norra Kymlinge är en del av Järvakilen, och därmed en mycket viktig del av den regionala grönstrukturen. Området erbjuder stora möjligheter för både återhämtning och motion. En naturvärdesinventering visar att stora arealer, såväl inom som utom det befintliga naturreservatet, har högt respektive påtagligt naturvärde. Vattenkvaliteten i Igelbäcken skulle påverkas om naturmark ersattes av bebyggelse. RUFS 2050 pekar ut Norra Kymlinge som en del av den regionala stadskärnan Kista-Sollentuna-Häggvik. Frågan om ett utvidgat naturreservat behöver utredas vidare.
Sundbyberg tar ett stort ansvar för Stockholmsregionens behov av att bygga nya bostäder, vilket översiktsplanen visar. Samtidigt ser staden vikten av att bevara naturområden för kommande generationer. Sundbyberg tar ett stort ansvar för Stockholmsregionens behov av att bygga nya bostäder, vilket översiktsplanen visar. Samtidigt ser staden vikten av att bevara naturområden för kommande generationer.

Sundbybergs bangolfklubb
Sundbybergs bangolfklubb framför att de är den enda idrottsförening som har hela sin verksamhet inom naturvårdsområdet Lötsjön Golfängarna. Verksamheten är redan idag starkt inriktad på att både allmänheten och föreningsverksamheten kan drivas i största möjliga samråd.

Det är viktigt att naturområden skyddas och utvecklas. Tillgängligheten är god och här kan en mängd aktiviteter bedrivas. Den historiska kopplingen till namnet Golfängarna kan med fördel förstärkas.

Sundbybergs Bangolfklubb kan med sin verksamhet och med en anläggning under utveckling starkt bidra till att vi gemensamt når fram till en fantastisk plats för alla beskrivna syften. Klubben anser att ett samarbete mellan kommunen, företag och föreningar skapar ett läge där visioner snabbt kan omsättas till uppfyllda mål.

Klubben presenterar sina behov och förslag för framtiden, bland annat vill de använda markytan upp mot Värmeverkets gräns för att utveckla sin verksamhet. Inom den ytan kan anläggningen kompletteras med fler äventyrsbanor och andra aktiviteter, exempelvis boule. Ett annat förslag är inglasning av befintlig filtbana för att kunna använda den året runt. Ytterligare ett förslag handlar om att vintertid förse intilliggande fotbollsplan med ett tält eller annan tillfällig byggnad.

Klubben vill också omdisponera cykel- och gångvägarna, som idag delar upp klubbens ytor, för att uppnå högsta möjliga kapacitet. I dag är cykeltrafiken en stor trafikfara för alla gående vid banorna och vid den intilliggande fotbollsplanen. Om den lokala busstrafiken kan ges regelbundna tider för en hållplats vid Vackra vägens anknytning till Golfängarna kan ännu fler rörelsebegränsade medborgare ta sig till området.

Klubbhusets upprustning har högsta prioritet för verksamhetens utveckling. Det uppfyller enligt klubben inte de sanitära krav som ställs av hälsovårdsmyndigheter och är nedsliten och inte planerad för dagens behov. Klubbhuset bör passa alla som besöker klubbens anläggningar, har aktiviteter på intilliggande ytor och passerar i området och bör enligt klubben ha ett ändamålsenligt kök, serveringsytor inomhus, toaletter, samlingsrum och vissa ytor för förråd.

Bangolfklubben bifogar en skiss som visar hur de tänker sig att hela ytan disponeras. Bangolfklubben ser gärna ett samarbete med kommunens anställda vid skötsel av anläggningarna och området.

Klubben önskar också att kommunen i den framtida planeringen budgeterar kostnader för investeringar, reparationer och underhåll av byggnader och att klubben svara för investeringar i banorna och allt som tillhör dessa, all bemanning samt drift med ideella arbetsinsatser.

Klubben har enligt yttrandet fått kännedom om att kommunens växthus ska flyttas till annan plats. De ser en möjlighet att det nya växthuset placeras vid Golfängarna inom det kommande naturreservatet.
På markytan utanför det nuvarande Värmeverkets östsida finns en öppen gräsyta som idag inte har någon speciell användning. Klubben ser en sammankoppling mellan kommunens växthus och föreningens anläggning och verksamhet som en vinn-vinn satsning.

Stadsledningskontorets svar
De förslag till utveckling av området som klubben framför kan stadsledningskontoret inte ta ställning till i detta skede, de får, om det blir aktuellt, prövas mot reservatets föreskrifter. Alla byggnader och anläggningar, och om- och tillbyggnader av befintliga anläggningar, ska ha stöd i reservatets syfte.
Stadsledningskontoret/staden ser, liksom bangolfklubben, att ett växthus inom reservatet skulle kunna vara möjligt, eftersom det kan ses som en anläggning som främjar rekreation och friluftsliv. Genom föreslagna föreskrifter och förslag till skötselplan är tanken att området ska kunna

utvecklas på lämpligt sätt. Staden arbetar långsiktigt för att främja gång och cykel och klubbens förslag till förändrat gång- och cykelnät överlämnas till förvaltningens trafikenhet för kännedom, liksom förslaget om en busshållplats vid Vackra vägens anslutning till Golfängarna. Beträffande budget för investeringar, drift och skötsel av klubbens anläggning anses i framtiden regleras i gällande avtal.

Yimby
Yimby är mycket positiva till planerna att bygga längs Enköpingsvägen. Yimby har gjort ett förslag för hur det skulle kunna göras i Sundbyberg och Solna. Yimby anser att översiktsplanen tydligare bör beskriva vilka faktorer som är viktiga för att skapa levande stadsrum.

Stadsledningskontorets svar
Stadsledningskontoret uppmärksammar Yimbys bidrag till stadsutvecklingen längs Enköpingsvägens amt vidarebefordrar materialet till projektorganisationen som arbetar med Enköpingsvägen för kännedom.

Synpunkter från privatpersoner

Privatperson, 8 juni 2017
Det är intressant att som invånare få ta del av arbetet med nya översiktsplanen för 2030. Jag är mycket positiv till mycket och tror på en fin utveckling av Sundbyberg som bostadsort med tillgång till stadsliv, natur och nöjesliv samt en plats för företag att verka och växa. Mycket positivt i planen är också att gång- och cykelvägar ska stärkas till andra kommuner, ex är kopplingarna idag kraftigt eftersatta mellan ex Duvbo och Stockholm (Solvalla och Annedal).

Jag har kommentar kring att Ekbackens naturområde med dess bevarandevärda gamla fina ekar hanteras oklart samt med olycksbådande vision i denna version av översiktsplanen. På ett ställe (sid 59) i Översiktsplanen är den med som natur och grönområde, men i Markanvändningskartan ser det ut som att hela området (skogen) ska bebyggas. Sedan nämns detta grönområde inte alls i enkäten på webben kring översiktsplanen och det verkar i planen försummat att utveckla på annat sätt än att området ska bebyggas. Synd med så fina gröna värden, hoppas att denna del i översiktsplanen kan revideras för att bevara skogen. Detta då många andra ytor bebyggs, så är behovet att dessa fina gröna områden och lungor på nära avstånd blir extra stora. Jag vet att Grönplanen också ses över, men i nuvarande står det som målet för Ekbacken att: bibehålla nuvarande karaktär" samt att "Detta är en av de få ekbackar som finns kvar i Sundbyberg, väl värd att vårda och bevara. Den vackra eken på andra sidan Sundbybergskopplet skulle kunna belysas och bli en vacker och karaktäristisk entrésymbol in i kommunen." I kvalitetsprogrammet som togs fram inför en ev försäljning av Ekbacken stod även ” Del av Sundbyberg 2:26 - Denna del av området utgörs av naturmark med höga naturvärden och stort antal skyddsvärda ekar. Att stadens mest värdefulla träd i Ekbackens skogsområde. Samt att Inventeringen visar att all naturmark inom utvecklingsområdet ingår i klass 2, alltså område med höga naturvärden och att ev idékoncept för området skulle inriktas på att värna de naturvärden och upplevelsevärden som finns på platsen”

Som jag läser nuvarande översiktsplan ser det ut som att Ekbackens skog inkl del av fastigheten Sundbyberg 2:26 ska bestå av bebyggelse och inte en Ekbacke med gammal skog där man kan ta hunden för en promenad eller barnen för en utflykt. Jag ber er att se över framtida användningsområde så att denna gamla fina skog kan bevaras i dess nuvarande form och storlek samt att kopplingarna till den stärks

istället så att det inte går emot en av de bärande visionerna om "Grönska och vatten, den goda tillgängligheten till grönområden och vatten ger förutsättningar för livskvalitet." Om en önskan är att skapa en entré mot Stockholm (Solvalla) bör det se inbjudande ut om det gallras runt de fina exemplaren av ekar och att effekten av dessa förstärks genom belysning.

Stadsledningskontorets svar
Översiktsplanen utgör den samlade viljeriktningen för stadens framtida mark- och vattenanvändningen, där olika faktorer och intressen har vägts emot varandra. Ekbacken ligger mellan Rissne och centrala Sundbyberg, två områden som kommer att utvecklas. För att få en helhetsbild har staden bedömt att det är lämpligt att ta med Ekbacken i ett större sammanhängande utvecklingsområde.
Området rymmer idag både naturmark och verksamheter. Stadsledningskontoret ser Ekbackens värde för den biologiska mångfalden och för grönstrukturen i staden. Att Ekbacken ingår i ett förändringsområde innebär inte att hela Ekbacken är aktuellt för bebyggelse. Omfattningen av och vilken typ av förändring som kan bli aktuell i framtiden får prövas i respektive detaljplaneskede.

Privatperson, 22 juni 2017
En fråga bara om den nya översiktsplanen: Varför finns den inte i pappersform? Jag har varit på biblioteket i Signalfabriken och där fanns den inte. En bekant fick låna ett exemplar på Biblioteket i Hallonbergen, och fick veta att om man ville ha ett eget exemplar så kostar det 250 kr (cirka). Jag förstår att den är dyr att trycka upp i massupplaga, men skulle man kunna tänka sig att göra en enklare variant utan fotografier (även om de är väldigt fina) i åtminstone några tiotal exemplar (eller mer).
Det är mycket text att läsa på datorn, mycket enklare och behagligare att ha ett pappers-ex att plocka fram lite då och då och anteckna i vid behov.

Stadsledningskontorets svar
Tryckta versioner av planen fanns tillgängliga på stadens bibliotek och i stadshuset. I övrigt hänvisades till den digitala versionen på hemsidan. I de fall privatpersoner har efterfrågat ett tryckt exemplar samt angivit adress har staden skickat ett tryckt exemplar till personen i fråga.

Privatperson, 3 juli 2017
Jag har full förståelse över att Sundbyberg måste utvecklas men som det är nu så håller centrala delen av staden på att förstöras. Det byggs på var enda ”andningshål”. För att må bra så måste vi människor få ha ytor som upplevs ”fria”. Där inte husen står tätt och solen når ner. Jag bor själv uppe vid Tuletorget och där har det nu förtätats de senaste 10 åren med höga hus så solen inte når ner till de få fria ytor som finns kvar. Tuletorget är inte längre ett aktivt torg utan ligger öde. Runt rondellen byggs det nu för fullt. Ja vi behöver äldreboende! Håller helt med. Synd bara att alla träd försvann med det bygget. Och de få parkeringsplatser som finns kvar. Nu ska det tydligen byggas ytterligare ett hus i rondellen – som ska bli 16 våningar. Hur tänkte ni här?
Hoppas ni i alla fall har tänkt lägga in en livsmedelsbutik i detta hus för som det är nu får alla gamla traska långt för att köpa lite mjölk och bröd. Och till min VIKTIGASTE uppmaning; bebygg INTE den fina lilla parken mellan Stenbrottsgatan och Tulegatan! Där är ett av de få ställen som fortfarande solen når fram och används flitigt av både barnfamiljer och de gamla. Finns dessutom en lekpark som även kan användas av handikappade barn. Ser att den inte är grönmarkerad i nya översiktsplanen. ”Parken” runt kyrkan är grönmarkerad men den används inte av någon. Den ligger i skugga av kyrkan, träd och husen runt i

kring och är dessutom mer ett berg än park. Så den kan inte räknas som park. Skulle vilja ha ett svar på mitt brev tack.

Stadsledningskontorets svar
Det finns idag inga planer på att bebygga Stenbrottsparken. På kartan på s 63 i samrådshandlingen visas den stora, sammanhängande gröna och blå strukturen, medan enskilda parker inte redovisas. På kartan på s 59 finns däremot Stenbrottsparken med, liksom närliggande grönområden som bland annat Kyrkparken och Tuleparken. Kyrkparken har visserligen begränsad användbarhet, men grönskan på kullen fyller en viktig funktion i stadsbilden.

Privatperson, 31 augusti 2017
Privatpersonen framför att översiktsplanens ledord handlar om att utveckla staden och menar att det finns en risk att staden förlorar sin själ i utvecklingen. Privatpersonen ser en risk att Sundbyberg inte blir en plats för alla då dyra bostadsrättslägenheter byggs. Privatpersonen anser inte att kulturvärden i staden tas tillvara. Att utveckla Kanalparken upplevs oigenomtänkt. Det är positivt att översiktsplanen tar upp klimathänsyn och bevarandet av Golfängarna.

Stadsledningskontorets svar
Översiktsplanens syfte är att beskriva viljeriktlingen för stadens utveckling. Därav ligger ett stort fokus i översiktsplanen på att beskriva hur staden ska utvecklas framöver. En av översiktsplanens målbilder heter "Plats för alla" och den beskriver hur Sundbyberg ska vara en stad för alla människor oavsett förutsättningar. Staden har i och med den av kommunfullmäktige antagna Vision 2030 en uttalad vilja att växa. Sundbyberg vill bidra till regionens utveckling och bidra med bostadsbyggande, samtidigt som staden vill växa hållbart. Vikten av att kulturmiljövärden tas tillvara beskrivs i avsnittet Kulturmiljö i kapitlet Allmänna intressen.

Privatperson 31 augusti 2017
Privatpersonen ställer sig positiv till planerna på att utvidga naturreservatet i Norra Kymlinge och naturreservatsbildningen vid Lötsjön Golfängarna. Privatpersonen anser att det är positivt att grönområden bevaras. Privatpersonen anser att stadskärnan bör förtätas varsamt och att övergången mellan gammal och ny bebyggelse ska bli naturlig. Privatpersonen anser att det är viktigt att slå vakt om kulturen och värna Bristol, gamla Folkets hus, Allaktivitetshuset och även Gröna huset högst upp på stationsgatan.
Privatpersonen uttrycker ett önskemål om att det ska finnas återvinningsstationer i anslutning till resecentrum för att underlätta sophantering.

Stadsledningskontorets svar
Vikten av att ta tillvara kulturmiljövärden när staden utvecklas lyfts fram i översiktsplanens målbilder och strategier samt avsnittet Kulturmiljö under kapitlet Allmänna intressen. Stadsledningskontoret noterar synpunkten gällande återvinningsstationer. Beskrivningar av avfallshantering finns att läsa under avsnittet Försörjningssystem i kapitlet Allmänna intressen.

Inkomna synpunkter under samrådsmöten

Under de öppna samrådsmöten som hölls den 31 maj, 1 juni, 6 juni och 31 augusti fick besökare möjlighet att inlämna synpunkter såväl muntligt som skriftligt i en brevlåda. Antalet besökare under samrådsmötena uppskattas sammantaget till drygt 200 personer. De synpunkter som inkom under samrådsmötena berörde främst ett antal teman, vilka redogörs för nedan. Under samrådsmötena inkom ett flertal synpunkter som inte kan hanteras inom översiktsplanen, såsom skötsel och underhåll av allmän plats, utformning av och tillgänglighet till offentlig miljö på detaljerad nivå, konkreta förslag på kommersiell service samt busslinjer och

kollektivtrafikens drift. Dessa synpunkter överlämnas till berörda förvaltningar för kännedom.

Kultur och fritidsliv - Ett flertal besökare lyfte fram betydelsen av ett rikt kultur- och fritidsliv i Sundbyberg. Det inkom till exempel önskemål om fler gymnastik- och idrottsytor samt fler föreningslokaler. En biograf efterfrågades liksom ett bibliotek i Rissne. Mötesplatser för vuxna konstnärer i Sundbyberg såsom en ateljé, ett galleri eller liknande efterfrågades av en besökare.

Stadsledningskontorets svar
Vikten av att det finns ett rikt kultur och fritidsliv i Sundbyberg lyfts fram i översiktsplanen. Översiktsplanen innehåller strategier som handlar om att utveckla idrotts-, kultur och fritidsaktiviteter när staden växer.

Levande stad – Flera besökare framförde önskningar om ett levande stadsliv i Sundbyberg. Önskemål om förbättrade kopplingar mellan Sundbybergs olika stadsdelar lyftes fram, liksom att verksamheter ska finnas i byggnaders bottenvåningar.

Stadsledningskontorets svar
I översiktsplanens målbild "Levande stadsrum" beskrivs stadens ambition att vidareutveckla en levande stad i Sundbyberg. Översiktsplanens intentioner är att i högre grad än idag integrera arbetsplatser och handel med bostäder och andra funktioner. Flera av översiktsplanens målbilder och strategier handlar om att länka ihop olika stadsdelar för att skapa en mer sammanhållen stad.

Bebyggelseutveckling- Flera besökare ställde frågor angående varför det byggs så mycket i Sundbyberg. Vikten av att säkerställa grönska och grönytor vid utbyggnad och förtätning av områden påtalades.

Stadsledningskontorets svar
Staden har i och med den av kommunfullmäktige antagna Vision 2030 en uttalad vilja att växa. Sundbyberg vill bidra till regionens utveckling och bidra med bostadsbyggande, samtidigt som staden vill växa hållbart. Översiktsplanens målbilder och strategier syftar b.la till att värna stadens grönstruktur när staden växer.

Sociala värden - Vikten av att staden ska vara stimulerade för såväl barn och vuxna lyftes fram under samrådsmötena. Betydelsen av möten mellan generationer och olika åldrar lyftes fram. Flera besökare påtalade att staden behöver vara tillgänglig för alla, det efterfrågades exempelvis fler sittbänkar i staden. Betydelsen av att staden upplevs luftig och ljus samt ren och trygg framfördes.

Stadsledningskontorets svar
Betydelsen av att Sundbyberg är en plats för alla, oavsett ålder eller förutsättningar beskrivs i översiktsplanen, exempelvis under målbilden "Plats för alla".
Staden arbetar kontinuerligt och långsiktigt med tillgänglighetsfrågor och tillgänglighetsaspekter. I översiktsplanen framhålls vikten av att Sundbyberg är rent, snyggt och tryggt.

Kultur/historia - Flera besökare påtalade betydelsen av att bevara Sundbybergs kulturvärden när staden utvecklas och att historiska avtryck som till exempel lämningar från vikingatid, bronsålder och andra epoker kan öka Sundbybergs attraktivitet som destination. En besökare uttryckte en önskan om att upprätta ett besökscenter för att tillvarata Sundbybergs historia och kultur.

Stadsledningskontorets svar
Översiktsplanen ger förutsättningar att kommunens kulturhistoriskt värdefulla miljöer bevaras samtidigt som förtätning sker. Att Sundbybergs kulturvärden ska tas tillvara speglas i översiktsplanens målbilder, strategier och beskrivningar av allmänna intressen.

Grönska/vatten- Flera besökare lyfte fram behovet av att bevara naturreservaten, större grönområden i staden liksom gröna oaser i stadsväven. Det har även inkommit synpunkter gällande vikten av att värna Madenbäcken/Råstabäcken, Igelbäcken och Lötsjön.

Stadsledningskontorets svar
Översiktsplanens målbilder och strategier syftar b.la till att värna stadens grönstruktur. Att Sundbybergs grönska och vatten ska tas tillvara och utvecklas återspeglas i målbilder och strategier samt beskrivningar av allmänna intressen.

Kommunikationer- Flera besökare framförde synpunkter gällande trafik och kommunikationer. Besökare lyfte bl.a. fram att det är positivt att kommunen vill utveckla gång- och cykeltrafiken. Förbättrade förbindelser mellan Brotorp och övriga Sundbyberg efterfrågades. Vikten av trafiksäkerhet, bland annat att skilja gång- och cykelbanor framfördes.

Stadsledningskontorets svar
Översiktsplanens målbilder och strategier lyfter fram vikten av att hållbart resande där gång- och cykeltrafiken prioriteras. Vikten av förbättrade förbindelser inom kommunen och trafiksäkerhet betonas.

Synpunkter från Web-dialog

Sammanfattning
Det har inkommit ett flertal synpunkter på översiktsplanen genom den webbdialog som förts på stadens hemsida under samrådstiden. 61 personer svarade på enkäten. Av de svarande var 39 män och 22 kvinnor. Majoriteten av de som svarade på enkäten var mellan 25-44 år gamla följt av 45-64 år. De flesta av de svarande (50 stycken) var boende i Sundbyberg. En övervägande andel var bosatta i Centrala Sundbyberg (21 stycken). Nio av de svarande var bosatta i en annan kommun. Inläggen välkomnas som påminnelse om de fördjupade perspektiv som behöver beaktas i de fortsatta skedena av planarbetet.

Välbesökta stadsdelar
De som svarade på enkäten fick frågan om vilka stadsdelar i Sundbyberg som de oftast besöker. Den stadsdel som var mest välbesökt är Centrala Sundbyberg. Hela 54 av de svarande angav att de besöker stadsdelen oftare än några gånger per år. Duvbo kom på andra plats som den mest frekvent besökta stadsdelen, i följd av Hallonbergen som kom på tredje plats.

Rörelsesätt/färdmedel
De flesta som svarade på enkäten svarade att de tycker att det är relativt enkelt att röra sig mellan Sundbybergs olika stadsdelar. Gång var det vanligaste rörelsesättet, i följd av cykel och kollektivtrafik.

Mötesplatser
I webbenkäten fanns en fråga om vilka mötesplatser som de svarande skulle vilja se mer av i Sundbyberg. Parker efterfrågades av de flesta svaranden (42 stycken), följt

av torg (31 stycken). Ett flertal efterfrågade även mötesplatser i form av idrottsplatser, lekplatser, bibliotek och fritidsgårdar.

Efterfrågade kvaliteter nära bostaden
I webbenkäten tillfrågades respondenterna vad som är viktigast att uppleva nära sin bostad. De flesta (37 stycken) svarade att naturområden är den viktigaste kvaliteten att uppleva nära bostaden, i följd av kollektivtrafikhållplats. Flera efterfrågade även stadsliv, service/butiker och idrott och motion som inte behöver bokas. Andra kvaliteter som efterfrågades av ett antal var lugna och tysta platser, vatten och parker för lek och aktivitet.

Välbesökta områden under sommarhalvåret
Golfängarna och Lötsjön är ett populärt område att besöka under sommarhalvåret. 37 av de svarande angav att de besöker Lötsjön Golfängarna fler än tio gånger under sommarhalvåret. Välbesökta under sommarhalvåret är även Järvakilen, Ursviks motionsanläggning/Igelbäckens naturreservat.

Välbesökta områden för promenader, motion eller cykelturer
Lötsjön och Råstasjön är populära områden för promenader, motion och/eller cykelturer. Även Järvakilen/Ursviks motionsanläggning/Igelbäckens naturreservat är populära områden för ändamålet liksom Duvbo och strandpromenaden längs Bällstaån och Bällstaviken.

Utmaningar för Sundbyberg fram till år 2030
De tillfrågade fick i öppna fritextsvar beskriva vilka utmaningar som de såg som Sundbybergs största fram till år 2030.

En stor andel av de svarande beskrev den kraftiga befolkningstillväxten som Sundbybergs största utmaning inför framtiden. Flera beskrev det som en svårighet att behålla Sundbybergs småstadscharm och karaktär i takt med att staden växer. Ett antal svarande beskrev utmaningen i att växa samtidigt som befintliga grönområden och rekreationsområden ska bevaras. Ett antal svarande beskrev att de ser en utmaning i att skapa platser för kultur och fritidsliv såsom yta för idrottsplatser. Ett antal svarande såg en utmaning att minska segregationen i staden, länka samman stadens områden och öka tryggheten i stadsdelarna. Ett antal svarande beskrev trafiksituationen som kommer att uppstå i staden när den förtätas som en utmaning.

Stadsledningskontorets svar
Staden har i och med den av kommunfullmäktige antagna Vision 2030 en uttalad vilja att växa. Sundbyberg vill bidra till regionens utveckling och bidra med bostadsbyggande, samtidigt som staden vill växa hållbart. Översiktsplanens målbilder och strategier syftar b.la till att värna stadens grönstruktur när staden växer.

Översiktsplanen ger förutsättningar för att stadens kulturhistoriskt värdefulla miljöer bevaras samtidigt som förtätning sker. Att Sundbybergs kulturvärden ska tas tillvara speglas i översiktsplanens målbilder, strategier och beskrivningar av allmänna intressen.

Översiktsplanens målbilder och strategier lyfter även fram vikten av hållbart resande, där gång- och cykeltrafiken prioriteras. Vikten av förbättrade förbindelser inom kommunen och trafiksäkerhet betonas.

Vikten av att det finns ett rikt kultur och fritidsliv i Sundbyberg lyfts fram i översiktsplanens strategier som handlar om att utveckla idrotts-, kultur- och fritidsaktiviteter när staden växer.

Hållbarhetsbedömning

Översiktsplan för Sundbyberg

Sundbyberg 2030 – urbant och hållbart

Utställningsförslag

Sundbyberg växer med dig!

08-706 80 00 · WWW.SUNDBYBERG.SE

WWW.SUNDBYBERG.SE

Sundbybergs stad

Denna hållbarhetsbedömning har genomförts och sammanställts av Iterio AB. Uppdragsledare för arbetet har varit Pernilla Troberg. Medverkande har varit Elisabeth Mörner och Sanna Almheden. Kvalitetsgranskare Camilla Bertals Mattsson.

Sammanfattning av översiktsplanens hållbarhet

1. Inledning 10

1.1 Hållbarhetsbedömning 10

1.2 Metod 11

1.3 Avgränsning i tid, rum och sak 12

1.4 Avgränsning av alternativ 14

2. Hållbarhetsbedömning ÖP2030 15

2.1 Människan i Sundbyberg 15

2.2 Blå och gröna värden i Sundbyberg 19

2.3 Den byggda miljön i Sundbyberg 22

3. Konsekvenser nollalternativet 25

3.1 Människan i Sundbyberg 25

3.2 Det blå och gröna Sundbyberg 25

3.3 Det byggda Sundbyberg 25

4. Samlad bedömning av planens hållbarhet 26

4.1 Är ett ”framtida” Sundbyberg hållbart? 26

4.2 Värderosen som ett mått på hållbarhet 27

4.3 Motstående intressen ”målkonflikter” i ÖP2030 28

5. Målanalys 29

5.1 Globala målen för hållbar utveckling, nationella miljökvalitets- och folkhälsomål 29

5.2 Summering målanalys 29

6. Förslag till uppföljning och fortsatt arbete 21

6.1 Förslag till fortsatt arbete 21

6.2 Förslag till uppföljning 22

7. Referenser 22

Sammanfattning av översiktsplanens hållbarhet

Motstående intressen och målkonflikter

Översiktsplanen behandlar långsiktiga, strategiska frågor för markanvändning och byggande och är av vägledande art. Med långsiktiga intentioner fungerar översiktsplanen som ”riktningsgivare”. En intressekonflikt uppstår när två olika intressen/intentioner är motsatta och det ena intresset riskerar att uppnås på bekostnad av det andra. Den huvudsakliga intressekonflikten i Sundbybergs framtida utveckling handlar om tillväxt i förhållande till tillgångar och förlusten av dessa. Önskemålet om tätare bebyggelse i Sundbybergs centrala delar samt i t.ex. Hallonbergen och Ör behöver till exempel balanseras mot de sociala och ekologiska värden som lokala tätortsnära natur- och parkmarker har. Ett annat exempel på denna intressekonflikt finns mellan att föräta inom och mellan kommundelarna och samtidigt skapa goda boendemiljöer samt att skydda människor från att utsättas för störande buller, risker och höga luftföroreningshalter från spår- och vägtrafiken. I översiktsplanen läggs dock stor vikt vid att bygga en tätare struktur med litet transportbehov och goda förutsättningar för gång-, cykel- och kollektivtrafik, vilket i viss mån kan minska intressekonflikten.

Vid en intressekonflikt behöver avvägningar mellan dessa ske. I avsnitt 4 redovisas intressekonflikterna mer utförligt och med en hänvisning om vilka avvägningar som behöver göras och vad som behöver behandlas i kommunens fortsatta planering.

Människan i Sundbyberg

Demografisk balans och integrationsmöjligheter

Flera av ÖP2030´s målbilder och strategier handlar om att bygga bort barriärer, skapa nya kopplingar och länka ihop olika stadsdelar för att skapa en bättre, tätare och mer sammanhållen stad med plats för möten och delaktighet. I och med en tätare struktur med ambitioner om att bygga in kvalitativa och strategiskt placerade offentliga rum för möten och stadsliv, skapas möjligheter till ökad integration mellan stadsdelar. Detta leder som oftast till positiva effekter såsom att människor känner en större samhörighet med andra kommuninvånare och blir mer engagerade i sin omgivning som följd. Översiktsplanens strategier visar sammantaget på goda förutsättningar för ökad integration. För att detta ska lyckas fullt ut behöver dock konkreta åtgärder säkras i fortsatt detaljplanering.

ÖP2030 har fokus på boende i flerfamiljshus, även om inslag av villor och stadsradhus planeras i de nya stadsdelarna Ursvik och Brotorp. Med större variation samt utökad kommunal service såsom skola och förskola, kan Sundbyberg uppnå en mer balanserad ålderssammansättning än idag. Risken är annars att unga vuxna (åldersklassen 25–44 år) fortsätter att dominera bland befolkningen, och härmed att barnfamiljer flyttar ut från kommunen.

Tillgänglighet, trygghet, jämlikhet och jämställdhet

Översiktsplanens intentioner är att bygga tätare, tryggare och mer sammanhållna stadsdelar med plats för möten, ökat serviceutbud och god tillgänglighet. Tät och stadsmässig bebyggelse med goda kollektivtrafikförbindelser innebär korta avstånd mellan bostad, arbete och vardagsservice och underlättar därmed vardagen för kommunens invånare, även för dem som inte har tillgång till bil. Genom att skapa ett ökat utbud av olika typer av offentliga rum och mötesplatser gynnas flera sociala aspekter. Bland annat genom att fler människor möts och rör sig i stadsbilden. Detta kan påverka upplevelsen av trygghet, jämställdhet och social integration. Översiktsplanens intentioner att i högre grad än idag integrera områden med arbetsplatser, handel etc. med bostäder och andra funktioner, kan också skapa förutsättningar för ökad trygghet i t.ex. i Rissne, Ör och delar av stadskärnan. Små park- och grönytor och idrottsanläggningar i den täta strukturen är ofta tillgängliga för många och har stor betydelse för lek, vardaglig motion och spontana möten. Närhet är viktigt framförallt för barn, unga och äldre. Särskilt viktigt blir detta i stadskärnan och i de centrala och täta bebyggelseområdena som dessutom har längre till de större rekreationsområdena.

Påverkan under utbyggnaden

Eftersom att hela Sundbyberg på ett eller annat sätt kommer att bebyggas under de närmaste 10–15 åren kommer det under hela översiktsplaneperioden att pågå stora och många utbyggnadsarbeten. Sundbyberg är dessutom en av Sveriges minsta kommuner till ytstorlek, vilket gör att byggetableringarna blir än mer påtagliga. Detta innebär ofrånkomligen att sociala värden (tillgänglighet, trygghet, folkhälsa m.m.) påverkas negativt. Byggarbetsplatser innebär avstängda och tillfälliga transportvägar, stora etableringsytor, tung byggtrafik och sprängarbeten m.m. Mycket av det som följer av byggtiden kan upplevas som otryggt samt innebär som oftast att både tillgängligheten och framkomligheten försvåras. Ur ett hållbarhetsperspektiv så är det under ”utbyggnadsperioden” som Sundbyberg bedöms stå inför sin största utmaning. Effekten bedöms bli kommunövergripande men i vissa delar bedöms effekterna bli regionala.

Folkhälsa & säkerhet

Översiktsplanen syftar i många delar till att förbättra möjligheterna för cyklister och fotgängare att röra sig inom staden samt till grannkommuner. Även kollektivtrafiksatsningar planeras och förtätning sker i huvudsak i anslutning till befintliga eller framtida stationslägen. Genom att främja gång och användandet av cykel skapas möjligheter till lättillgänglig vardagsmotion och rekreation vilket kan bidra till positiva effekter för hälsan, med t.ex. lägre risk för fetma eller att utveckla högt blodtryck. Förtätning skapar också möjligheter att tillgodose behov av boenden med närhet till rekreation, park, lek, motionsspår, idrott och natur. Strategier kopplat till detta finns, t.ex. att utveckla platser för idrotts-, kultur- och fritidsaktiviteter då staden växer. Förtätning riskerar dock även att mindre grönområden/närnatur tas i anspråk, naggas i kanten eller försvinner, t.ex. ytor för spontanidrott-/lek, vilket är ytor som kan ha stor betydelse för barn och ungdomar. Detta kan vara särskilt påtagligt i centrala Sundbyberg, där avstånden till närnatur kan bli längre vilket kan minska vardagsmotionen. I fortsatt planering blir detta viktigt att arbeta vidare i syfte att säkerställa att alla stadsdelar har god tillgång till närnatur för t.ex. lek och avkoppling.

Intentionerna i översiktsplanen bedöms sammantaget påverka folkhälsan i positiv riktning. Det finns dock risker med en alltför tät stadsstruktur. Miljöförhållandena kan bli sämre med lägre solvärden, bullerstörningar och försämrad luftkvalitet, vilket är negativt för hälsan. I flertalet delar inom staden planeras för förändring i närheten av större trafikleder där buller, luft- och riskproblematik (kopplat till transporter med farligt gods) behöver ses över, t.ex. i Ursviks västra delar, i Rissne samt längs med Enköpingsvägen. Hänsyn måste tas till relevanta riktvärden för buller, miljökvalitetsnormer för luft samt rekommendationer om skyddsavstånd och detta behöver säkerställas i efterföljande planarbete.

Bostadsmarknad och demografisk balans

Översiktsplanens strategier bedöms främja en växande bostadsmarknad och skapar förutsättningar för lättillgängliga och attraktiva bostäder i funktionsblandade täta områden med närhet till goda kollektivtrafikförbindelser, teknisk försörjning, digitalisering och ett varierat utbud av mötesplatser. Närheten till större sammanhängande grönområden såsom Järvafältet, Igelbäcken, Ulriksdal och Hagaparken är attraktivt och bidrar sannolikt till den höga inflyttningen i kommunen. Likaså bedöms närheten till centrala Stockholm samt Sundbybergs mångfald av och inom bostadsområden, locka till sig nya invånare, liksom kommunens goda möjligheter till både kollektivtrafik samt lättillgängliga gång och cykelstråk.

Översiktsplanen innehåller en strategi om att mångfald av bostäder, lägenhetsstorlek samt boende- och upplåtelseformer eftersträvas. I Sundbyberg, liksom i grannkommunen Solna, finns begränsade möjligheter att bygga småhus/fristående villor och ny bebyggelse planeras därför i första hand som flerfamiljshus. Med en utbyggnad av fler och fler större lägenheter, stadsvillor och stadsradhus (som t.ex. i Ursvik) ökar sannolikheten för att fler väljer att bo kvar eller flytta till Sundbyberg även när familjen växer. Den sammantagna effekten av detta blir att

skatteinkomsterna ökar och att kommunen får en bättre demografisk balans (en mer blandad åldersstruktur).

Kommunalekonomi

Översiktsplanens strategier om att skapa förutsättningar för ett effektivt markutnyttjande och att dra nytta av goda kollektivtrafiklägen samt en tät stadsstruktur är en kostnads- och resurseffektiv lösning. Tätare bebyggelsestrukturer med större befolkningsunderlag innebär att redan befintlig infrastruktur, som gator, fjärrvärme, kommunalt vatten och avlopp m.m. kan tas tillvara i hög grad, liksom att kommunal service som skolor, kultur- och fritidsanläggningar, vårdcentraler m.m. kan utnyttjas mer kostnadseffektivt. I kommunens större nybyggnadsområden i Ursvik och utmed Enköpingsvägen kommer dock större investeringskostnader krävas, t.ex. genom utbyggnad av nya gator, flytt och dragande av nya ledningar, nya skolor/förskolor, idrottsanläggningar m.m. Dessa kostnader kan på längre sikt dock kompenseras av att nya stadsutvecklingsområden innebär nya invånare till staden som därmed bidrar till kommunens ekonomiska utveckling och tillväxt. Även försäljning av viss byggbar mark i attraktiva lägen kan inbringa intäkter till kommunen.

Ur ett kommunalekonomiskt perspektiv är det positivt att översiktsplanen med stor sannolikhet innebär förutsättningar för en mer varierad inflyttning och större demografisk balans än idag. Översiktsplanen ger dock sannolikt måttliga förändringar i kommunens inkomstprofil och förändrar inte kommunens karaktär i grunden. Eftersom översiktsplanen bygger vidare på befintliga strukturer kan riskerna generellt anses vara låga. Detta innebär intäkter till kommunen i ett långsiktigt perspektiv. Kommunen kan på så sätt bli mer robust för t.ex. framtida lågkonjunkturer.

Blå-gröna värden i Sundbyberg

Natur & biologisk mångfald

Översiktsplanens målbilder och strategier syftar bl.a. till att värna stadens grönstruktur och de gröna bältena samt att skydda och utveckla ekologiska spridningskorridorer. Detta är positivt ur både ett lokalt och regionalt perspektiv avseende biologisk mångfald. Ett nytt och ett utvidgande av ett befintligt naturreservat vid Norra Kymlinge är dessutom föreslagna. Detta medför att de naturvärden som är kopplade till dessa områden (bl.a. Järvakilen) tryggas långsiktigt. Dessa områden är också länkade till grönområden i grannkommuner vilket säkerställer spridning mellan viktiga grönområden i ett regionalt perspektiv. Hur kommunen behöver arbeta för att stärka områden som idag är fragmenterade och utsatta för högt slitage behöver konkretiseras i kommande planering eller i styrdokument kopplat till stadens grönska.

I vissa delar av staden finns dock förändringsområden i direkt anslutning till stadens grönstruktur och naturreservat (befintliga och planerade), t.ex. vid Igelbäckens naturreservat och Lötsjön. I dessa delar behöver särskild hänsyn tas till de naturvärden som finns för att undvika negativa konsekvenser för den kommunala, och till viss del även regionala, grönstrukturen. I idag redan täta områden kan ytterligare förtätning och komplettering innebära att befintlig parkmark och lokala naturvärden tas i anspråk. Det är betydelsefullt att i efterföljande planering studera varje enskilt utbyggnadsprojekt i både lokal och regional skala för att få förståelse för grönområdens betydelse som lokala habitat och länkar i större samband. Annars finns en risk att varje enskilt utbyggnadsområde leder till kumulativa effekter och konsekvenser med negativa följder på biologisk mångfald och ekosystem. Att fler människor besöker och rör sig i stadens naturområden kan också innebära att dessa utsätts för utökat slitage samt störningar som den mänskliga närvaron kan medföra. Särskilt känsliga områden behöver därför skyddas från detta. Översiktsplanen har strategier för att hantera detta vilket är positivt.

Sjöar & vattendrag

Översiktsplanen förväntas leda till en ökad mängd dagvatten i de områden som kommer att förtätas, förändras och utvecklas. Detta planeras framförallt ske i stadskärnan, Rissne, Hallonbergen-Ör, området kring Enköpingsvägen samt i västra Ursvik. Utan rening kan föroreningar i dagvattnet nå recipienter som exempelvis Igelbäcken, Bällstaån/Bällstaviken samt Norra Råstabäcken. Samtliga dessa vattendrag är redan idag hårt belastade av många olika typer av källor men det handlar främst om utsläpp från diffusa källor som via dagvatten förs ut i vattnet. Förtätning med en ökad mängd andel hårdgjorda ytor, ökad befolkning och framtida klimatförändringar riskerar tillsammans att leda till negativ påverkan på kommunens vattenmiljöer. Varje enskilt utbyggnadsområde, både inom staden, men även i omkringliggande kommuner, leder till ökad avrinning (dagvattenflöde) med risk för ökat föroreningsinnehåll. I översiktsplanens strategier anges att vattenkvaliteten i sjöar och vattendrag ska förbättras, att nödvändiga ytor för dagvattenhantering ska reserveras och att mångfunktionella ytor ska användas för att begränsa konsekvenser av översvämningar. I samband med utbyggnad utmed Enköpingsvägen kommer ett grönt stråk utmed norra Råstabäcken utvecklas för att hantera vatten ur både fördröjnings-, utjämnings-, biologiskt samt ett klimatperspektiv.

I mycket täta miljöer kan dagvattenhanteringen bli svårlöst på grund av den höga tätheten och en stor andel hårdgjorda ytor. Här är det särskilt viktigt att i framtida planering säkerställa en säker dagvattenhantering och att grönytor för rening och infiltration avsätts, bevaras och utvecklas. Dagvattenhanteringen kommer att behöva studeras vidare kommunens fortsatta planarbete för att säkerställa att varje enskilt projekt inte bidrar till en försämring av vattenförekomsternas status.

Den byggda miljön i Sundbyberg

Kulturmiljöer

Förtätning och förändring inom flera delar av staden skapar förutsättningar för naturliga mötesplatser och kortare avstånd till att uppleva kultur, konst och arkitektur, oavsett stadsdel. Konst, arkitektur och kultur kan på så sätt bli lättillgängligare och att det blir möjligt att uppleva detta i flera delar av staden. En av strategierna är till exempel att säkra platser för kultur och fritid tidigt i planeringen. Översiktsplanen ger också förutsättningar att befintliga kulturmiljöer kopplade till kommunens historia blir mer lättillgängliga, dels genom förbättrade kommunikationer att dels genom att satsa på att utveckla framkomliga stråk för fotgängare och cyklister. Att lätt kunna uppleva kultur och kulturmiljöer kan medföra att kommunens invånare förstår kommunens historia och därmed känner större identitet med sin omgivning.

Översiktsplanen ger goda förutsättningar för att bevara kommunens befintliga kulturhistoriskt värdefulla miljöer samtidigt som utveckling, förändring och förtätning sker. Stor hänsyn behöver tas till kulturmiljövärden, bebyggelsestruktur och områdens karaktärsdrag så att nya fysiska miljöer växer fram i samspel med de kulturhistoriska miljöerna. Om inte finns risk att kommunens historia och identitet går förlorad. Utformning och placering av ny bebyggelse i anslutning till eller inom kulturhistoriskt värdefulla områden bör därför särskilt studeras i förhållande till platsens kulturhistoriska värden.

Arbetsmarknad och näringsliv

Ambitionen med ÖP2030 och dess strategier är att bygga en blandad tät stad som bidrar till regionens tillväxt samt är en attraktiv etableringsort för företag. Översiktsplanens strategier visar på en ambition att skapa attraktiva stadsmiljöer och offentliga rum vilket också är viktigt för näringslivets utveckling. Genom en utveckling av stadskärnan, Enköpingsvägen och Rissne skapas ytterligare möjligheter till att nya företag kan etablera sig i kommunen, och därmed till att fler arbetstillfällen och utvecklingsmöjligheter skapas. I takt med att dessa stadsdelar blir tätare och mer funktionsblandade skapas, utöver möjlighet till arbetstillfällen, även förutsättningar för ett större underlag för service och därmed lockas även andra aktörer till staden, t.ex. inom servicebranschen med lunchrestauranger, butiker m.m.

ÖP2030 tar till vara på goda lägen intill kollektivtrafik vilket ger en grund för god tillgänglighet och starka förutsättningar för regional arbetspendling. Även Sundbybergs läge vid infarten till Stockholm, nära både Arlanda och Bromma flygplatser är strategiskt för arbetspendling. Kommunens näringsliv och arbetsmarknad är i dagsläget robust, stark och varierad. Detta innebär sammantaget att känsligheten för konjunktursvängningar minskar och kommunen är då mer motståndskraftig i lågkonjunkturer.

Robusthet inför framtida klimatförändringar

En fysisk struktur måste vara hållbar i ett längre perspektiv och kunna fungera med nya förutsättningar. Översiktsplanens täta och blandade struktur med korta transportavstånd är flexibel även om till exempel förutsättningarna när det gäller bostadsbyggande och utvecklingen av kollektiva färdmedel förändras. Föreslagna strategier om att öka beredskapen för klimatförändringarna samt att ytor ska vara flexibla och mångfunktionella skapar förutsättningar för en hållbar infrastruktur och robusthet. Att logistiken ska fungera bättre, att staden långsiktigt ska bli fossilbränslefri samt att invånarna kommer att erbjudas god kollektivtrafik och förbättrad gång- och cykeltrafik, kan i sin tur leda till lägre utsläpp av växthusgaser samt lägre total energikonsumtion per person. Ur ett globalt perspektiv leder dock en ökad befolkningsmängd generellt till ökade transporter och ökad energianvändning med ökade utsläpp av klimatpåverkande gaser som följd.

Ur ett klimatperspektiv finns även en hel del negativa konsekvenser med allt för täta strukturer. Bland annat förlust av närnatur och gröna impediment, vilket kan förändra lokalklimatet negativt. Exempelvis kan minskning av träd och grönska leda till lokalt stigande temperaturer i de täta stadsdelarna på grund av minskad cirkulation och minskad nedkylningseffekt. En tätare struktur med färre grönytor innebär också att naturliga infiltrations- och översvämningsytor byggs bort och risk för att instängda vattenområden skapas. Vid kraftigare regn riskerar detta leda till lokala översvämningar samt höga vattenflöden där bräddning och kapacitetsbrist vid befintliga ledningsnät för dag- och spillvatten samt pumpstationer kan bli ett problem. I fortsatt planering behöver åtgärder för att hantera klimatförändringar säkerställas, bl.a. god tillgång till skugga och träd, översvämningsytor och dammar.

Effektivt och hållbart markutnyttjande

Sundbybergs täta och blandade struktur med korta transportavstånd i goda kollektivtrafiklägen följer intentionerna i den regionala översiktsplanen RUFS. Den koncentrerade bebyggelsen gör att kommunens sammanhängande grönområden bevaras och bygger på principen god hushållning med markresurserna. I stadskärnan, Hallonbergen-Ör, Rissne, Ursvik och utmed Enköpingsvägen byggs fortsatt ut på delvis exploaterad mark men även naturmark tas i anspråk. Utmaningen i vissa områden är också att kunna erbjuda de boende tillgänglighet till kapacitetsstarka kollektiva färdmedel och väl tydliga stråk för gång och cykel. Långsiktigt kommer detta att kunna erbjudas i och med tvärbanans dragning genom kommunen.

Översiktsplanens föreslagna mark- och vattenanvändning ger relativt god balans mellan olika typer av markanvändning någorlunda spritt över kommunen. Översiktsplanen strävar efter en högre funktionsblandning än tidigare vilket också är att effektivisera markanvändningen i en mer hållbar riktning. Det finns dock utmaningar i att förtäta när det kommer till att kunna tillskapa hälsosamma livsmiljöer. Förtätning leder ofta till lokalt försämrad luftkvalitet och höga bullernivåer. I fortsatt planering behöver dessa frågeställningar konkretiseras och utredas för varje enskilt projekt.

1. Inledning

1.1. Hållbarhetsbedömning

Enligt miljöbalken 6 kap 11 § ska en miljöbedömning genomföras för planer som kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Översiktsplanen för Sundbyberg är en plan som omfattas av det kravet. Inom ramen för en miljöbedömning ingår ett antal steg varav ett är att ta fram en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) där den betydande miljöpåverkan som planens genomförande kan antas medföra identifieras, beskrivs och bedöms. Sundbybergs stad har valt att utvidga miljöbedömningen till en hållbarhetsbedömning vilket innebär att utöver ekologiska/miljömässiga aspekter, kommer även ekonomiska och sociala aspekter att analyseras och konsekvensbedömas.

Syftet med hållbarhetsbedömningen är att i stora drag beskriva de konsekvenser som den nya översiktsplanen förväntas ge upphov till och där fokus ligger på att diskutera huruvida översiktsplanen gör att Sundbyberg utvecklas i en hållbar riktning. Hållbarhetsbedömningen uppfyller således både plan- och bygglagens krav om konsekvensbedömningar och miljöbalkens (6 kap) krav på miljökonsekvensbeskrivningar för planer och program.

Det finns många olika orsaker och drivfaktorer som påverkar huruvida ett samhälle utvecklas i en hållbar riktning eller ej. Lagar, politik, ekonomi, tekniska lösningar och den enskilda individens beteende, livsmönster och val är exempel på faktorer vars innebörd påverkar huruvida en hållbar utveckling främjas eller inte. Den fysiska planeringen är ett viktigt redskap och genom t.ex. översiktsplanen har kommunen möjligheter att skapa hållbara fysiska strukturer och miljöer.

Hållbar utveckling är ett begrepp som kan tolkas och förstås på många olika sätt beroende på personens bakgrund och i vilket sammanhang begreppet används. Synen på hållbarhet har utvecklats under åren, se figur 1.

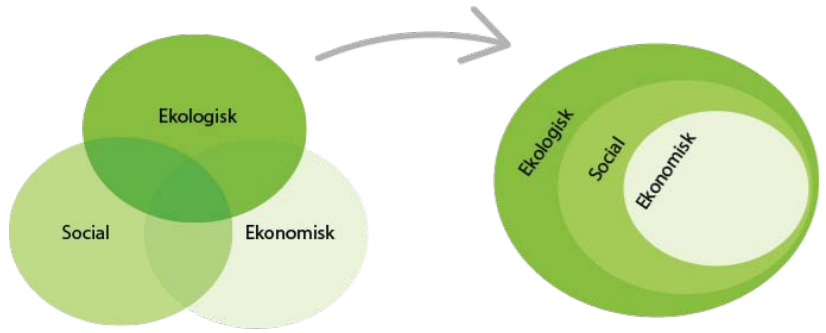

Figur 1. Utveckling av hållbarhetsmodell, från den vänstra modellen till den högra för att bättre åskådliggöra att människan är i centrum, planeten sätter gränser och att ekonomin är ett medel. Källa: RUFS 2050 - Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen (Samrådsförslag).

I denna hållbarhetsbedömning används hållbarhetsbegreppet enligt den högra modellen i figur 1. Något förenklat kan sägas att det, sett ur människans utgångspunkt, är den sociala hållbarhetsaspekten, människors möjlighet att tillfredsställa sina behov, som är målet med hållbarhet och hållbar utveckling. För att nå detta mål behöver man både ha tillgång till och ta hänsyn till ett stort antal ekologiska faktorer. Det vill säga att för det mänskliga samhället är alltså fungerande ekologiska system livsnödvändiga för att människor ska ha möjligheter att tillfredsställa sina behov. Ekologin sätter den yttre gränsen för vad som är möjligt. Utan fungerande ekosystem reduceras dessa möjligheter både på kort och lång sikt. Den ekonomiska aspekten är dagens samhälles bäst utvecklade medel för att upprätthålla och få potentiella vinster av övriga aspekter.

Kortfattat är den sociala hållbarheten målet, den ekologiska hållbarheten de grundläggande förutsättningarna och den ekonomiska hållbarheten medlet för att nå målet.

1.2. Metod

Utgångspunkt i globala mål för en hållbar utveckling, nationella miljökvalitetsmål och folkhälsomål

En hållbarhetsbedömning behöver ha en vidare syn på konsekvenser än en traditionell miljöbedömning och MKB. För att beskriva ramen för hållbar utveckling har FN antagit 17 globala mål för en hållbar utveckling. Sveriges nationella miljökvalitetsmål och folkhälsomål ryms i de globala målens intentioner. De globala målen adderar dock områden som ger en bättre helhetsbild av hållbarhet, t.ex. ”minskad ojämlikhet” och ”goda arbeten och ekonomisk tillväxt”.

Nedan illustreras samtliga globala mål (http://www.globalamalen.se):

Nedan illustreras samtliga globala mål (http://www.globalamalen.se):

Bedömningarna i denna hållbarhetsbedömning utgår från de globala hållbarhetsmål som bedömts vara relevanta för Sundbybergs stads översiktsplan. De som inte bedöms vara relevanta har avgränsats bort. I hållbarhetsbedömningen redovisas översiktligt hur Sundbybergs ÖP2030 förhåller sig till hållbar utveckling. Detta görs genom att analysera föreslagna strategier samt föreslagen markanvändningskarta.

Bedömningarna utgår ifrån att berörda nationella miljökvalitetsmål samt nationella folkhälsomål faller in under de globala målen och på så sätt också utvärderas, om än indirekt.

Nedan återges hur berörda miljökvalitetsmål och folkhälsomål förhåller sig till de för Sundbyberg relevanta globala hållbarhetsmålen:

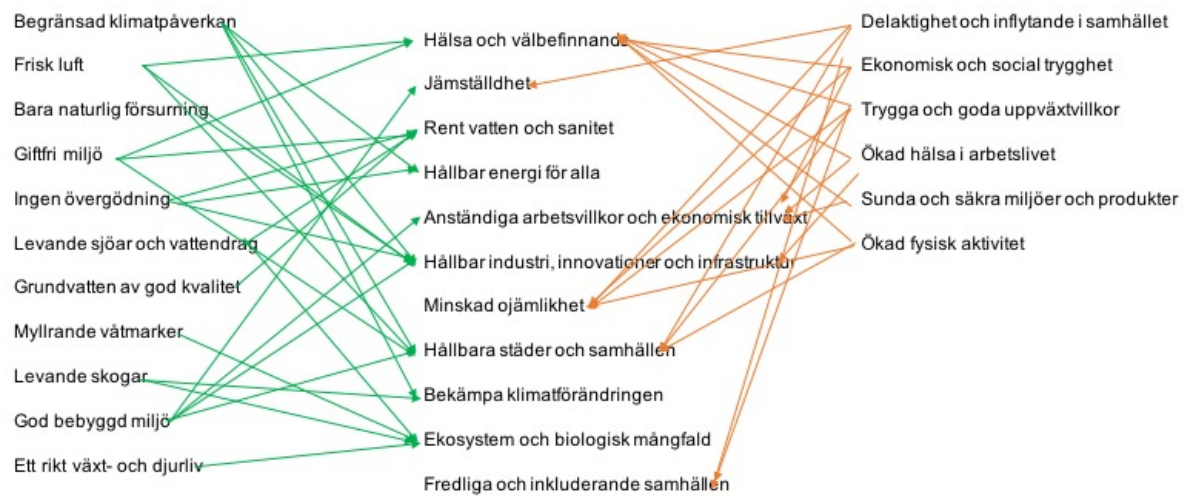

Figur 2. Redovisning av hur kvalitetsmålen och folkhälsomålen förhåller sig till de globala hållbarhetsmålen (i mitten). Enbart relevanta mål för Sundbybergs stad redovisas.

1.3. Avgränsning i tid, rum och sak

I samråd med projektgruppen för översiktsplanen och Länsstyrelsen har nedan avgränsning gjorts:

Hållbarhetsbedömningens avgränsning i **tid** kommer till stor del att följa den tidsaspekt som den nya översiktsplanen har, det vill säga år 2030. I de fall där effekter och konsekvenser kan uppkomma i ett ännu längre tidsperspektiv kommer även de beaktas. Exempelvis kan detta gälla klimatförändringar.

Hållbarhetsbedömningens **rumsliga** avgränsning är i huvudsak Sundbyberg. Dock har flera hållbarhetsaspekter en stark koppling till omkringliggande kommuner och till hela Stockholmsregionen varpå hållbarhetsbedömningen, där det lämpar sig, även kommer att belysa konsekvenser utanför kommunens gränser.

Enligt miljöbalken 6 kap. 13 § ska en miljökonsekvensbeskrivning avgränsas till den mest betydelsefulla påverkan på människa och miljö som planens genomförande kan antas medföra. Eftersom att det är en hållbarhetsbedömning som kommer att tas fram avgränsas utredningen till de betydande hållbarhetsaspekter som bedöms vara relevanta för Sundbybergs framtida utveckling.

Då de globala målen ligger som utgångspunkt för bedömningarna har dessa kategoriserats i nedan tre områden som bedöms vara viktiga i **sak** för Sundbybergs stads nya översiktsplan. De tre områdena är:

- Blå och gröna värden i Sundbyberg
  Detta område handlar om naturmiljöer, vattenmiljöer, biologisk mångfald och ekosystemtjänster. Indirekt har dessa värden även med klimatet att göra. Ekosystemtjänster som kan kopplas samman med biologisk mångfald, vattenrening och naturresurser redovisas översiktligt.

- Människan i Sundbyberg
  Detta område handlar om de sociala aspekterna såsom rättvisa, trygghet, jämställdhet och jämlikhet, folkhälsa och välbefinnande samt möjligheter till samvaro och möten med andra. Det handlar också om hur tillgänglig och kvalitativ kulturmiljön i kommunen är, både kulturmiljö kopplat till kommunens historia men även kopplat till kultur i form av konst, arkitektur m.m. Ekosystemtjänster som kan kopplas samman med sociala värden redovisas översiktligt.

- Det byggda Sundbyberg
  Detta område handlar om kommunalekonomi och om kvaliteten och innehållet i den fysiska strukturen samt om infrastrukturen och resmönstret i kommunen. Det handlar också om hur attraktivt näringslivet och arbetsmarknaden i kommunen är och hur den demografiska balansen ser ut. Ekosystemtjänster som relaterar till ekonomi, infrastruktur m.m. redovisas översiktligt.

1.4.1 Avgränsning av alternativ

Enligt 6 kap. 12 § miljöbalken ska rimliga alternativ med hänsyn till planens eller programmets syfte och geografiska räckvidd också identifieras, beskrivas och bedömas i en MKB för en plan som kan antas medföra betydande miljöpåverkan. MKB:n ska även innehålla en beskrivning av miljöförhållanden och miljöns sannolika utveckling om planen inte genomförs, ett så kallat nollalternativ.

Skillnaderna mellan nu gällande översiktsplan (ÖP2013) och den nya översiktsplanen (ÖP2030) bedöms vara väldigt små. Trots detta kommer ÖP2013 att representera planens nollalternativ.

Inga nya utbyggnadsområden i Sundbyberg bedöms vara aktuella. Ett ”scenario LÅG” (lägre utvecklingstakt på grund av lågkonjunktur etc.) som finns med i den regionala utvecklingsplanen för Stockholm (RUFS) bedöms, enligt Sundbyberg, inte vara realistiskt. Staden har redan idag svårt att hålla den utbyggnadstakt som marknaden efterfrågar och som redan pågår, varför det inte är troligt att den sänks i någon större omfattning under översiktsplanens närmsta 10-15 års period. Att utreda ett alternativ HÖG (högre utbyggnadstakt än dagens) bedöms inte heller vara realistiskt. De områden som nu föreslås bebyggas och förtätas utgör i princip all byggbar mark i Sundbyberg. Resterande områden säkras för rekreation och naturvård. Alternativa innehåll i bebyggelsen bedöms redan vara inkluderat i ÖP2030. Bebyggelseutvecklingen föreslås innehålla funktionsblandade stadsdelar och bebyggelsekvarter, vilket även är i linje med nu gällande översiktsplan 2013.

Utifrån detta resonemang bedöms att det enda egentliga alternativ som ÖP2030 bör jämföras med är ett nollalternativ motsvarande ÖP2013. För beskrivning av planförslaget (ÖP2030) hänvisas främst till översiktsplanedokumentets kapitel 4 och 5. Nollalternativet beskrivs kortfattat nedan.

1.1.1 Nollalternativet – översiktsplan 2013 (ÖP2013)

Vid en jämförelse mellan nuvarande översiktsplan ÖP2013 och den nya översiktsplanen ÖP2030 kan konstateras att skillnaderna är små. De utvecklings- och bebyggelseområden som redovisas i båda översiktsplanerna har antingen redan antagna fördjupade översiktsplaner eller godkända/pågående planprogram och vissa är delvis färdigutbyggda, t.ex. Stora Ursvik. Utvecklingsområdena är Hallonbergen och Ör, Sundbybergs nya stadskärna, Ursvik och Rissne. Det enda nya område som pekas ut för utveckling i ÖP2030 till skillnad mot i ÖP 2013 är området utmed Enköpingsvägen. I och med att vägen inte längre är riskklassad öppnas det upp för möjligheten att exploatera utmed denna.

En annan tydlig skillnad är av mer strategisk karaktär. I den nya översiktsplanen tydliggörs kommunens utvecklingstankar tydligare genom konkreta målbilder och strategier. I ÖP2013 är dessa vagare men går ändå att utläsa mellan raderna.

I och med att skillnaderna mellan översiktsplanerna är så små så kommer hållbarhetsbedömningen endast att fokusera på att bedöma **skillnaderna** alternativen emellan. Nedan kommer att bedömas:

- Utvecklingsområdet utmed Enköpingsvägen som presenteras i ÖP2030 och inte i ÖP2013.
- ÖP2013`s avsaknad av tydliga och uttalade målbilder och strategier till skillnad mot i ÖP2030.

2. Hållbarhetsbedömning ÖP2030

2.1 Människan i Sundbyberg

I detta avsnitt konsekvensbedöms översiktsplanens målbilder, strategier och allmänna intressen som har koppling till sociala värden såsom rättvisa, trygghet, jämställdhet och jämlikhet, folkhälsa och välbefinnande samt möjligheter till samvaro och möten med andra. Det handlar också om hur tillgänglig och kvalitativ kulturmiljön i kommunen är (både kulturmiljö kopplat till kommunens historia men även kopplat till dagens kultur, konst och arkitektur).

Demografisk balans och integrationsmöjligheter

Flera av ÖP2030´s målbilder och strategier handlar om att bygga bort barriärer, skapa nya kopplingar och länka ihop olika stadsdelar för att skapa en bättre, tätare och mer sammanhållen stad med plats för möten och delaktighet. Stadskärnan vill man t.ex. knyta samman tydligare med övriga delar av kommunen, detsamma gäller för utvecklingen av Rissne, Hallonbergen och Ör som bättre ska länkas samman med varandra och sin omgivning. Genom att bygga utmed Enköpingsvägen länkas Ursvik ihop med angränsande kommundelar och stadskärnan på ett tydligare sätt.

I och med en tätare struktur med ambitioner om att bygga in kvalitativa och strategiskt placerade offentliga rum för möten och stadsliv, skapas möjligheter till ökad integration mellan stadsdelar. Detta leder i huvudsak till positiva effekter såsom att människor känner en större samhörighet med andra kommuninvånare och blir mer engagerade i sin omgivning som följd. Att skapa naturliga mötesplatser i det offentliga rummet är ett sätt att motverka segregation inom och mellan stadsdelar i och med att människor uppmuntras till möten. Enligt forskning förbättras möjligheterna till gynnsamma rörelsemönster, ökad samhörighet och vidgade sociala sfärer genom detta.

Översiktsplanens strategier visar sammantaget på goda förutsättningar för ökad integration. För att detta ska lyckas fullt ut behöver konkreta åtgärder säkras i fortsatt detaljplanering. Kommundelarna Ursvik och Brotorps relation till övriga stadsdelar behöver beaktas för att undvika boendesegregation. Även om t.ex. Enköpingsvägen utvecklas i syfte att koppla samman Ursvik och Brotorp med övriga Sundbyberg finns både topografiska barriärer som socioekonomiska. Även Duvbo, Hallonbergen och Ör är idag delvis isolerat från övriga kommundelar, framför allt på grund av barriärer såsom höjdskillnader, trafikleder, arbetsplatsområden m.m.

Varierade boendeformer, upplåtelseformer och storlekar på boendet blir i sammanhanget viktigt för att ge möjligheter till ökad integration och demografisk balans (balanserad åldersstruktur). ÖP2030 har fokus på boende i flerfamiljshus, även om inslag av villor och stadsradhus planeras i de nya stadsdelarna Ursvik och Brotorp. Sundbyberg kan genom översiktsplanen emellertid inte styra vilka upplåtelseformer eller boendeformer som slutligen erbjuds, men arbetar aktivt och uppmuntrande för att detta ska komma till stånd. Med större variation samt utökad kommunal service såsom skola och förskola, skulle staden kunna uppnå en mer balanserad ålderssammansättning. Risken är annars att unga vuxna (åldersklassen 25–44 år) fortsätter att dominera bland befolkningen, och att barnfamiljer flyttar ut från kommunen.

Sociala värden (tillgänglighet, trygghet, jämlikhet och jämställdhet)

Översiktsplanens intentioner är att bygga tätare, tryggare och mer sammanhållna stadsdelar med plats för möten, ökat serviceutbud och god tillgänglighet. Tät och stadsmässig bebyggelse med goda kollektivtrafikförbindelser innebär korta avstånd mellan bostad, arbete och vardagsservice och underlättar därmed vardagen för kommunens invånare, även för dem som inte har tillgång till bil. Genom att skapa ett ökat utbud av olika typer av offentliga rum och mötesplatser gynnas flera sociala aspekter. Bland annat genom att fler människor möts och rör sig i stadsbilden. Detta kan påverka upplevelsen av trygghet, jämställdhet och social integration. Ökad täthet kan även öka trygghetskänslan inom stadsdelarna, t.ex. inom Ör, Hallonbergen, stadskärnan och i Rissne. Dock behöver utformningen och innehållet i bebyggelsen och offentliga platser säkerställa att detta uppnås. Utan rätt belysning och utformning kan öppna platser och torg liksom periodvis tomma bottenvåningar upplevas som otrygga och mörka under dygnets mörka timmar. Genom att aktivt arbeta med att ha lokaler och servicefunktioner i bottenvåningar samt intill mötesplatser kan detta motverkas.

Utbyggnaden av trygga och säkra platser samt gång- och cykelvägar är viktiga av flera skäl, inte minst ur ett barn- och jämställdhetsperspektiv. ÖP2030´s intentioner stärker kommunen i detta avseende. Funktionsuppdelade områden som finns till exempel Rissne, Ör och i nuvarande delar av Sundbybergs centrum är delvis avbefolkade kvällstid, vilket kan skapa otrygghet. Om man enligt översiktsplanens intentioner kombinerar arbetsplatser, handel etc. med bostäder och andra funktioner, kan detta skapa förutsättningar för ökad trygghet även i dessa områden. Små park- och grönytor och idrottsanläggningar i den täta strukturen är ofta tillgängliga för många och har stor betydelse för lek, vardaglig motion och spontana möten. Närhet är viktigt framförallt för barn, unga och äldre. Särskilt viktigt blir detta i stadskärnan och i de centrala och täta bebyggelseområdena som dessutom har längre till de större rekreationsområdena.

Eftersom att hela Sundbyberg på ett eller annat sätt kommer att bebyggas under de närmaste 10–15 åren kommer det under hela översiktsplaneperioden att pågå stora och många utbyggnadsarbeten. Sundbyberg är dessutom en av Sveriges minsta kommuner till ytstorlek, vilket gör att byggetableringarna blir än mer påtagliga. Detta innebär ofrånkomligen att sociala värden (tillgänglighet, trygghet, folkhälsa m.m.) påverkas negativt. Byggarbetsplatser innebär avstängda och tillfälliga transportvägar, stora etableringsytor, tung byggtrafik och sprängarbeten m.m. Mycket av det som följer av byggtiden kan upplevas som otryggt samt innebär som oftast att både tillgängligheten och framkomligheten försvåras. Ur ett hållbarhetsperspektiv så är det under utbyggnadsperioden som Sundbyberg bedöms stå inför sin största utmaning. Effekten bedöms bli kommunövergripande men i vissa delar även regional.

Tabell 1. I tabellen presenteras ett ekosystemtjänstperspektiv på frågor kopplade till mötesplatser, kultur m.m.

Tabell 1. I tabellen presenteras ett ekosystemtjänstperspektiv på frågor kopplade till mötesplatser, kultur m.m.

Kulturella ekosystemtjänster (ET): Sociala interaktioner (mötesplatser), naturpedagogik, inspiration till kultur, estetisk uppskattning, kulturmiljölandskap, landskap

Förutsättning för ET	Hot	Vem/vad påverkas	Hänsyn och åtgärder
Närnatur och parker som offentliga mötesplatser och naturliga ”torg”, naturpedagogik Gröna stråk, större rekreationsområden Kulturmiljölandskap, öppna landskap	Exploatering av närnatur, parker, grönområden Täta gaturum och mindre gröna samband Barriärer (nya arbetsplats- och bostadsområden, vägar, spår m.m.)	Befolkning (särskilt utsatta grupper äldre, funktionshindrade, barn) – välbefinnande, naturpedagogik, ev. samhörighet Folkhälsa - risk för ökad stress Kommunens attraktivitet - kommunalekonomi	Spara och tillgängliggör lokal närnatur i alla bebyggelseområden. God tillgänglighet till större rekreationsområden Gröna utblickar från boendet. Stadsodling – något att mötas kring – naturpedagogik. Mångfunktionella ytor – mångfald i och av gröna utemiljöer

Kommunalekonomi

Fler invånare och nya bostäder innebär att infrastruktur, vatten och avlopp, service och skolor m.m. måste byggas ut och underhållas. Översiktsplanens strategier om att skapa förutsättningar för ett effektivt markutnyttjande och att dra nytta av goda kollektivtrafiklägen samt en tät stadsstruktur är en kostnads- och resurseffektiv lösning. Tätare bebyggelsestrukturer med större befolkningsunderlag innebär att redan befintlig infrastruktur, som gator, fjärrvärme, kommunalt vatten och avlopp m.m. kan tas tillvara i hög grad, liksom att kommunal service som skolor, kultur- och fritidsanläggningar, vårdcentraler m.m. kan utnyttjas mer kostnadseffektivt. Ett större nyttjande innebär dock även en högre belastning på befintliga system samt kan kräva investeringar för att säkerställa tillräcklig kapacitet (framför allt försörjningssystem).

Genom att dra nytta av kommunens goda kollektivtrafiklägen och att förtäta i områden nära kollektivtrafik, t.ex. utveckling av bostadsbebyggelse i centrumkärnan, Hallonbergen Ör och Rissne, ökar också underlaget för kollektivtrafiken. Detta är också ekonomiskt gynnsamt och innebär bättre resurshushållning än om bebyggelsen planerades utan kollektivtrafikförbindelser. I Ursvik kommer tvärbanan byggas ut och långsiktigt kunna erbjuda invånarna resursstark kollektivtrafik. I Ursvik och utmed Enköpingsvägen pågår och planeras dock för större förändringar och utveckling av helt nya bebyggelsestrukturer och områden. I dessa områden kommer större investeringskostnader att uppstå, t.ex. genom utbyggnad av nya gator, flytt och dragande av nya ledningar, nya skolor/förskolor, idrottsanläggningar m.m. Dessa kostnader kan på längre sikt dock kompenseras av att nya stadsutvecklingsområden innebär nya invånare till staden som därmed bidrar till kommunens ekonomiska utveckling och tillväxt.

Försäljning av viss byggbar mark i attraktiva lägen kan inbringa intäkter till kommunen. Ur ett kommunalekonomiskt perspektiv är det positivt att översiktsplanen med stor sannolikhet innebär förutsättningar för en mer varierad inflyttning och större demografisk balans än idag. Översiktsplanen ger dock sannolikt måttliga förändringar i kommunens inkomstprofil och förändrar inte kommunens karaktär i grunden. Eftersom översiktsplanen bygger vidare på befintliga strukturer kan riskerna generellt anses vara låga. Översiktsplanen skapar förutsättningar för en attraktiv boendemiljö, ett rikt och diversifierat näringsliv, en stor variation av arbetsplatser och tjänster inom hela kommunen samt god tillgång till natur, vatten och upplevelser för besökande. Detta innebär intäkter till kommunen i ett långsiktigt perspektiv. Kommunen kan på så sätt bli mer robust för t.ex. framtida lågkonjunkturer.

Klimatförändringar med stora skyfall och höga flöden i sjöar och vattendrag har under senare år gjort samhällen mer sårbara. Risken för översvämningar i Mälaren är idag hög och även risken för översvämningar vid skyfall har ökat. Vid tillfällen med skyfall och stora mängder regnmassor klarar inte befintliga dagvattensystem att hantera de flöden som uppstår. Kostnader relaterade till naturskador ökar och Sundbybergs stad bör därför investera i att förebygga skador till följd av översvämningar, ras och skred. Genom att kommunen investerar i förebyggande åtgärder, istället för att behöva ta kostnader i efterhand för stora skador, kan kommunen bli mer ekonomiskt robust.

Kulturmiljöer

Förtätning och förändring inom flera delar av staden skapar förutsättningar för naturliga mötesplatser och kortare avstånd till att uppleva kultur, konst och arkitektur, oavsett stadsdel. Täta och attraktiva miljöer leder till ökat befolkningsunderlag vilket i sin tur kan medföra större satsningar på ny konst, arkitektur och kulturupplevelser. Konst, arkitektur och kultur kan på så sätt bli lättillgängligare och att det blir möjligt att uppleva detta i flera delar av staden. En av strategierna är till exempel att säkra platser för kultur och fritid tidigt i planeringen. Detta avses göras på strategiska platser som möjliggör att personer som bor i olika stadsdelar kan mötas. Lättillgänglig konst, arkitektur och kultur för kommunens invånare kan bidra till en ökad känsla av tillhörighet.

Planen ger också förutsättningar att befintliga kulturmiljöer kopplade till kommunens historia blir mer lättillgängliga, dels genom förbättrade kommunikationer att dels genom att satsa på att utveckla framkomliga rörelsestråk för fotgängare och cyklister. Att lätt kunna uppleva kultur och kulturmiljöer kan medföra att kommunens invånare förstår kommunens historia och därmed känner större identitet med sin omgivning.

Översiktsplanen ger goda förutsättningar för att bevara kommunens befintliga kulturhistoriskt värdefulla miljöer. I ett långsiktigt perspektiv kan nya kulturmiljöer tillkomma och befintliga utvecklas och förändras, genom t.ex. ändrad eller ökad användning. Samtidigt som utveckling, förändring och förtätning ska ske så påpekas att hänsyn ska tas till kulturmiljövärden, bebyggelsestruktur och områdens karaktärsdrag och att särskild uppmärksamhet krävs i stadskärnan och i Duvbo. Detta är positivt med avseende på de värden som stadens kulturmiljöer innehar. Vid förtätning och tillkomst av ny bebyggelse kan områdenas karaktär försvagas och deras koppling till historien bli mindre urskiljbar. När nya fysiska miljöer växer fram är det därför viktigt att detta görs i samspel med de kulturhistoriska miljöerna så att de även i framtiden kan berätta om kommunens historia och identitet. Ett mindre förändringsområde är beläget söder om Duvbo och hela stadskärnan kommer att genomgå en förändring, framförallt med avseende på den planerade överdäckningen av järnvägen. Utformning och placering av ny bebyggelse i anslutning till eller inom kulturhistoriskt värdefulla områden bör därför särskilt studeras i förhållande till platsens kulturhistoriska värden. Detta bör ske i samband med fortsatt planering, t.ex. vid detaljplaneläggning. Ny bebyggelse i anslutning till eller inom kulturhistoriskt värdefulla områden kan dock även ses som en förstärkning av området.

Folkhälsa & säkerhet

Förtätning och en blandad stad ger goda förutsättningar för kortare avstånd mellan bostad, arbete och vardagsservice. Enligt forskning innebär den täta staden med små avstånd till viktiga destinationer en stödjande miljö för ett aktivt liv (Malmö stad, 2012). Människor som bor i områden med hög täthet promenerar mer till utbud och service. Korta avstånd främjar även användandet av cykel.

Översiktsplanen syftar i många delar till att förbättra möjligheterna för cyklister och fotgängare att röra sig inom staden samt till grannkommuner. Det finns bland annat strategier som syftar till att skapa och säkerställa gena och sammanhängande stråk för gående och cyklister i hela staden. Genom att främja gång och användandet av cykel skapas möjligheter till lättillgänglig vardagsmotion och rekreation vilket kan bidra till positiva effekter för hälsan, med t.ex. lägre risk för fetma eller att utveckla högt blodtryck. Enligt forskning (Leyden, 2003) förbättrar promenader inte bara hälsa utan främjar även socialt kapital och gör människor mer benägna att känna sina grannar, att lita på människor i området och att engagera sig politiskt och socialt. Korta avstånd längs med trygga och lättillgängliga gator bedöms även kunna medföra att fler tar sig ut och rör på sig, även de som annars är mer begränsade i sin rörlighet, t.ex. äldre, barn och personer med funktionsnedsättning. Det underlättar även för de som inte har tillgång till bil att ta sig mellan bostad, arbete och service. Genom att skapa tydliga stråk i nord-sydlig riktning kommer de olika stadsdelarna bindas samman vilket ytterligare stärker möjligheterna att ta sig via gång och med cykel inom stadens olika delar.

Förtätning skapar också möjligheter att tillgodose behov av boenden med närhet till rekreation, park, lek, motionsspår, idrott och natur. Strategier kopplat till detta finns, t.ex. att utveckla platser för idrotts-, kultur- och fritidsaktiviteter då staden växer, Det finns även strategier kopplade till att utveckla stadsdelarna med innehållsrika parker och platser samt attraktiva promenadstråk, även längs med stadens gröna och blå miljöer. God tillgång till grönska och grönytor har betydelse ur hälsosynpunkt och studier från bl.a. Lantbruksuniversitetet i Alnarp har visat att personer som bor nära ett grönområde använder det oftare, och mer sällan lider av besvär relaterade till stress (Malmö stad, 2012). Motivationen till fysisk aktivitet ökar ju lättillgängligare det är. Förtätning riskerar dock att mindre grönområden/närnatur tas i anspråk, naggas i kanten eller försvinner, t.ex. ytor för spontanidrott-/lek, vilket är ytor som kan ha stor betydelse för barn och ungdomar. Detta kan vara särskilt påtagligt i centrala Sundbyberg, där avstånden till närnatur kan bli längre vilket kan minska vardagsmotionen. I vissa delar av staden finns förändringsområden i anslutning till stadens grönstruktur och naturreservat (befintliga och planerade), t.ex. vid Lötsjön och Igelbäckens naturreservat. Hur dessa områden utformas för inte bli barriärer behöver studeras vidare i det fortsatta planarbetet.

Sundbybergs stad planerar för att bli än mer kollektivtrafikförsörjt och med bättre möjligheter för cyklister och fotgängare. Med en hög täthet och tillgång till både pendeltåg, tunnelbana, tvärbana och bussar kommer förbindelserna med kollektivtrafik att vara goda oavsett var man bor eller arbetar inom staden. Detta bedöms bidra till en minskning av Sundbybergs totala bilanvändande. Huvudnätet för biltrafik är i stor utsträckning förlagt runt och mellan de olika stadsdelarna. I Sundbyberg finns inga gator som betecknas genomfartsled, men i nuläget används Enköpingsvägen i stor utsträckning för sådan trafik. I framtiden kommer detta att förändras i och

med att den byggs om till stadsgata med smalare körfält och tät bebyggelse i anslutning.

Intentionerna i översiktsplanen bedöms sammantaget påverka folkhälsan i positiv riktning. Det finns dock risker med en alltför tät stadsstruktur. Miljöförhållandena kan bli sämre med lägre solvärden, bullerstörningar och försämrad luftkvalitet, vilket är negativt för hälsan. I flertalet delar inom staden planeras för förändring i närheten av större trafikleder där buller, luft- och riskproblematik (kopplat till transporter med farligt gods) behöver ses över, t.ex. i centrala Sundbyberg, Ursviks västra delar, i Rissne samt längs med hela Enköpingsvägen. Det är av stor vikt att bevaka dessa risker i planeringen för att säkerställa att befintliga och nya invånare ges hälsosamma boendemiljöer. Hänsyn måste tas till relevanta riktvärden för buller, miljökvalitetsnormer för luft samt rekommendationer om skyddsavstånd. Frågorna avseende buller, luft och risk finns inte med i någon av kommunens strategier men uppmärksammas ändock i översiktsplanen. Då de inte lyfts fram i en strategi finns risken att de glöms bort och därmed bortprioriteras. De är därför extra viktiga att uppmärksamma i efterföljande planarbete.

I stadskärnan kan förhållandena avseende buller och risker kopplade till transporter av farligt gods bli bättre med avseende på att en nedgrävning av järnvägen pågår. Här kan nya områden för boende och verksamheter utvecklas utan de störningar som järnvägen medför. Hur förtätning sker behöver dock studeras vidare för att se till att utformning på bebyggelse, vägar m.m. tillåter utvädring av luft, solinstrålning samt med avseende på buller från vägtrafik.

Stadskärnan kommer dock att vara en byggarbetsplats under en lång tid. Detta ställer krav på att byggtiden (för exempelvis nedgrävning av järnvägen) planeras och genomförs så att även befintliga boende- och arbetsmiljöer är hälsosamma vad gäller buller, vibrationer, utsläpp till luft samt risk.

Ur bullersynpunkt kan en blandning av bostäder, service och verksamheter vara fördelaktigt då ny bebyggelse med exempelvis kontor kan planeras närmast ett spår eller en väg och därmed fungera som bullerskydd mot bostäderna. Trots att kommunens intentioner är att bullerfrågan ska beaktas i kommande planering riskerar frågan kring buller att upplevas som ett problem för vissa människor, kanske särskilt för befintliga boende.

Tabell 2. I tabellen presenteras ett ekosystemtjänstperspektiv på frågor kopplade till buller och luft.

Reglerande ekosystemtjänster (ET): Luftrening, bullerreglering

Förutsättning för ET	Hot	Vem/vad påverkas	Hänsyn och åtgärder
Grönytor/parker/träd i och i nära anslutning till tätbebyggda områden	Ökad befolkning - mer utsläpp Täta gaturum Bebyggelse nära hårt trafikerade vägar m.m. Ianspråktagande av parker/grönområden	Befolkning (hälsa) Attraktivitet Kommunalekonomi	Spara/skapa träd längs gator, mellan bostadshus, fickparker, alléer, raingardens Gröna tak och väggar/grönytefaktor

2.2 Blå och gröna värden i Sundbyberg

I detta avsnitt konsekvensbedöms översiktsplanens målbilder och strategier som har koppling till blå/gröna värden (sjöar och vattendrag, vattenkvalitet, grönstruktur, ekologiska värden, biologisk mångfald, skyddade naturområden, parker och bostadsnära natur m.m.).

Natur & biologisk mångfald

Sundbybergs stad är Sveriges minsta kommun till ytan men är en av landets mest tätbefolkade kommuner. Många människor på liten yta innebär att säkerställandet av grönområden och kopplingar dessa emellan, för spridning av växt- och djurliv, är viktigt att ta i beaktande. Både större grönområden, som till exempel Järvakilen och Igelbäckens naturreservat som finns i Sundbybergs norra del, samt tätortsnära naturområden är viktiga att bevara/skapa. Översiktsplanens målbilder och strategier syftar bl.a. till att värna stadens grönstruktur och de gröna bältena samt att skydda och utveckla ekologiska spridningskorridorer. Detta är positivt ur både ett lokalt och regionalt perspektiv avseende biologisk mångfald. Ett nytt och ett utvidgande av ett befintligt naturreservat är dessutom föreslagna för områden som är särskilt värdefulla. Detta medför att de naturvärden som är kopplade till dessa områden (bl.a. Järvakilen) kan bibehållas. Dessa områden är också länkade till grönområden i grannkommuner vilket säkerställer spridning mellan viktiga grönområden i ett regionalt perspektiv.

I delar av staden planeras förtätning vilket kan sägas skapa förutsättningar för ett effektivt markutnyttjande. Detta innebär att stadens större sammanhängande grönområden kan bevaras och att spridningskorridorer bibehålls. I vissa delar av staden finns dock förändringsområden i direkt anslutning till stadens grönstruktur och naturreservat (befintliga och planerade), t.ex. vid Igelbäckens naturreservat och Lötsjön. I dessa delar behöver särskild hänsyn tas till de naturvärden som finns för att undvika negativa konsekvenser för den kommunala, och till viss del även regionala, grönstrukturen. Tillkommande bebyggelse kan utgöra barriärer som förhindrar spridning av flora och fauna vilket i förlängningen kan påverka biologisk mångfald.

I idag redan täta områden kan ytterligare förtätning och komplettering innebära att befintlig parkmark och lokala naturvärden tas i anspråk. Det är betydelsefullt att i efterföljande planering studera varje enskilt utbyggnadsprojekt i både lokal och regional skala för att få förståelse för grönområdens betydelse som lokala habitat och länkar i större samband. Annars finns en risk att varje enskilt utbyggnadsområde leder till kumulativa effekter och konsekvenser med negativa följder på biologisk mångfald och ekosystem. I planen finns strategier som lyder att stadsdelarna ska utvecklas med innehållsrika platser och parker samt att tillgången till grönområden ska säkerställas. Dessa inriktningar kan bidra till att motverka eventuella negativa konsekvenser av förtätning.

Ett antal av stadens strategier syftar till att säkerställa stadens natur- och vattenområden för rekreation, t.ex. ska stadens gröna pärlor fortsätta att utvecklas, liksom strandpromenaden längs Mälaren. Detta kan sammantaget innebära att grönområden tas i anspråk, att fler människor besöker och rör sig i stadens naturområden vilket innebär att dessa utsätts för utökat slitage samt störningar som den mänskliga närvaron kan medföra. Hur och var målpunkter utvecklas och hur tillgängligheten förstärks till stadens vatten- och naturområden bör studeras vidare i efterföljande planarbete. Detta med avseende på var det är lämpligast i förhållande till särskilt värdefulla natur- och vattenområden.

Hur grönstrukturen i slutändan påverkas är inte enbart beroende av vad som sker i Sundbybergs stad. Ett regionalt samarbete med omkringliggande kommuner är viktigt. Eftersom en befolkningsökning och ökad exploatering även förväntas i grannkommunerna behöver frågor rörande grönstruktur, spridningssamband och biologisk mångfald hanteras på större skala. Den strategi som lyder ”Förbättra stråk och ekologiska spridningskorridorer mellan Sundbyberg och grannkommunerna” ligger i linje med detta.

Tabell 3. I tabellen presenteras ett ekosystemtjänstperspektiv på frågor kopplade till kommunens grönstrukturer.

Stödjande ekosystemtjänster (ET): biologisk mångfald, genetisk diversitet, habitat för arter

Förutsättning för ET	Hot	Vem/vad påverkas	Hänsyn och åtgärder
Sammanhängande grönområden Spridningskorridorer genom tätbebyggda områden	Befolkningsökning/utbyggnad i lokalt och regionalt perspektiv Ianspråktagande av/i närheten av parker/grönområden (t.ex. i Ursvik, kring Lötsjön) Barriärer (vägar, järnvägar, bebyggelse)	Resiliens för framtida påverkan i ett lokalt/ globalt perspektiv Befolkning (långsiktigt)	Landskapsperspektiv (regionalt samarbete) Skapa ett nytt naturreservat och utvidga ett befintligt Arbeta med mångfunktionella ytor och grönytefaktor

Sjöar & vattendrag

Översiktsplanen förväntas leda till en ökad mängd dagvatten i de områden som kommer att förtätas, förändras och utvecklas. Detta planeras framförallt ske i stadskärnan, Rissne, Hallonbergen-Ör, området kring Enköpingsvägen samt i västra Ursvik. Dagvatten från hårdgjorda ytor kan innehålla föroreningar och näringsämnen i form av exempelvis oljespill eller partiklar. Utan rening kan föroreningar i dagvattnet nå recipienter som exempelvis Igelbäcken, Bällstaån/Bällstaviken samt Norra Råstabäcken. Samtliga dessa vattendrag är redan idag hårt belastade av många olika typer av källor men det handlar främst om utsläpp från diffusa källor som via dagvatten förs ut i vattnet. Bällstaån uppnår t.ex. inte god status och för att miljökvalitetsnormerna ska nås behöver ett flertal åtgärder genomföras de närmaste åren. Igelbäcken är ett mycket skyddsvärt vattendrag som ingår i Igelbäckens naturreservat. Igelbäcken har bedömts uppnå god ekologisk status men inte god kemisk status.

Förtätning med en ökad mängd andel hårdgjorda ytor, ökad befolkning och framtida klimatförändringar riskerar tillsammans att leda till negativ påverkan på kommunens vattenmiljöer. Varje enskilt utbyggnadsområde, både inom staden, men även i omkringliggande kommuner, leder till ökad avrinning (dagvattenflöde) med risk för ökat föroreningsinnehåll. I översiktsplanens strategier anges att vattenkvaliteten i sjöar och vattendrag ska förbättras, att nödvändiga ytor för dagvattenhantering ska reserveras och att mångfunktionella ytor ska användas för att begränsa konsekvenser av översvämningar. Dessa strategier är generellt hållna men i andra delar av översiktsplanen ges förslag på konkreta åtgärder för att nå miljökvalitetsnormerna. Utöver en utvecklad dagvattenhantering föreslås att VA-ledningsnät och pumpstationer underhålls, att felkopplingar och läckor i VA-ledningsnätet spåras och åtgärdas samt att minimera användandet av miljöstörande ämnen.

I mycket täta miljöer kan dagvattenhanteringen bli svårlöst på grund av den höga tätheten och en stor andel hårdgjorda ytor. Här är det särskilt viktigt att i framtida planering säkerställa en säker dagvattenhantering och att grönytor för rening och infiltration avsätts, bevaras och utvecklas. Att avsätta mångfunktionella ytor, ytor som både kan rena och hantera det dagvatten som uppstår samt som tillåts att svämma över, är särskilt viktigt att ha med i stadens planering, dels för att omhänderta och fördröja dagvattnet och dels för att kunna hantera ökade flöden med ett framtida förändrat klimat.

Dagvattenhanteringen kommer att behöva studeras vidare i det fortsatta planarbetet. För att uppnå miljökvalitetsnormer i kommunens vattenförekomster krävs att det vatten som når recipienten är renare än idag. Utan rening riskerar dagvattnet att leda till negativa konsekvenser för regionens vattenmiljöer och dess flora och fauna. I översiktsplanen beskrivs hur det ska skapas ett grönstråk längs med Norra Råstabäcken via Råsta gärde till Råstasjön. Detta blir en viktig del i den nya stadsbilden vid Enköpingsvägen och kommer att fylla en stor funktion för rening och fördröjning av dagvatten. Detta är ett bra exempel på en konkret åtgärd som föreslås redan i översiktsplanearbetet och som kan bidra till att rena dagvatten innan det når recipient. Området ska även användas vid höga flöden för fördröjning och därmed öka möjligheterna att undvika översvämningar.

Det är av stor vikt att kommuner som delar avrinningsområden arbetar efter samma mål eftersom vatten inte är avhängigt en kommungräns. För att ta ett samlat grepp kring vattenkvaliteten inom staden kan en särskild form av vattenplan tas fram. I denna plan kan staden arbeta samlat med frågor kopplade till kvalitet och status för hela staden. Detta bedöms vara av vikt eftersom staden kommer att förtätas och förändras, att dagvattenhanteringen blir allt viktigare i och med ett förändrat klimat samt en generellt striktare hållning i bedömning mot miljökvalitetsnormerna för vatten.

Tabell 4. I tabellen presenteras ett ekosystemtjänstperspektiv på frågor kopplade till vatten

Reglerande ekosystemtjänster (ET): Vattenrening, vattenreglering

Förutsättning för ET	Hot	Vem/vad påverkas	Hänsyn och åtgärder
Större grönområden Parker/träd i tätbebyggda områden Dagvattendammar	Klimatförändringar/skyfall Ianspråktagande av parker, grönområden Ökad andel hårdgjorda ytor Ökad befolkning, trafik, verksamheter, utsläpp m.m.	Befolkning Vattenmiljöer/flora och fauna Vattenkvalitet (dricksvatten)	Mångfunktionella ytor Gröna tak och väggar/grönytefaktor Avsätta mark för omhändertagande av dagvatten (t.ex. längs med Enköpingsvägen)

2.3 Den byggda miljön i Sundbyberg

I detta avsnitt konsekvensbedöms översiktsplanens målbilder och strategier som har koppling till den bebyggda miljön i Sundbyberg. Det handlar kort om kvaliteten och innehållet i den fysiska strukturen samt infrastrukturen. Det handlar också om hur attraktivt näringslivet och arbetsmarknaden i kommunen är och hur den demografiska balansen ser ut. Hur robust och klimatanpassad miljön är diskuteras också.

Bostadsmarknad och demografisk balans

ÖP2030 är en fortsatt tillväxtbefrämjande plan när det gäller befolkning och bostadsmarknad där Sundbybergs avsikt är att planera för en fortsatt hög bostadsproduktion. Bebyggelsen som planeras i de olika stadsdelarna är i första hand flerfamiljshushus, vilket innebär ett effektivt markutnyttjande. En växande kommun med täta och innehållsrika stadsmiljöer kan öka stadens attraktivitet i en positiv spiral som genererar ökad inflyttning, som i sin tur innebär ytterligare behov av exploatering, mer underlag för bl.a. service och skolor m.m. och därmed till en ökad andel arbetstillfällen. Det är dock viktigt att både kvantiteten och kvaliteten i de offentliga rummen beaktas och säkerställs i planeringen. Attraktiviteten riskerar att minska om dessa funktioner inte får ta plats i stadsrummet.

Översiktsplanens strategier bedöms främja en växande bostadsmarknad och skapar förutsättningar för lättillgängliga och attraktiva bostäder i funktionsblandade täta områden med närhet till goda kollektivtrafikförbindelser, teknisk försörjning, digitalisering och ett varierat utbud av mötesplatser. Närheten till större sammanhängande grönområden såsom Järvafältet, Igelbäcken, Ulriksdal och Hagaparken är attraktivt och bidrar sannolikt till den höga inflyttningen i kommunen. Likaså bedöms närheten till centrala Stockholm samt Sundbybergs mångfald av och inom bostadsområden, locka till sig nya invånare, liksom kommunens goda möjligheter till både kollektivtrafik samt lättillgängliga gång och cykelstråk.

Översiktsplanen innehåller en strategi om att mångfald av bostäder, lägenhetsstorlek samt boende- och upplåtelseformer eftersträvas. I Sundbyberg, liksom i grannkommunen Solna, finns begränsade möjligheter att bygga småhus/fristående villor och ny bebyggelse planeras därför i första hand som flerfamiljshus. Utvecklingen med en övervikt på unga vuxna (25-44 år) och en mindre andel i pensionsålder, bedöms fortsätta. Detta innebär att kommunen även fortsättningsvis kommer att domineras av befolkningsgrupper i yrkesverksam ålder, som lockas av Sundbybergs centrala läge i en tillväxtregion, och av att bo i lägenhet med närhet till både grönområden och Stockholms city. Idag är trenden att många flyttar från kommunen när de bildar familj. Med en utbyggnad av fler och fler större lägenheter, stadsvillor och stadsradhus (som t.ex. i Ursvik) ökar emellertid sannolikheten för att fler väljer att bo kvar eller flytta till Sundbyberg även när familjen växer. Den sammantagna effekten av detta blir att skatteinkomsterna ökar och att kommunen får en bättre demografisk balans (en mer blandad åldersstruktur). Genom att ha en hållbarhets- och helhetssyn på boendemiljön och infrastrukturen och planera för att människor ska kunna bo i kommunen under flera skeden i livet skapas förutsättningar för mer långsiktiga och hållbara kommunala investeringar. En bättre demografisk balans ger också en mer långsiktig och robust kommunalekonomi.

Ett annat exempel på intentioner att uppnå demografisk balans är förtätning i Hallonbergen, Ör och Rissne, där det planeras för både bostäder och upprustning av offentlig och kommersiell service samt offentliga platser. Kompletterande bebyggelse skapar ett befolkningsunderlag för utvecklad närservice. Detta förutsätter dock att större lägenheter byggs i dessa stadsdelar, som idag domineras av små lägenheter. De som lockas av att bo i större lägenheter/friliggande villor kommer troligtvis söka sig till äldre villaområden i Rissne och Duvbo samt till nybyggnadsområdena Ursvik och Brotorp.

Arbetsmarknad och näringsliv

Ambitionen med ÖP2030 och dess strategier är att bygga en blandad tät stad som bidrar till regionens tillväxt samt är en attraktiv etableringsort för företag.

Stora och täta befolknings- och arbetsplatskoncentrationer ger generellt bättre förutsättningar för tillväxt i dagens urbana och kontaktintensiva tjänsteekonomi. Översiktsplanens strategier visar på en ambition att skapa attraktiva stadsmiljöer och offentliga rum vilket också är viktigt för näringslivets utveckling. Både små- och storskaliga företag kommer troligen vilja fortsätta att etablera sig i Sundbyberg vilket skapar en mängd olika och varierade arbetsmöjligheter. Genom en utveckling av stadskärnan, Enköpingsvägen och Rissne skapas ytterligare möjligheter till att nya företag kan etablera sig i kommunen, och därmed till att fler arbetstillfällen och utvecklingsmöjligheter skapas. I takt

med att dessa stadsdelar blir tätare och mer funktionsblandade skapas, utöver möjlighet till arbetstillfällen, även förutsättningar för ett större underlag för service och därmed lockas även andra aktörer till staden, t.ex. inom servicebranschen med lunchrestauranger, butiker m.m. Översiktsplanen bedöms i dessa delar skapa förutsättningar för mer levande och trygga miljöer med större utbud och med liv och rörelse under fler timmar på dygnet, vilket är helt i linje med kommunens vision och målbild.

ÖP2030 tar till vara på goda lägen intill kollektivtrafik vilket ger en grund för god tillgänglighet och starka förutsättningar för regional arbetspendling. Även Sundbybergs läge vid infarten till Stockholm, nära både Arlanda och Bromma flygplatser är strategiskt för arbetspendling. Kommunens näringsliv och arbetsmarknad är i dagsläget robust, stark och varierad. Översiktsplanen bedöms kunna stärka företagsklimatet ytterligare och bidra till att Sundbyberg kan behålla positionen som en av Sveriges bästa företagskommuner. ÖP 2030 möjliggör för utveckling av både det lokala näringslivet och för komplettering av det regionala. Detta innebär att känsligheten för konjunktursvängningar minskar och kommunen är då mer motståndskraftig i lågkonjunkturer.

Robusthet inför framtida klimatförändringar

En fysisk struktur måste vara hållbar i ett längre perspektiv och kunna fungera med nya förutsättningar. Översiktsplanens täta och blandade struktur med korta transportavstånd är flexibel även om till exempel förutsättningarna när det gäller bostadsbyggande och utvecklingen av kollektiva färdmedel förändras. Klimatmässiga fördelar med att bygga tätare stadsstrukturer innebär bland annat förutsättningar att ansluta ny bebyggelse till befintliga system för fjärrvärme/spillvärme/fjärrkyla samt att samordna och effektivisera till exempel avfallshanteringen. Översiktsplanens föreslagna strategier om att öka beredskapen för klimatförändringarna samt att ytor ska vara flexibla och mångfunktionella skapar förutsättningar för en hållbar infrastruktur och robusthet. Att logistiken ska fungera bättre, att staden långsiktigt ska bli fossilbränslefri samt att invånarna kommer att erbjudas god kollektivtrafik och förbättrad gång- och cykeltrafik, kan i sin tur leda till lägre utsläpp av växthusgaser samt lägre total energikonsumtion per person. En tät struktur ger som oftast också ett lägre uppvärmningsbehov samt samordningsvinter med övriga tekniska system. Ur ett globalt perspektiv leder dock en ökad befolkningsmängd generellt till ökade transporter och ökad energianvändning med ökade utsläpp av klimatpåverkande gaser som följd.

Ur ett klimatperspektiv finns även en hel del negativa konsekvenser med allt för täta strukturer. Bland annat förlust av närnatur och gröna impediment, vilket kan förändra lokalklimatet negativt. Exempelvis kan minskning av träd och grönska leda till lokalt stigande temperaturer på grund av minskad cirkulation och nedkylningseffekt. En tätare struktur med färre grönytor innebär också att naturliga infiltrations- och översvämningsytor byggs bort och risk för att instängda vattenområden skapas. Vid kraftigare regn riskerar detta leda till lokala översvämningar samt höga vattenflöden där bräddning och kapacitetsbrist vid befintliga ledningsnät för dag- och spillvatten samt pumpstationer kan bli ett problem. Översvämningsrisken är som störst i låglänta och/eller vattennära områden. I Sundbybergs ligger dessa riskområden framför allt utmed Bällstaån, i Ör, utmed Enköpingsvägen samt i delar av Duvbo och lilla Ursvik. Ökade regnmängder kan också medföra förhöjda risker för ras och skred. Riskerna kan minskas med rikliga grönytor (infiltrationsytor) i bebyggelseområden, tekniska åtgärder och att bebyggelse och konstruktioners placering och utformning anpassas efter vattnets framtida förekomst och nivåer. Att arbeta med mångfunktionella ytor, t.ex. ytor där vatten tillåts svämma över i perioder men där park och lek kan finnas vid torrare perioder, är ett sätt att skapa en flexibilitet och robusthet mot framtida ökade nederbördsmängder.

Tabell 5. I tabellen presenteras ett ekosystemtjänstperspektiv på frågor kopplade till vatten- och klimatreglering samt översvämningsskydd

Reglerande ekosystemtjänster (ET): Vattenreglering, översvämningsskydd, klimatreglering

Förutsättning för ET	Hot	Vem/vad påverkas	Hänsyn och åtgärder
Grönytor/parker/träd i tätbebyggda områden. Sammanhängande och större grönområden	Klimatförändringar, värmeböljor, skyfall Ianspråktagande och förlust av parker och naturmark Ökad andel hårdgjorda ytor vilket leder till ökad ytavrinnging, minskad infiltrering, fördröjning och rening av dagvatten	Befolkning - folkhälsa Kommunal attraktivitet Kommunalekonomi materiella skador på vägar, fastigheter, kommunikationer m.m. Minskad robusthet mot framtida klimatförändringar, lågkonjunkturer m.m.	Avsätta medel och resurser för att tidigt förebygga skador och kostnader kopplade till klimatförändringar. T.ex. genom att investera i: - Mångfunktionella ytor - Spara/skapa natur och trädplanteringar m.m. längs gator, mellan bostadshus, fickparker, alléer - Gröna tak och väggar/grönytefaktor - Återskapa naturliga ekosystem i översvämningsdrabbade områden och lågpunkter

Effektivt och hållbart markutnyttjande

Sundbybergs täta och blandade struktur med korta transportavstånd i goda kollektivtrafikläge följer intentionerna i den regionala översiktsplanen RUFS. Den koncentrerade bebyggelsen gör att kommunens sammanhängande grönområden bevaras och bygger på principen god hushållning med markresurserna. I stadskärnan, Hallonbergen-Ör, Rissne, Ursvik och utmed Enköpingsvägen byggs fortsatt ut på delvis exploaterad mark men även naturmark tas i anspråk. Utmaningen i vissa områden är också att kunna erbjuda de boende tillgänglighet till kapacitetsstarka kollektiva färdmedel och väl tydliga stråk för gång och cykel. Långsiktigt kommer detta att kunna erbjudas i och med tvärbanans dragning genom kommunen. Detta gäller t.ex. i Ursvik där två stationer kommer att finnas. I dagsläget är det endast buss som trafikerar Ursvik.

Förtätning i stort ökar trycket på lokala natur- och parkområden som många gånger är av stor vikt för välmående, vardagsmotion och utevistelse. Redan i dagsläget är en del av kommunens parker utsatta för högt slitage och i nya områden tillskapas inte alltid tillräckliga ytor för spontanlek, parklek och idrott. Nya urbana och kvalitativa parker i bebyggelseområdena behövs som framtida komplement. Även om ÖP2030 har strategier för detta så behöver detta säkerställas i efterföljande planering. Det finns också utmaningar i att förtäta när det kommer till att kunna tillskapa hälsosamma livsmiljöer. Förtätning leder ofta till lokalt försämrad luftkvalitet och höga bullernivåer.

Översiktsplanens föreslagna mark- och vattenanvändning ger relativt god balans mellan olika typer av markanvändning någorlunda spritt över kommunen. Översiktsplanen strävar efter en högre funktionsblandning än tidigare vilket också är att effektivisera markanvändningen i en mer hållbar riktning.

3. Konsekvenser nollalternativet

3.1 Människan i Sundbyberg

De största skillnaderna mellan ÖP2013 och den nya översiktsplanen ur ett ”människan i Sundbybergs perspektiv” är att ÖP2013 inte lika tydligt visar på viljeinriktningen att knyta samman kommunens olika områden och stadsdelar genom möten, bebyggelse och stråk. Anledningen är att nollalternativet inte lika tydligt redovisar sådana mål och strategier. Mellan raderna kan man dock utläsa en viss ambition att bygga bort barriärer, både sociala och fysiska.

Att bygga utmed Enköpingsvägen enligt ÖP2030 innebär en tydlig sammankoppling av stadsdelarna Hallonbergen, Ör och Ursvik. Med nollalternativet kvarstår Enköpingsvägen som en barriär, och en utveckling av bostäder m.m. utmed vägen bedöms inte som självklar. Nollalternativet innebär delvis att området utmed Enköpingsvägen och Ör upplevs mer funktionsuppdelat, mer arbetsplatser. Detta gör att områdets kan upplevas avbefolkat och något otryggt under delar av dygnet samt på helger, lov m.m.

3.2 Det blå och gröna Sundbyberg

Den största skillnaden mellan ÖP2013 och den nya översiktsplanen med bäring på grönblåa värden är att ÖP2013 saknar tydliga och uttalade målbilder och strategier. Utan uttalade målbilder och strategier kring stadens gröna och blå värden riskerar helhetsbilden gå förlorad. Risk finns för naggande i kanten på värdefulla grönområden vilket i sin tur kan påverka biologisk mångfald och spridningsmöjligheter. De större sammanhängande naturområdena bedöms dock påverkas på samma sätt som med ÖP2030, det vill säga i stort bevaras dessa. Ett nytt naturreservat vid Lötsjön och ett utvidgat vid norra Kymlinge pekas inte ut i ÖP2013. Dock pekas Lötsjön ut som ett värdefullt område där förutsättningar för att skapa en regional stadspark i samarbete med Solna stad ska undersökas för att gemensamt utveckla parkområdet. Det bedöms därför inte vara rimligt att detta område bebyggs, trots att det inte utvecklas till ett nytt naturreservat.

Gällande att säkerställa en god vattenkvalitet i sjöar och vattendrag så ingick inte att området längs med Norra Råstabäcken vid Enköpingsvägen fyller en stor funktion för rening och fördröjning av dagvatten i ÖP2013. Att inte ha en genomtänkt strategi för dagvattenhanteringen och att konkret peka ut områden för rening och fördröjning av dagvatten redan i översiktsplanearbetet kan göra det svårare att få ett samlat grepp kring denna fråga.

3.3 Det byggda Sundbyberg

ÖP2013 bedöms liksom ÖP2030 vara robust i framtida lågkonjunkturer och bidra till regionens utveckling samtidigt som stadens ekonomi kan stärkas. Nollalternativet bedöms likt ÖP2030 utvecklas resurseffektivt och i huvudsak i kollektivtrafiknära områden. Nollalternativet bedöms också medföra förutsättningar till bättre demografisk balans än dagens situation.

Den nya ÖPn 2030 har sammantaget tydligare strategier kring delar som berör klimatperspektivet, mångfunktionella ytor och robusta system, ett fossilbränslefritt Sundbyberg samt den digitalisering och tekniska utveckling som pågår globalt och regionalt. Sammantaget viktiga förbättringar för att uppnå ett mer robust och hållbart bebyggt Sundbyberg. Att logistiken behöver förbättras är också av stor vikt för Sundbybergs alla företagare samt för att alla pågående och kommande byggetableringar ska kunna samordnas rent trafik och transportlogistiskt. Ett viktigt steg mot ett mer fossilbränslefritt Sundbyberg och ett hållbarare samhälle.

4. Samlad bedömning av planens hållbarhet

4.1 Är ett ”framtida” Sundbyberg hållbart?

Globalt sett kan en bebyggelse- och befolkningstillväxt likt Sundbybergs framtida, inte värderas som hållbar. Tillväxt går ofrånkomligt hand i hand med ökad resursförbrukning, ökade utsläpp och en rumslig expansion. Ur regional hållbarhetssynpunkt är Sundbyberg dock som kommun väl lämpad att fånga upp en del av regionens tillväxt och pekas i RUFS ut som en strategiskt viktig tillväxtkommun i Stockholmsregionen genom bl.a. stadens goda kollektivtrafikmöjligheter, att den är arbetsplatstät och med effektiva försörjningssystem. En grov bedömning ur ett globalt och regionalt tillväxtperspektiv är därför att Sundbybergs eftersträvade tillväxt går att se som hållbar.

Slutsatserna av hållbarhetsbedömningens analyser är att den framtida markanvändningen ger relativt goda förutsättningar för att merparten av de som lever och verkar i Sundbyberg generellt ska kunna leva hälsosamt och hållbart. Att bygga vidare på befintliga strukturer och i huvudsak förtäta i kollektivtrafiknära lägen eller med nya kollektivtrafikdragningar är fördelaktigt, bland annat med avseende på minskad negativ klimatpåverkan samt hushållningen med naturresurser. I de flesta av Sundbybergs stadsdelar kommer boende ha nära till handel och service samt ha goda möjligheter till att gå, cykla eller åka kollektivt till affären, skola, arbetet m.m. Samtidigt ger det ett bättre underlag för utbyggnad av befintliga och framtida kollektivtrafikförbindelser samt effektivt samnyttjande av teknisk infrastruktur, vilket skapar förutsättningar för minskade utsläpp av växthusgaser per person samt lägre kommunala investeringskostnader. Dock finns en hel del klimat- och folkhälsoutmaningar vad gäller att bygga en allt tätare stad där det gröna försvinner på bekostnad av bebyggelse och andra hårdgjorda ytor (läs mer om detta under avsnittet motstående intressen, målkonflikter). Utöver detta kan miljöförhållandena i en alltför tät stad bli sämre med lägre solvärden, bullerstörningar och försämrad luftkvalitet, vilket är negativt för hälsan. Det är av stor vikt att bevaka dessa risker i planeringen för att säkerställa att befintliga och nya invånare ges hälsosamma boendemiljöer.

ÖP2030 ger stöd för att bevara och utveckla viktiga naturvärden och prioriterade landskapsekologiska spridningssamband och rekreationsstråk, vilket ger positiva konsekvenser bland annat med avseende på bevarande av biologisk mångfald samt rekreation och indirekt folkhälsan. Tillkomsten av ny infrastruktur, bostadsbebyggelse och arbetsplatser innebär dock också vissa konflikter med lokala och delvis regionala spridningssamband samt natur- och kulturvärden. När det gäller vattenmiljöer behöver tydliga och riktade åtgärder vidtas för att säkerställa god kemisk och ekologisk vattenstatus i berörda vattenförekomster (bl.a. Bällstaån, Igenbäcken, Edsviken, Brunnsviken). Vissa av dessa åtgärder måste hanteras inom ramen för den fysiska planeringen medan andra ligger utanför översiktsplanens beslut. Mellankommunalt vattenvårdssamarbete bedrivs redan idag i Igelbäcksgruppen och Vattensamverkan Edsviken samt i samarbetet kring Brunnsviken och dess avrinningsområde vilket är positivt i och med att vattenfrågan är en regional angelägenhet. Den planerade vattenparken utmed Norra Råstabäcken är positivt både med avseende på rening och fördröjning- av dagvattnet men även ur ett biologiskt och klimatperspektiv.

Sammanfattningsvis skapar ÖP2030 förutsättningar till både en regional och kommunal utveckling. Sundbybergs kommunala ekonomi ges goda förutsättningar till att stärkas. ÖP2030 bedöms skapa förutsättningar för en fortsatt stark förekomst av kontorsnäringar och en relativt komplett stadsekonomi, bl.a. gynnsam driftsekonomi samt långsiktiga intäkter för kommunal sektor. Det är dock viktigt att våga investera långsiktigt i system och åtgärder som behövs för klimatutjämning och sociala behov, bl.a. dagvattensystem, parker, idrottsplatser, lekplatser, offentliga mötesplatser m.m. Intentioner om ett mer varierat bostadsutbud och funktionsblandning ger goda förutsättningar för stärkt

service, skapar möten mellan invånare med olika bakgrund och innebär förutsättningar till ökad trygghet och i bästa fall ökad integration.

Eftersom att hela Sundbyberg på ett eller annat sätt kommer att bebyggas under de närmaste 10-15 åren kommer det under hela översiktsplaneperioden att pågå byggarbeten. Sundbyberg är dessutom en av Sveriges minsta kommuner till ytstorlek, vilket gör att byggetableringarna blir än mer påtagliga. Detta innebär ofrånkomligen intressekonflikter där både miljön och sociala värden (tillgänglighet, trygghet, folkhälsa m.m.) påverkas negativt. Byggarbeten innebär buller, damning, utsläpp till mark/vatten/luft, avstängda transportvägar, etableringsytor m.m. Ur ett hållbarhetsperspektiv så är det under denna period som Sundbyberg står inför sin stora utmaning. En strategi för hur det nya Sundbyberg ska kunna byggas samtidigt som hållbarheten står högt på agendan, borde tas fram och utgöra en betydande del av översiktsplanen.

4.2 Värderosen som ett mått på hållbarhet

I värderosen nedan redovisas och jämförs planförslaget ÖP2030 och nollalternativet ÖP2013 översiktligt utifrån de globala hållbarhetsmål som bedöms kunna styras och påverkas genom Sundbybergs ÖP2030. Cirkelns mitt representerar ett sämsta tänkbart utslag, medan cirkelns ytterkant representerar bästa tänkbara. Om värdena binds samman skapas en bild, en värderos. Ju större bild, desto bättre är alternativet ur hållbarhetssynpunkt, d.v.s. desto mer hållbart är alternativet.

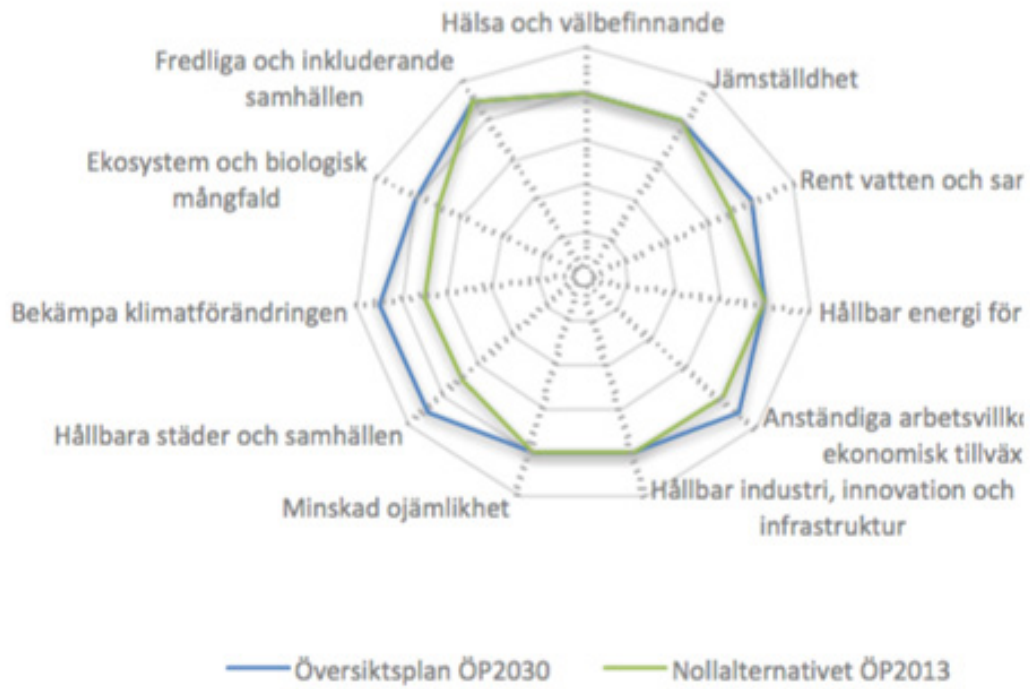

Figur 2. Värderos för ÖP 2030 samt nollalternativet ÖP2013. Värderosen visar att ÖP 2030 och nollalternativet är väldigt likvärdiga ur hållbarhetssynpunkt. Värderosen visar inget absolut värde på hållbarhet. Bedömningar grundar sig istället på ett resonemang kring huruvida möjligheter för hållbarhet skapas. Möjligheten att nå en hållbar utveckling är dock i allra högsta grad beroende av vad som sker i efterföljande planering och inom respektive aspekt av hållbarhet har sammanvägda bedömningar av ett flertal variabler gjorts, varför värderosen ska förstås och tolkas tillsammans med bedömningar i text (se text ovan samt avsnitt om målanalys nedan).

4.3 Motstående intressen ”målkonflikter” i ÖP2030

Översiktsplanen behandlar långsiktiga, strategiska frågor för markanvändning och byggande och är av vägledande art. Med långsiktiga intentioner fungerar översiktsplanen som ”riktningsgivare”. En intressekonflikt uppstår när två olika intressen/intentioner är motsatta och det ena intresset riskerar att uppnås på bekostnad av det andra. Den huvudsakliga intressekonflikten i Sundbybergs framtida utveckling handlar om tillväxt i förhållande till tillgångar och förlusten av dessa. Vid en intressekonflikt behöver avvägningar mellan dessa ske. De i detta avsnitt redovisade intressekonflikterna ger en god hänvisning om vilka avvägningar som behöver göras och som bör behandlas i kommunens fortsatta planering.

Ekonomisk tillväxt, det vill säga befolkningstillväxten i sig, innebär att mer naturresurser används och att både utsläppen och belastningen på ekosystemen ökar. Detta är en övergripande konflikt som naturligtvis inte kan lösas inom enbart Sundbybergs stad, men som bör uppmärksammas eftersom diskussionen om hållbarhet även har en mycket viktig global dimension. Sundbybergs ekologiska fotavtryck och bidrag till den globala uppvärmningen kommer med översiktsplanens intentioner om tillväxt att bli större. Önskemålet om tätare bebyggelse i Sundbybergs centrala delar samt i t.ex. Hallonbergen och Ör behöver till exempel balanseras mot de sociala och ekologiska värden som lokala tätortsnära natur- och parkmarker har. Ett annat exempel på denna intressekonflikt finns mellan att föräta inom och mellan kommundelarna och samtidigt skapa goda boendemiljöer samt att skydda människor från att utsättas för störande buller, risker och höga luftföroreningshalter från spår- och vägtrafiken. I översiktsplanen läggs dock stor vikt vid att bygga en tätare struktur med litet transportbehov och goda förutsättningar för gång-, cykel- och kollektivtrafik, vilket i viss mån kan minska intressekonflikten.

En annan intressekonflikt i ÖP2030 handlar om att skapa god tillgänglighet till stadens vatten- och naturområden och att lokalisera aktivitetsplatser och andra målpunkter till de gröna och blå bältena. Detta skapar mervärden för sociala frågor som tillgång till mötesplatser, möjligheter till rekreation m.m. Dock kan detta stå i konflikt med stadens grönstruktur, att grönområden tas i anspråk och att fler människor besöker och rör sig i stadens naturområden vilket innebär att dessa utsätts för utökat slitage samt störningar. Hur och var målpunkter utvecklas och hur tillgängligheten förstärks till stadens vatten- och naturområden bör konkretiseras i efterföljande detaljplanearbete. Detta med avseende på var det är lämpligast i förhållande till särskilt värdefulla natur- och vattenområden.

Sundbybergs stadsdelar ska långsiktigt utvecklas mot att bli tätare, mer stadsmässiga och där en bra och hälsosam boendemiljö eftersträvas. Detta har betydelse för sociala intressen såsom folkhälsa, befolkningsstruktur, trygghet, integration, jämlikhet och barns uppväxtmiljö. Tillväxt för att förbättra något av ovanstående sociala intressen kan dock innebära en intressekonflikt med ekologiska/miljömässiga aspekter som till exempel att biltrafiken ökar lokalt och att ekologiskt värdefull natur-/parkmark tas i anspråk. Det sistnämnda kan dock också innebära konflikter mellan olika sociala intressen. Lokala grönområden och närnatur som byggs bort kan t.ex. vara viktig ur ett tillgänglighets-, folkhälso- och jämlikhetsperspektiv samtidigt som förtätningen skapar fördelar ur ett integrations- och trygghetsperspektiv. Nya exploateringsprojekt innefattar dock även möjligheten att bygga bort ohälsosamma miljöer och att förbättra dessa. Barriärerna, det vill säga de stora vägarna och järnvägarna, behöver hanteras i förhållande till önskemålet om en god boendemiljö med avseende på tillgänglighet, säkerhet, risker och buller.

5. Målanalys

5.1 Globala målen för hållbar utveckling, Nationella miljökvalitets- och folkhälsomål

Som nämnts inledningsvis har Hållbarhetsbedömningen utgått från FN:s globala mål för hållbar utveckling. I Sverige har vi också de nationella miljökvalitetsmålen samt folkhälsomålen att ta hänsyn till.

Det övergripande målet för miljöpolitiken är att till nästa generation kunna lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser. Riksdagen har beslutat om 16 miljökvalitetsmål som beskriver det tillstånd som ska uppnås i ett generationsperspektiv. Miljökvalitetsmålen ska vägleda statliga myndigheters och andra samhällsaktörers åtgärder på miljöområdet. För ÖP2030 har 11 nationella miljökvalitetsmål bedömts vara relevanta att utvärdera. Fem av målen (Skyddande ozonskikt, Ett rikt odlingslandskap, Hav i balans samt levande kust och skärgård, Säker strålmiljö och Storslagna fjäll) bedöms inte vara relevanta för översiktsplanen eller Sundbyberg i stort.

Det övergripande folkhälsomålet är att ”skapa samhälleliga förutsättningar för en god hälsa på lika villkor för hela befolkningen”. Sex av totalt 11 nationella folkhälsomål bedöms vara relevanta ur ett översiktsplaneperspektiv.

I avsnitt nedan redovisas översiktligt i vilken riktning ÖP2030 påverkar berörda globala mål, inklusive miljökvalitets- och folkhälsomålen (Sveriges nationella miljökvalitetsmål och folkhälsomål ryms i de globala målens intentioner). Översiktsplanen kan antingen påverka målet i positiv, negativ eller i både positiv och negativ riktning.

5.2 Summering målanalys

Översiktsplanen bedöms i hög grad samverka med målen rörande *Hälsa och välbefinnande*, *Jämställdhet, Minskad ojämlikhet* och *Fredliga och inkluderande samhällen.* Genom att främja gång och användandet av cykel skapas möjligheter till lättillgänglig vardagsmotion och rekreation vilket kan bidra till positiva effekter för hälsan. Även genom att planera med utgångspunkt i närhet till rekreation, park, lek, idrott och natur ger goda förutsättningar för en hälsosam livsstil. Genom att bygga tätare, tryggare och mer sammanhållna stadsdelar med plats för möten, ökat serviceutbud och god tillgänglighet uppstår korta avstånd mellan bostad, arbete och vardagsservice. Korta avstånd i trygga och lättillgängliga miljöer medför att fler tar sig ut och rör på sig, även de som annars är mer begränsade i sin rörlighet, t.ex. äldre, barn och personer med funktionsnedsättning. Genom att gå i linje med ovan nämnde globala mål bedöms översiktsplanen även gå i linje med miljömålet *God bebyggd miljö* samt folkhälsomålen *Delaktighet och inflytande i samhället*, *Ekonomisk och social trygghet*, *Trygga och goda uppväxtvillkor* och *Ökad fysisk aktivitet*.

När det gäller *Hälsa och välbefinnande* finns det dock inriktningar i översiktsplanen som bedöms kunna påverka målet i negativ riktning. Detta gäller även för *Hållbara städer och samhällen*, miljömålet *God bebyggd miljö* samt folkhälsomålet *Sunda och säkra miljöer och produkter.* Förtätning riskerar att mindre grönområden/närnatur tas i anspråk, t.ex. ytor för spontanidrott-/lek, vilket är ytor som kan ha stor betydelse för barn och ungdomar. Detta kan vara särskilt påtagligt i centrala Sundbyberg. Det finns även andra risker med en alltför tät stadsstruktur, som lägre solvärden, bullerstörningar och försämrad luftkvalitet. Det är av stor vikt att bevaka dessa risker i den fortsatta planeringen så att befintliga och nya invånare ges hälsosamma boendemiljöer.

Att bygga vidare på befintliga strukturer och i huvudsak förtäta i kollektivtrafiknära lägen eller med nya kollektivtrafikdragningar är fördelaktigt, bland annat med avseende på minskad negativ klimatpåverkan samt hushållningen med naturresurser. Att bygga tätt innebär också att tekniska system relaterade till energianvändning, fjärrvärme/kyla, avfall och så vidare kan integreras och samutnyttjas. Samtidigt innebär en omfattande befolkningstillväxt alltid en klimatpåverkan genom ökad resursförbrukning och ökat resande. Detta innebär att översiktsplanen bedöms påverka ett antal av de globala målen i både positiv och negativ riktning, detta gäller för *Hållbar energi för alla*, *Hållbar industri, innovationer och infrastruktur, Hållbara städer och samhällen* samt *Bekämpa klimatförändringen*. Även miljömålen *Begränsad klimatpåverkan* och *Frisk luft* påverkas i både positiv och negativ riktning.

Exempel på mål som huvudsakligen påverkas i negativ riktning är *Rent vatten och sanitet*. För miljömålen betyder det att målen *Giftfri miljö*, *Levande sjöar och vattendrag, Grundvatten av god kvalitet* samt *Ingen övergödning* påverkas i huvudsakligen negativ riktning. Bedömningen att målen i huvudsak påverkas i negativ riktning grundar sig på att exploatering och en ökad förtätningsgrad generellt innebär en ökad andel hårdgjorda ytor samt ökade utsläpp till mark, luft och vatten till följd av en ökad befolkningsmängd med ökade transporter, ökad konsumtion och mer avfall. Trots dagvattenåtgärder riskerar översiktsplanen att medföra färre grönytor som kan fördröja och rena det dagvatten som uppstår och därmed minska föroreningsbelastningen på sjöar och vattendrag. Med rätt renings- och fördröjningsåtgärder kan konsekvenserna dock mildras avsevärt.

Det globala målet *Ekosystem och biologisk mångfald* inklusive miljömålen *Levande skogar, Myllrande våtmarker* och *Ett rikt växt- och djurliv* bedöms påverkas i både positiv och negativ riktning. Förtätning innebär att Sundbybergs större sammanhängande grönområden i hög grad bevaras, dessutom skapas ett nytt naturreservat och ett befintligt utvidgas. Däremot kan lokalt viktiga naturvärden och spridningsvägar försvinna till följd av förtätning och förändring. Även om dessa ersätts med ny grönska och träd kan dessa aldrig kompensera för de ekologiska och biologiska värden som befintlig natur hyser.

Översiktsplanen bedöms påverka målet *Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt* i positiv riktning. Översiktsplanen bedöms skapa förutsättningar till både en regional och kommunal utveckling där Sundbybergs kommunala ekonomi ges goda förutsättningar till att stärkas. Detta genom en fortsatt stark förekomst av kontorsnäringar och en relativt komplett stadsekonomi, bl.a. gynnsam driftsekonomi samt långsiktiga intäkter för kommunal sektor. Det är dock viktigt att även våga investera långsiktigt i system och åtgärder som behövs för klimatutjämning och sociala behov, bl.a. dagvattensystem, parker, idrottsplatser, lekplatser, offentliga mötesplatser m.m.

6. Förslag till uppföljning och fortsatt arbete

6.1 Förslag till fortsatt arbete

De bedömningar som gjorts i denna hållbarhetsbedömning är på en övergripande nivå med utgångspunkt i ÖP2030´s markanvändningskarta samt föreslagna strategier. Översiktsplanens strategiska inriktning innebär vissa osäkerheter i bedömningarna liksom att bedömningarna gjorts utan kunskap om efterföljande detaljplanering. Med detta som bakgrund är det viktigt att notera att det verkliga utfallet i hög grad är beroende av det fortsatta planarbetet och förverkligandet av översiktsplanen. Genomförandet av översiktsplanen påverkas av en mängd faktorer som påverkar utfallet och i vilken riktning kommunen går. För genomförandet av översiktsplanen är lagstiftning, ekonomi och markägarförhållanden viktiga beståndsdelar. Även låg- och högkonjunkturer påverkar bostadsbyggandet.

Några särskilt viktiga punkter att ta med sig i efterföljande arbete med förverkligandet av översiktsplanen, i kommande planarbete, är:

- Säkerställ god tillgång till lokala parker och boendenära närnatur (särskilt viktigt i mycket tätbebyggda områden som stadskärnan). Aspekten är viktig både ur ett socialt och ekologiskt perspektiv.
- Studera om behov finns för att stärka idag försvagade grönsamband och naturområden i samband med planläggning. Särskilt känsliga eller värdefulla naturområden, biotoper och träd bör skyddas mot exploatering och ökat slitage.
- Säkerställ varierade bostadsmiljöer och upplåtelseformer i samarbete med byggherrar och i marköverlåtelseavtal m.m.
- Säkerställ tidigt i planläggningen att resurser och ytor för kvalitativa sociala aktiviteter (lek, idrott, naturpedagogik, mötesplatser m.m.) finns avsatt. Socialytefaktor?
- Robust dagvattenhantering - Detta kan t.ex. göras genom en särskild dagvattenvattenplan där stadens alla påverkansfaktorer hanteras samlat och med en plan för hur MKN ska säkerställas i stadens samtliga vattenförekomster. I annat fall är detta en startegisk viktig fråga i alla enskilda planuppdrag. Dagvattenytor och andra åtgärder behöver tidigt säkerställas i stadsstrukturen.
- Säkerställ tidigt resurser och ytor för klimatutjämning (översvämningsytor, höjdsättning för att undvika instängda områden vid kraftiga regn, grönska för skuggning och nedkylande effekt samt för utjämning av vattenflöden och temperatur). Detta är viktigt i alla efterföljande planuppdrag.
- I samband med förtätning och stadsutveckling utmed trafikerade vägar samt järnvägen behöver ute- och boendemiljöernas kvalitet studeras med avseende på buller, luftföroreningar samt risker. Vid behov behöver skyddsåtgärder vidtas och säkerställas i efterföljande detaljplaner.

6.2 Förslag till uppföljning

Enligt lagstiftning, 6 kap 12 § miljöbalken, ska en miljökonsekvensbeskrivning innehålla en redogörelse för ”de åtgärder som planeras för uppföljning och övervakning av den betydande miljöpåverkan som genomförandet av planen eller programmet medför”. Uppföljningen har stor betydelse för syftet med miljökonsekvensbeskrivningar och för att det långsiktiga målet om att en hållbar utveckling ska uppfyllas. Viktigt att notera är att både den förutsedda och den oförutsedda miljöpåverkan ska följas upp.

Tillståndet i miljön och hälsoläget hos befolkningen bör kontinuerligt och regelbundet kartläggas och utvärderas i vilken grad översiktsplanens strategier för miljö och hälsa får genomslag i stadens planering och beslutsfattande. Då översiktsplanen är en kommunövergripande plan bör samordning ske med den miljöövervakning som förekommer inom kommunen. Uppföljning kan ske i samband med att kommunen tar ställning till planens aktualitet. Som underlag för detta kan bl.a. inhämtade uppgifter om miljöförhållandena och befolkningens hälsotillstånd vara viktiga. Uppföljning av översiktsplanens påverkan på människa och miljö kan indirekt följas upp genom det efterföljande arbetet i kommun, med bl.a. detaljplaner, andra planer, tillstånd och lov samt miljökonsekvensbeskrivningar kopplat till dessa.

Inom den översiktliga planeringen arbetar Sundbybergs stad med fördjupningar och tematiska tillägg inom olika sakområden (grönplan, transportplan, dagvattenstrategi med flera). Dessa tematiska styrdokument sträcker sig vanligtvis 10–15 år fram i tiden, och har som syfte att ge en mer detaljerad bild än översiktsplanen av vilka åtgärder och inriktningar Sundbyberg har för respektive område. Kommunens rullande översiktliga planering följer i många fall de konkreta förslag på utveckling som föreslås i tilläggen och fördjupningarna till översiktsplanen.

7. Referenser

Leyden K.M. (2003) Social capital and the built environment: the importance of walkable neighborhoods.

Malmö stad, 21 juni 2012. Stadens rumsliga påverkan på hälsa. Ett diskussionsunderlag framtaget för Kommissionen för ett socialt hållbart Malmö.

Malmö stad, 2013-09-10. Malmös väg mot en hållbar framtid. Dokumentation från Malmökommissionens konferens på Slagthuset den 10 september 2013.

Peab, Skanska, Skandiakonsult och Sundbybergs stad. Ortsanalys Sundbyberg. 1998.

Sundbybergs stad. Befolkningsprognos Sundbyberg 2015-2030, halvårsuppdatering 2015-09-29.

Sundbybergs stad. Grönplan - Handlingsprogram för planering, utveckling och skötsel av Sundbybergs parker och grönområden. Maj 2011.

Sundbybergs stad. Förslag till Översiktsplan för Sundbyberg år 2030. Arbetshandling inför samråd.

Sundbybergs stad.
Resvaneundersökning 2016.

Sundbybergs stad. Socialt bokslut Sundbyberg 2015.

Sundbybergs stads översiktsplan,
Antagen av kommunfullmäktige mars 2013.

World Commission on Environment and Development (WCED). Vår gemensamma framtid (1987). Report of the World Commission on Environ- ment and Development:
Our Common Future. United Nations.